S

510 / 511 M.

[1] Dehinc Grammatica de XVIII littera commentatura paululum primo conticuit, et ex alto subinde aliquantisper suspirans in epilogo premittendo, tandem exorsa fuit ut perspicue per hoc adverteretur magna esse et profundissima de quibus erat sermonem exordienda. [2] "Unde et o, inquit, vos qui assistitis Latialis doctrine susceptores, quamvis maxima ex parte dirivandi origines ostendimus, plurima tamen sunt que restant, et summisse laudanda et firmiter animo recolenda, que licet invidi, solito more, lacerent et impugnent et ob egregie deflorata succenseant et in suo semper felle tabescant, commune tamen bonum non est omittendum, quod tanto gratius est et acceptius quanto a ranulis nostris oblatratur intentius. [3] De XVIII littera igitur pollicitum digeramus sermonem, que -S- nominatur, et ut scribit Martianus tenuem facit sibilum, dentibus paululum verberatis".

[1] **Sto** tas steti statum tu verbum neutrum, [2] inde hic **status** tui, [3] et hec **statio** nis, [4] unde hec **statiuncula** le .i. parva statio, [5] et **stationarius** a um, [6] et **stativus** a um ambo in uno sensu, unde Ambrosius super Egisippum ubi refertis cibo, et stativa interpositione militibus. [7] Item a sto hic et hec **stabilis** et hoc stabile quod comparatur stabilior stabilissimus, [8] unde **stabiliter** stabilius stabilissime adverbia, [9] et hec **stabilitas** is, [10] et **stabilio** is verbum neutrum, [11] unde **stabilitus** a um, [12] et hoc **stabilimentum** ti, [13] et hoc **stabulum** li, [14] et inde hic **stabularius** rii. [15] Stabilio S i

3 Mart. Cap. III 261

6 Ambrosius = Heges. I 30,7: refectis cibo et stativa interpositione militibus S i

prologum om. M_1

Incipit prologus in tractatum primum de -S- H Proemium XVIII littere A Prologus octavae decimae litterae *Mai*

1 conticuit: obticuit I / subinde: supremum P_1 / epilogo: epilogio AP_2P_1 / tandem *om.* I / adverteretur: advertatur V_1 **2** et *om. Mai* / inquit: dixit V_1 / recolenda: recondenda I / omittendum: admittendum A / a ranulis: ab emulis P_1 **3** igitur *om.* I / pollicitum *om.* V_1P_1 / que -S- nominatur: S nominata *post* littera I / nominatur: vocatur P_1 / tenuem: paulum P_1

4 .i. parva statio: diminutivum IP_1 **6** in uno sensu: pro eodem φ idem P_1 / ubi *om.* P_1 / refertis: infertis I fertis P_1 / cibo: cibos P_1 / militibus: milibus P_1 **8** stabiliter stabilius stabilissime *om.* φ / stabiliter: stabile *Mai* / adverbia *om.* I **10** is ⟨stabilivi⟩ H / neutrum: activum HP_1 **12-14** *post* 17 φ **13** li ⟨et stabulo as⟩ P_1 **14** rii: a um P_1 S i

componitur **constabilio** is, [16] et inde **constabilitus**, [17] et hic **constabularius** rii. [18] Stabilis componitur **instabilis**. [19] Item a sto **stabundus a** um .i. stabilis, [20] et hoc **stamen** nis, [21] unde **stamineus** a um, [22] et hec **statua** e .i. imago, [23] unde hic **staturius** rii qui statuas facit, [24] et hec **statura** re, [25] et hic **stater** teris .i. quoddam pondus, unde in evangelio Dominus ad Petrum mitte, inquit, hamum et invenies in ore piscis staterem. [26] Item a sto hoc **stadium** dii, [27] et hoc **stagnum** ni, [28] unde **stagnosus** a um, [29] et **stagno** as, [30] quod componitur **restagno** as, [31] et hic **stolus** li .i. magna classis navium, unde Ambrosius super Egisippum ubi est navium stolus, qui circueat freta. [32] Item a sto hec **stiva** e .i. cauda aratri, unde Ovidius aut pastor baculo, stivaque innixus arator; [33] et inde hic **stivarius** rii qui tenet aratrum, [34] et hic **stipes** stipitis pro titione, [35] et inde **stipo** as .i. fulcire, [36] unde **stipatus**, [37] **stipatio**, [38] et **stipatim** adverbium. [39] Et componitur **constipo** as, [40] et **obstipo** as .i. inclinare, [41] et inde **obstipus** a um .i. inclinatus, unde Persius obstipo capite, et figentes lumine terram. [42] Item a sto hec **stipula** le, [43] et a preterito quod est steti hec **stera** e .i. pellicula in qua puer in ventre involvitur, unde Macer stere si subditur herba desiccabit eam; [44] et inde **stericus** a um .i. in stera infirmatus, unde idem duriciam stericis solvit; [45] et hic et hec **sterilis** et hoc sterile, [46] unde hec **sterilitas** is, [47] et per compositionem hec **obstetrix** is .i. femina que steram tractat, [48] et inde **obstetrico** as. [49] Item a sto hec **Stix** gis eo quod semper stet ad penam, [50] et inde **Stigius** a um, [51] et a supino statu, addita o, fit **statuo** is, [52] unde **statutus** a um, [53] et inde per sincopam medie sillabe **status** a um. [54] Et componitur **prostituo** is .i. meretricari, [55] et inde **prostitutus** a um, [56] et hec **prostitutio** nis, [57] et hoc **prostibulum** li .i. domus meretricum, unde Prudentius in sicomachia occide, prostibulum, manes pete. [58] Item statuo componitur **restituo**, [59] **substituo**, [60] unde hic et hec **substes** tis,

---

25 Matth. XVII 26: mitte hamum et eum piscem qui primus ascenderit tolle et aperto ore eius invenies staterem **31** *non repperi* **32** Ov. *met.* VIII 218: aut pastor baculo, stivave innixus arator **41** Pers. III 80 **43** Macer = Odo Magd. 101-102 **44** Macer = Odo Magd. 13: duritias solvit stericas **57** Prud. *psych.* 92

---

16 *om.* P_1 **17** constabularius (*Mai*): conestabularius V_1 / rii: a um P_1 ⟨vel conestabulus⟩ P_2 **18** instabilis ⟨quod comparatur instabilior instabilissimus⟩ P_1 **24** statura: statera P_1 / re ⟨et (vel I) hec statera⟩ I φ **25** pondus ⟨unde hec statera e .i. balance⟩ P_1 / evangelio ⟨dicit⟩ P_1 / inquit, hamum: hamum inquit *Mai* / inquit *om.* φP_1 / hamum: manum ⟨tuam⟩ P_1 / staterem *post* invenies P_1 **26** dii ⟨.i. miliarium⟩ H ⟨spatium L passuum⟩ P_1 **27** ni ⟨.i. aqua stans⟩ H **30** ⟨instagno as⟩ restagno H **31** est *om.* I / navium: navis M_1 / circueat: circum eat H **32** stivaque: stiveque *Mai* / arator ⟨vidit⟩ I φ **34** pro titione: tisun P_1 *om.* φ **35** fulcire ⟨vel spissare⟩ H **41** .i. inclinatus *om.* P_1 / et *om.* P_1 **43** preterito ⟨indicativo⟩ P_1 / quod est steti *om.* P_1 / pellicula: pellis φ ⟨illa⟩ P_1 / in ventre *s.l.* M_1 *om.* A **45** sterile ⟨et steriliter (adverbium *add.* P_2)⟩ φ **46** is ⟨et steriliter adverbium⟩ H **47** .i. femina *om.* H / tractat ⟨scilicet mulier que deservit parienti⟩ H **48** as ⟨vel obstetricor aris .i. parienti deservire, unde verbalia⟩ H ⟨activum⟩ P_1 **49** semper *om.* P_1 / stet: stat φ **51** addita: addito M_1 **53** sincopam: abscisionem medie sillabe π **55** *om.* P_1 **57** in sicomachia *om.* P_1 / prostibulum: prostibulos I / manes pete *om.* φ **60** *post* 62 P_1

512 / 513 M.

[61] **constituo**, [62] **instituo**, et ab istis verbalia. [63] Item a sto secundum quosdam hic **stilus** li eo quod stet in cera, [64] et per compositionem hoc **solstitium** .i. statio solis, [65] et hoc **iustitium** .i. statio iuris, [66] et hec **epistilia** pluraliter .i. capita columpnarum, [67] et hoc **interstitium** tii .i. spatium de uno loco in alium, unde Martianus interstitiorum, ponderum, mensurarumque diversitate; multa quoque et alia possunt de hoc verbo dici que competentius alibi proferentur. [68] Sto componitur **disto** as, [69] unde hec **distantia** e, [70] et **distanter** adverbium, [71] quod componitur **indistanter**, unde Augustinus de civitate Dei in tertiodecimo quo cetera continentur animalia indistanter esse affirmat; [72] **prosto** as .i. prostituere, cum meretrice se commiscere, unde Plautus in Gurgulione hii saltem in occultis locis prostant, vos in foro; unde et Iuvenalis ponens participium ait pupilli prostantis; [73] **asto** as, [74] inde hic **antistes** tis .i. sacerdos qui ante stat et orat pro plebe, [75] et inde hec **antistita** te .i. sacerdotissa, [76] et hoc **antistitium** tii .i. sacerdotium, unde Martianus venerabili antistitio preminebat; [77] quod etiam hec **antistitia** e dicitur, unde Martianus denique quamplures ex illis antistitiam professe; [78] et **antistare** .i. excellere, [79] **obsto** as, [80] inde **obstanter** adverbium, [81] et hec **obstantia** e, [82] et hoc **obstaculum** li, [83] et a preterito obstiti **obstinatus** a um .i. intentus, [84] et inde **ostinate** .i. intente adverbium, unde Terentius itane obstinate operam dat ut ab ipsa evellar? [85] et hec **obstinacia** e, [86] **resto** as, [87] unde hec **restis** is quia impedit ambulantem, [88] et a preterito restiti dicitur **restito** as .i. sepe in diversis locis restare, unde Plautus in captivis me miserum restitando lassum reddiderunt, [89] **insto** as, [90] inde hic et hec et hoc **instans** tis quod comparatur instantior instantissimus, [91] unde **instanter** instantius instantissime adverbia, [92] et hec **instantia** e, [93] et hic **institor** oris .i. merca-

---

67 Mart. Cap. VI 581: interstitiorum, ponderum mensurarumque formis diversitate **71** Aug. *civ.* XIII 16: quo cuncta cetera continerentur animalia, instanter adfirmat **72** Plaut. *Curc.* 507 Iuv. I 47 **76** Mart. Cap. II 134 **77** Mart. Cap. IX 893: denique ex his quamplures antistitia (antistitiam *var. l.*) professae **84** Ter. *Andr.* 243: itane obstinate operam dat ut me a Glycerio miserum abstrahat? **88** Plaut. *capt.* 503: me miserum restitando retinendoque lassum reddiderunt

---

61-62 *mutato ordine* P_1 **62** istis ⟨participia et⟩ P_1 / verbalia ⟨restitutus (restitutio *add.* HI), substitutus (substitutio *add.* HI), constitutus (constitutio *add.* H I), institutus (institutio *add.* HI) et cetera⟩ π **63** secundum (*Mai*): per V_1 **65** iustitium (*Mai*): iudicium V_1 **66-67** *om.* P_1 **67** quoque et: quoque H φ / possunt: possent φ **71** *om.* P_1 / quod componitur indistanter *om.* A **72** prostituere ... commiscere: pro pretio stare et est proprie meretricum P_1 / saltem: saltim V_1 *om.* P_1 / locis *om.* P_1 / vos: nos I *om.* P_1 / unde ... prostantis *om.* P_1 / ait *om.* M_1A / pupilli ⟨inquit⟩ M_1A **73** *om.* P_1 **74** ⟨Item sto componitur antestor aris⟩ inde P_1 / .i. sacerdos: sacerdos *post* plebe P_1 / ante stat: antestat *Mai* / plebe: populo H **76** antistitium (*Mai*): antitistium V_1 / antistitio (*Mai*): antitistio V_1 **77** antistitia (*Mai*): antitistia V_1 / Martianus: idem IP_1 / antistitiam (*Mai*): antitistiam V_1 **78** antistare: antistitare IP_1 **83-84** .i. ... obstinate *om.* P_2 **83** intentus ⟨in malo⟩ H **84** .i. intente *om.* I / adverbium *om.* M_1P_2 / obstinate: obstinatus P_1 **87** is ⟨.i. funis⟩ H / ambulantem ⟨ et quasi stare facit⟩ P_1 ⟨unde hic resticulus li diminutivum⟩ H **88** .i. sepe *om.* P_1 / restare: stare ⟨et sepe⟩ P_1 **90** instantior instantissimus *om.* M_1A **91** instanter instantius instantissime *om.* φ / adverbia *om.* I **93** .i. mercator ⟨quia instat super negotium suum⟩ H *om.* *Mai*

tor, unde quidam institor ignotus vendebat cum saphiro thus; [94] **presto** as, [95] inde hic et hec et hoc **prestans** is .i. multum valens et comparatur prestantior prestantissimus, [96] unde **prestanter** prestantius prestantissime adverbia, [97] et hec **prestantia** e, [98] et pluraliter hi **Prestites** tum dii scilicet qui presto erant ad petitiones hominum, [99] et hic et hec **prestabilis** et hoc prestabile .i. multum valens, [100] **supersto** as, [101] unde hic et hec **superstes** tis, [102] et hec **superstitio** is .i. dampnum, unde Ovidius magna superstitio tibi sit natalis amice; [103] et inde **superstitiosus** a um .i. dampnosus, [104] et **superstitiose** adverbium, [105] **exto** as, [106] unde hec **extasis** is .i. mentis excessus, [107] **circumsto** as, [108] **consto** as, [109] inde hic et hec et hoc **constans** is quod comparatur constantior constantissimus, [110] unde **constanter** constantius constantissime adverbia, [111] et hec **constantia** e, [112] et componitur **inconstantia**, [113] et constans componitur **inconstans**. Et sciendum quod omnia composita a sto formant supina sua in itum, excepto consto quod facit in atum, unde Lucanus constatura fides superum.

S ii [1] **Sum** es verbum anomalum, [2] inde ab eius infinitivo esse hec **essentia** e, [3] unde **essentialis**, [4] et **essentialiter** adverbium, [5] et hec **essentialitas**, [6] et componitur **coessentialis**, [7] hinc etiam secundum quosdam dicitur **eternus**, [8] et **evum** et multa alia de quibus congruentius in quinta littera locuti sumus. [9] Sum componitur **presum**, [10] unde hic et hec et hoc **presens** tis, [11] unde **presenter** adverbium, [12] et hec **presentia** e, [13] et hic et hec **presentialis** et hoc presentiale, [14] unde **presentialiter** adverbium, [15] et **presen-**

---

93 *non repperi* **102** Ov. *ars* I 417 **113** Lucan. II 17

---

95 multum *om.* φ / prestantior prstantissimus *om.* M_1A **96** prestanter prestantius prestantissime *om.* φ / adverbia *om.* I **97** e ⟨et presto indeclinabile⟩ HP_1 **98** scilicet *om.* HP_1 / presto erant: prestant curam φ presto curant P_1 / ad *om.* P_1 / petitiones: preces I **99** multum *om.* H / valens ⟨vel facile ad prestandum⟩ H **102** dampnum ⟨vel vana religio⟩ P_1 *om.* I **103** .i. dampnosus *om.* A **107** as ⟨unde hec circumstantia⟩ P_1 ⟨unde hic et hec circumstans tis, et hec circumstantia e⟩ H **109** constantior constantissimus *om.* M_1A **110** constanter constantius constantissime *om.* φ / adverbia *om.* I **112-113** *mutato ordine* H **112** *om.* P_1 / inconstantia ⟨substo as, inde hec substantia e, et hic et hec substantialis et hoc substantiale, a quo substantialiter adverbium, et substantivus a um. Presto as, unde verbalia⟩ H **113** inconstans ⟨unde hec inconstantia⟩ P_1 ⟨et comparatur inconstantior inconstantissimus, unde inconstanter inconstantius inconstantissime adverbia⟩ H / Et ... superum *om.* H / formant supina: supinant P_1 / formant: faciunt φ / sua *om.* M_1AP_1 / itum: tum φ etum V_1 / consto (*Mai*): constans V_1 / fides ⟨Dicitur et constare in alia significatione, Iuvenalis [VI 365] femina non nuerat quanti sua gaudia constent. Dicitur et pro firmum et ratum esse⟩ P_1 / superum: super nos M_1A *om.* P_1

1 es ⟨est⟩ P_2 ⟨est ens futurus⟩ P_1 ⟨fui⟩ H *om.* I **2** infinitivo: infinito *Mai* **6** et ⟨essentialis⟩ φ / coessentialis: inessentialis I ⟨et hic et hec et hoc ens tis, et futurus a um⟩ H **8** et evum *om.* I / congruentius *om.* I / littera ⟨sufficienter⟩ V_1I / locuti sumus: expedivimus P_1 **9** presum ⟨prees⟩ H **10** tis ⟨omnis generis⟩ P_1 **11** *om.* P_1 / adverbium *om.* I **14** adverbium ⟨ et hec presentia, et presentialis presentiale, presentialiter adverbium⟩ P_2 *om.* I

taneus a um .i. in presentia existens, [16] et **presento** as, unde verbalia. [17] Et componitur **represento** as. [18] Presens quoque componitur **adpresens** .i. in presenti, [19] et **in presentiarum** .i. modo ambo indeclinabilia. [20] Item sum componitur **possum** .i. potis sum, [21] et inde hic et hec et hoc **potens** is quod comparatur potentior potentissimus, [22] unde **potenter** potentius potentissime adverbia, [23] et hec **potentia** e, [24] et hic **potentatus** tui, [25] et hec **potestas** tis, [26] unde **potestativus** a um, [27] et **potestative** adverbium, [28] et hic et hec **possibilis** et hoc possibile, [29] unde **possibiliter** adverbium, [30] et hec **possibilitas** is. [31] Possibilis componitur **impossibilis**, [32] unde **impossibiliter** adverbium, [33] et hec **impossibilitas** tis. [34] Potens componitur **impotens** .i. non potens, [35] et **cunctipotens**, [36] et **omnipotens**. [37] Item sum componitur **obsum** .i. nocere, [38] unde **obfuturus** a um in futuro nociturus, unde Plautus p r o m i t t o t i b i n o n o b f u t u r u m, s i i d h o d i e e f f e c e r i s; [39] **assum** .i. presens sum, [40] et inde **affuturus** a um, [41] **prosum** .i. proficere, [42] unde **profuturus** a um. [43] Et componitur etiam **absum**, [44] et inde hic et hec et hoc **absens** tis, [45] unde **absenter** adverbium, [46] et hec **absentia** e, [47] et **absento** as .i. abesse vel amovere, [48] unde **absentatus**, [49] **absentatio**, [50] et **absentaneus** a um qui se semper absentat. [51] Componitur etiam sum **desum**, [52] unde **defuturus** a um.

[1] **Sentio** tis sensi itum tu verbum activum, [2] inde hic **sensus** sui, [3] unde S iii
hic et hec **sensualis** et hoc sensuale, [4] unde **sensualiter** adverbium, [5] et hec **sensualitas** is, [6] et **sensuosus** a um .i. sensu plenus, [7] et inde **sensuose** adverbium, [8] et hic et hec **sensibilis** et hoc sensibile, [9] unde **sensibiliter** adverbium, [10] et **sensibilitas**, [11] et hic et hec **sensilis** et hoc sensile per subtractionem medie sillabe, unde Lucretius e x i n s e n s i b i l i n e c r e d a s s e n s i l e n a s c i; [12] et inde **sensiliter** adverbium. [13] Sensibilis componitur

---

38 Plaut. *asin.* 98

11 Lucr. II 888: ex insensilibus ne credas sensile gigni? (*cf.* Prisc. *G.L.K.* II 132,22 *H.*)

---

15 in presentia: presens P_1 **16** as ⟨verbum activum⟩ H / unde ⟨hic presentator ris, et presentatrix cis, et presentatus, et presentatio nis⟩ H **20** .i. potis sum *in marg.* M_1 *om.* AP_2 **21** is ⟨omnis generis⟩ P_1 / potentior potentissimus *om.* φ **22** potenter potentius potentissime *om.* φ / adverbia *om.* I **25** tis ⟨unde potestates⟩ A **26** *om.* A **28-31** et hic ... Possibilis *om.* P_2 **30** *om.* A **31** Possibilis *om.* M_1 **36** omnipotens ⟨unde hec impotentia, et cunctipotentia, et omnipotentia, et impotenter, et cunctipotenter, et omnipotenter adverbia⟩ H / ⟨prepotens .i. valde potens⟩ *in marg.* M_1 **37** obsum ⟨obes⟩ H **38** Plautus: Terentius M_1 *ante corr.* A / tibi *om.* H **40** *om.* P_2 **41** prosum ⟨prodes⟩ H **43** absum: adsum A ⟨abes⟩ H **47** abesse vel *om.* HP_1 **48** unde ⟨absentator⟩ M_1A **49** *om.* V_1I **50** se *om.* A **51** desum ⟨supersum ⟨insum, intersum *add.* A⟩⟩ M_1A **52** *om.* A / um ⟨insum, supersum⟩ H ⟨supersum, insum⟩ P_2 ⟨et supersum, subsum, intersum, insum⟩ P_1

1 sensi ⟨vel sentivi⟩ HP_1 ⟨vel sentivi sensum sensu vel⟩ φ / tu ⟨vel sensum su⟩ P_1 / verbum activum *om.* M_1 / activum (*Mai*): neutrum V_1I **4** adverbium *om.* I **7** adverbium *om.* I **10** *om.* P_1 **11** per ... sillabe *om.* φ / per ⟨sincopam .i.⟩ H / subtractionem medie sillabe: sincopam P_1 / unde ... nasci *om.* P_1 / Lucretius: quidam H ⟨quod⟩ I **12** adverbium *om.* I

insensibilis. [14] Item ab hoc nomine quod est sensus **sensim** adverbium, [15] et **sensatus** a um, [16] quod componitur **insensatus.** [17] Similiter et sensus componitur **exsensis** .i. extra sensum, [18] et **insensis** .i. sine sensu. [19] Et sciendum quod dicimus **sensus** a um pro sentitus, unde Augustinus de civitate Dei sensa est moriens, quia animam deseruit Deus; [20] item a sentio pluraliter hi **sentes** tium .i. spine, [21] et inde **senticosus** a um .i. sentibus plenus, [22] quod etiam dicitur **sentus** a um, unde Terentius in eunucho video sentum squalidum; [23] et hec **sentina** ne .i. locus in navi ubi aqua undecumque confluit, [24] et inde **sentino** as .i. in animo aliquid sensim diiudicare. [25] Item a sentio hec **sententia** e, [26] unde hec **sententiola** e. [27] Et componitur **consentio** is, [28] unde hic **consensus** ui, [29] et pluraliter hii **Consentes** tium .i. dii bonis consentientes, [30] et **consentaneus** a um qui facile consentit, [31] **dissentio** is, [32] unde hec **dissensio** is, [33] et hic **dissensus** ui, [34] et **dissentaneus** a um, [35] **persentio** tis, [36] unde **persentisco** is, [37] **assentio** is, [38] unde hec **assensio** nis, [39] et hic **assensus** sui, [40] et **assentaneus** a um qui cito prebet assensum, [41] **resentio** is, [42] inde **resentisco** cis.

S iv [1] **Sacer** cra crum comparatur sacrior sacerrimus, [2] unde **sacre** sacrius sacerrime adverbia, [3] et hoc **sacellum** li .i. parvum templum, unde Virgilius nimphe risere sacello. [4] Item ab hoc nomine quod est sacer hic **sacernus** .i. sacer animus vel excellentior pars anime, unde Martianus divumque hominumqe sacernus; [5] et **sacro** as verbum activum, [6] inde **sacratus** a um, [7] et hec **sacratio** is, [8] et hoc **sacramen** nis, [9] unde hoc **sacramentum** ti, [10] et hoc **sacrarium** rii, [11] et hic **sacrista** te. [12] Sacro componitur **consecro** as, [13] unde **consecratus**, [14] **consecratio**, [15] **execro** as,

---

19 Aug. *civ.* XIII 15: sensa est mors una, in qua deseruit animam Deus **22** Ter. *eun.* 236

3 Verg. *buc.* III 9 **4** Mart. Cap. VI 567: divumque hominumque sacer nus

---

13 insensibilis ⟨insensibiliter⟩ P_1 **14** Item ... adverbium: a quo sensim adverbium .i. paulatim *post* 2 P_1 **15-16** *post* 18 P_1 **17** exsensis: exsensus IA / sensum ⟨et exsensim adverbium ⟩ P_1 **18** *om.* M_1A / insensis: insensus IP_2 **19** sciendum quod dicimus *om.* P_1 / de civitate Dei *om.* P_1 / Deus: Deiis H Di P_1 **20** item a sentio: et φ **21** um ⟨et senticose adverbium⟩ P_1 / .i. sentibus plenus *om.* P_1 / sentibus: spinis φ **22** quod etiam dicitur *om.* P_1 / in eunucho *om.* P_1 / squalidum: scalidum P_1 **23** ubi: quo M_1A / ubi aqua *om.* I / undecumque: undique φ **24** in *om.* π / sensim: cito P_1 *om.* I / diiudicare: iudicare P_1 **26** e ⟨diminutivum, et hic et hec sententialis et hoc sententiale⟩ P_1 ⟨et sententiosus a um⟩ H **27** is ⟨consensi⟩ P_1 **29** dii: diis V_1 **31** is ⟨vel dissentior ris⟩ P_1 **32-33** *mutato ordine* P_1 **35** persentio: praesentio *Mai* ⟨unde persensio⟩ P_1 **36** *om.* P_1 / persentisco: praesentisco *Mai* **37** is ⟨vel assentior tiris utrumque enim invenitur⟩ H ⟨vel assentior ris unde bonus assentior inquit⟩ P_1 **41** is ⟨presentio tis⟩ P_1

2 sacre sacrius sacerrime *om.* φ / adverbia ⟨et hoc sacrum⟩ P_1 **3** .i. parvum templum: diminutivum P_1 / Virgilius ⟨in bucolicis⟩ H / nimphe ⟨faciles⟩ H **4** .i. sacer *om.* P_1 / sacernus: sacerno *Mai* ⟨vel sacer dicitur quasi sacer annus et significat idem quod tempus⟩ P_1 **6-7** sacratus ... is: verbalia φ **11** te ⟨eo quod sacra custodiat qui etiam hic secretarius dicitur a secretis que custodit⟩ H **13-14** consecratus, consecratio: verbalia φ **15** execro as: execror aris M_1A

516 / 517 M.

[16] unde **execratus**, [17] **execratio**, [18] et hic et hec **execrabilis** et hoc execrabile, [19] unde **execrabiliter** adverbium, [20] **obsecro** as .i. rogare, [21] **resecro** as .i. exsolvere et libere dimittere. [22] Sacer componitur **sacrifico** as, unde verbalia, [23] et hoc **sacrificium** ii, [24] et hec **sacrificina** ne .i. locus in quo sacrificatur. [25] Componitur hic et hec **sacerdos** tis et dicitur sacerdos quasi dans sacra, [26] et inde hec **sacerdotissa** e, [27] et hoc **sacerdotium** tii, [28] et hic et hec **sacerdotalis** et hoc sacerdotale, [29] et hec **sacerdotula** e .i. sacerdotis filia, unde Afranius s a c e r d o t u l a i n s a c r a r i o M a r t i a l i f e c i t o l e t u m. [30] Item sacer componitur **sacrosanctus** a um, [31] et **sacrilegus** a um, [32] unde hoc **sacrilegium** gii.

[1] **Sapio** is pui itum tu verbum neutrum, [2] inde hic et hec et hoc **sapiens** tis quod comparatur sapientior sapientissimus, [3] unde **sapienter** sapientius sapientissime adverbia, [4] et hec **sapientia** e. [5] Sapiens componitur **insipiens**, [6] et inde **insipienter** adverbium, [7] et hec **insipientia** e. [8] Item a sapio **sapidus** a um, [9] unde **sapide** adverbium, [10] et componitur **insipidus**, [11] unde **insipide** adverbium, [12] et hic **sapor** oris, [13] unde **saporus** a um, [14] et **saporo** as, unde verbalia, [15] et hoc **saporamentum**. [16] Sapio componitur **depisio** is, [17] et inde **desipisco** is, [18] et **resipio** is .i. animum recuperare, [19] et inde **resipisco** is. S v

[1] **Sterno** is stravi tum tu verbum activum, [2] inde **stratus** a um, [3] et hoc **stratum** ti pro lecto, [4] et hic et hec et hoc **sternax** cis quod facile sternitur, [5] et hoc **stramen** nis, [6] unde **stramineus** a um, [7] et hoc **stramentum** ti, [8] et hoc **stratorium** ii .i. stabulum iumentorum, unde Iosephus in primo annalium R a c h e l h o c a u d i e n s, p o s u i t i d o l a i n s t r a t o r i o c a m e l i. [9] Item a sterno hic **stratenus** ni .i. pretor, [10] et hec **stratia** e .i. militia, [11] et S vi

---

29 Afran.] Paul. Fest. p. 8 *L.*: Veranius: Sacerdotula in sacrario Martialis fecit oletum

8 Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* I 322 *B.* S vi

16-17 execratus, execratio: verbalia φ **19** adverbium *om.* I **21** exsolvere: absolvere P_1 **22** Sacer: Sacro P_2 **24** sacrificatur ⟨et sacrificulus a um⟩ H **25** Componitur *et s.l.* etiam sacer M_1 / et dicitur sacerdos *om.* P_1 **29** Afranius: Paulus P_1 **30** um ⟨.i. valde sacer⟩ H **31** um ⟨qui sacrilegium facit⟩ H

1 pui: pivi V_1H / verbum neutrum *om.* M_1 **2** sapientior sapientissimus *om.* M_1A **3** sapienter sapientius sapientissime *om.* φ / adverbia *om.* I **5** insipiens: insapiens P_2 ⟨quod comparatur insipientior insipientissimus⟩ H **6** *om.* P_1 / insipienter ⟨insipientius insipientissime⟩ H / adverbium *om. Mai* **7** insipientia: insapientia A **9** adverbium *om.* I **11** adverbium *om.* I **13** saporus: saporosus P_1 **14** as ⟨verbum activum⟩ H / unde verbalia *om.* P_1 **15** saporamentum ⟨et per compositionem saporifer a um⟩ P_1 **16** componitur ⟨insipio⟩ M_1 **17** ⟨et a desipio⟩ desipisco cis *post* 19 P_1 **19** is ⟨et ab istis verbalia⟩ H ⟨incoativum⟩ P_1 S v

1 activum: neutrum V_1 **3** lecto ⟨et hic stratus ui idem, et hec strages is⟩ P_1 **9** stratenus ni: stratevus vi V_1H straterius ii I strategus us *Mai* **10** stratia: strategia *Mai* / militia: malitia P_2 S vi

hic **stratilates** tis .i. dux militum, [12] et hec **strataria** e .i. vestis pretiosa ex purpura, [13] et hic **strabo** nis qui obliquos habet oculos. [14] Invenimus etiam hic **strabus** bi, unde Gregorius Nazanzenus heretici mihi videntur similes oculis strabi. [15] Item hic et hec **stratilis** et hoc stratile, [16] et hoc **sternium** nii .i. locus aptus ad sternendum. [17] Et componitur hoc **lectisternium** nii, [18] et hoc **stercus** oris, [19] unde **stercoreus** a um, [20] et hoc **sterquilinium** nii, [21] et **stercoro** as, unde quidam poeta meos hortulos plus olero, quam stercoro; et inde verbalia. [22] Item a sterno hic **sternutus** tui, [23] unde **sternuto** as, et inde verbalia, [24] Sterno componitur **consterno** is, unde verbalia, [25] et **consternor** aris .i. cadere et exanimen esse, unde in genesi auditis Esau sermonibus patris, irrugit clamore magno et consternatus ait; et inde verbalia. [26] Componitur etiam sterno **prosterno** is, [27] unde **prostratus** a um, [28] **substerno** nis, [29] unde **substratus** a um.

S vii [1] **Spiro** as verbum neutrum, inde verbalia, [2] et hoc **spiramen** nis, [3] et hoc **spiramentum** ti, [4] et hoc **spiraculum** li, [5] et **spirativus** a um quod facile inspiratur, [6] et hec **spira** e .i. reflexio, unde Martianus et spire torvo nituerunt astra draconi. [7] Spiro componitur **aspiro** as, [8] unde **aspirator**, [9] **aspiratus**, [10] **aspiratio**, [11] et hoc **aspiramen** nis, [12] **conspiro** as, [13] unde **conspiratus**, [14] **conspiratio**, [15] **respiro** as, [16] unde **respiratus**, [17] **respiratio**, [18] **suspiro** as, unde verbalia, [19] et hoc **suspirium** rii.

---

14 *non repperi* **21** Poeta = Mat. *carm.* 16 Buechner **25** *gen.* XXVII 34

6 Mart. Cap. II 98: et spiris torvo nituerunt astra Draconi

---

12 strataria: stranataria P_1 stralataria IA / vestis ⟨quedam⟩ P_1 / pretiosa ex purpura: purpurea et pretiosa P_1 **14** Invenimus etiam: Et P_1 / bi ⟨quod idem est⟩ φ ⟨idem⟩ P_1 **15** *om.* P_1 / stratilis et hoc stratile: strabilis et hoc strabile M_1A strasilis et hoc strasile ⟨aptus ad sternendum⟩ P_2 **16** et ... locus *om.* M_1A **17** nii ⟨.i.statio lecti⟩ H **20** sterquilinium: sterquilunum H **21** poeta *om.* P_1 / hortulos: hortos φ / et inde verbalia *om.* φ **22** tui: ti M_1A **24** *om.* V_1I / is: as H ⟨et pertinet ad corpus⟩ P_1 **25** .i. cadere *om.* P_1 / et *om. Mai* / auditis: audistis P_2 / irrugit: irruit V_1 infremuit P_1 **29** um. ⟨Item sciendum quod sternere dicitur pro casu, unde etiam hec strages gis, et pro paratu⟩ H ⟨sternitur equivoce mare lectus asellus et hostis ⟩ P_1

3 *om.* P_1 **5** inspiratur ⟨spiritus tus tui, unde spiritualis spirituale, a quo spiritualiter adverbium. Item a spiro spiratus tus tui⟩ P_1 **6** reflexio: inflexio I / torvo: torve P_1 / draconi. ⟨Et hic spiritus tus tui, unde hic et hec spiritualis vel spiritalis et hoc spiritale, unde spiritualiter vel spiritaliter adverbia, et hec spiritualitas vel spiritalitas tis ⟩ H **8-10** aspirator, aspiratus, aspiratio: verbalia φ **8** aspirator ⟨aspiratrix⟩ H **10** aspiratio ⟨et aspirativus a um⟩ H **13-14** ⟨conspirator, conspiratrix⟩ conspiratus, conspiratio ⟨inspiro ras, a quo inspirator, inspiratrix, inspiratus, inspiratio, et hoc inspiramen nis, exspiro as .i. mori, unde exspirator, exspiratrix, exspiratus, exspiratio, et hoc exspiramen nis⟩ H *om.* φ **15-17** *post* 11 H **15** as ⟨unde respirator, respiratrix⟩ H **16-17** *om.* I φ **16** respiratus ⟨respiramen⟩ P_1 **17** respiratio ⟨respirativus a um⟩ H ⟨et inspiro as, expiro as⟩ P_1 **19** rii ⟨et suspirosus a um⟩ P_1

[1] **Sepio** is sepivi septum tu verbum activum .i. circumdare, [2] inde **septus** a um, [3] et **septim** adverbium, [4] et hec **sepes** is, [5] unde hec **sepecula** e diminutivum, [6] et hec **sepia** .i. incaustum, unde Persius nigra quod infusa vanescat sepia limpha; [7] et hec **sepiola** le .i. quidam minutus piscis, unde Plautus in cassia emite nobis sepiolas, et lolligunculas et hordeias. [8] Item a sepio hic **seps** indeclinabile .i. quidam serpens, quod in Lucano reperies, [9] et **sepe** adverbium unde sepius sepissime adverbia. [10] Dicimus etiam **sepiuscule** pro sepe, [11] et **sepicule** , unde Plautus in cassia sepicule peccas; inquit. [12] Sepe componitur **persepe**, [13] et **quamsepe**, [14] et **sepenumero**. [15] Sepio componitur **presepio**, [16] unde **preseptus**, [17] et hoc **presepe**, [18] et hoc **presepium**, [19] **dissepio**, [20] unde **disseptus**, Homerus et modo disseptos humeros; [21] **circumsepio**, [22] unde **circumseptus** a um, [23] et **circumsepte** adverbium, [24] **obsepio** is, [25] unde **obseptus** a um, [26] **intersepio** is .i. intercludere, [27] unde **interseptus** a um. S viii

[1] **Sordeo** es sordui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde **sordidus** a um, [3] unde hec **sordiditas** is, [4] et **sordidulus** a um .i. aliquantulum sordidus, [5] et **sordido** as, [6] unde **sordidatus**, [7] **sordidatio**. [8] Item a sordeo hec **sordes** is, [9] unde hec **sordecula** e, [10] et **sordesco** is, [11] quod componitur **obsordesco** is, [12] et **resordesco** is. [13] Item a sordeo **surdus** a um et dicitur surdus quasi sordidus a sordibus cerebri, [14] et inde hec **surditas** tis, [15] et **surdulus**, [16] et **surdaster** diminutiva, Cicero erat surdaster Marcus Crassus; [17] et **surdeo** des, [18] unde **surdesco** is, [19] et componitur **obsurdesco** is. [20] Similiter surdeo componitur **obsurdeo** es, [21] sordeo componitur **obsordeo** es. S ix

---

6 Pers. III 13: nigra sed infusa vanescit sepia lympha 7 Plaut. *cas*. 493-494: emito sepiolas, lapadas, lolligunculas, | hordeias 8 *cf.* Lucan. IX 723; IX 764 11 Plaut. *cas*. 703: saepicule peccas 20 Hom. Lat. 199: et modo disiectos umeris S viii

16 Cic. *Tusc*. V 40 (*cf.* Prisc. *G.L.K.* II 114,15 *H.*) S ix

---

1 is ⟨sepsi vel⟩ I / sepivi ⟨vel sepsi⟩ P_1 / tu ⟨vel itum tu⟩ P_1 / circumdare ⟨circumcludere⟩ H 5 sepecula: specula A / diminutivum: .i. parva sepes V_1H 6 nigra (*Mai*): nympha V_1 / quod: que I / vanescat: venefica P_1 7 in cassia *om.* P_1 / emite: emitte V_1H φ emito (*Mai*) / lolligunculas: lovigunculas H loliungulas P_1 longunculas V_1I lagunculas M_1A *et s.l.* locigunculas M_1 / et hordeias *om.* P_1 8 .i. ... reperies *om.* P_1 9 adverbia *om.* IA 10 sepiuscule: sepiuncule V_1P_1 11 sepicule ⟨idem⟩ P_1 / in cassia *om.* P_1 18 presepium ⟨ii ambo in uno sensu⟩ H ⟨idem⟩ P_1 20 disseptus ⟨a um .i. retectus, disclusus, unde⟩ H / et modo *om. Mai* 25 *om.* φ 26 intersepio is *om. Mai* / intercludere: *post* 27 P_1 includere H ⟨et ab his verbalia⟩ φ 27 *om.* φ / um ⟨et hoc intersepium ii⟩ I S viii

2 um ⟨quod comparatur sordidior sordidissimus, unde sordide sordidius sordidissime adverbia⟩ H ⟨quod comparatur, et inde adverbia⟩ φ 3 sordiditas: sorditas HP_1 *Mai* 5 as ⟨neutrum⟩ P_1 6-7 sordidatus, sordidatio: verbalia M_1A 10 is ⟨incoativum⟩ P_1 11 *om.* I *Mai* 13 a sordibus *om.* P_1 16 ⟨ambo⟩ diminutiva φ / Cicero ... Crassus *om.* P_1 18 *om.* A / is ⟨incoativum⟩ P_1 19 is. ⟨Surdus componitur absurdus a um .i. ille quem nullus audit⟩ H 20 *post* 17 HM_1A 21 *om.* I S ix

S x [1] **Sagax** cis omnis generis comparatur sagacior sagacissimus, [2] unde **sagaciter** sagacius sagacissime adverbia, [3] et hec **sagacitas** tis, [4] et hec **saga** ge .i. sapiens divinus, unde Horatius in epistolis sompnia, terrores magicos, miracula, sagas. [5] Item ab hoc nomine quod est sagax hoc **sagum** gi, [6] et **sagio** is quod non est in usu, [7] sed componitur **presagio** is .i. divinare, unde Terentius nescio quid animus mihi presagit mali; [8] et inde **presagus** a um, [9] et hoc **presagium**, [10] et **presagare** vel presagiare .i. divinare, unde Iosephus quibus ille Phariseus presagiabat; [11] et hec **sagitta** a sagaci iactu, [12] unde **sagitto** as, [13] et inde **sagittatus** a um, [14] et hic **sagittarius** ii.

S xi [1] **Sorbeo** bes verbum neutrum, [2] inde **sorbicies** ei, [3] unde **sorbiciecula**, [4] vel **sorbiciuncula** e, [5] et **sorbillo** as, unde Terentius ciathos sorbillans, hunc paulatim producam diem; [6] et inde **sorbillator**, [7] **sorbillatus**, [8] **sorbillatio**, [9] et **sorbesco** cis, [10] quod componitur **resorbesco** is. [11] Sorbeo componitur **absorbeo** es, [12] unde **absortus** a um, [13] et **resorbeo** bes.

S xii [1] **Suadeo** es suasi verbum neutrum, [2] inde hic **suasor** oris, [3] et **suasorius** a um, [4] et hec **suasio** nis, [5] et hic et hec **suadibilis** et hoc suadibile, [6] unde **suadibiliter** adverbium, [7] et hec **suadela** e .i. assensus, [8] et **persuasio**, [9] et hic et hec **sodalis** is a suadendis simbolis, [10] unde hoc **sodalicium** cii .i. societas, unde Ovidius iure sodalicii qui mihi vinctus erat; [11] et **sodes** .i. age, Terentius dic, sodes, quis vitiavit Crisidem?

S x **4** Hor. *epist.* II 2,208 **7** Ter. *heaut.* 236: nescioquid profecto mi animus presagit mali **10** *non repperi*

S xi **5** Ter. *ad.* 591: cyathos sorbilans paullatim hunc producam diem

S xii **10** Ov. *trist.* IV 10,46: iure sodalicii quo mihi iunctus erat **11** Ter. *Andr.* 85: dic sodes, quis heri Chrysidem habuit?

S x **1** omnis generis ⟨.i.cautus, sapiens, divinatorius (*s.l.* prudens) et⟩ H *om.* AP_2 / comparatur ⟨et inde verbalia⟩ P_2 / sagacior sagacissimus *om.* φ **2** sagaciter sagacius sagacissime *om.* φ / adverbia *om.* V_1I **3** *om.* I **4** et ⟨hic et⟩ P_1 / .i. sapiens divinus *om.* P_1 / in epistolis *om.* P_1 / magicos: maica I / sagas: saga I **5** gi ⟨.i. saccus⟩ H **7** mihi *om.* A / mihi presagit: presagit mihi HP_1 **8** um ⟨.i. divinus divinatorius⟩ H **9** presagium ⟨.i. divinatio⟩ H **10** presagare: presago as H / vel presagiare: vel presagio H *om.* I **12** unde ⟨hec sagittula e, et⟩ H / as ⟨et inde verbalia⟩ φ **13** *om.* φP_1 / ⟨hic sagittator is, et⟩ sagittatus a um ⟨et hec sagittatio nis⟩ H **14** *om.* V_1

S xi **1** bes ⟨ui⟩ HP_1 / verbum neutrum ⟨et caret supinis⟩ φP_1 *om.* I **3** sorbiciecula: sorbiecula H **5** sorbillans: sorbillatis P_2 / hunc (*Mai*): hinc V_1 **6-8** sorbillator sorbillatus sorbillatio: verbalia φ **9** cis ⟨incoativum⟩ P_1 **10** is ⟨absorbesco⟩ P_1

S xii **1** neutrum ⟨et caret supinis⟩ π **5** suadibilis: *et s.l.* vel suasibilis H **6** suadibiliter: *et s.l.* vel suasibiliter H *om.* M_1 / adverbium *om.* I **7** .i. assensus *om.* P_1 **8** persuasio: suasio P_1 **9** suadendis: persuadendis P_1 / simbolis ⟨.i. socius⟩ H **11** age ⟨et est verbum comicum⟩ P_1 / dic ⟨mihi⟩ I / Crisidem ⟨Horatius [*epist.* I 1, 62-63] Roscia dic sodes melior lex an puerorum nenia⟩ H

520 / 521 M.

[12] Suadeo componitur **persuadeo**, [13] unde **persuasor** oris, [14] et inde **persuasorius** a um, [15] et **persuasorie** adverbium, [16] et **persuasus** a um, [17] et hec **persuasio** is, [18] **dissuadeo** es, [19] inde **dissuasor**, [20] **dissuasus**, [21] **dissuasio**.

[1] **Sors** tis, [2] inde hec **sorticula** e .i. parva sors, [3] et hec **sorex** cis eo quod semper mortem sortiatur, [4] et hec **sorita** te .i. quilibet minutus cumulus harenarum vel translative cuiuscumque rei congeries, unde Martianus pellas soritas cumque sensim congeris; [5] et **sortior** ris, [6] unde **sortitus** a um, [7] et hec **sortitio** is, [8] et componitur **consortior** ris, unde verbalia. [9] Et sors componitur hic et hec et hoc **exsors** tis .i. extra sortem, [10] et hic et hec et hoc **consors** tis .i. socius eiusdem sortis, [11] unde hoc **consortium** tii, [12] et **sortilegus** a um, [13] unde hec **sortilegia** gie, [14] et **sortividus** a um .i. qui videt sortes. S xiii

[1] **Sero** is sevi vel serui satum tu verbum activum, [2] inde hic **sator** oris, [3] et **satus** a um, [4] et hec **satio** nis, [5] et hic et hec **sationalis** et hoc sationale, [6] et hoc **satum** ti.i. quedam mensura, unde in genesi accelera, inquit Abraham, commisce tria sata farine. [7] Item a sero hoc **semen** seminis, [8] unde hec **sementis** is .i. semen, [9] et inde **sementivus** a um, [10] et hoc **seminium** nii .i. lucrum de semine, unde Plautus in glorioso milite verri datur merces non hoc suo seminio; quod quandoque di- S xiv

---

4 Mart. Cap. V 423: pellax *soritas cumque sensim congeris* S xiii

6 *gen.* XVIII 6: festinavit Abraham ... dixitque ei adcelera tria sata similae commisce S xiv
10 Plaut. *mil.* 1060: verri adfertur merces, non hic suo seminio

---

12 persuadeo ⟨unde verbalia⟩ φ **13** *om.* φ **16-17** *om.* φ **17** is ⟨et hic et hec persuadibilis et hoc persuadibile, et persuadibiliter adverbium⟩ H **19-21** dissuasor dissuasus dissuasio: verbalia φ **21** dissuasio ⟨nis, et hic et hec dissuadibilis (*et s.l.* vel dissuasibilis), et hoc dissuadibile, et dissuadibiliter (*et s.l.* vel dissuasibiliter) adverbium⟩ H

2 .i. parva sors: diminutivum IP_1 **3** hec: hic P_2 / semper *om.* P_1 **4** quilibet *om.* P_1 / minutus: *minimus* P_1 / *cumulus*: circulus M_1A / cuiuscumque: cuiuslibet φ / pellas: pelles I pelle P_1 pellax *Mai* / cumque: quascumque P_1 / sensim: sensum I vellem P_1 / congeris: congeries A gesseris P_1 **5** sortior: consortior V_1 *ante corr.* **8** unde verbalia *om.* P_1 **9** tis ⟨omnis generis⟩ P_1 **10-11** *post* 8 P_1 **10** .i. ... sortis *om.* P_1 **11** tii. ⟨Comunis comites reddit via, mensa sodales, consortes unus amor alit, socios labor unus⟩ P_1 ⟨unde hic et hec consortialis et hoc consortiale, unde consortialiter adverbium⟩ H **12** sortilegus: sortilogus V_1 / um ⟨vel sortilogus a um qui scit sermocinari secundum sortes⟩ P_1 ⟨.i. legens sortem⟩ H **13** sortilegia: sortilogia V_1 **14** sortes: sortem I ⟨consors etiam dicitur socius eiusdem sortis⟩ P_1 S xiii

1 sevi vel *om.* V_1 / verbum activum *om.* H **6** accelera *om.* P_1 / inquit *om.* P_1 / Abraham ⟨et⟩ V_1 / commisce ⟨mihi⟩ M_1 **8** .i. semen ⟨arboris ut quidam volunt vel olea seminis⟩ P_1 ⟨unde Virgilius in georgicis [I 230] et ad medias sementem extende pruinas⟩ H *om.* φ **10** semine ⟨et notandum quod sementis proprie dicitur cum adhuc est in sementivo, semen cum seminatur seminium vel sementum; *seminatum* distinguitur tamen et aliter: sementis frugum (frugrum A) et arborum, semen animalium, seminium cuiuscumque rei exordium⟩ M_1A / unde ... milite *om.* P_1 / verri (*Mai*): varri π varro P_1 *et s.l.* varia M_1 / non: in P_1 / seminio ⟨dixit pro lucro de semine⟩ M_1 A / ⟨tamen⟩ quandoque A S xiv

citur pro semine, [11] et **semino** as, [12] unde **seminator**, [13] **seminatus**, [14] **seminatio**, [15] et hic et hec **seminalis** is, [16] et hoc **seminarium** rii .i. semen quod et pro vase in quo ponitur semen dicitur. [17] Semino componitur **dissemino** as, et inde verbalia. [18] Semen componitur **semiverbius**, [19] vel **seminiverbius** .i. seminator verborum. [20] Item a sero hec **series** ei, [21] unde **seriatus** a um .i. in serie ductus, [22] et pluraliter **seria** orum .i. res utiles, unde Teodolus nostro postponas seria ludo; [23] et **seriatim**, [24] et **serio** .i. ordinatim vel intente, unde Plautus dic, obsecro, hercle serio quod te rogem. [25] Item a sero **serus** a um .i.tardus et extremus, [26] unde **serotinus** a um, [27] et **sero** serius serissime adverbia, [28] et hoc **serum** ri .i. mesga liquor scilicet qui ex recenti caseo profluit, [29] et hec **seria** e .i. olla, unde Terentius relevi omnia dolia mea, et omnes serias meas; [30] et inde hec **seriola** le .i. parva seria, unde Persius seriole veteri metuens deradere limum. [31] Item a sero hic **semo** nis, [32] inde **sermunculus** li diminutivum, [33] et **sermocinor** aris, [34] unde **sermocinator**, [35] **sermocinatus**, [36] **sermocinatio**. [37] Sero componitur **exsero** is .i. foras emittere, unde Persius digitum exsere peccas; [38] et inde **exsertus** a um, [39] et **exerto** as .i. nudare, unde verbalia, [40] **dissero** is .i. affirmare, [41] inde **disertus** a um quod comparatur disertior disertissimus, [42] unde **diserte** disertius disertissime adverbia, [43] et hec **disertitudo** nis, [44] et **disertim** adverbium .i. eloquenter, [45] et **diserto** as .i. diserte loqui, [46] et componitur **edisserto** as in eodem sensu, unde Plautus in cassia que sit, queso, edisserta; hinc etiam Martianus precepta edissertare pohibitum est. [47] Sic etiam dissero componitur **edissero** is .i. aperire, unde in evangelio edissere nobis parabolam istam. [48] Item sero componitur **assero** is, [49] inde hic **assertor** oris, [50] et **assertus** a um, [51] et hec **assertio** nis, [52] et hic **asser** eris eo quod unus alteri inseratur, unde Iuvenalis ferit assere

---

22 Theodul. *ecl.* 29 **24** Plaut. *asin.* 29 **29** Ter. *heaut.* 460: relevi dolia omnia, omnis serias **30** Pers. IV 29: seriole veterem metuens deradere limum **37** Pers. V 119 **46** Plaut. *cas.* 915: quid fit denique edisserta Mart. Cap. IX 921: praecepta edissertare prohibitum **47** Matth. XV 15 **52** Iuv. III 245-246

---

11 as ⟨neutrum⟩ P_1 **12-14** seminator ... seminatio: verbalia φ **16** semen quod ... dicitur: vas in quo semen ponitur dum seminetur P_1 / dicitur: *post* vase H ⟨Isidorus [?] sementis frugum et arborum, semen hominum et animalium, seminium vel sementum cuiusque rei exordium⟩ P_2 **18-19** semiverbius vel *om.* M_1AP_1 **19** vel seminiverbius *om.* I **20** ei ⟨et serio as .i. ordinare⟩ H **22** et ⟨serius a um .i. tantum seria sequens et⟩ H / ⟨quasi⟩ .i. M_1 / utiles: utilis A / ⟨et⟩ nostro P_1 / seria: series A **23** seriatim ⟨adverbium ordinatim⟩ P_1 **24** serio ⟨adverbia⟩ φ / ordinatim: ordinate $M_1P_2P_1$ ornate A / vel intente *om.* P_1 / Plautus: Terentius P_1 / obsecro *om.* P_1 / hercle serio: serio hercule P_1 **25** et extremus *om.* HP_1 **26** um ⟨.i. serus⟩ H **27** sero: sere I / serius serissime *om.* P_1 **28** mesga: mega P_1 / ex ⟨me⟩ P_1 / caseo: casio I *s.l.* P_1 / ⟨exprimitur vel⟩ profluit P_1 **30** .i. parva seria: diminutivum IP_1 / veteri: veterem *Mai* / deradere: dirade P_1 detergere M_1A **32** diminutivum *om.* π **33** aris ⟨.i. sermonem facere⟩ H **40** .i. affirmare: disputare ⟨vel disputando manifestare⟩ H *om.* P_1 **41** um ⟨ .i. eloquens⟩ H / disertior disertissimus *om.* M_1A **42** diserte disertius disertissime *om.* φ **44** .i. eloquenter *om.* H **45** diserte loqui *et s.l.* .i. disserere H **46** in eodem sensu: idem P_1 / unde ... etiam *om.* P_1 / que: quid H φ / edissertare: edisertare HP_1 edisserare V_1 **47** .i. aperire *om.* P_1 / in evangelio: ibi P_1 / istam: hanc φ *om.* P_1 **48** is ⟨.i. affirmare⟩ HP_1 **49** *post* 51 φ **52** inseratur: asseratur P_1 / ferit: fert P_1 ferte I

522 / 523 M.

duro alter; [53] et **asserto** as .i. affirmare. [54] Et sciendum quod assero dicitur et pro affirmare et pro plantare et tunc inde venit **assitus** a um .i. plantatus, unde Horatius et populus assita certis limitibus. [55] Item sero componitur **consero** is .i. coniungere, [56] unde **consertus** a um, [57] **consertio** nis, [58] et **consertim** .i. coniunctim adverbium. [59] Dicitur et pro plantare et tunc inde venit **consitus** a um .i. plantatus, [60] et hec **consitio** nis .i. plantatio, [61] **insero** is .i. plantare, unde Virgilius insere nunc Melibee piros; [62] unde hic **insitor** oris, [63] **insitus** a um, [64] et hec **insitio** nis .i. plantatio, unde Ovidius de remediis venerit insitio, fac ramum ramus adoptet; [65] et **inserto** as .i. inserere, [66] **desero** is, [67] inde **desertus** a um, [68] et **desertio** nis, [69] et hoc **desertum** ti, [70] unde **deserto** as .i. deserere vel desertum facere, [71] **obsero** is .i. tegere, [72] inde **obsitus** a um. Et sciendum quod composita a sero, quando dicuntur pro plantare, ut assero, consero, insero, faciunt preterita in sevi et supina in situm, quando vero in alio sensu, faciunt preterita in serui et supina in sertum.

[1] **Spicio** cis non est in usu, [2] sed inde dicitur hec **species** ei, [3] unde hec **speciecula** e, [4] et hoc **specimen** nis, [5] et **speciosus** a um quod comparatur speciosior speciosissimus, [6] unde **speciose** speciosius speciosissime adverbia, [7] et hec **speciositas** tis, [8] et hic et hec **specialis** et hoc speciale, [9] unde **specialiter** adverbium, [10] et hec **specialitas** tis. [11] Item a spicio hec **specula** e .i. altus locus aptus ad circumspiciendum, [12] inde **speculor** aris .i. videre, [13] et inde **speculator**, [14] **speculatus**, [15] **speculatio**, [16] et hoc **speculamen** nis, [17] et **speculativus** a um, [18] et hoc **speculum** li, [19] et hoc **specular** is .i. speculum. [20] Item a spicio **specto** as, [21] unde **spectatus** a um, [22] et hoc **spectamen** nis, [23] et hoc **spectaculum** li, [24] et hic et hec **spectabilis** et hoc spectabile, [25] unde **spectabiliter** adverbium. [26] Specto componitur **conspecto** as, [27] et **respecto** as, [28] et **aspecto**, [29] et **prospecto**, [30] **circumspec-** S xv

---

54 Hor. *epist.* II 2,170-171 **61** Verg. *buc.* I 73 **64** Ov. *rem.* 195

---

alter: alterum P_1 **54** sciendum: notandum P_1 / Horatius ⟨in epistolis⟩ I / certis: cunctis P_2 **55** coniungere: iungere φ **59** plantatus ⟨unde Ovidius [*her.* V 27] populе vive precor que consita margine ripe⟩ H **60** plantatio ⟨et consitivus a um⟩ M_1A *om.* P_1 **61** piros *om.* I **64** .i. plantatio *et s.l.* vel tempus plantationis H *om.* P_1 / de remediis *om.* HP_1 / fac .. adoptet *om.* P_1 **66** is ⟨.i. relinquere⟩ H **68** *om.* P_1 / nis ⟨desertor⟩ M_1A **70** .i. deserere vel *om.* P_1 **72** um ⟨obsitio⟩ I / preterita: preteritum P_1 *Mai* / sevi: scivi V_1 sivi *Mai* / supina: supinum P_1 *Mai* / faciunt *om.* I / preterita: preteritum P_1 *Mai om.* I / supina: supinum P_1 *Mai om.* I

1 Spicio: Specio M_1 *ante corr.* A **3** e ⟨diminutivum⟩ φP_1 **5** speciosior speciosissimus *om.* φ **6** speciose speciosius speciossime *om.* φ / adverbia *om.* I **9** adverbium *om.* I **10** *om.* I / tis ⟨et specialissimus ma mum, unde specialissime adverbium⟩ H **11** spicio: specio M_1A / aptus *om.* HI **13** speculator ⟨speculatrix⟩ H **17** um ⟨et speculative adverbium⟩ H **19** *om.* I / ⟨hic vel⟩ hoc P_1 / .i. speculum: idem P_1 **20** spicio: specio M_1A / as ⟨unde verbalia⟩ φ **21** *om.* φ / unde ⟨spectator, spectatrix⟩ H **22** ⟨spectatio⟩ et H **25** adverbium *om.* I **26** componitur ⟨expecto, inspecto⟩ P_1 / conspecto: circumspecto *Mai* **27-28** *post* 29 P_1 **27** as ⟨inspecto tas⟩ H **28** et ⟨inspecto⟩ M_1A **29** prospecto: perspecto *Mai* **30** circumspecto *om.* P_1 *Mai*

to, omnia in uno sensu et dicuntur pro videre, [31] **dispecto** as .i. despicere, et ab istis verbalia. [32] Spicio componitur **conspicio** is, [33] inde **conspicuus** a um .i. speciosus, [34] et hic **conspectus** tui, [35] et **conspicor** aris .i. videre, [36] et inde **conspicatus** a um, unde Martianus Latoum sunt conspicati in arduo suggestu; [37] et hic et hec et hoc **conspicax** quod comparatur conspicacior conspicacissimus, [38] unde **conspicaciter** conspicacius conspicacissime adverbia, [39] et hec **conspicacia** e, [40] vel **conspicacitas** .i. species, [41] et hoc **conspicillum** i .i. locus ad conspiciendum aptus, unde Plautus in cassia conspicillo conspexi virginem; [42] et hic et hec **conspicabilis**, [43] unde **conspicabiliter** adverbium, [44] et **conspicabundus** a um .i. decorus, unde Martianus sepius conspicabunda Pallas quid probaret inquirit. [45] Item spicio componitur **perspicio** is .i. videre, [46] inde **perspectus** a um, [47] et hec **perspectio** nis, [48] et **perspectim** .i. visibiliter adverbium, [49] et **perspicuus** a um .i. clarus, [50] unde **perspicue** .i. clare adverbium, [51] et hec **perspicuitas** is, [52] et **perspicor** aris, unde verbalia, [53] et hic et hec et hoc **perspicax** cis .i. clarus, [54] unde **perspicaciter** adverbium, [55] et hec **perspicacitas** tis. [56] Item spicio componitur **suspicio** is, [57] inde **suspectus** a um, [58] et hec **suspectio** nis, [59] unde **suspeciosus** a um, [60] et **suspeciose** adverbium, [61] **suspicor** ris, [62] unde **suspicatus**, [63] **suspicatio** is, [64] et hoc **suspicamen** nis, [65] **despicio** is, [66] inde **despectus** a um, [67] et hec **despectio** nis, [68] et hic **despectus** tui, [69] et **despectivus** a um .i. despectus, [70] unde **despective** adverbium, [71] et **despicor** despicaris .i. despicere, [72] unde **despicatus**, [73] **despicatio**, [74] **despicabilis**, [75] unde **despicabiliter** adverbium. [76] Item spicio componitur **aspicio** is, [77] unde hic **aspectus** tui, [78] **respicio** is, [79] unde hic **respectus** tui, [80] **inspicio** is, [81] unde hic **inspector** is,

---

36 Mart. Cap. I 16: Latoium conspicati edito considentem arduoque suggestu atque in conspectu **41** *cf.* Plaut. *cist.* 91 **44** Mart. Cap. VIII 803: saepius conspicabunda Pallas, quid ... comprobaret, exquirit

---

in ... dicuntur *om.* P_1 **31** despicere ⟨et tamen quandoque invenitur in eodem sensu quo superiores⟩ H ⟨a quo despectivus a um, unde despective⟩ P_1 **32** Spicio: Specio M_1A **33** speciosus ⟨vel spectabilis⟩ H **34-36** et ... um *om.* M_1A **36** um ⟨conspicatio⟩ P_2 / unde ... suggestu *om.* P_1 / Latoum *om.* P_2 / suggestu: congesti I **37** conspicacior conspicacissimus *om.* φ **38** conspicaciter conspicacius conspicacissime *om.* φ **40** species ⟨vel specula⟩ P_1 **41** conspicillum (*Mai*): conspiculum V_1I / in cassia *om.* P_1 / conspicillo: conspiculo I **43** adverbium *om.* V_1I **44** conspicabundus: conspicandus I / conspicabunda: conspicunda M_1 *ante corr.* conspicanda I / quid: quod IM_1 *Mai* / probaret: paret M_1 *ante corr.* **45** spicio: specio M_1A / is ⟨perspector⟩ φ / .i. videre *om.* φ **47** perspectio: perspicio V_1 **50** .i. clare *om.* IP_1 **51** *om.* P_1 **52-55** *om.* I **52** unde verbalia *om.* φ **53** .i. clarus ⟨quod comparatur perspicacior perspicacissimus⟩ H *om.* P_1 **54** perspicaciter ⟨perspicacius perspicacissime⟩ H **56-65** *post* 44 I **56** spicio: specio M_1A / is ⟨suspexi⟩ P_1 **57** suspectus: suspectatus P_2 **58** suspectio: suspicio V_1H **59-63** *om.* P_2 **69** .i. despectus *om.* I φ **70** *om.* P_1 / adverbium ⟨despectus⟩ I **72-75** *om.* I **72-73** despicatus, despicatio: verbalia φ **75** adverbium ⟨nota quod suspicio et suspicor duas habent significationes sicut despicio et despicor granum de spica exponere⟩ P_1 **76** Item spicio componitur *om.* φ **77** unde ⟨aspector, aspectrix⟩ H **79** unde ⟨respector, respectrix⟩ H / tui ⟨Theodolus [301] triste mari vectis h.r.i.a.⟩ P_1 **81** unde ⟨inspectus tus et⟩ *s.l.* M_1 / is ⟨inspectus inspectio⟩ φ

524 / 525 M.

[82] et per compositionem hic **extinspex** pecis .i. ille qui exta inspicit, [83] **prospicio**, [84] inde **prospectus** tui, [85] **circumspicio** cis, [86] et inde **circumspectus** a um, [87] et **circumspecte** adverbium.

[1] **Suo** is sui sutum tu verbum activum, [2] inde hic **sutor** oris, [3] et hec **sutrix**, [4] hec **sutricula** e .i. parva sutrix, [5] et **sutorius** a um, [6] et **sutus** a um, [7] et **sutim** adverbium, [8] et hic et hec **sutilis** et hoc sutile, [9] quod componitur **consutilis**, [10] et illud componitur **inconsutilis** .i. non consutus, unde in evangelio erat autem tunica inconsutilis contexta per totum. [11] Item a suo hec **sutura** re, [12] et hic **sutularis** is quod vulgariter dicitur sotularis, [13] et hec **subula** e .i. broca ferrea, unde et in lege precipitur ut subula perforetur auris servi, [14] et hec **suris** is .i. musculus brachiorum vel tibiarum, [15] et hec **subucula** e .i. camisia, unde Horatius in epistolis si forte subucula pexe trita subest tunice. [16] Item a suo hic vel hec **sues**, [17] vel **sus** is .i. porcus, [18] unde **suillus** a um .i. porcinus, [19] et hic **suculus** li .i. parvus porcus, unde Plautus in rudente perge dierecta cum suculis et porcis; [20] et hoc **suarium** rii .i. locus ubi stant sues, [21] et hic **subulcus** ci .i. custos suum, unde Virgilius in bucolicis venit et opilio, tardi venere subulci; [22] et hoc **sucinum** ni .i. ambana porci, unde Iuvenalis in cuius manibus quasi pinguia sucina; [23] et **sumen** nis .i. minuta exta porcorum, unde Persius calidum scis ponere sumen. Quidam autem dicunt quod sues vel sus a verbo quod est sugo dirivatur, nos vero a suendo, vel secundum litteram vel imo quia ex setis suis sotulares suuntur, hoc nomen dirivamus. [24] Item a suo hic **sulcus** ci eo quod vomere transsuitur, [25] et inde hic **sulco** onis .i. ille qui facit sulcos, S xvi

---

10 Ioh. XIX 23: erat autem tunica inconsutilis desuper contexta per totum **15** Hor. *epist.* I 1,95-96 **19** Plaut. *rud.* 1170: i dierecta cum sucula et cum porculis **21** Verg. *buc.* X 19: venit et upilio, tardi venere subulci **22** Iuv. VI 573: in cuius manibus ceu pinguia sucina **23** Pers. I 53

---

83 *om.* V_1 **84** *om.* φ / tui ⟨prospectio⟩ I **86-87** circumspectus ... adverbium: verbalia φ

4 .i. parva sutrix: diminutivum IP_1 **6** *post* 10 M_1A *post* 11 P_2 / um ⟨quod componitur consutus⟩ M_1A **9** componitur ⟨suo insuo is, dissuo is, consuo is, a quo⟩ P_1 **10** .i. non *om.* M_1A / consutus: sutus P_1 *om.* M_1A / autem *om.* P_1 / inconsutilis ⟨desuper⟩ H φ / contexta per totum: et cetera P_1 **11** re ⟨et hoc sutorium rii .i. locus ubi suitur⟩ H **12** sutularis: sucularis V_1 / vulgariter: usu P_1 / sotularis: sutularis M_1 *ante corr.* **13** subula: subulca P_1 / broca: bruca M_1 brocca H / unde ⟨sutores perforant cutem ad suendum⟩ H / subula: subulca P_1 sibula P_2 **14** ⟨sura vel hec⟩ suris P_1 / is ⟨vel hec sura re⟩ H **15** in epistolis *om.* P_1 / subucula: subuncula P_2 / pexe: pexte M_1 *ante corr.* / trita *om.* P_1 / tunice ⟨et hec subula le .i. alesena⟩ P_1 **16-17** vel ... vel *om.* P_1 **18** porcinus: porculus A **19** li ⟨et hec sucula⟩ P_1 / porcus: sus φ / in rudente *om.* P_1 / perge *om.* M_1 / dierecta: via recta H *Mai* **21** in bucolicis *om.* P_2P_1 / venit et opilio *om.* P_1 / tardi: tarde φ **22** pinguia: pingia M_1P_1 **23** ponere: sumere P_1 / sugo: surgo P_1 suggo P_2 / vero: autem *Mai om.* P_1 / imo: ideo HAP_2 / sotulares: sutulares P_1 / hoc nomen dirivamus *om.* P_1 **24** vomere *om.* I

525 / 526 M.

[26] et **sulco** as, [27] unde **sulcator**, [28] **sulcatus**, [29] **sulcatio**. [30] Et componitur **desulco** as, [31] et **resulco** as, et ab istis verbalia. [32] Suo componitur **consuo** is, [33] inde **consutus** a um, [34] **assuo** is, [35] inde **assutus** a um, [36] **insuo** is, [37] inde **insutus** a um, [38] **transsuo** is, [39] inde **transutus** a um, [40] **intersuo** is, [42] inde **interusutus** a um, [43] **circumsuo** is, [44] inde **circumsutus** a um.

S xvii [1] **Salio** is salii vel salivi saltum tu verbum activum, unde Ovidius leta salitur ovis, tauro quoque leta iuvenca; [2] et inde hic **saltor** oris, [3] hec **saltrix** cis, [4] et hec **saltricula** e, [5] quod etiam hec **saltria** e dicitur, unde Iuvenalis quod saltria penem moverit. [6] Item a salio hic **saltus** ti, [7] unde **saltuosus** a um .i. saltibus plenus, [8] et hec **salix** cis quedam arbor, [9] unde hoc **salictum** ti .i. locus ubi salices crescunt, [10] et **salignus** a um .i. de salice factus, unde Virgilius et custos furum atque avium cum falce saligna. [11] Item a salio **saliva** ve eo quod ex ore exiliat, [12] et hec **salebra** e .i. fractura viarum vel molle lutum in via eo quod facile saliat, unde Horatius in epistolis qui metuit salebras, et acerbum frigus; [13] et pluraliter hii **sales** lium .i. verba iocose et facete inventa, unde Plato in quadam epistola Publius promeruit patronum suum non minus salibus et ingenio quam forma; [14] et inde hic et hec **salaris** et hoc salare sicut dicimus salares ludos ubi verba ioco plena intermiscentur. [15] Item a salio **salto** as, [16] unde **saltator**, [17] **saltatorius** a um, [18] **saltatrix** cis, [19] **saltatio** nis, [20] **saltatim** adverbium. [21] Et componitur **exulto** as, [22] unde **exultanter**, [23] et **exultim** adverbia, [24] et hec **exultatio** nis, [25] **assulto** as .i. cum gaudio salire, unde Plautus in captivis assultavit foribus, sed ego exitium fero; [26] et inde hic **assultatus** tui .i. saltus, [27] et hoc **assultamen** nis. [28] Item salto componitur **resulto** as, [29] et

---

1 Ov. *ars* II 485 **5** Iuv. VI 337-338: quae psaltria penem | maiorem **10** Verg. *georg.* IV 110 **12** Hor. *epist.* I 17,53: qui queritur salebras et acerbum frigus **13** *non repperi* **25** Plaut. *capt.* 832: pulsando assulatim foribus exitium adfero

---

26 as ⟨verbum activum⟩ H **27-29** sulcator ... sulcatio: verbalia I φ **27** sulcator ⟨sulcatrix⟩ H **30-31** *om.* I **31** et resulco as *om.* P_2 **32-44** *om.* P_1 **36-37** *in marg.* H **38-39** *om.* I

1 saltum: salitum φ / ovis: avis I / tauro ... iuvenca *om.* P_1 **2-4** *om.* P_2 **5** quod ... dicitur: inde saltria .i. saltrix P_2 / saltria: saltera *Mai* / unde Iuvenalis: idem P_1 / saltria: saltera *Mai* / moverit: movit H **8** cis ⟨eo quod crescere saliendo videtur⟩ P_1 / quedam arbor *om.* P_1 **9** salictum (*Mai*): salicetum V_1 salicium M_1A **10** falce (*Mai*): fauce V_1IM_1A **11** ex: ab AP_2 **12** ⟨fractio vel⟩ fractura V_1I / in via *om.* P_1 / in epistolis *om.* P_1 **13** iocose et *om.* P_1 / Plato: Pl (*sc.* Plautus?) P_1 / in quadam epistola *om.* P_1 / quadam *om.* I / Publius: Pupius φ pusis P_1 puellus *Mai* / promeruit: promiserit V_1 / forma ⟨Avianus [XXXVIII 6] cum salibus aspra verba dedit⟩ P_1 **14** ioco plena: iocosa φ **15** salio ⟨hic et hec et hoc salax lacis, unde Ovidius [*rem.* 799] nec minus erucas aptum est vitare salaces; et a supino saltu u mutata in o fit⟩ H ⟨saltu u in o⟩ P_1 / as ⟨verbum neutrum⟩ H **16** saltator ⟨saltatus⟩ IP_1 **17-18** *mutato ordine* I **19** *post* 16 IP_1 **20** adverbium ⟨vel saltim⟩ *in marg.* M_1 **22** exultanter ⟨adverbium⟩ M_1 **25** salire: fallere I psallere P_1 / in captivis *om.* P_1 / assultavit: exultavit P_1 assulto I / foribus: floribus P_1 / ego: eo P_1 / fero: porto I feci P_1 **26** assultatus: assultus φ **27** *om.* P_1

526 / 527 M.

insulto as, [30] et **dissulto** as, [31] et **persulto** as, et ab istis verbalia. [32] Salio componitur **resilio** is, [33] **insilio**, [34] **prosilio**, [35] **dissilio**, [36] **desilio**, [37] **exilio**, [38] **sussilio** is .i. sursum salire, unde Plautus pessuli sussilite obsecro; et hec omnia carent supinis.

[1] **Sal** lis tam neutri generis quam etiam masculini, [2] inde **salsus** a um, S xviii
[3] et componitur **insulsus**, [4] et hoc **salsamentum** ti, [5] et hoc **salmentum** ti ambo in uno sensu, [6] et hec **Salaria** e dea maris, [7] et hec **salsugo** nis, [8] et hec **salina** ne .i. domus in qua sal efficitur, [9] et hoc **salinum** ni .i. vas in quo sal reponitur vel ut alii volunt locus ubi sal efficitur, unde Persius purum et sine labe salinum; [10] et inde hic **salinarius** rii. [11] Item ab hoc nomine quod est sal hoc **salum** li .i. mare, [12] et secundum quosdam hec **saliva** ve quia salsa est et salis habet saporem, [13] unde hoc **savium** vii .i. osculum cum saliva mixtum, unde Plautus tu labellum abstergas potius quam cuiuquam suavium palam facias; [14] et inde hec **suavio** nis .i. ille qui suavium facit, [15] et **suavior** ris .i. osculari cum suavio, unde Plato in quadam epistola cum semulco suavio nostrum puellum suavior, dulcemque florem spiritus ad me duco. [16] Item ab hoc nomine quod est sal **sallio** is livi tum tu verbum activum, [17] inde **sallitor** oris, [18] et **sallitus** a um, [19] quod componitur **semisallitus**.

[1] **Solus** a um, [2] inde **solitarius** a um, [3] et hec **solitudo**, [4] et **solor** oris S xix
verbum deponens, et inde verbalia, [5] et hoc **solamen** nis, [6] et hoc **solacium** cii. [7] Et componitur **consolor** aris, [8] unde **consolatus**, [9] **consolatio**, [10] **con-**

---

38 Plaut. *Curc.* 147-151: pessuli ... sussilite, opsecro

9 Pers. III 25 13 Plaut. *asin.* 797-798: tu labellum apstergas | potius quam quoiquam savium faciat palam 15 *non repperi*

---

29 as ⟨consulto⟩ P_1 30 *om.* P_1 *Mai* 31 persulto as *ad* 28 *post* componitur P_1 32-33 resilio is, insilio *om.* P_1 32 componitur ⟨assilio ⟩ P_1 34-35 *mutato ordine* P_1 35 *om.* φ 38 pessuli: pessili I

5 et hoc salmentum ti *om.* V_1P_1 / ambo ... sensu *om.* P_1 8 efficitur: reponitur P_1 9 et ... reponitur *om.* P_1 / ut alii volunt: secundum alios P_1 / locus: vas φ / efficitur: venditur I 12 quia: eo quod P_1 / est: sit P_1 13 suavium: savium V_1H salvium I / tu: in I / abstergas: astringas φ / suavium: savium V_1H salvium I / palam facias: facias palam π 15 unde ... duco *om.* P_1 / Plato: Plauto V_1 Plautus M_1A / cum semulco: dum semiulco φ 17 *om.* I 18 um ⟨sallitio⟩ M_1A 19 semisallitus: semisalitus I ⟨et hec salgema e .i. salpetra⟩ P_1 ⟨Et ab hoc nomine salsus salso sas savi verbum activum, unde verbalia, et hec salsa se. Quidam autem dicunt quod hoc nomen savium dicitur ab hoc nomine suavis et debet sic scribi secundum illos suavium eo quod suave [*non legitur*] lecatoribus. Est enim proprium libidinosorum huiusmodi osculum et omnia que a savio supra protulimus secundum illos a suavio per s et u scripta derivantur⟩ H S xviii

2 um ⟨et solo as, quod componitur desolo, Statius [*Theb.* VI 917] totas desolavimus⟩ P_1 4 deponens ⟨.i. confortare⟩ H 5 *om.* P_1 8-9 consolatus, consolatio: verbalia φ 8 unde ⟨consolator (consolatrix *add.* H)⟩ HIP_1 9 consolatio ⟨consolamen⟩ I S xix

solabilis, [11] et **consolabiliter** adverbium, [12] et componitur **inconsolabilis**, [13] unde **inconsolabiliter** adverbium. [14] Componitur etiam **desolor** aris .i. vastare, [15] unde **desolator** is, [16] **desolatorius** a um, [17] **desolatus** a um, [18] **desolatio** is. [19] Item ab hoc nomine quod est solus hic **sol** is eo quod solus luceat, [20] item hic et hec **solaris** et hoc solare, [21] et hoc **solium** ii eo quod soli pateat, [22] unde hoc **solarium** ii, [23] et hoc **solum** li .i. terre superficies quia a sole comburitur, [24] et inde hec **solea** e quia solo adheret. [25] Et componitur solum hic et hec **exul** is .i. extra proprium solum positus, [26] et inde hoc **exilium** lii, [27] et **exulanus** a um, [28] et **exulo**, as, [29] vel **exulor** aris, unde verbalia. [30] Dicitur etiam a sole hic et hec **solennis** et hoc solenne, [31] et inde hec **solennitas** tis, [32] et **solenniter** adverbium, [33] et **solennizo** as. [34] Sol componitur hic **subsolanus** ni .i. ventus ab oriente veniens, [35] et **solstitium** tii .i. solis statio. [36] Solus componitur **solivagus**, [37] **solummodo**, [38] et hoc **soliloquium** quii.

S xx [1] **Scio** scis scivi scitum tu verbum neutrum, [2] inde hic et hec et hoc **sciens** tis, [3] unde **scienter** adverbium, [4] et hec **scientia** e, [5] et **scius** a um, [6] unde **sciolus** a um .i. aliquantulum sciens, [7] et hic et hec **scibilis** is .i. ad sciendum habilis. [8] Scius componitur **conscius** a um, [9] et inde hec **conscientia** e, [10] **inscius** a um, [11] et hec **inscientia** e, [12] et hec **inscitia** e .i. ignorantia, unde Horatius in epistolis s e d t u r p e m p u t a t i n s c i t i e m e t u i t q u e l i t u r a m. [13] Componitur etiam **prescius** a um, [14] unde hec **prescientia** e. [15] Item a scio **scitus** a um .i. vivax vel sapiens, unde Terentius s c i t u s p u e r n a t u s e s t e P a m p h i l o; [16] et inde **scite** adverbium .i. sapienter vel scienter, unde Terentius in tertia comedia n e s c i s q u a m s c i t e v e n i t m i h i i n m e n t e m; [17] et hic **scitus** tui .i. scientia vel cognitio, unde Macrobius de Saturnalibus d u b i t a r e n o n d e b e o, e s s e s c i t u o p t i m u m. [18] Scitus componitur **inscitus** a um .i. insipiens, [19] unde **in-**

---

12 Hor. *epist.* II 1,167: sed turpem putat inscite (inscitie *var. l.*) metuitque lituram **15** Ter. *Andr.* 486: scitus puer est natus (natus est *var. l.*) Pamphilo **16** Ter. *heaut.* 764: at si scias quam scite in mentem venerit **17** *non repperi*

12-13 *om.* I **13** *om.* P_1 **14-18** *post* 6 P_1 **14** aris ⟨vel desolo las⟩ H / .i. vastare *om.* P_1 **15-16** *post* 18 φ **15** is ⟨desolatrix⟩ H **16** *post* 18 H *om.* P_1 **23** *in marg.* M_1 *om.* A **25** exul is: exulsis A **28** *om.* V_1I / as ⟨neutrum passivum⟩ φP_1 **29** *om.* φ / unde verbalia. ⟨Componitur etiam presul⟩ P_1 **31-32** *mutato ordine* AP_2 **32-33** *mutato ordine* P_1 **32** adverbium ⟨et hoc solempnium. Sollempnis cum duo ll scribuntur ut quidam volunt dici a sollos Greco quod est multum, quia in sollempnitatibus multi conveniebant in unum⟩ P_1 *om.* I **33** as ⟨.i. solennitatem colere⟩ H **34-35** ventus ... .i. *om.* I **34** ab oriente: orientalis quasi sub ortu solis P_1

1 neutrum: activum P_1 **6** unde ... um *om.* V_1I / sciens: scius φP_1 **10-14** *om.* I **10** um ⟨.i. nescius, unde Theodolus [241] I n s c i u s e s s e d e u m n i s i s e r e x A s s i r i o r u m⟩ H **11** *om.* φ **12** turpem: turpe M_1AP_1 / lituram: litteram AP_1 **16** scite *om.* *Mai* / vel scienter *om.* φ / in tertia comedia *om.* P_1 / nescis: sed scitis I / venit mihi: venis mihi I mihi venit V_1H / mentem: mente IA **17** de Saturnalibus *om.* P_1 / debeo ⟨illud⟩ P_1 **18** .i. insipiens *om.* H

528 / 529 M.

scite .i. insipienter adverbium. [20] Item a scio **scisco** is .i. sepe scire, unde Terentius in echira hi, quos par fuerat sciscere, sciunt. [21] Et componitur **adscisco** is .i. vocare, [22] **rescisco** cis .i. rursum scire, [23] **conscisco** is .i. simul vocare, [24] inde hec **conscio** nis .i. plurimorum advocatio, [25] unde **concionor** aris .i. in concione loqui, [26] et inde **concionator**, [27] **concionatus**, [28] **concionatio**, [29] et hoc **concionabulum** li .i. consilium. [30] Scio componitur **nescio** is, [31] unde **nescienter** adverbium, [32] et hec **nescientia** e, [33] et **nescius** a um. [34] Componitur etiam **adscio** scis .i. advocare, [35] unde **adscitus** a um, [36] **prescio** is, [37] unde **prescitus** a um.

[1] **Sano** as verbum activum, [2] inde **sanator**, [3] **sanatus**, [4] **sanatio**, [5] et hic S xxi
et hec **sanabilis** et hoc sanabile, [6] et componitur **insanabilis**. [7] Item a sano **sanus** a um quod comparatur sanior sanissimus, [8] unde **sane** sanius sanissime adverbia, [9] et hec **sanitas** tis. [10] Sanus componitur **vesanus**, [11] unde **vesania** e, [12] **insanus**, [13] unde **insane** adverbium, [14] et hec **insania** e, [15] **insanio** nis verbum neutrum. [16] Item a sano hec **sanies** ei .i. putredo, [17] et hic **sanguis** is in singulari, et sanguines in plurali, [18] et inde **sanguineus** a um, [19] et **sanguino** as .i. sanguinem dimittere. [20] Sanguis componitur **exanguis** .i. extra sanguinem, [21] et **sanguisuga** ge. [22] Sano componitur **resano** as.

[1] **Seco** as secui sectum tu verbum activum, [2] unde **sectus** a um, [3] **sectio** S xxii
nis, [4] **sectim** adverbium, [5] et hic et hec **sectilis** et hoc sectile .i. ad secandum habilis, unde Iuvenalis quis tecum sectile porrum sutor.

---

20 Ter. *hec.* 867: hic quos par fuerat resciscere (sciscere *var. l.*) sciunt S xx

5 Iuv. III 293-294 S xxii

---

19 .i. insipienter *om.* HAP_2 **20** is ⟨incoativum⟩ P_1 / .i. sepe scire *om.* P_1 / in echira: in eunucho *Mai om.* AP_2P_1 / quos: quis P_1 / par: patet P_1 / sciscere: sciscant P_1 / sciunt *om.* P_1 **21** componitur ⟨scio ascio cis a quo incoativum⟩ P_1 / vocare: adiungere A ⟨et tunc cisco scribitur absente s et derivatur secundum quosdam ab hoc verbo cio cis .i. vocare⟩ P_1 **22** .i. rursum scire *om.* P_1 **23-29** *om.* M_1A **23** simul vocare: similiter I *om.* P_1 **24** conscio: conscitio *Mai* / advocatio: vocatio I convocatio *Mai* ⟨sed dicatur potius a concio is⟩ P_1 **26** inde ⟨conscionatrix⟩ H **31** unde ⟨nesciens et⟩ P_1 **34-35** *om.* P_1 **34** advocare: adiungere M_1A **37** um ⟨et hec prescientia e⟩ H ⟨et prescius a um, unde prescientia e, descio is⟩ P_1 S xx

1 as ⟨navi natum tu⟩ H **2** *om.* V_1IP_2 / sanator ⟨sanatrix⟩ H **6** insanabilis ⟨et sanativus a um⟩ P_1 ⟨unde insanabiliter⟩ H **7** comparatur: componitur *Mai* / sanior sanissimus *om.* M_1A **8** sane sanius sanissime *om.* φ **10** vesanus ⟨na num, unde vesane adverbium⟩ H **12** insanus ⟨na num .i. vesanus scilicet furiosus⟩ H **15** nis ⟨ivi⟩ P_1 ⟨nivi nitum tu⟩ H / verbum neutrum ⟨et caret supinis⟩ P_1 ⟨.i. furere⟩ H **17** in ... plurali *om.* H / et sanguines *om.* P_1 / ⟨nam aliud⟩ in plurali ⟨significat .i. effusionem sanguinis⟩ P_1 **19** dimittere: emittere φ minuere P_1 **21** ge ⟨hirudo⟩ P_1 ⟨vermis sanguinem sugens, unde Salomon [*prov.* XXX 15] sanguisuge due filie dicentes affer, affer⟩ H **22** as ⟨unde verbalia⟩ H S xxi

2-3 sectus ... nis: verbalia φ **5** sutor: lictor φ suto P_1

[6] Item a seco **sectivus** a um quod facile secatur, [7] et hec **sica** ce .i. gladius, [8] unde hic **sicarius** rii qui fert sicam, [9] et **securis** is, [10] unde hec **securicula** e .i. parva securis, unde Plautus in rudente post altrinsecus est securicula anceps. [11] Item a seco hec **serra** re, [12] unde hec **serrula** le, [13] et **serratus** a um .i. cum serra secatus, [14] et hoc **segmentum** ti .i. longa vestis cuius necesse est partem secare, unde Iuvenalis segmenta et longos habitus, et flammea sumunt. Alibi autem dicitur pro particulis vestimentorum et dicuntur segmenta quasi secamenta, unde Horatius in odis numquid corporis segmenta post serram seris. [15] Item a seco per compositionem **prosicivus** a um .i. quidquid superfluitatis absciditur de qualicumque materia, [16] quod aliter dicitur **subsicivus** a um, [17] et **subcidaneus** a um, [18] et **insicivus** a um .i. non in tempore secatus vel immaturus vel superfluus, unde Horatius in odis ut gaudet insiciva decerpens pira. [19] Item a seco hec **seges** tis, [20] et componitur **amseges** tis .i. seges cuius ager viam tangit. [21] Seco componitur **proseco** as .i. secare, [22] inde **prosectus** a um, [23] et hec **prosectio** nis, [24] et hoc **prosicum** ci .i. prima pars extorum, unde Martianus phisiculatis extorum prosicis viscera loquebantur; [25] et hoc **prosectum** ti .i. exta, unde Ovidius metamorphoseos cuius ut apposuit prosecta calentibus aris. [26] Seco componitur **preseco** as, [27] unde **presectus**, [28] vel **presecatus**, [29] et hoc **presecmen** nis .i. illud quod prescinditur, Plautus abstulit presecmina, et corrosit omnia; [30] **disseco** as, [31] inde **dissectus**, [32] vel **dissecatus**, [33] et **dissectim** adverbium; [34] et **dissicio** is .i. dissecare, unde Ambrosius illi veteris militie more dissicere hostium cuneum.

S xxiii [1] **Sequor** verbum deponens, [2] inde **secutus**, [3] et **secutivus** a um .i. secutus, [4] et hic et hec et hoc **sequax** cis, [5] quod etiam **sequanus** dicitur, [6] et

---

10 Plaut. *rud.* 1158: post altrinsecust securicula ancipes **14** Iuv. II 124: segmenta et longos habitus et flammea sumit **14** *non repperi* **18** Hor. *epod.* II 19 **24** Mart. Cap. I 9: fissiculatis extorum prosiciis (prosicis *var. l.*) viscera loquebantur **25** Ov. *met.* XII 152 **29** Plaut. *aul.* 313: conlegit, omnia apstulit praesegmina **34** *non repperi*

---

7 .i. ⟨latens⟩ gladius ⟨quasi sica⟩ P_1 *om.* I **8** rii ⟨unde [Petr. Chrys. *serm.* CXXVII 17] Herodes sicarius in cives⟩ P_1 ⟨.i. predo⟩ H / qui fert sicam *om.* P_1 **10** securicula: securiola P_1 / .i. ... securicula *om.* P_2 / .i. parva securis: diminutivum IM_1AP_1 / securicula: securiola P_1 **12** le ⟨diminutivum⟩ H **13** cum *om.* P_1 / secatus: sectus P_1 **14** unde ... seris *om.* P_1 **15** seco: sica H / prosicivus: prosicius A prosicus I prosicuus P_1 / materia *om.* P_2 **16** subsicivus: succisivus φ subscinus P_1 subsicus I **18** insicivus: incisivus M_1 inscisivus A inciscivus P_1 insicus I / tempore ⟨incongruo⟩ H / secatus: sectus P_1 / immaturus: maturus P_1 / in odis *om.* P_1 / gaudet: gaudent P_1 / insiciva: inscisiva A incisciva M_1P_1 insica I / decerpens: cedens P_1 **19-20** *om.* P_2 **20** et ... tis *om.* V_1 / amseges: asseges I **21** .i. secare *om.* P_1 **24** prosicum: prosicium *Mai* / prosicis: prosiciis *Mai* **25** exta (*Mai*): extra V_1 / metamorphoseos *om.* φ P_1 / cuius *om.* P_1 / ut *om.* A **26** Seco: Sed V_1 **29** prescinditur: preciditur φ / corrosit: corrasit V_1I **34** militie more: more militie P_1 / more *om.* P_2 / cuneum: cuneos φ ⟨Reseco as ui⟩ P_1

1 sequor ⟨sequeris secutus sum⟩ H ⟨queris⟩ M_1A **3** .i. secutus: idem P_1 **5** sequanus: secanus I φ sequarius P_1

530 / 531 M.

sequaciter adverbium. [7] Item a sequor hoc **seculum** seculi, [8] unde hoc **seclum** per sincopam, [9] et hic et hec **secularis** et hoc seculare, [10] unde **seculariter** adverbium, [11] et hec **secularitas** tis, [12] et **sector** aris .i. sequi, unde verbalia, [13] et hec **secta** te, [14] unde per compositionem **consectaneus** a um .i. eiusdem secte. [15] Sector componitur **consector** aris, [16] **assector** aris, et ab istis verbalia. [17] Sequor componitur **obsequor** queris, inde verbalia, [18] et hoc **obsequium** quii, [19] et hec **obsequela** e .i. servitium, [20] et **obsequiosus** a um .i. obsequio plenus, unde Plautus in captivis m i h i o b s e q u i o s u s s e m p e r f u i s t i; [21] **assequor** ris, inde verbalia, [22] et hic **assecla** e .i. socius, [23] **subsequor** ris, [24] unde hoc **subsequium** ii .i. servitium, [25] **prosequor** ris, [26] inde hoc **prosequium** .i.servitium, [27] et hec **proseuca** ce .i. parva domus, unde Iuvenalis i n q u a t e q u e r a m p r o s e u c a. [28] Componitur etiam sequor **persequor** is, [29] inde **persecutor**, [30] **persecutus**, [31] **persecutio**, [32] **insequor** is, unde verbalia, [33] et **insector** ris.

[1] **Suggo** is suxi verbum neutrum et caret supinis, [2] inde hic **succus** ci, S xxiv
[3] unde **succosus** a um, [4] et hec **succositas** tis, [5] et **succulentus** a um, .i. succo plenus, [6] et inde hec **succulentia** e, [7] et **succidus** a um, .i. humidus, unde Iuvenalis q u o d s u c c i d a n o l l e t l a n a p a t i. [8] Hinc etiam dicitur secundum quosdam **sus** pro porco, de quo plenius a verbo suo multum protulimus.

[1] **Signum** ni, [2] inde hoc **sigillum** li, [3] unde hic **sigillarius** rii, [4] et **sigillo** S xxv
as, unde verbalia, [5] et hec **sigillatura** e, [6] et **sigillatim** adverbium. [7] Item ab hoc nomine quod est signum **signo** as, [8] unde **signanter** adverbium, [9] et

---

20 Plaut. *capt.* 418 **27** Iuv. III 296: in qua te quaero proseucha S xxiii

7 Iuv. V 24-25: quod sucida nolit | lana pati S xxiv

---

8 sincopam ⟨et dicitur seculum spatium C annorum⟩ P_1 **12** et ⟨a supino sequutum per sincopam⟩ P_1 **14** consectaneus: sectaneus P_1 **15-16** *mutato ordine* P_1 **19** .i. servitium: idem P_1 **20** in captivis *om.* P_1 / obsequiosus semper: semper obsequiosus H / semper fuisti: fuisti semper I **22** socius ⟨vel famulus⟩ H **25** *post* 27 I *post* 32 P_2 / ris ⟨inde prosecutor, prosecutus, prosecutio⟩ I **26** *om.* IP_2 / servitium: famulitium P_1 **27** proseuca (*Mai*): proselica V_1 / parva *om.* P_1 / domus ⟨vel prostibulum⟩ H ⟨meretricum⟩ P_1 / queram: quero π **28-31** *om.* IM_1 **28** persequor: prosequor A **29-31** *om.* AP_2 **29** *om.* P_1 **31** persecutio ⟨et sumitur in prava significatione nam pertinet ad hostes, exsequor, exsecutus, exsecutio⟩ P_1 **32** is ⟨consequor⟩ P_1 **33** ris. ⟨Consequor ris, inde consecutus ta tum et hec consequutio nis. Exequor ris, unde exequutus, exequutor, exequutio⟩ H ⟨verbum deponens et inde verbalia⟩ I S xxiii

2 succus: sucus *et s.l.* succus H **5-7** .i. ... um *om.* P_1 **7** humidus ⟨et succidus a um⟩ P_1 **8** pro porco *om.* φ / de ... protulimus: quod nos superius a suo is derivari diximus P_1 / de quo plenius: sed nos potius H / a: in *Mai* / verbo: loco I / suo ⟨derivatum supra⟩ H / multum *om.* H φ S xxiv

2-3 *in marg.* M_1 *om.* A **2** li ⟨diminutivum⟩ P_1 **3** rii ⟨qui sigilla facit⟩ H **5-6** *mutato ordine* φ **7-8** *post* 13 P_1 **7** as ⟨unde signator, signatrix, signatus, signatio⟩ H S xxv

singulus a um, [10] unde **singulatim** adverbium, [11] et hic et hec **singularis** et hoc singulare, [12] unde **singulariter** adverbium, [13] et hec **singularitas** tis. [14] Signo componitur **consigno** as, [15] et **resigno** as, [16] et **assigno** as, [17] unde **assignanter** adverbium, [18] et **assignamen** is, [19] **presigno** as, [20] **designo** as, et ab istis verbalia. [21] Signum componitur **signifer** a um, [22] et hoc **intersignum** ni, [23] et **significo** as, [24] et hic et hec **insignis** et hoc insigne .i. nobilis, [25] unde **insigniter** adverbium, [26] et **insignio** is, [27] unde **insignitus** a um, [28] et hec **insignitio** is.

S xxvi [1] **Sileo** es silui, [2] inde hic et hec et hoc **silens** tis, [3] unde **silenter** adverbium, [4] et hoc **silentium** tii, [5] et **silesco** cis, [6] et hoc **sigillum** li .i. quedam annona, [7] unde **sigillinus** a um, [8] et hec **siligo** nis pro eadem annona, [9] unde **siligineus** a um, [10] et hic **silurus** ri .i. minutus piscis, Iuvenalis fracta de merce siluros; [11] et hec **siliqua** que .i. cossa fabarum, unde Virgilius unde prius letum siliqua quassante legumen. [12] Item a sileo hic **silex** cis, [13] unde **silicinus** a um .i. petrosus, [14] et hic **silicernus** ni .i. moribundus quasi silicem .i. sepulcrum cernens, [15] et inde hoc **silicernium** nii quod idem significat, unde Terentius in adelphos ego te exercebo hodie silicernium ut dignus es.

S xxvii [1] **Sino** nis sivi situm tu verbum neutrum, [2] inde **situs** a um, [3] et hic **situs** tus, [4] et hec **sinistra** e, [5] unde **sinister** a um, [6] et **sinistrorsum** adver-

---

10 Iuv. IV 33 **11** Verg. *georg.* I 74 **15** Ter. *ad.* 587: ego te exercebo hodie, ut dignus es, silicernium

---

S xxv **9** um ⟨secundum quosdam caret singulari⟩ H **10** adverbium ⟨quod vulgares quidam singillatim dicunt contra omnes Latinitatis regulas⟩ H **11-12** *post* 13 P_2 **12** adverbium *om.* A **14-15** *mutato ordine* P_1 **14** as ⟨et illud reconsigno nas⟩ H **20** verbalia. ⟨Item a signum signaculum diminutivum⟩ P_1 **23** as ⟨unde verbalia⟩ H **25** adverbium ⟨.i. nobiliter⟩ φ **26** insignio: insigno I / is ⟨ivi⟩ P_1 ⟨nivi nitum tu .i. nobilitare vel pingere⟩ H **27-28** insignitus ... is: verbalia φ **28** is ⟨et hoc insigne nis, unde Ovidius [*ars* I 31] Este procul victe tenues insigne pudoris. Quidam vero dicunt quod insignis componitur ab in et segnis et dicitur insignis quia non segnis, et segnis componitur a sine et ignis et dicitur segnis quia sine igne⟩ H ⟨et a signum signarius qui ante omnes fert signum⟩ P_1

S xxvi **1** silui ⟨verbum neutrum et caret supinis⟩ H φ **3** adverbium *om.* I **5** cis ⟨incoativum⟩ P_1 **6** sigillum: sigilum P_2 sigalum M_1A / .i. ⟨siligo⟩ H **7** sigillinus: sigilinus P_2 sigalinus M_1A **11** siliqua: silica P_1 / cossa: gassa P_2 grossa A rosa I / fabarum: fabe H φ faba A / letum: leti I **12** cis ⟨.i. lapis durissimus⟩ H **13** silicinus: cilicinus P_1 **14** silicernus: cilicernus P_1 / cernens ⟨et ponitur pro sene quandoque eo quod tempore sit morti vicinus⟩ H **15** quod idem significat *om.* P_1 / in adelphos *om.* φP_1 / te exercebo: exercebo te P_1 / hodie *om.* φ / es. ⟨Et notandum quod secundum Isidorum [*orig.* XVI 3,1] silex dicitur a saliendo eo quod exiliat inquit ab eo ignis⟩ H

S xxvii **1** neutrum: activum P_1 ⟨cuius preteritum Terentius in Andria [188] protulit dicens Dum eas tulit animum suum ut exploraret sivi (eas ... sivi: etas tulit sivi ut expleret animum P_1)⟩ HP_1 **3** *om.* V_1

bium .i. in sinistra parte. [7] Item a verbo quod est sino hic **sinus** nui, [8] inde **sinuosus** a um .i. amplus et dilatatus, [9] unde **sinuose** adverbium, [10] et hec **sinuositas** tis, [11] et hoc **sinuamen** nis .i. amplitudo, [12] et **sinuo** as quod non est in usu, [13] sed componitur **insinuo** as .i. demonstrare, et inde verbalia. [14] Dicimus etiam **sinum** pro vase illo in quo lac mulgetur, unde Virgilius s i n u m l a c t i s, P r i a p e q u o t a n n i s. [15] Sino componitur **desino** is, [16] unde **desitus** a um, [17] et **desiturus** a um, unde Augustinus de civitate Dei in undecimo n o n e r a t t a l i s i s t o r u m v i t a q u a n d o q u e d e s i t u r a; [18] et **dissitus** a um .i. separatus, unde Martianus p e r p e s a m e t d i s s i t a.

[1] **Salus** tis, [2] inde hic et hec **salubris** et hoc salubre quod comparatur salubrior saluberrimus; [3] unde **salubriter** salubrius saluberrime adverbia, [4] et hec **salubritas** tis, [5] et **saluto** as, [6] unde **salutatus**, [7] **salutatio**, [8] et hoc **salutatorium** rii. [9] Saluto componitur **resaluto**, [10] salus componitur **salutifer**. S xxviii

[1] **Similis** similior simillimus, [2] unde **similiter** adverbium et similius et simillime, [3] et hec **similitudo** nis, [4] et hoc **simultum** ti .i. vermis quidam in cornibus arietum qui facit eos cornupetare, [5] et inde hec **simultas** tis .i. latens odium, unde Terentius in Formione n o n s i m u l t a t e m m e a m r e v e r e r i. [6] Hinc tractum est **simulo** as, [7] unde **simulator**, [8] **simulatus** a um, [9] et hec **simulatio** nis, [10] **simulanter**, [11] et **simulate** adverbia. [12] Simulo componitur **dissimulo** as, [13] unde **dissimulanter** adverbium et cetera verbalia. [14] Item ab hoc nomine quod est similis hec **simila** le .i. flos tenuissi- S xxix

---

14 Verg. *buc.* VII 33: sinum lactis et haec te liba, Priape, quotannis **17** Aug. *civ.* XI 11: vita ... non erat talis istorum, quandoque desitura **18** Mart. Cap. IX 912: perpes ament dissita S xxvii

5 Ter. *Phorm.* 232-233 S xxix

---

6 .i. ... parte *om.* I **8** et dilatatus ⟨vel curvosus⟩ H *om.* P_1 **11** sinuamen: sinyiamen H / amplitudo ⟨vel curvitas⟩ H **13** et inde verbalia *om.* I **16** *om.* I **17** de civitate Dei *om.* P_1 / in undecimo *om.* φP_1 / non: sicut I **18** .i. separatus *om.* P_1 / amet: ame φ S xxvii

1 tis ⟨unde hec saluber⟩ P_1 **2** salubrior saluberrimus *om.* φ **3** salubriter salubrius saluberrime *om.* φ / adverbia *om.* I **5** as ⟨activum⟩ P_1 **6** unde ⟨salutator, salutatrix⟩ H **8** rii ⟨et hic et hec salutaris et hoc salutare, unde salutariter adverbium⟩ P_1 **9** *om.* I **9-10** resaluto, salus componitur *om.* V_1 **10** salutifer ⟨ra rum .i. salutem ferens .i. salubris, unde Ovidius [*rem.* 45-46] t e r r a s a l u t i f e r a s h e r b a s e a d e m q u e n o c e n t e s n u t r i t e t u r t i c e p r o x i m a s e p e r o s a e s t⟩ H S xxviii

2 similiter *om.* M_1A / adverbium *om.* I / et similius et simillime *om.* M_1A **4** arietum: arietis I / cornupetare: cornipetare A **5** .i. ⟨simulatio secundum quosdam sed melius dicitur⟩ H / in Formione *om.* P_1 / non: ut I / revereri: reveri I revehi M_1A verentur P_1 **6** est ⟨secundum quosdam⟩ H / as ⟨.i. fingere⟩ H **7** simulator ⟨simulatrix⟩ H **9** nis ⟨et simulamen nis, et simulacrum cri⟩ P_1 **10** *post* 7 V_1 **11** *post* 8 V_1 *om.* φ / adverbia ⟨et simulatorius a um⟩ H **13** unde ⟨dissimulator, dissimulatrix⟩ H / adverbium ⟨et dissimulatorius a um⟩ H / et cetera verbalia. ⟨Et dicitur simulare de re que non est, dissimulare vero de re que est⟩ P_1 S xxix

me farine, [15] que et **similago** et pollen nis dicitur, [16] et **similo** las, [17] quod componitur **assimilo** as, et inde verbalia. [18] Similis componitur **dissimilis,** [19] unde **dissimiliter** adverbium. [20] Componitur etiam **consimilis,** [21] et inde **consimiliter** adverbium.

S xxx [1] **Saturo** as activum, [2] inde **saturatus** a um, [3] quod componitur **insaturatus,** [4] et **satur** a um .i. saturatus per apocopen, [5] et hec **saturitas** is, [6] et hic et hec **saturabilis** et hoc saturabile, [7] et componitur **insaturabilis,** [8] unde **insaturabiliter** adverbium. [9] Item a saturo hec **satira** e quasi satura eo quod sit reprehensionibus plena, [10] et inde **satiricus** a um, [11] et **satirice** adverbium, [12] et hic **Satirus** ri .i. deus dictus ad alios deridendos paratus. [13] Saturo componitur **resaturo** as, [14] et **consaturo** as, et ab istis verbalia.

S xxxi [1] **Sex** nomen indeclinabile, [2] inde **senus** a um, [3] et **senarius** a um, [4] et **sexies** adverbium, [5] et **sextus** a um, [6] et hoc **sextarium** rii, [7] unde hoc **sextariolum** li, [8] et hic **senio** onis .i. sex puncti in tessara, unde Persius q u i d d e x t e r s e n i o f e r r e t, s c i r e e r a t i n v o t o. [9] Item a sex **sexaginta** .i. sexies decem, [10] unde **sexagesimus** a um, [11] et **sexagenus** a um, [12] et **sexagies** adverbium, [13] et **sexagenarius** a um. [14] Sex componitur **sexdecim,** [15] et hic **bissextus** ti, [16] et **sexcuplus** a um .i. sexies plicatus.

S xxxii [1] **Struo** struis struxi structum tu verbum activum, [2] inde **structor** is, [3] **structus** a um, [4] hec **structio** nis, [5] hic et hec **structilis** et hoc structile, [6] et hec **structura** e, [7] et **structim** adverbium, [8] et hec **strues** is, [9] unde hec **struecula** e. [10] Struo componitur **instruo** is, [11] unde **instructus,** [12] **instruc-**

---

8 Pers. III 48

S xxix **15** pollen: polentis P_1 **16** similo: simulo I **17** assimilo: assimulo I / as ⟨vel assimilor aris⟩ P_1 / verbalia ⟨et ab hoc nomine similago dicitur similagineus a um⟩ H

S xxx **1** activum ⟨unde verbalia⟩ φ *om.* π **2** um ⟨saturatio⟩ I **4** apocopen: apocopan P_1 ⟨.i. per subtractionem finalis sillabe⟩ π **9** quasi satura *om.* φ *Mai* / quod ⟨satura⟩ Mai / plena *om.* V_1 **12** dictus *om.* HP_1 / paratus: factus P_1 **14** et consaturo as ⟨exsaturo⟩ P_1 *om.* P_2

S xxxi **1** indeclinabile ⟨et omnis generis⟩ P_1 **2** um ⟨et senatus tui⟩ I **3** *om.* I **4-5** *mutato ordine* P_1 **4** sexies: sexcies P_1 **6** sextarium ⟨vel sextarius⟩ P_1 **7** li ⟨diminutivum⟩ P_1 **8** puncti: puncta P_1 / ⟨et⟩ scire A **9** .i. sexies decem *om.* I φ / sexies: sexcies P_1 / decem ⟨ (*lacuna*) et coste et decas unde pentecostes, et decalogus, et sexaginta⟩ P_1 **10-11** *mutato ordine* P_2 **10** um ⟨et hec sexagesima me⟩ H

S xxxii **2-4** *om.* P_1 **5-6** *post* 9 *mutato ordine* P_1 **7** *om.* P_1 **8** is ⟨.i. congeries⟩ H **9** e ⟨et hec strucio nis, unde Ieremia in lamentationibus [IV 3] q u a s i s t r u c i o i n d e s e r t o⟩ H **10** *post* 18 AP_2 **11-13** *om.* φ **11** unde ⟨instructor⟩ H

tio, [13] et hoc **instrumentum** ti, [14] **construo** is, [15] **prestruo** is, [16] **destruo** is, [17] **extruo** is, [18] **obstruo** is, [19] **circumstruo** is, et ab istis verbalia.

[1] **Squaleo** es squalui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde **squalesco** is, [3] et **squalidus** a um, [4] unde **squalidulus** a um .i. aliquantulum squalidus, [5] et hec **squaliditas** is, [6] et hic **squalor** oris, [7] et hec **squama** me, [8] unde **squameus** a um, [9] et **squamosus** a um, [10] et hec **squamula** e, [11] et **squarrosus** a um .i. asper et inequalis et dicitur squarrosus quasi squamis corrosus, unde Ennius squarrosa, et incompeta rostra. S xxxiii

[1] **Scando** dis scandi verbum neutrum et caret supinis, [2] inde hic et hec **scansilis** et hoc scansile, [3] et hoc **scansile** is .i. ferrum per quod equum ascendimus, [4] et hoc **scannum** ni, [5] unde **scannulum**, [6] **scamellum**, [7] et **scamellulum**, [8] et **scamillum** diminutiva, unde Apuleius infirma scamillorum obice fulte fores, [9] sicut etiam dicimus **scabellum**, [10] et **scabellulum** diminutiva a scanno. [11] Item a scando hoc **scaphium** ii .i. locus ubi arma reponuntur, unde Iuvenalis positis scaphium consumitur armis; [12] et hic **scapus** i .i. humerus, unde Augustinus de civitate Dei in septimo super Priapi scapum nova nupta sedere iubebatur; [13] et inde hec **scapula** e, [14] unde hic **scapularis** .i. vestis quedam scapulas tantum tegens, [15] et **scapulosus** a um .i. scapulis dilatatus, [16] et componitur hoc **interscapulum** li .i. spatium illud quod est inter scapulas. [17] Scando componitur **incendo**, [18] unde hic **incentor** oris, [19] et **incensus** a um, [20] et hec **incensio** nis, [21] et hoc **incensum** si, [22] et hoc **incendium** ii. S xxxiv

---

11 Enn.] Paul. Fest. p. 443 *L.*: Lucilius: Varonum ac rupicum squarrosa incondita rostra S xxxiii

8 Apul.] Prisc. *G.L.K.* II 111,2 *H.* **11** Iuv. VI 264: positis scaphium cum sumitur armis **12** Aug. *civ.* VII 24 S xxxiv

---

14 *om.* M_1A / is ⟨unde constructio, unde constructibilis⟩ P_1 **16** *om.* V_1 **17** is ⟨astruo⟩ H **19** is ⟨astruo is⟩ P_1

2 is ⟨incoativum⟩ P_1 **4** .i. aliquantulum squalidus: diminutivum φ *om.* H **5** *om.* P_1 **10** *post* 7 M_1 **11** .i. ... squarrosus *om.* I / squamis ⟨plenus⟩ P_2 / incompeta: inepta P_1 S xxxiii

2 scansilis et hoc scansile: scandilis et hoc scandile M_1A **3** et ... is *om.* IP_1 / ⟨super⟩ equum H / equum ascendimus: equus ascenditur P_1 **5** scannulum: scamulum V_1 **6** scamellum: scamillum M_1 *ante corr.* A ⟨vel scambellum⟩ M_1P_2 ⟨vel scambellia⟩ A *om.* HI **7** scamellulum *om.* IP_1 **8** et scamillum *om.* $I\varphi P_1$ / scamillorum: scamulorum I / fulte: stulte I **9-10** *om.* P_1 **10** et scabellulum *om.* I / scanno: scando P_2 **11** scando: scanno I / locus *om.* H / reponuntur: ponuntur φ **12** de ... septimo *om.* P_1 / sedere iubebatur: videbatur sedere I sedere videbatur P_1 **14** scapularis ⟨vel hoc scapulare ris⟩ H / quedam *om.* P_1 / scapulas: scapulam V_1I humeros P_1 / tantum *om.* φ **16** est: habetur π **17** componitur ⟨ascendo dis di censum su, unde ascensor, ascensio, ascensus us, et descendo, descensus, conscendo is, consensus us a quibus verbalia et secundum alios accendo⟩ P_1 **18** incentor: incensor IAP_2 *om.* P_1 **19** um ⟨et incentivus va vum⟩ H S xxxiv

535 M.

[23] Componitur etiam **succendo** is, [24] **accendo** is, [25] **conscendo** is, et ab istis verbalia.

S xxxv [1] **Spondeo** des spopondi verbum neutrum et caret supinis, [2] unde hic **sponsor** oris, [3] et **sponsus** a um, [4] et hec **sponsio** nis, [5] et hic **sponsus** si, [6] et hec **sponsa** se, [7] et hic et hec **sponsalis** et hoc sponsale. [8] Sponsus componitur **consponsus** .i. coniuratus, [9] quod etiam **consponsor** dicitur. [10] Spondeo componitur **respondeo**, inde verbalia, [11] et **responso** as, [12] **despondeo**, unde verbalia, [13] et **desponso** as.

S xxxvi [1] **Scabo** is scabi verbum neutrum et caret supinis, [2] inde **scabidus** a um, [3] unde **scabidulus** a um, [4] et **scaber** bra um, [5] unde **scabreus** a um .i. vetustus et etate detritus, [6] et **scabreolus** a um, [7] et hec **scabritudo** is, [8] et **scabrosus** a um. [9] Item a scabo hec **scabies** ei, [10] unde hec **scabiecula** e, [11] et **scabiosus** a um, [12] et hec **scabia** e .i. scabies, [13] et hic **scabro** nis .i. vespa cum longis cruribus. [14] Item a scabo hec **scops** opis .i. ferrum quo ligna planantur, unde Horatius in sermonibus in scope quantus consistit sumptus; [15] et hec **scopa** pe .i. illud unde domus mundatur, unde idem in eodem libro vilibus in scopis, in mappis; [16] et inde **scopo** as .i. purgare, [17] unde **scopatus**, [18] **scopatio**.

S xxxvii [1] **Spatium** tii, [2] unde hoc **spatiolum** li, [3] et **spatiosus** a um, [4] unde **spatiose** adverbium, [5] et hec **spatiositas** is, [6] et **spatior** aris, unde verbalia.

---

14 Hor. *serm.* II 4,81-82: in scobe quantus | consistit sumptus **15** Hor. *serm.* II 4, 81

---

23 is ⟨ascendo⟩ P_2 ⟨sed hec potius componuntur a candeo es⟩ P_1 **24-25** *mutato ordine* P_2 *ad* 17 *post* componitur P_1 **24** is ⟨ascendo dis⟩ H **25** is ⟨ascendo⟩ M_1A

S xxxv **1** supinis ⟨vel secundum alios sponsum su⟩ P_1 **7** sponsale ⟨et hec sponsalia orum quod tantum pluraliter declinatur⟩ H ⟨pluraliter sponsalia lium⟩ P_1 **8-9** *post* 13 P_1 **8** componitur: dicitur P_1 / consponsus .i. *om.* P_1 **9** dicitur ⟨et responsorium dicitur quia respondet lectioni ⟩ P_1 **10** inde ⟨(hic responsor ris *add.* H) et hoc responsum si, et hoc responsorium rii⟩ HP_1 / verbalia *om.* HP_1 **11** *om.* P_1 **12** despondeo: dispondeo P_1 *om. Mai*

S xxxvi **3** um ⟨aliquantulum scabidus⟩ P_1 **4** um ⟨.i. scabiosus, rubiginosus⟩ H **5** vetustus: vetulus P_1 / etate ⟨plenus vel⟩ V_1I **9** ei ⟨Horatius [*ars* 417] occupet extremum scabies⟩ P_1 **14** scops: scobs P_2P_1 / ⟨cum⟩ quo I / in sermonibus *om.* P_1 / scope: scobe P_2P_1 / quantus: quantum P_1 **15** unde: cum quo φ / libro *om.* H φ / mappis ⟨et in evangelio [Luc. XI 25] invenit eam scopis mundatam⟩ P_2 **16** as: pis P_2 / purgare ⟨unde in psalmo [LXXVI 7] scopebam spiritum meum vel est ibi alia et scobebam .i. fodiebam spiritum meum, unde scobs bis ferrum scilicet instrumentum cum quo domus ab inherenti luto mundatur, hinc etiam dicitur scrobs bis .i. fovea vel eno (*vix leg.*) scilicet a scobe, scobo bis, et scrobo scrobis⟩ P_2 **17-18** *om.* P_2 **17** unde ⟨scopator (scopatrix *add.* H)⟩ M_1H **18** scopatio. ⟨Dicimus etiam scopo pis in eodem sensu⟩ H

S xxxvii **6** aris ⟨verbum deponens⟩ H

535 / 536 M.

[7] Et componitur **despatior** aris, [8] et **conspatior** aris, et ab istis verbalia. [9] Item ab hoc nomine quod est spatium hec **spata** e .i. gladius, [10] unde hec **spatula** e, [11] et hic **spatarius** rii, [12] et hec **spera** e quasi spatium rotundum, [13] unde hec **sperula** e, [14] et componitur **semisperium** rii medius circulus, [15] et **emisperium** ii in eodem sensu. [16] Spatium componitur **interspatium** tii.

[1] **Soleo** es solitus sum, [2] inde **solitus** a um, [3] et hic et hec **solox** cis .i. pecus multum solitum pascere, [4] et componitur **insoleo** es .i. aliter continere quam alii, [5] unde hic et hec et hoc **insolens** tis .i. superbus, [6] unde **insolenter** adverbium, [7] et hec **insolentia** e, [8] et **insolitus** a um, [9] et **insolesco** is. [10] Componitur etiam soleo **assoleo** es, [11] et **consoleo**, [12] et **persoleo** es, [13] et inde **persolenter** .i. assidue, [14] et hec **persolentia** .i. assiduitas, [15] et **persolus** a um .i. assiduus, unde Plautus ebriose et persole nuge. S xxxviii

[1] **Sueo** es non est in usu, [2] inde dicitur **suetus** a um, unde Ovidius metamorphoseos in sexto fidi scelerum suetique ministri. [3] Item a verbo sueo hic et hec **suavis** et hoc suave quod comparatur suavior suavissimus, [4] unde **suaviter** suavius suavissime adverbia, [5] et hec **suavitas** tis. [6] Et componitur **quamsuavis** .i. valde suavis. [7] Sueo componitur **consueo** es, [8] unde **consuetus** a um, [9] et **consuete**, [10] et **consuetim** adverbia, [11] et hec **consuetudo** nis, [12] et **consuetudinarius** a um, [13] et **consuesco** cis. [14] Consuetus componitur **inconsuetus**. [15] **Assueo** es, [16] unde **assuetus**, [17] et hec **assuetudo** is .i. consuetudo, unde Ovidius metamorphoseos in decimo longaque assuetudine flammas; [18] et **assuesco** cis, [19] **desueo** es, S xxxix

---

15 Plaut. *Curc.* 192: ebriola persolla (persole *var. l.*), nugae S xxxviii

2 *non repperi* 17 Ov. *met.* X 173: longaque alit assuetudine flammas S xxxix

---

7-8 *mutato ordine* P_1 9 spata e .i. gladius *om. Mai* 10 e ⟨diminutivum⟩ P_1 11 rii ⟨.i. lictor qui fert spatam⟩ H 13 e ⟨diminutivum⟩ P_1 14 medius: dimidius IP_1 *om.* P_2 15 in eodem sensu: idem P_1 S xxxvii

1 sum ⟨verbum neutrum passivum⟩ P_1 3 pascere ⟨et solitarius, unde solitarie adverbium, ⟨et hec solitudo *add.* P_2⟩⟩ φ 4-6 *om.* M_1A 4 quam alii: se quam soleat P_2 5 superbus ⟨omnis generis⟩ P_1 7 e ⟨.i. superbia⟩ H 9 is ⟨.i. insolere⟩ H ⟨incoativum⟩ P_1 11 *om.* AP_1 15 ebriose: ebriole π S xxxviii

2 um ⟨quod componitur insuetus⟩ P_1 / metamorphoseos in sexto *om.* P_1 3 suavior suavissimus *om.* M_1A 5 tis ⟨et secundum quosdam hoc suavium vii .i. osculum labris inmixtum, de quo supradiximus, et componitur suavis insuavis .i. non suavis⟩ H 6 componitur ⟨insuavis⟩ φ / suavis. ⟨Item a sueo suesco cis quod componitur consuesco⟩ H 11-12 *om.* φ 13 *post* 6 H / cis ⟨incoativum⟩ P_1 15 assueo: assuesco I 17 .i. consuetudo *om.* φ / metamorphoseos in decimo *om.* $φP_1$ / longaque: longasque P_2P_1 ⟨alit⟩ HP_1 18 *post* 26 M_1A *post* 21 P_2 19 desueo: dissueo I S xxxix

[20] unde **desuetus** a um, [21] et hec **desuetudo** is, unde Ovidius metamorphoseos resides, et desuetudine tardi; [22] et **desuesco** cis. [23] Dicimus etiam **dissueo** es, [24] unde **dissuetus,** [25] **dissuetudo,** [26] **dissuesco** cis.

S xl [1] **Scrutor** aris verbum deponens, [2] inde **scrutator,** [3] **scrutatio,** [4] **scrutabilis,** [5] quod componitur **inscrutabilis,** [6] et **scrutabundus** a um .i. ad scrutandum habilis, [7] et hoc **scrutum** ti .i. vestis pauperum lacerata et detrita, unde Horatius in epistolis vilia vendentem tunicato scruta popello. [8] Item a scrutor hic **scrutillus** li .i. venter suillus farcitus, [9] et hoc **scrutinium** nii .i. quicquid scrutatur interius de aliqua re, [10] et **scrutitum** ti .i. pharetra pellicia, [11] et hic **scrupus** pi .i. minutus lapis qui cadens in calciamentis nocet, [12] unde hic **scrupulus** li .i. anxietas et molestia, [13] et **scrupeus** a um .i. minutis lapidibus plenus quod etiam pro hoc nomine quod est asper dicitur, [14] et **scrupulatus** a um .i. curiosus et sollicitatus, [15] et **scrupulosus** a um .i. asper et anxius, [16] quod etiam **scruposus** dicitur, unde Plautus in captivis non meus scruposam victus commeat viam. [17] Scrutor componitur **perscrutor**, et inde verbalia.

S xli [1] **Spuo** is verbum neutrum et caret supinis, [2] inde **sputus** a um, [3] et hoc **sputum** ti, [4] et hec **spuma** e, [5] unde **spumeus** a um, [6] et **spumosus** a um, [7] et **spumo** as, unde verbalia, [8] et componitur **despumo** as .i. purgare quasi deorsum a spuma, [9] et secundum Isidorum a spuma dicitur hic **pumex** cis .i. lapis de spuma concretus et dicitur pumex quasi spumex, [10] et inde **pumiceus** a um. [11] Item a spuo **spurcus** a um .i. fetidus, [12] unde hec **spurcitia** e .i. fetor, [13] et **spurulentus** a um .i. fetidus, [14] unde hec **spurulentia** e .i. feditas, [15] et hic **spurius** ii .i. ille qui nascitur ex ignobili matre et nobili patre, unde in libro regum de Golia legimus quod erat vir spurius. Inve-

---

21 Ov. *met.* XIV 436

S xl 7 Hor. *epist.* I 7,65 16 Plaut. *capt.* 185: nam meus scruposam victus commetat viam

S xli 9 *cf.* Isid. *orig.* XVI 3,7 15 I *reg.* XVII 23: vir ille spurius ascendens Goliath

---

20 desuetus: dissuetus I 21 desuetudo: dissuetudo I / is ⟨.i. insuetudo⟩ φ / Ovidius: idem H / metamorphoseos *om.* HP$_1$ / tardi ⟨et assuesco⟩ P$_2$ 22 *om.* φ 23 etiam ⟨in eodem sensu⟩ H 26 cis ⟨assuesco⟩ M$_1$A

S xl 2 inde ⟨scrutatus⟩ P$_2$ / scrutator ⟨(scrutatrix *add.* H), scrutatus⟩ HIAP$_1$ 5 *om.* I 7 in epistolis *om.* P$_1$ / vilia: vina I 8 scrutillus: scrutulus φ 9 de aliqua re *om.* P$_1$ 11 minutus *om.* P$_1$ / cadens: cadit P$_1$ / nocet *om.* P$_1$ 12 li ⟨diminutivum⟩ P$_1$ 14 *post* 16 P$_1$ / scrupulatus: scrupalatus I / et sollicitatus *om.* P$_1$ 15 anxius: noxius P$_2$ 16 scruposus: scrupulosus P$_1$ / in captivis *om.* P$_1$ / non: nec M$_1$A / scruposam: scrupulosam IP$_1$ / viam ⟨et hec scrupolositas tis⟩ H

S xli 1 is ⟨spui⟩ H 8 spuma ⟨ponere⟩ φ 9 de: ex π / et dicitur pumex *om.* P$_1$ 11 spuo: spumo φ 12-13 *om.* M$_1$A 12 fetor: feditas H 13 *om.* H / spurulentus: spurculentus I / .i. fetidus *om.* P$_1$ 14 spurulentia: spurculentia I / .i. feditas: fetiditas φ (M$_1$ *ante corr.*) pro eodem H 15 Golia: Goliat V$_1$I / legimus: legitur P$_1$ *om.* V$_1$ / quod: qui V$_1$

nimus etiam spurius mobile, unde in libro sapientie spuria vitulamina dicuntur et degenerantia et non naturalia. [16] Spurius componitur **spurcificus** .i. immunda faciens, [17] et **spurcidicus** .i. immunda dicens, unde Plautus in captivis neque spurcidici insunt versus immemorabiles. [18] Spuo componitur **conspuo** is, [19] **expuo** is, [20] **inspuo** is, [21] **despuo** is, [22] **respuo** is.

[1] **Solvo** vis solvi lutum tu verbum activum, [2] inde **solutus** a um, [3] **solutio** is, [4] hic et hec **solubilis** et hoc solubile, [5] unde **solubiliter** adverbium, [6] et hec **solubilitas** is, [7] et componitur **insolubilis**, [8] unde **insolubiliter** adverbium. [9] Solvo componitur **resolvo** is, [10] unde **resolutus**, [11] **resolutio**, [12] et **resolute** adverbium, [13] et hoc **resolutoricinium** nii .i. acus pectoralis cum qua scilicet pallium astringitur, unde Martianus interula resolutoricinioque flammarum instar. [14] Item solvo componitur **absolvo** is, [15] unde **absolutus**, [16] **absolutio**, [17] et **absolute** adverbium, [18] et componitur **inabsolutus**, [19] **persolvo** is, [20] **dissolvo** is. S xlii

[1] **Servio** vis vivi vitum tu verbum neutrum, [2] inde hic **servitor** oris, [3] hec **servitus** tis, [4] et hic et hec **servilis** et hoc servile, [5] unde **serviliter** adverbium, [6] et hic **servus** vi, [7] unde hic **servulus** li, [8] et hoc **servitium** tii, [9] unde hoc **servitiolum** li, [10] et **servo** as, unde verbalia. [11] Et componitur **conservo** as, [12] et **reservo** as, [13] et **observo** as et ab istis verbalia. [14] Servus componitur **conservus**. [15] Servio componitur **deservio** is, [16] **inservio** is. S xliii

[1] **Sarcio** cis sarcii vel sarcivi itum itu verbum activum, [2] inde hic **sarci-** S xliv

---

sap. IV 3 17 Plaut. *capt.* 56 S xli

13 Mart.Cap. I 7: interula resoluta (resoluto *var. l.*) ricinio strophioque flammarum instar S xlii

---

mobile: innobile I pro in nobili M_1A .i. ignobili P_2 / vitulamina: vitula in via P_1 / et: .i. π *om.* P_1 / degenerantia: generati I 16 Spurius: Spurcus I / immunda: miranda P_2 17 immunda: miranda P_2 / neque: nec P_1 / insunt versus: versus sunt P_1 22 is ⟨.i. refutare, et ab hiis verbalia⟩ H

1 solvi lutum tu *om.* I 6-8 *om.* I 11 resolutio ⟨(resolutor *add.* M_1A) resolutorius, resolutorie adverbium⟩ φ 12 adverbium ⟨et resolutorius a um⟩ P_1 13 pectoralis: pectualis M_1 / cum *om.* I / qua: quo V_1HA / astringitur: restringitur H constringitur φ / interula: uterula I / resolutoricinioque: resolutoricinio quasi P_2 / flammarum: flaminarum V_1 16-17 *mutato ordine* P_1 19-20 *mutato ordine* P_1 20 is ⟨et ab hiis verbalia⟩ HIP_1 ⟨exsolvo⟩ φ S xlii

1 vivi ⟨vel vii⟩ P_1 *om.* I φ / vitum tu *om.* I 2 oris ⟨servitus⟩ A ⟨servitium⟩ P_1 3 tis (*Mai*): tus V_1HP_1 7 li ⟨diminutivum⟩ P_1 ⟨et hec servitus tutis⟩ H 8 *om.* P_1 9 li ⟨diminutivum⟩ P_1 10 as ⟨verbum activum, unde servator, servatrix, servatus, servatio, et hic et hec servabilis et hoc servabile, a quo servabiliter adverbium, et servamen nis⟩ H / unde verbalia *om.* H 12-13 *mutato ordine* P_1 16 is ⟨et ab hiis verbalia⟩ H ⟨et subservio⟩ P_1 S xliii

1 sarcivi ⟨vel sarsi⟩ P_1 / itu ⟨vel sartum tu⟩ P_1 S xliv

tor oris, [3] vel **sartor** oris, [4] et **sarcitus** a um, [5] vel **sartus** a um, [6] et hec **sartago** nis .i. patella, unde Persius unde hec sartago loquendi venerit in linguas? In hoc autem loco dicitur sartago pro ariditate. [7] Item a sarcio hoc **sarcimen** nis, [8] et hoc **sarcimentum** ti, [9] et hec **sartura** e, [10] et hoc **sartarium** ii .i. locus in quo vestes sarciuntur, [11] unde hic **sartarius** rii .i. ille qui vestes sarcit. [12] Item a sarcio hec **sarcina** ne, [13] unde hec **sarcinula** le, [14] et **sarcino** as .i. honerare, [15] et componitur **resarcino** as quod et pro honerare et pro sarcire dicitur, et ab istis verbalia. [16] Item a sarcio **sario** is .i. silvam purgare, [17] et inde hoc **sarmentum** ti, [18] et hoc **sarculum** li, [19] et per compositionem hic **sarchitectus** ti dicitur a sarcio .i. ille qui tecta sarcit, [20] et hoc **sartatectum** ti .i. restauratio tectorum. [21] Sarcio componitur **resarcio** is.

S xlv [1] **Septem** nomen indeclinabile, [2] inde **septies** adverbium, [3] et **septimus** a um, [4] et **septenus** a um, [5] et hec **septimana** ne, [6] unde hic **septimanarius** ii, [7] et **septenarius** a um, [8] et **septuaginta** nomen indeclinabile, [9] unde **septuagenarius** a um, [10] et **septuagenus** a um, [11] et **septuagies** adverbium, [12] et **septuagesimus** a um, [13] et hec **septuagesima** e. [14] Septem componitur hic **septemtrio** onis stella quedam que aliter dicitur arthos et minor ursa et arturus et artofilax, [15] **septennis** .i. septem annorum, [16] **septemplex** cis .i. septies plicatus, [17] quod et **septuplum** dicitur, [18] **septingenti** .i. septies centum.

S xlvi [1] **Sillabaton** Grece sillaba Latine, [2] inde hec **sillaba** be, [3] unde **sillabicus** a um, [4] et **sillabice**, [5] vel **sillabatim** adverbia. [6] Sillaba componitur **dissillabus** .i. duarum sillabarum, [7] et **trisillabus** .i. trium sillabarum, [8] **tetrasillabus** .i. quatuor sillabarum, [9] **pentasillabus** quinque sillabarum, [10] **polisillabus** plurimarum sillabarum.

---

6 Pers. I 80

S xliv **3** sartor ⟨per sincopam forte⟩ P_1 **6** patella ⟨vel pro ariditate⟩ M_1A / unde hec: hec P_1 / linguas: linguis P_1 / In ... ariditate *om.* M_1A **10** .i. ⟨domus vel⟩ H / in quo: ubi I φ **12** ne ⟨.i. honus⟩ H **13** le ⟨diminutivum⟩ P_1 ⟨et sarciuncula ambo diminutiva⟩ φ **14** honerare: ornare *Mai* **15** et ... honerare *om.* I / honerare: ornare *Mai* / sarcire: sarcinare P_1 **18** li ⟨.i. ferrum quoddam⟩ P_1 ⟨et hic sarculus⟩ H **21** is ⟨unde verbalia⟩ H

S xlvi S xlv *om.* H

4 *om.* V_1 **6** *om.* P_1 **7-8** *mutato ordine* P_2 **7** *post* 4 M_1A **9-10** *mutato ordine* M_1A **14** quedam *om.* I **16** plicatus ⟨unde Ovidius [*am.* I 7,7] clipei dominus septemplicis Aiax⟩ P_1 **18** septingenti: septingenta I / centum ⟨et cetera in hunc modum⟩ P_1

1 Sillabaton: Sillabato P_1 **2** *om.* P_2P_1 **5** vel: et *Mai* / sillabatim: sillabiter P_1 / adverbia ⟨et sillabico cas vel sillabizo zas .i. sillabas coniungere, unde verbalia⟩ H ⟨ Sillaba dicitur a sillabim quod est comprendere⟩ P_1 **6** componitur ⟨monosillabus .i. unius sillabe⟩ φ **7** .i. ... sillabarum *om.* P_1 / sillabarum *om.* IAP_2 **8** .i. ... sillabarum *om.* P_1 / sillabarum *om.* M_1 **9** *om.* M_1A P_1 / sillabarum *om.* I **10** polisillabus ⟨et cetera⟩ P_1 / plurimarum: plurium HM_1A *om.* P_1 / sillabarum *om.* IP_1

539 / 540 M.

[1] **Sopio** pis pivi pitum tu verbum activum, [2] inde **sopitus** a um, [3] hic et hec **sopibilis** et hoc sopibile, [4] quod componitur **insopibilis**, [5] et hic **sopor** oris, [6] unde **soporus** a um, [7] et **soporo** as, [8] unde **soporanter**, [9] **soporatus**, [10] **soporatio**, [11] et componitur **consoporo** as, unde verbalia. [12] Sopor componitur **soporifer** a um. [13] Sopio componitur **consopio** is, [14] unde **consopitus**, [15] et **consopitio**. S xlvii

[1] **Sono** as sonui verbum neutrum et caret supinis, [2] unde hic **sonus** ni, [3] unde **sonorus** a um, [4] et hic et hec **sons** tis .i. nocens, [5] unde **sonticus** a um .i. nocivus, [6] et componitur **insons**.i. innocens, [7] unde **insonter** adverbium, [8] et hec **insontia** e .i. innocentia. [9] Sono componitur **consono** as, [10] unde **consonanter** adverbium, [11] et hec **consonantia** e, [12] et **consonus** a um, [13] **dissono** as, [14] unde **dissonanter** adverbium, [15] et hec **dissonantia** e, [16] et **dissonus** a um, [17] **resono** as, [18] unde **resonanter** adverbium, [19] et hec **resonantia** e, [20] **resonus** a um, unde Prudentius in libro ymnorum r e s o n o m e d i t a n t e s v u l n e r a s i s t r o; [21] **absono** as .i. discordare, [22] unde **absonanter** adverbium .i. discordanter, [23] et hec **absonantia** e .i. discordia, [24] et **absonus** a um .i. dissidens et discordans, [25] **persono** as, [26] **insono** as, [27] **obsono** as .i. cenare, [28] unde hic **obsonatus** us .i. sumptus qui impenditur in cena, [29] et hoc **obsonium** ii .i. cena quod in Terentio reperies. S xlviii

[1] **Sedeo** des sedi sessum su verbum neutrum, [2] inde hec **sessio** nis, [3] et **sessim** .i. pressim, [4] et hic et hec **sessibilis** et hoc sessibile, [5] quod etiam **sessilis** dicitur, unde Persius l e s a p i c e s e s s i l i s o b b a; [6] et hec **sedes** dis, [7] unde hec **sedecula** le .i. parva sedes, [8] et hoc **sedile** is. [9] Sedes componitur hoc **subsellium** ii .i. sedes. [10] Item a sedeo hic **sedentarius** ii .i. ille qui ornat sedes, unde Plautus p e t u n t s u m p t u s a r t i f e x e t s e d e n t a- S xlix

---

20 Prud. *psych.* 435 **29** *cf.* Ter. *Andr.* 360; *ad.* 286

5 Pers. V 148: laesum pice sessilis obba? **10** Plaut. *aul.* 513

---

4 insopibilis ⟨et insopitus⟩ P_1 **6** soporus: soporosus P_1 **7** as ⟨activum⟩ φ ⟨unde verbalia⟩ I **8** *om.* I **10** soporatio ⟨soporabilis⟩ φ **12** soporifer: consoporifer V_1 **14-15** consopitus et consopitio: verbalia φ **15** *om.* I S xlvii

1 sonui ⟨vel sonavi⟩ P_1 / et caret supinis *om.* H **2** unde ⟨hic sonitus tus tui, et⟩ H φ **3** um ⟨et hic et hec sonabilis et hoc sonabile, unde sonabiliter adverbium⟩ H ⟨et sonitus tus tui. Sonus componitur dulcisonus⟩ P_1 **6** innocens: non nocens HAP_2 **9** as ⟨.i. concordare, unde consonator, consonatrix, consonatus, consonatio⟩ H **12** um ⟨.i. concordans, concors⟩ H **13** as ⟨.i. discordare⟩ H **20** um ⟨resonabilis⟩ P_1 / in libro ymnorum: sichomachia M_1 *om.* P_1 / meditantes: mediantes I **27** obsono: absono A **28** impenditur: expenditur φ sumitur P_1 **29** et ... cena ⟨Iuvenalis [IV 64] m i t t u n t o b s o n i a p a t r e s⟩ P_1 *om.* A / quod ... reperies *om.* P_1 S xlviii

3 et: .i. V_1 / pressim ⟨et sessor, et hic et hec sedibilis et hoc sedibile⟩ P_1 **4** *om.* P_1 **5** Persius ⟨[V 147-148] v e g e n t a n u m q u e r u b e l l u m | e x h a l e t v a p i d a⟩ H / lesa pice *om.* φ **7** .i. parva sedes: diminutivum IP_1 *om.* φ **8** is ⟨.i. sedes⟩ H **10** ornat: ordinat M_1AP_1 / unde Plautus *om.* P_1 / sedentarii: sedentarius *Mai* S xlix

rii; [11] et hec **seditio** nis, [12] unde **seditiosus** a um, [13] et **seditiose** adverbium, [14] et per compositionem hic et hec **deses** dis .i. piger, [15] unde **desidiosus** a um, [16] et **desidiose** adverbium, [17] et **desidesco** is .i. pigrescere. [18] Sedeo componitur **consideo** es, [19] inde hic **consessus** ui, [20] et **consesco** is .i. sepe sedere, unde Plautus aves bene salutando consescunt; [21] **assideo** es, [22] inde hec **assidela** le .i. mensa, [23] et **assiduus** a um, [24] unde **assidue** adverbium, [25] et hec **assiduitas** is, [26] et **assesco** is, [27] et **assiduo** as .i. sepe sedere, unde Plautus auceps quando concinit, area effundit cibum, aves assescunt; [28] **resideo** es, [29] inde **residuus** a um, [30] et hic et hec **reses** dis .i. piger et quasi retro morans, unde Statius Thebaidos et ferro resides exscindere Thebas; [31] **presideo** es .i. defendere, [32] inde hic et hec **preses** dis, [33] unde hoc **presidium** dii, [34] **dissideo** es .i. discordare, [35] unde **dissidenter** adverbium, [36] et hec **dissidentia** e, [37] **obsideo** es, [38] unde **obsessus** a um, [39] et hec **obsessio** nis, [40] et hec **obsidio** nis, [41] et hic et hec **obses** dis, [42] **subsideo** des, [43] inde hoc **subsidium** dii. [44] Componitur **insideo** es, [45] **circumsedeo** des.

S 1 [1] **Sub** prepositio, [2] inde **subter**, [3] et hic et hec **subterior** et hoc subterius, [4] unde **subterius**, [5] et **subtus** adverbia, [6] et per compositionem **subterraneus** a um, [7] et hoc **suppedium** dii .i. subsidium, [8] et hec **suppetia** e .i. suffragium, unde in historia dicitur et prebuerunt illis suppetias. [9] Item ab hac prepositione que est sub per compositionem hic **subiux** iugis .i. bos sub iugo positus, [10] et hic **subircus** i .i. fetidus locus sub ascel-

---

20 Plaut. *asin.* 221-222: aves | bene salutando consuescunt **27** Plaut. *asin.* 216-217: auceps quando concinnavit aream, offundit cibum | aves adsuescunt **30** Stat. *Theb.* IV 760: nos ferro meritas excindere Thebas

8 *cf. bell. Afr.* V 1; XXV 5; XXXIX 4; XLI 2; LXV 2; LXVIII 3; LXV 4

---

11 nis ⟨.i. discordia, coniuratio⟩ H **12** um ⟨ .i. discordiosus⟩ H **13** adverbium ⟨vel potius seditio dicitur a sedo as per antifrasim quod minime sedatio⟩ P_1 **15** um ⟨.i. similiter piger⟩ H **16** desidiose: seditiose V_1 / adverbium ⟨et hec desidia e (pigritia *add.* H)⟩ HIP_1 **18** consideo: consedeo V_1 *ante corr. et s.l.* vel consideo H **20** .i. sepe sedere: incoativum P_1 / ⟨bene⟩ consescunt I **27** et ... sedere *post* assescunt M_1A / et assiduo as *post* 25 H / sepe: sepius V_1H / auceps ... effundit *om.* P_1 / ⟨super⟩ cibum P_1 **29** um ⟨.i. reliquus remanens⟩ H **30** dis ⟨.i. superstes vel⟩ P_1 / Thebaidos *om.* P_1 / exscindere: excingere P_1 / Thebas: tedas I **31** .i. ⟨ante sedere, precedere vel⟩ H **33** dii ⟨.i. municipium castellum vel auxilium, et inde presidior aris .i. auxiliari⟩ H **34** discordare ⟨vel disconvenire⟩ P_1 **42** subsideo des: subsidio dis V_1 ⟨vel subsido⟩ P_1 **43** dii ⟨.i. auxilium⟩ H **45** des ⟨et ab hiis verbalia⟩ H ⟨et supersedeo, possideo, a quo possessivus a um. Ab insideo insidie arum, unde insidiosus a um, et insidior aris quod exiget dannum, a quo insidiabilis et hoc insidiabile. Declinamus etiam secundum tertiam coniugationem sido dis cuius preteritum sedi quod componitur obsido obsedi, a quo obsidium ii, subsido, unde subsidium, assido dis di, consido dis di⟩ P_1 ⟨Dicimus etiam sido dis in eodem sensu quod componitur consido dis, Virgilius [*buc.* III 35] dicite quandoquidem molli considimus herba; subsido dis, Ovidius metamorphoseos in primo [43] iussit et extendi campos subsidere valles⟩ M_1A

4-5 *mutato ordine* H **6** compositionem ⟨subtercus cutis et⟩ P_1 / um ⟨.i. sub terra⟩ H **8** suppetia: subpedia P_1 / .i. suffragium: idem P_1 / suppetias: subpedias P_1 **10** subircus: subucus V_1 / ascella ⟨Ovidius [*ars* III 193] quam sepe amovi ne trux caper esset in alis⟩ P_1

la, [11] et **suppedito** as .i. auxiliari, [12] et hec **subtela** e .i. corrigia que tenditur sub cauda equi, [13] et **subigito** as .i. subtrahere, unde Terentius ista quidem contumelia est, amicum ad te recipere, et eius amicam subigitare. Hinc etiam multe alie partes dicuntur per compositionem que alibi competentius proferentur.

[1] **Sanctio** cis cii vel civi citum tu verbum activum .i. firmare, [2] inde **sanctitus** a um, [3] et hec **sanctio** is, [4] et **sanctus** a um quod comparatur sanctior sanctissimus, [5] unde **sancte** sanctius sanctissime adverbia, [6] et hec **sanctitas** tis, [7] et hec **sanctitudo** is, [8] et hec **sanctimonia** e .i. sanctitas, [9] unde hec **sanctimonialis** is .i. femina addicta sanctitati, [10] et hoc **sanctuarium** rii, [11] et **sanctifico** as per compositionem, [12] unde **sanctificatus**, [13] **sanctificatio**. [14] Sanctio componitur **resanctio** cis. S li

[1] **Sudo** as, [2] inde **sudatus** a um, [3] et hec **sudatio** is, [4] et hic **sudor** oris, [5] unde **sudosus** a um .i. sudore plenus, [6] et hoc **sudarium** ii, [7] et **sudus** a um .i. purus et mundus. [8] Et componitur **persudus** .i. valde purus, [9] et **sudoro** as .i. sudare, [10] et pluraliter hi **sudes** dium .i. pali qui figuntur in terra, [11] unde hic **sudates** tis .i. ille qui facit sudes. [12] Sudo componitur **insudo** as, [13] **desudo** as, [14] **persudo** as, [15] et **resudo** as, et ab istis verbalia. S lii

[1] **Senex** nis, [2] inde hic et hec **senilis** et hoc senile, [3] unde **seniliter** adverbium, [4] et hec **senitudo** is, [5] et hec **senecta** te, [6] et hoc **senium** nii, [7] et hec **senectus** tis, [8] et hec **senitia** e .i. pilatura labrorum, [9] et hic et hec **senior** is, [10] unde **senius** adverbium, [11] et **senissimus** a um, [12] et **senissime** adverbium, [13] et hic **senitio** nis .i. senex, unde Plautus tibi satis est si hunc senitionem serves anus. [14] Item ab hoc nomine quod est se- S liii

---

13 Ter. *heaut.* 565-566: istaec quidem contumeliast | hominem amicum recipere ad te atque eius amicam subigitare S l

13 Plaut.] Prisc. *G.L.K.* II 114,18 *H.* S liii

---

11 auxiliari ⟨et hic suppedaneus nei scabellum pedum⟩ H *om.* φ 13 subigito: subagito I *Mai* / unde Terentius *om.* I / ista quidem *om.* P_1 / te: se P_1 / subigitare: subagitare V_1I φ / Hinc ... proferentur *om.* P_1 / alie *om.* M_1

1 cii ⟨sanxi⟩ HP_1 / ⟨sanctum tu vel⟩ citum P_1 / firmare: confirmare P_1 ⟨constituere⟩ H 4 sanctior sanctissimus *om.* φ 5 sancte sanctius sanctissime *om.* φ 6-7 *mutato ordine* P_2 7 is ⟨.i. sanctitas⟩ P_1 8 .i. sanctitas *om.* P_1 9 sanctimonialis: sanctimonilis P_2 / addicta: adducta A 12 unde ⟨sanctificator, sanctificatrix⟩ H 13 sanctificatio ⟨santificabilis⟩ HP_1 S li

1 as ⟨verbum neutrum⟩ P_1 5 .i. sudore plenus *om.* P_1 6 *om.* P_2 10 dium: dum V_1I 13 *om.* I 14-15 *mutato ordine* P_1 14 *om.* M_1A S li

1 nis ⟨masculini generis⟩ P_1 4 *ante* 8 P_1 6-7 *mutato ordine* P_1 7 tis ⟨omnia in uno sensu⟩ H 10 adverbium ⟨superlativo caret et est tantum masculini generis, excipitur enim a regula que dicit: omnia comparativa in or desinentia comunis generis sunt⟩ P_1 13 senitio: senio P_1 / est *om.* P_1 / senitionem serves: serves senitionem P_1 / anus *om.* P_1 S liii

nex hic **senatus** tui, [15] **senator** is, [16] **senatorius** a um, [17] **senaculum** li .i. domus ubi senatus congregatur, [18] et **seneo** es, [19] unde **senesco** is, [20] et **consenesco** is, [21] et **resenesco** cis. [22] Sic et seneo componitur **conseneo** es. [23] Senex componitur **quamsenex** .i. valde senex.

S liv [1] **Sumo** is sumpsi sumptum tu verbum activum, [2] inde hic **sumptus** ui, [3] unde **sumptuosus** a um, [4] et **sumptuose** adverbium, [5] et hec **sumptuositas** is, [6] et **sumptuarius** a um .i. sumptu plenus, [7] quod etiam **sumpturius** a um dicitur, unde Macrobius de Saturnalibus lex Cornelia, et ipsa sumpturia; .i. de sumptibus agens vel sumptibus plena; [8] item a sumo **summus** a um, [9] unde **summe**, [10] **summatim** adverbia, [11] et hec **summitas** tis, [12] et hec **summa** e. [13] Sumo componitur **consumo** is, [14] unde **consumptor** oris, [15] unde **consumptorius** a um, [16] et **consumptorie** adverbium, [17] et **consumptus** a um, [18] et hec **consumptio** nis, [19] et **consummo** as, [20] unde **consummatus**, [21] **consummatio** is, [22] **presumo** is, [23] unde **presumptus** a um, [24] et **presumptio** nis, [25] et **presumptivus** a um, [26] unde **presumptive** adverbium, [27] et hic et hec **presumptibilis** et hoc presumptibile, [28] et **presumptuosus** a um, [29] unde **presumptuose** adverbium, [30] **assumo** is, [31] inde **assumptus** a um, [32] et **assumptio**, [33] **absumo** is, [34] unde **absumptus**, [35] et **absumptio**, [36] **resumo** is, [37] unde **resumptus**, [38] et **resumptio**.

S lv [1] **Satio** as, [2] inde **satiatus** a um, [3] **satiatio** nis, [4] **satiabilis**, [5] quod componitur **insatiabilis**, [6] et hec **sagina** ne .i. pinguedo, [7] unde **saginarius** a um .i. pinguis, [8] et **sagino** as .i. pinguescere, [9] unde **saginatus**, [10] et hoc **sagimen** nis, [11] et hoc **sagimentum** ti, [12] vel **saginamentum** .i. pinguedo.

---

7 Macr. *Sat.* III 17,11

S liii **14** tui ⟨quod componitur dictumsenatus⟩ P_1 **16** um ⟨.i. de senatu existens, et hec senatrix cis⟩ H **18** es ⟨senui⟩ H **19** is ⟨incoativum⟩ P_1 **22** es ⟨reseneo, inseneo⟩ P_1 **23** quamsenex ⟨A comparativo senior dicitur senius et senissimus a um, senissime adverbium⟩ A / .i. valde senex *om.* φ

S liv **1** sumpsi *om.* M_1A / sumptum tu *om.* M_1A **3** um ⟨.i. sumptu plenus⟩ H **6-7** .i. ... dicitur *om.* I **7** de Saturnalibus *om.* P_1 / et: est P_1 / ipsa *om.* P_1 / vel: de A **9-10** *mutato ordine* M_1 **14** *om. Mai* / oris ⟨et hec consumptrix cis⟩ H **16** *post* 18 P_1 **17-18** *om.* φ **19-21** *post* 12 H *om.* I **19** et ⟨summo mas⟩ H / consummo: consumo P_1 / as ⟨.i. perficere ad finem perducere⟩ H **20-21** consummatus ... is: verbalia φ **20** unde ⟨consummator, consummatrix⟩ H / consummatus: consumatus P_1 **21** consummatio: consumatio P_1 / is ⟨consummatorius a um⟩ H **25-27** *post* 29 P_1 **27** presumptibile ⟨vel presumptibiliter adverbium⟩ H **30-32** *post* 35 P_1 **31-32** inde ... assumptio: a quibus verbalia A *om.* M_1 **34-35** *om.* φ **37-38** unde ... resumptio: a quibus verbalia P_1

S lv - S lvi *mutato ordine* H
1 as ⟨verbum activum⟩ HP_1 **2-3** satiatus ... nis: verbalia φ **3** satiatio: sacio I / nis ⟨saciator, saciatrix⟩ H **5** insatiabilis ⟨et ab hiis saciabiliter, et insaciabiliter adverbia⟩ H ⟨et sacietas tis⟩ P_1 **6** pinguedo ⟨quod etiam dicitur hic saginum ni⟩ M_1A **7-12** *om.* P_2 **8** pinguescere: impinguare HP_1 **9** *om.* V_1IP_2 / saginatus ⟨pinguis⟩ M_1A ⟨saginatio⟩ HP_1 **11** *om.* P_1

543 / 544 M.

[13] Item a satio **sat**, [14] et **satis** adverbia, [15] et componitur **satago** is, [16] et **satisfacio** is, et ab istis verbalia, [17] et hic **satelles** tis .i. minister crudelitatis, [18] unde **satellitium**. [19] Satio componitur **resatio** as.

[1] **Sepelio** is ivi itum tu verbum activum, [2] unde **sepultus** a um, [3] quod componitur **insepultus**, [4] et hec **sepultura** e, [5] et hoc **sepulcrum** cri, [6] unde hoc **sepulcriolum** li, [7] et hic et hec **sepulcralis** is. [8] Sepelio componitur **consepelio** is, [9] unde **consepultus** a um. S lvi

[1] **Sophos** indeclinabile .i. cantus sapienter dictus, [2] inde hic **sophus** phi .i. sapiens, [3] et hic **sophista** e .i. sapienter loquens, [4] unde **sophisticus** a um, [5] et inde **sophistice** adverbium, [6] et hec **sophia** e, [7] et hoc **sophisma** tis .i. sermo involutus, [8] unde **sophismaticus** a um, [9] et **sophismatice** adverbium. [10] Sophus componitur **philosophus** phi amator sapientie, [11] unde **philosophicus** a um, [12] et **philosophice** adverbium, [13] et hec **philosophia** e, [14] et **philosophor** aris .i. philosophice loqui. S lvii

[1] **Strido** is stridi verbum neutrum et caret supinis, [2] inde hic **stridor** oris, [3] et **stridosus** a um .i. stridore plenus, [4] et **stridulus** a um, [5] et hec **strigilis** is quod et pro patella dicitur et pro ferro illo unde equi purgantur, unde Iuvenalis i, puer, et strigiles Crisippi ad balnea defer. [6] Item a strido pluraliter he **striges** ium .i. aves nocturne, [7] et **strideo** es, [8] unde **stridesco** is. S lviii

[1] **Splendeo** es, [2] inde hic **splendor** oris, [3] et **splendidus** a um, [4] unde S lix

---

5 Iuv.] Pers. V 126

---

15 satago: satigo P_1 / is ⟨.i. satisfacere vel studere⟩ H **16** et satisfacio is *om. Mai* **18** satellitium ⟨.i. eius officium vel premium⟩ H

1 ⟨sepultum tu vel⟩ itum HP_1 / verbum activum *om.* I **6** sepulcriolum: sepulcrulum φ / li ⟨diminutivum⟩ P_1 **9** consepultus a um: verbalia φ

1 Sophos ⟨Grece sapiens Latine⟩ P_1 / indeclinabile ... dictus *om.* P_1 **6** e ⟨.i. sapientia⟩ H **8** sophismaticus: sophisticus *Mai* **9** adverbium ⟨et hec sophia e⟩ I **10-12** *om.* V_1 **10** sapientie ⟨nam philos amor est⟩ P_1 **14** loqui ⟨vel philosophie vacare (et ab hoc verbalia *add.* H)⟩ HP_1 S lvi

1 stridi *om.* P_1 **3** stridosus: stridorosus P_1 **5** patella: percatela P_1 / unde equi purgantur: cum quo equi mundantur M_1A / i puer *om.* P_1 / Crisippi: Crisipi V_1I Crispini *Mai* **6** strido ⟨hex strix gis⟩ P_1 / nocturne ⟨quod secundum quosdam in singulari numero dicitur hec strix gis⟩ H **7** es ⟨quod magis est in usu⟩ H ⟨idem secunda coniugatio ⟩ P_1 **8** is ⟨incoativum⟩ P_1 S lvii

1 es ⟨dui verbum neutrum et caret supinis⟩ HP_1 **3** um ⟨quod comparatur splendidior splendidissimus, unde splendide splendidius splendidissime adverbia⟩ HP_1 S lix

splendidulus a um .i. aliquantulum splendidus, [5] et hec **splendona** e .i. gladius, unde Iosephus in nono dans unicuique iaculaturam, et arcus, et loricas ereas, et splendonas; [6] et **splendesco** is, [7] quod componitur **resplendesco** cis. [8] Item a splendeo hic **splen** nis .i. locus ubi videtur esse risus, unde Persius sed sum petulanti splene cachinno; [9] et per compositionem **splendificus** a um, [10] unde **splendifice** adverbium, [11] et hec **splendicentia** e .i. claritas. [12] Splendeo componitur **resplendeo** es.

S lx [1] **Scateo** es scatui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde hec **scatebra** e .i. locus plenus humore et eruptione aquarum, unde Virgilius scatebrasque arentia temperat arva; [3] et inde **scatebrosus** a um, [4] et hec **scatebrositas** is, [5] et hec **scaturigo** nis .i. eruptio aquarum, unde Augustinus de civitate Dei in occidentis plagis scaturigines quasdam et proluviones dicit strages dedisse; [6] et **scatesco** cis, [7] et **scaturio** is.

S lxi [1] **Sevio** vis, [2] inde **sevus** et comparatur sevior sevissimus, [3] unde **seve** sevius sevissime adverbia, [4] et hec **sevitia** e, [5] et hec **sevities** ei. [6] Sevus componitur **quamsevus** .i. valde sevus. [7] Sevio componitur **desevio** vis.

S lxii [1] **Soror**, [2] inde hec **sororcula** e .i. parva soror, [3] et hic **sororius** ii .i. sororis filius, [4] quod etiam hic **sobrinus** ni dicitur, [5] unde hec **sobrina** e .i. filia sororis. [6] Sobrinus componitur **consobrinus** ni .i. cognatus, unde Teren-

---

S lix **5** *non repperi* **8** Pers. I 12

S lx **2** Verg. *georg.* I 110: scatebrisque arentia temperat arva **5** Aug. *civ.* IV 2: in occidentis plagis scaturigines quasdam ac proluviones easdem strages dedisse

S lxii **6** Ter. *Andr.* 801: estne hic Crito sobrinus Chrysidis?

S lix **4** .i. aliquantulum splendidus *om.* I **5** in nono *om.* P_1 / iaculaturam, et arcus, et *om.* P_1 / ereas: eneas P_1 **6** is ⟨incoativum⟩ P_1 **7** resplendesco (*Mai*): resplendendo V_1 **8** ubi videtur esse: ubi sedem habet P_1 *om.* I / risus ⟨quia eius instrumentum est⟩ M_1A / sed sum *om.* P_1 **10** *om.* P_1 **11** splendificentia: splendifidentia I **12** es ⟨[Isid. *orig.* XI 1,128] splene ridemus, corde sapimus, pulmone anelamus, felle irascimur, iecore amamus⟩ P_1

S lx **1** Scateo: Squateo H / supinis ⟨.i. effluere, ebullire⟩ H **2** Virgilius ⟨in georgicis⟩ H / scatebrasque: scatebras quod P_2 scatebrisque V_1 scatebris H ⟨et⟩ IP_1 **5** eruptio: erumptione A / de civitate Dei ⟨in quarto⟩ H *om.* P_1 / scaturigines quasdam: quasdam scaturigines H / et proluviones: et proluvionis A *om.* P_1 **7** is ⟨.i. scatere⟩ H

S lxi **1** vis ⟨sevi vel sevivi (insanivi P_1), verbum neutrum et caret supinis⟩ HP_1 **2** sevior sevissimus *om.* φ **3** seve sevius sevissime *om.* φ **5** ei ⟨ambo pro crudelitate⟩ H **6** Sevus ⟨et severus .i. rigidus quasi vere sevus, unde severe adverbium, et hec severitas tis sed melius est ut a vero et satis componitur ut alibi dicimus⟩ H

S lxii **2** .i. parva soror: diminutivum IP_1 **3** filius ⟨vel maritus quod melius est⟩ P_1 **6** componitur consobrinus ni *om.* P_2 /

545 / 546 M.

tius in Andria est ne hic Crito consobrinus Crisidis; [7] et inde hec **consobrina** ne. [8] Item ab hoc nomine quod est soror **sororisso** as .i. sorori assimilari, [9] et **sororizo** as .i. alicui rei assimilari, [10] et hic **socer** i .i. pater uxoris mee, [11] et hec **socrus** crus .i. mater uxoris mee. [12] Socer componitur hic **prosocer** .i. pater patris uxoris mee.

[1] **Scortes** scortis .i. pellis arietis feminino genere, [2] inde hoc **scortum** ti .i. meretrix, [3] unde **scortor** aris .i. meretricari, [4] et inde **scortator** oris, [5] **scortatorius** a um, [6] **scortatus** a um, [7] **scortatio** nis, [8] et hoc **scortatorium** ii .i. domus scortantium, [9] et hic **scordiscus** ci .i. crudum corium, [9] et hic **scordalus** li .i. ferox et immansuetus, [10] et hec **scoria** e .i. sordes metallorum que aliter dicitur siginus. [11] Scortor componitur **discortor** aris, et inde verbalia. S lxiii

[1] **Super** prepositio, [2] unde **supra** quod ponitur pro positivo et comparatur superior supremus, [3] unde **superius**, [4] **supreme** adverbia, [5] et hec **supremitas** tis, [6] et **supernus** a um, [7] et hic et hec **supernas** tis .i. superna colens, [8] et **superus** a um. [9] Item a super **supero** as, [10] unde **superatus**, [11] **superatio**, [12] **superabilis**, [13] quod componitur **insuperabilis**. [14] Et supero componitur **exsupero** as, et inde verbalia. [15] Item a super **superbus** a um quod comparatur superbior superbissimus, [16] unde **superbe** superbius superbissime adverbia, [17] et hec **superbia** e, [18] et hoc **supparum** ri .i. manica ornatus causa super aliam inducta vel etiam extremitates velorum, quod in Lucano reperies; [19] et **superfluus** a um, [20] unde **superflue** adverbium, [21] et hec **superfluitas** is, [22] et per compositionem hoc **supercilium** ii, [23] unde **superciliosus** a um .i. superbus. Hinc etiam plurime alie partes dicuntur que in aliis locis competentius dicentur. S lxiv

---

18 *cf.* Lucan. II 364

---

in Andria *om.* P_1 / Crito *om.* P_1 / ⟨componitur⟩ Crisidis P_2 **9** *om.* V_1I / .i. ... assimilari: idem P_1 **11** crus (*Mai*): cri V_1I *om.* M_1AP_1 **12** *om.* I / mee *om.* V_1 S lxii

4 scortator: scortor P_2 / oris ⟨et hec scortatrix cis⟩ H **5** *post* 7 H **6** *om.* M_1 **9** scordalus: scordilus H / ferox et *om.* P_1 S lxiii

2 quod ... positivo *om.* H **7** *om.* P_1 / colens: civitas I **8** um ⟨quod ponebant antiqui pro positivo, pro quo modo ponimus supra⟩ P_1 **9** as ⟨activum⟩ P_1 ⟨unde superator, superatrix⟩ H **10-11** superatus, superatio: verbalia φ **10** *om.* H **13** insuperabilis ⟨unde insuperabiliter adverbium⟩ H **14** as ⟨presupero⟩ P_1 **15** comparatur ⟨unde verbalia⟩ A / superbior superbissimus *om.* φ **16** superbe superbius superbissime *om.* φ / adverbia ⟨et superbio bis verbum neutrum⟩ H *om.* I **17** e ⟨unde superbio bis bivi neutrum⟩ P_1 **18** et ⟨hic supparus vel⟩ P_1 / hoc supparum: hic supparus φ / extremitates: extremitas P_1 / quod ... reperies ⟨pluraliter tamen dicitur he suppara orum⟩ M_1A *om.* P_1 **21** is ⟨et superfluo is⟩ H **23** superbus ⟨item a super superbio bis⟩ φ / Hinc ... dicentur *om.* P_1 / plurime: multe φ *om.* I / dicuntur: dici possunt I / in aliis locis: alibi I / in *om.* φ S lxiv

S lxv [1] **Scribo** is scripsi scriptum tu verbum activum, [2] indehic **scriptor** oris, [3] **scritpus** a um, [4] et hec **scriptura** re, [5] et hoc **scriptorium** rii, [6] et **scriptito** as, [7] et **scriptim** adverbium .i. expresse. [8] Scribo componitur **inscribo** bis, [9] unde **inscriptus** a um, [10] et **inscriptio**, [11] **perscribo** is, [12] unde **perscriptus**, [13] **perscriptio**, [14] **ascribo**, [15] **ascriptus**, [16] **ascriptio**, [17] **proscribo**, [18] **proscriptus**, [19] **proscriptio**, [20] **describo**, [21] **descriptus**, [22] **descriptio**, [23] **rescribo**, [24] **rescriptus**, [25] **rescriptio**, [26] **circumscribo**, [27] **circumscriptus**, [28] **circumscriptio**, [29] et **circumscripte** .i. argute et stricte adverbium, [30] et circumscriptus componitur **incircumscriptus**.

S lxvi [1] **Serpo** pis serpii vel serpivi verbum neutrum et caret supinis, [2] inde hic **serpens** tis, [3] et **serpentulus** a um. [4] et **serpentinus** a um, [5] Et componitur **serpentigena** ne .i. de serpente genitus. [6] Item a serpo hec **serpedo** nis .i. tumor qui serpit in cute, [7] et hoc **serpillum** li .i. herba que cerifolium dicitur, Virgilius allia, serpillumque herbas contundit olentes. [8] Serpo componitur **proserpo** is, [8] inde hec **proserpina** ne.

S lxvii [1] **Scindo** is scidi scissum su verbum activum, [2] inde **scissus** a um, [3] et hec **scissio** nis, [4] et hec **scissura** e, [5] et **scissim** adverbium, [6] et hoc **scisma** tis, [7] unde **scismaticus** a um, [8] et **scismatice** adverbium. [9] Et item a scindo hec **scintilla** le, [10] unde hec **scintillula** e, [11] et **scintillo** as .i. fulgere. [12] Scindo componitur **conscindo** is, [13] unde **conscissus** a um, [14] et hec **conscissio** nis, [15] **exscindo** is, [16] unde **exscissus** a um, [17] et **exscissio** nis, [18] et hoc **excidium** dii .i. destructio, [19] unde **excidiosus** a um .i. excidio plenus, [20] **discindo** is, [21] **discissus** a um, [22] **discissio** nis, [23] et hoc **disci-**

---

7 Verg. *buc.* II 11: alia serpullumque herbas contundit olentis

---

S lxv **1** scripsi *om.* I / scriptum tu *om.* IM_1A **3** um ⟨scriptio⟩ φ **5** rii ⟨et hic scriba be, et scriptum ti⟩ P_1 **6** as ⟨frequentativum⟩ P_1 **7** .i. expresse *om.* P_1 **12-13** *om.* IM_1 **15-16** *om.* IM_1 **17** proscribo ⟨bis .i. spoliare aliquem propria re⟩ H **18-19** *om.* IM_1 **20-22** *post* 25 P_2P_1 **20** describo ⟨prescribo⟩ I **21-25** *om.* I **21-22** *om.* M_1 **24-25** rescriptus, rescriptio: et ab his omnibus verbalia M_1 ⟨cumscribo, cumscriptus, cumscriptio, subscribo, subscriptus, subscriptio⟩ P_1 **27-28** circumscriptus, circumscriptio: unde verbalia P_2 *om.* I **28** circumscriptio ⟨circumscriptibilis, quod componitur incircumscriptibilis, et ab hiis circumscriptibiliter, et incircumscriptibiliter adverbia⟩ H **29** .i. argute *om.* P_1 / et stricte ⟨et ab omnibus istis verbalia⟩ I *om.* P_1 / adverbium ⟨et componitur incircumscripte⟩ H ⟨et circumscriptibilis quod componitur incircumscriptibilis⟩ P_1 *om.* I

S lxvi **1** serpii vel serpivi: serpui vel serpsi IP_1 / neutrum: activum V_1 **2** tis ⟨comunis generis⟩ P_1 **3-4** *mutato ordine* I **3** *om.* P_1 **4** *om.* V_1H **7** ⟨quedam⟩ herba HP_2P_1 / que cerifolium dicitur *om.* P_2P_1 / cerifolium: poliolum M_1A *et s.l.* cerifolium M_1 / allia *om.* P_1 / serpillumque: serpillum P_1 / olentes: amaras P_1 *et s.l.* vel amaras H **9** ne ⟨.i. germen, unde proserpino nas .i. germinare⟩ H

S lxvii **10** *om.* P_2 **11** .i. fulgere *om.* P_1 **16-17** *mutato ordine* V_1 / *om.* φ **16** exscissus: excessus V_1 excisus *Mai* **21-22** *om.* φ

dium dii, [24] **prescindo** is, [25] inde **prescissus**, [26] **prescissio**, [27] et **prescidaneus** a um .i. ad prescindendum habilis. [28] Componitur etiam **rescindo** is, [29] **abscindo** is, [30] **circumscindo** is, et ab istis verbalia.

[1] **Spero** as, [2] inde **speratus**, [3] quod componitur **insperatus**, [4] unde **insperate** adverbium, [5] et hec **spes** ei, [6] quod componitur **expes** .i. extra spem, unde Persius d o n e c d e c e p t u s e t e x p e s. [7] Item a spero hic **specus** ui .i. fossa subterranea, [8] quod hoc **specu** indeclinabile dicitur, [9] et hoc **speleum** i. [10] Spero componitur **despero** as, [11] unde **desperatus**, [12] **desperatio**, [13] **desperabilis**. S lxviii

[1] **Sperno** is sprevi spretum tu verbum activum, [2] inde **spretus** a um, [3] quod componitur **conspretus**, [4] et illud componitur **inconspretus** .i. laudatus et probatus, [5] et hoc **spermen** nis .i. semen, [6] et hic et hec **spernax** cis qui alios semper spernit, [7] et per compositionem **aspernor** aris .i. spernere, [8] unde **aspernator**, [9] **aspernatus**, [10] **aspernatio**. [11] Sperno componitur **consperno** is. S lxix

[1] **Spargo** is sparsi sparsum su verbum activum, [2] inde **sparsus** a um, [3] et **sparsim** adverbium, [4] et hoc **sparsorium** ii .i. res cum qua aliquid spargitur, [5] et componitur **aspersorium** ii, [6] et hic et hec **sparsilis** et hoc sparsile, [7] unde **sparsiliter** adverbium, [8] et **sparsito** as frequentativum. [9] Spargo componitur **aspergo** is, [10] inde **aspersus** a um, [11] et hec **aspersio** nis, [12] et hec **aspergo** nis .i. aspersio, [13] et **aspersim** .i. sparsim, [14] et **aspergito** as verbum frequentativum. [15] Item componitur **respergo** is, [16] **conspergo** is, [17] **dispergo**, [18] **circumspergo**, et ab istis verbalia. S lxx

---

6 Pers. II 50

---

23 dii ⟨.i. discordia⟩ H **25-26** *om.* φ **27** prescidaneus: prescindaneus P_2 / prescindendum: prescidendum M_1 *Mai* precidendum I sciendum P_1

1 as ⟨verbum neutrum⟩ P_1 **8** indeclinabile ⟨idem⟩ P_1 **13** desperabilis ⟨unde desperabiliter adverbium⟩ H S lxviii

1 sprevi *om.* M_1A / activum (*Mai*): neutrum V_1I φ *et s.l.* activum M_1 **2** inde ⟨spretor ris, et⟩ H / spretus: spertus *Mai* **3** *om.* I **4** et ... inconspretus *om.* P_2 / et probatus *om.* P_1 **5** hoc ⟨sperma tis, vel⟩ P_1 / nis ⟨et hoc sperma matis, et hec sperma me, omnia in uno sensu⟩ H / semen ⟨quod etiam dicitur hoc sperma tis⟩ φ ⟨viri vel mulieris, unde spermaticus ca cum .i. seminifluus, et spermatizo zas .i. semen emittere, unde verbalia⟩ H **6** spernax ⟨omnis generis⟩ P_1 / semper *om.* P_1 / spernit ⟨unde Sidonius [*epist.* IV 9,4] n o n e s t r e c i p i e n d u s (recipiendus est H) i n c o n s i l i o s p e r n a x⟩ HP_1 **7** spernere ⟨et mutator coniugatio et genus⟩ P_1 **8** aspernator ⟨aspernatrix⟩ H *om. Mai* **11** is ⟨unde verbalia⟩ H S lxix

1 sparsi *om.* P_1 / sparsum su *om.* P_1 **4** .i. ... spargitur *om.* I / cum *om.* P_1 **5** *in marg.* M_1 *om.* IA **6-8** *in marg.* M_1 *om.* A **6-7** et hic ... sparsiliter: et sparsibilis unde sparsibiliter I **8** frequentativum: frequenter spargere V_1H frequentativum spargere *Mai* **12-13** *mutato ordine* P_1 **12** .i. aspersio *om.* P_1 **13** .i. sparsim *om.* P_1 **14** verbum frequentativum: .i. sepe spargere V_1H **16-17** *om.* I **17** dispergo ⟨respergo⟩ V_1 S lxx

548 M.

S lxxi [1] **Sidus** eris, [2] inde **sidereus** a um, [3] et hoc **sidusculum** li diminutivum, [4] et **sidero** as quod non est in usu, [5] sed *componitur* **considero** as, [6] et **desidero** as, [7] unde **desideratus**, [8] **desiderativus** a um, [9] et **desiderative** adverbium, [10] et hoc **desiderium** rii.

S lxxii [1] **Sanna** e .i. derisio, [2] inde hec **sannula** le, [3] et hic **sandapila** e .i. scurra, [4] et **sanno** as quod non est in usu, [5] sed componitur **subsanno** as .i. deridere, inde verbalia.

S lxxiii [1] **Salvo** as verbum activum, [2] inde **salvator** oris, [3] **salvatus**, [4] **salvatio** is, [5] et **salve** salvete salveto salvetote verbum defectivum, [6] et **salvio** vis .i. salvum facere, unde Horatius urbis amatorem Fuscum salvire iubemus; [7] et per compositionem **salvifico** as, unde verbalia, [8] et **salvificus** a um.

S lxxiv [1] **Stupeo** es stupui verbum neutrum, [2] inde **stupidus** a um, [3] et hic **stupor** oris, [4] et **stupido** as .i. stupere, unde Martianus quod pavidum stupidet sapiens; [5] et per compositionem **stupefacio** is, [6] unde **stupefactus** a um, [7] et **stupesco** is, [8] quod componitur **obstupesco** is. [9] Et stupeo componitur **obstupeo**.

S lxxv [1] **Stips** pis .i. obolus, [2] inde **stipus** pi .i. mendicus qui petit stipem, [3] et hoc **stipendium** dii .i. pretium de stipe, [4] et hic **stipendiarius** rii qui stipem capit pro servitio, [5] et **stipulor** aris .i. rogare, unde Iuvenalis quan-

---

S lxxiii 6 Hor. *epist.* I 10,1: Urbis amatorem Fuscum salvere iubemus

S lxxiv 4 Mart. Cap. VI 572

S lxxv 5 Iuv. VII 165

S lxxi 3 diminutivum: .i. parvum sidus V_1H 4 sidero: sidereo V_1 5 *post* 10 H / as ⟨unde verbalia⟩ H ⟨unde consideratus, consideratio⟩ IP_1 7 desideratus ⟨desideratio⟩ IP_1 10 rii ⟨et hic et hec desiderabilis et hoc desiderabile, unde desiderabiliter adverbium⟩ P_1

S lxxii 5 .i. deridere: .i. desidere A *om.* P_1 / verbalia: subsannator, subsannatus, subsannatio P_1

S lxiii 1 activum: neutrum V_1 2 oris ⟨et salvatrix cis⟩ H 3 *om.* V_1I 4-5 *mutato ordine* P_2 5 et ⟨salvus a um, et⟩ P_1 ⟨salvus va vum, et hic et hec salvabilis et hoc salvabile, unde salvabiliter adverbium⟩ H 6 facere: fieri M_1AP_1 ⟨quod rarus usus habet⟩ P_1 / Fuscum: Russum H *om.* I / salvire: salutare A / iubemus: iubemur I

S lxxiv 1 neutrum ⟨et caret supinis⟩ P_1 4 stupidet: stupidi I 5 stupefacio: stupefacis *Mai* / is ⟨unde verbalia⟩ φ ⟨quod componitur obstupefacio⟩ P_1 6 *om.* φ 7 is ⟨incoativum⟩ P_1 9 obstupeo ⟨et obstupefio⟩ P_1 ⟨pes, et stupefacio cis, et ab hiis verbalia⟩ H

S lxxv 1 obolus (*Mai*): obolum V_1 3 stipe ⟨et merces que datur militibus pro pugna⟩ H 4 servitio ⟨vel qui servit pro stipendio⟩ H 5 rogare: interrogare P_1

tum vis stipulare, et protinus accipe; et inde verbalia. [6] Et componitur **astipulor** aris .i. auxiliari, [7] **astipulator** oris, [8] **astipulatus** a um, [9] et hec **astipulatio** nis, [10] et hoc **astipulamen** nis .i. auxilium.

[1] **Spina** e, [2] inde hec **spinula** e, [3] et **spinosus** a um, [4] unde **spinose** adverbium, [5] et hec **spinositas** is, [6] et hoc **spinetum** ti .i. locus in quo spine crescunt, [7] et **spineus** a um .i. de spinis factus, [8] et **spinulentus** a um .i. spinis plenus, [9] et hoc **spinter** indeclinabile .i. fibula vel armilla, unde Plautus nisi mihi dederis spinter novum, et pallam, numquam factum reperies; [10] et inde hoc **spinterculum** .i. parvum spinter. [11] Spina componitur hic et hec **exspinis** is .i. locus extra spinas, [12] et **spinifer** a um, [13] et hic et hec **spinigena** ne .i. de spina genitus. S lxxvi

[1] **Sompnus** ni, [2] inde **sompnolentus** a um, [3] unde **sompnolenter** adverbium, [4] et hec **somnopolentia** e, [5] et **sompniculosus** a um .i. sompno plenus, [6] et inde **sompniculose** adverbium, unde Plautus in Amphitrione non soleo ego sompniculose heri imperia sequi. [7] Item ab hoc nomine sompnus **sompnio** as, [8] unde **sompniator**, [9] **sompniatus**, [10] **sompniatio**, [11] et hoc **sompnium** nii, [12] et **sompnito** as frequentativum. [13] Sompnus componitur hic et hec **insompnis** et hoc insompne .i. sine sompno, [14] et hic et hec **exsompnis** et hoc exsompne .i. extra sompnum, unde Horatius in odis exsompnis stupet Euchias. S lxxvii

[1] **Spica** ce, [2] inde **spicatus** a um sicut in evangelio legimus unguentum spicatum, quia de spicis aromatis fuit factum, [3] et hoc **spiculum** li S lxxviii

---

9 Plaut. *Men.* 683: mihi tu ut dederis pallam et spinter? numquam factum reperies S lxxvi

6 Plaut. *Amph.* 622: Non soleo ego somniculose eri imperia persequi 14 Hor. *carm.* III 25,9: exsonnis stupet Euhias S lxxvii

2 Marc. XIV 3: alabastrum unguenti nardi spicati S lxxviii

---

protinus accipe: cetera P_1 / verbalia: stipulator, stipulatus, stipulatio P_1 ⟨dicitur etiam pro mittere (promittere M_1)⟩ M_1A 6 .i. ⟨confirmare vel⟩ M_1A 7 oris ⟨astipulatrix⟩ H 10 et ... nis *om.* P_1 S lxxxv

2 e ⟨diminutivum⟩ P_1 9 spinter: spintum V_1I / nisi: non P_1 / dederis: dederit P_1 / spinter: spintum V_1I / novum *om.* M_1A / et ... reperies *om.* P_1 10 .i. parvum spinter: diminutivum IP_1 11 is ⟨et hoc exspine⟩ P_1 / locus *om.* P_1 / spinas ⟨et spinitus a um⟩ I 12 *om.* I 13 spina: spinis I φ S lxxxvi

5 .i. sompno plenus *om.* P_2 6 in Amphitrione *om.* P_1 / ego *om.* P_1 / heri *om.* P_1 9 sompniatus ⟨sompniatrix⟩ H 12 frequentativum: .i. sepe (frequenter I) sompniare π 13 sompno ⟨unde hec insompnietas tis⟩ H 14 in odis *om.* P_1 / Euchias: Enchias V_1IA Evias *Mai* ⟨et sompnifer⟩ P_1 S lxxvii

2 inde ⟨spiceus a um, et⟩ HP_1 / quia *om.* P_1 / aromatis: aromaticis M_1A aromatum I *om.* P_1 / fuit *om.* P_1 S lxxviii

.i. telum eo quod ad instar spice acuatur, [4] et inde **spiculor** aris .i. iaculari, [5] unde **spiculator** is qui portat spiculum ad occidendum, [6] et **spiculatus** a um, [7] et hec **spiculatio** nis. [8] Spica componitur **inspico** as .i. acuere, unde Virgilius ferroque inspicat acuto, [9] et inde **inspicatus**, [10] et **inspicatio**.

S lxxix [1] **Semis** .i. dimidius, [2] inde hec **semita** e .i. dimidium iter, [3] et per compositionem hic et hec **seminecis** .i. exanimis, [4] et hoc **semicinctium** tii .i. cinctura, [5] et **semesus** a um .i. ex parte comestus, [6] et **semustus** a um .i. ex parte ustus, [7] et hic et hec **semianimis** et hoc semianime, [8] et hic **semo** is .i. semihomo, unde Martianus quos emitheos dicunt quosque Latine Semones; [9] et inde hic **semunculus** li, [10] vel **semunciolus**. [11] Item a semis per compositionem hic et hec **semimaris** ris .i. semimasculus, [12] hic et hec **semicors** ordis .i. dimidium cor habens, [13] **semirutus** a um ex parte corruens, [14] hoc **semiplagium** gii .i. quoddam parvum rete, [15] hic et hec **semiermis** is .i. ex parte armatus, [16] hoc **semilunium** nii .i. dimidia luna, [17] hoc **semisonium** nii .i. dimidia cena. Hinc etiam multe alie partes dicuntur que aliis in locis aptius proferentur.

S lxxx [1] **Scus** nomen indeclinabile .i. discus, [2] inde hec **scutella**, [3] et hic **scutellarius** rii, [4] et hic **scutulatus** ti .i. equus habens candidos orbes, [5] et hoc **scutum** ti eo quod in scutelle modum antiquitus rotunda fiebant, [6] unde hic **scutarius** rii, [7] et hec **scutica** e .i. lorum unde domina verberat ancil-

---

S lxxviii 8 Verg. *georg.* I 292: ferroque faces inspicat acuto

S lxxix 8 Mart. Cap. II 156

S lxxviii **3** acuatur: acutum sit P_1 **5** qui ... occidendum *om.* I **8** acuere: transfigendo scindere M_1A / ferroque ⟨faces⟩ φ **9-10** inspicatus, et inspicatio: verbalia φ **9** inspicatus ⟨despicor aris granum extra spicam ponere⟩ P_1 **10** *om.* P_1

S lxxix **1** Semis ⟨indeclinabile⟩ P_1 **2** .i. dimidium iter *om.* P_1 **3** .i. exanimis *om.* P_1 **5-6** comestus ... parte *om.* P_2 **5** ex: in P_1 **6** semustus ⟨vel semiustus⟩ H / ex: in P_1 **7** et hic *om. Mai* / semianime ⟨ex dimidia parte mortuus, et sine anima⟩ H **8** semihomo: dimidius homo P_1 / emitheos: semitheos φ *om.* P_1 / dicunt, quosque *om.* P_1 / Semones (*Mai*): sermones V_1 ⟨dicuntur⟩ P_1 **9** *om.* P_1 / semunculus: semusculus A semiunculus P_2 **10** *om.* I / semunciolus: semunculus A semiunculus M_1 **11** semimaris: seminaris IM_1 semiaris A semimas *Mai* ⟨vel semimarius⟩ P_1 **12** semicors: semicor V_1 / ordis: oris V_1 *om.* HP_1 **13** ex parte corruens: quod in parte corruit ⟨et semisepultus, Ovidius [*her.* I 55] semisepulta virum et cetera⟩ P_1 **14** quoddam *om.* P_1 **15** semiermis: semiramis P_1 **16** semilunium: semilumen P_2 / dimidia: dimidium a I **17** hoc ... cena *om.* I / semisonium: semisonnium H semisomnium *Mai* semicenium P_1 / cena: vigilia *Mai* ⟨Semus a um .i. imperfectus, unde semihomo, semivir, et semideus, et semis indeclinabile, quod componitur semissis dimidius as, et est as assis XII unciarum pondus, semis semissis igitur est pondus VI unciarum⟩ P_1 / Hinc ... proferentur *om.* P_1 / multe alie partes: alia multa M_1A multa P_2 / aliis in locis: alias IA alibi M_1P_2

S lxxx **1** .i. discus *s.l.* M_1 *om.* A **4** scutulatus: scutellatus I / orbes ⟨vel orbiculatus⟩ P_1 **5** rotunda (*Mai*): rotundi V_1IA rotundum P_1 / fiebant: fiebat P_1 **7** lorum ⟨vel flagellum⟩ P_1 / unde: cum quo φ / domina: dominus P_1 / ancillam: famulum P_1

550 / 551 M.

lam. [8] Item hic **scurra** e .i. lecator quasi scutellam radens, [9] et inde hic et hec **scurrilis** et hoc scurrile, [10] et hec **scurrilitas** tis, [11] et **scurror** .i. dissolute vivere, unde Horatius scurror ego ipse mihi.

[1] **Sicco** as, [2] inde **siccatus**, [3] **siccatio**, [4] et hoc **siccamen** nis, [5] et **siccus** a um quod comparatur siccior siccissimus, [6] unde **sicce** siccius siccissime adverbia, [7] et hec **siccitas** tis, [8] et hec **siccitudo** nis. [9] Sicco componitur **exsicco** as, [10] et **deiscco** as, et ab istis verbalia. S lxxxi

[1] **Scelus** eris, [2] inde **scelerosus** a um, [3] et **scelerose** adverbium, [4] et hec **scelerositas** is, [5] et **scelestus** a um .i. scelerosus. S lxxxii

[1] **Sipo** as non est in usu, [2] sed componitur **obsipo** as .i. farinam in pultes facere quod et pro spargere vel comminuere dicitur, sicut dicimus: obsipa pullis escam; [3] et inde **obsipatus**, [4] et **obsipatio**. [5] Componitur et **dissipo** as, [6] unde **dissipatus**, [7] **dissipatio**, [8] et **dissipatim** adverbium. S lxxxiii

[1] **Sitis** is, [2] inde hec **siticula** le .i. parva sitis, [3] et **sitibundus** a um, [4] unde **sitibunde** adverbium, [5] et **siticulosus** a um .i. aliquantulum sitiens, [6] et hec **situla** le .i. restis cum qua aqua trahitur, [7] et **sitio** tis sitii vel sitivi, [8] quod componitur **resitio** tis. S lxxxiv

[1] **Sursum** adverbium, [2] unde hic **surus** ri .i. truncus qui remanet post abscisionem arboris, [3] unde hic **surculus** li diminutivum. [4] Sursum compo- S lxxxv

---

11 Hor. *epist.* I 17,19

---

11 vivere ⟨ad modum scurrarum⟩ P_1 / unde ... mihi *om.* P_1 / ego *om.* A — S lxxx

1 as ⟨avi (*add.* P_1) verbum activum⟩ HP_1 **2** inde ⟨siccator ris, siccatrix cis, et⟩ H **5** siccior siccissimus *om.* φ **6** sicce siccius siccissime *om.* φ — S lxxxi

4 is ⟨et sceleratus a um⟩ P_1 **5** scelerosus: sceleratus M_1A ⟨et sceleratus ta tum, unde scelerate (vel sceleratim *s.l.*) adverbium⟩ H ⟨et componitur scelus accelero as⟩ P_1 — S lxxxii

2 comminuere: pro minuere M_1A / pullis: puellis I **3** inde ⟨obsipator, obsipatrix⟩ H **5** as ⟨.i. destruere dilapidare dispergere, unde dissipator, dissipatrix⟩ H **6** unde ⟨dissipator⟩ P_1 — S lxxxiii

2 .i. parva sitis: diminutivum IP_1 **3** et ⟨siticulosus a um, et⟩ P_1 / um ⟨.i. sitiens⟩ H **4-5** unde ... um *om.* P_1 **5** sitiens ⟨et siticulose adverbium⟩ H **6** restis ⟨vel vas⟩ P_1 / cum qua: unde P_1 / trahitur ⟨vel vas⟩ H **7** sitii vel *om.* P_1 / sitivi ⟨neutrum et caret supinis⟩ P_1 **8** tis ⟨et ab istis verbalia⟩ H ⟨unde resitiens, et resitienter adverbium⟩ P_1 — S lxxxiv

2 surus: surcus P_1 **3** surculus: suriculus I / diminutivum ⟨vel truncus renascens⟩ H — S lxxxv

nitur **surgo** is et dicitur surgo quasi sursum me rego, [5] quod componitur **resurgo** is, [6] **assurgo**, [7] **consurgo**, [8] **exsurgo**, [9] **insurgo**.

S lxxxvi [1] **Solido** as, [2] inde **solidatus**, [3] **solidatio**, [4] et hoc **solidamen** nis, [5] et hoc **solidamentum** ti, [6] et **solidus** a um quod comparatur solidior solidissimus, [7] unde **solide** solidius solidissime adverbia, [8] et hec **soliditas** tis. [9] Solidus componitur **insolidus**, [10] Solido componitur **consolido** as, [11] et **resolido** as.

S lxxxvii [1] **Stirps** pis .i. radix, [2] inde **stirpitus** adverbium .i. radicitus, [3] et **stirpo** as .i. eradicare. [4] Et componitur **extirpo** as, [5] unde **extirpator**, [6] **extirpatus**, [7] **extirpatio**.

S lxxxviii [1] **Scalpo** is, [2] inde hoc **scalprum** pri .i. crupulus, unde Martianus scalprum primo vibranti demonstrabat acumine; hinc etiam Horatius in odis si scalpra, et formas non sutor; [3] et hoc **scalpellum** i diminutivum, [4] et **scalpito** as frequentativum, [5] et **scalpurio** is.

S lxxxix [1] **Serus** comparatur serior serissimus, [2] unde **sere**, [3] vel **sero** serius serissime adverbia, [4] et **serotinus** a um .i. serus, [5] et hoc **serum** ri .i. mesga,

---

2 Mart. Cap. III 224 Hor. *serm.* II 3,106

S lxxxv **4** rego: erigo *Mai* **5-6** *mutato ordine* P_2 **5** *om.* M_1A / is ⟨et illud conresurgo gis⟩ H **7** *post* 9 M_1A **9** insurgo ⟨gis, et ab hiis verbalia⟩ HP_1

S lxxxvi *post* S cvii P_1
1-5 *om.* P_1 **1** as ⟨verbum activum⟩ H **2** inde ⟨solidator, solidatrix⟩ H **4-5** *mutato ordine* H **6** solidior solidissimus *om.* φ **7-8** *mutato ordine* P_1 **7** solide solidius solidissime *om.* φ / adverbia ⟨et hic solidus, vel soldus di, inde solidata te. Item a solido solido as verbum activum, quod componitur consolido das, inde verbalia, et per sincopam soldus a um. Sublimis me, a quo sublimitas tis, et sublimiter adverbium, et sublimo as avi activum, a quo verbalia, et secundum quosdam componitur sublimis de sub et limis quod est acutus. Sinister a um rior rimus, a quo sinistrorsum, et sciendum est quod omnia comparativa formantur a genitivo singulari suorum primitivorum et assumunt or ut doctus ti tior preter dexter et sinister quorum comparativa sunt dexterior et sinisterior pro dextrior et sinistrior⟩ P_1 **9-11** *om.* P_1 **9-10** insolidus ... componitur *om. Mai* **10** consolido: insolido V_1

S lxxxvii **1** radix ⟨et secundum quosdam tunc est masculini (feminini M_1) generis quando vero pro genere tunc est feminini (masculini M_1)⟩ M_1A **2** stirpitus: stirpiter H **3** eradicare: radicare IP_1 **4** as ⟨in eodem sensu⟩ H ⟨.i. eradicare⟩ P_1 **5** extirpator ⟨estirpatrix⟩ H

S lxxxviii **1** is ⟨scalpsi tum tu verbum activum⟩ H ⟨psi⟩ P_1 **2** crupulus: cnipulus H campulis I cimpulus P_1 cunipulus M_1A campulus P_2 / primo *om.* P_1 / hinc ... sutor *om.* P_1 **4** frequentativum: .i. frequenter scalpere V_1H **5** scalpurio: scaturio I scalpiturio P_1 / is ⟨unde verbalia⟩ HI

S lxxxix **1** Serus ⟨ra rum .i. tardus⟩ H / serior serissimus *om.* φ **3** vel sero *post* adverbia P_1 **4** serotinus a um: serotinum ni I **5** ri ⟨lac fluens a caseo⟩ M_1A / mesga: mesca I mega P_1 *om.* M_1A

552 M.

[6] et hec **sera** re, [7] unde **sero** as .i. firmare, [8] et componitur **obsero** as .i. firmare, [9] et **resero** as .i. aperire, [10] **consero** as .i. affirmare, [11] **absero** as .i. aperire, et ab istis verbalia.

[1] **Sculpo** is sculpsi tum tu verbum neutrum, [2] inde **sculptus** a um, [3] unde **sculpte**, [4] et **sculptim** adverbia, [5] et hec **sculptura** e, [6] et hic et hec **sculptibilis** et hoc sculptibile, [7] vel **sculptilis**, [8] unde **sculptiliter**, [9] vel **sculptibiliter** adverbia, [10] et **sculpito** as verbum frequentativum. S xc

[1] **Sospes** tis, [2] inde hec **sospitas** is, [3] et **sospito** as, [4] quod etiam **sospio** is dicitur. S xci

[1] **Strenuus** a um .i. cautus, [2] inde **strenue** adverbium, [3] et hec **strenuitas** is, et strenuissimus a um. [4] Et componitur **quamstrenuus**, [5] et **perstrenuus** in uno sensu. S xcii

[1] **Supino** as, [2] inde **supinatus**, [3] **supinatio**, [4] **supinus** a um, [5] quod etiam **suppus** a um dicitur. [6] Et componitur **resupinus**. [7] Sic et supino componitur **resupino** as, et inde verbalia. S xciii

[1] **Strepo** is, [2] inde hic **strepitus** tui, [3] et hic **strepor** oris. [4] Et componitur **astrepo**, [5] **perstrepo**. S xciv

[1] **Saxum** xi, [2] inde **saxeus** a um, [3] et **saxosus** a um. [4] Et componitur **saxificus**. S xcv

---

8 firmare: confirmare P_1 **9-10** *mutato ordine* P_1 **10-11** *mutato ordine* φ **10** affirmare: confirmare H idem P_1 **11** absero ... aperire *om.* I / .i. aperire: idem P_1 S lxxxix

1 sculpsi *om.* P_1 / tum ... neutrum *om.* P_1 **2** inde ⟨sculptor ris, et sculptrix cis⟩ H **4** adverbia ⟨similiter⟩ φ **6-7** sculptibilis ... vel *om.* φ **8-9** *mutato ordine* P_1 **9** *om.* I φ **10** frequentativum ⟨inde verbalia⟩ H S xc

1 tis ⟨.i. incolumis⟩ H ⟨comunis generis⟩ P_1 **2** sospitas is ⟨.i. incolumitas⟩ H *om.* P_2 **3** *om.* V_1 **4** sospio: sopio P_1 S xci

1 .i. cautus ⟨vel fortis⟩ P_1 *om.* H **2** adverbium ⟨et comparatur magis strenuus strenuissimus ⟩ H **3** strenuissimus a um: strenuissime adverbium H **5** ⟨ambo⟩ in H / in uno sensu: idem P_1 ⟨et comparatur magis strenuus, strenuissimus cuius comparativus secundum analogiam deberet esse strenuior sed propter nimium oris hiatum additur magis adverbium et dicitur magis strenuus strenuissimus⟩ P_1 S xcii

1 as ⟨.i. inclinare⟩ H ⟨verbum activum⟩ I S xciii

1 is ⟨pui verbum neutrum ⟨et caret supinis *add.* P_1⟩⟩ HP_1 **3** strepor oris: strepo P_2 **4** astrepo ⟨obstrepo⟩ P_1 **5** perstrepo ⟨ ⟨obstrepo pis *add.* H⟩ et ab istis verbalia⟩ HP_1 S xciv

4 saxificus ⟨a um faciens saxum, et saxifuga⟩ P_1 S xcv

S xcvi [1] **Scandalum** li .i. offensio, [2] inde **scandalizo** zas, et inde verbalia.

S xcvii [1] **Susurro** as, inde verbalia, [2] et **susurranter** adverbium, [3] et hic **susurro** nis .i. murmurator, [4] et hoc **susurrium** rii, [5] quod etiam hoc **susurrum** dicitur, unde Virgilius et leto somnum suadebit inire susurro.

S xcviii [1] **Scirpus** pi .i. iuncus, [2] inde **scirpeus** a um, [3] et **scirpinus** a um, [4] et hoc **scirpetum** ti .i. locus ubi crescit.

S xcix [1] **Singulto** as, inde verbalia, [2] et hic **singultus** tui, [3] et **singultuosus** a um .i. singultibus plenus, [4] et **singultuose**, [5] et **singultim** adverbia, unde Horatius in sermonibus singultim pauca locutus.

S c [1] **Sedulus** a um, [2] inde **sedule** adverbium, [3] et hec **sedulitas** is. [4] Et componitur **persedulus**, [5] et **quamsedulus**.

S ci [1] **Subtilis** comparatur subtilior subtilissimus, [2] unde **subtiliter** subtilius subtilissime adverbia, [3] et hec **subtilitas** tis, [4] et **subtilio** as .i. subtiliter agere.

S cii [1] **Saucius** a um, [2] inde **saucio** as, [3] unde **sauciatus**, [4] **sauciatio**.

S xcvii 5 Verg. *buc.* I 55: saepe levi somnum suadebit inire susurro

S xcix 5 Hor. *serm.* I 6,56

S xcvi 2 zas ⟨verbum activum⟩ H / et inde verbalia *om.* P_1

S xcvii 4 *om.* P_1 5 hoc susurrum: hoc sussarium I hic susurrus φ / leto: leni H / inire: aure P_1

S xcviii 3 *om.* H 4 ubi ⟨scirpus⟩ H ⟨scirpi⟩ P_1 / crescit ⟨scirpus⟩ I ⟨unde legitur [*cf. exod.* II 3] Moyses in scirpeo vase repertus⟩ P_1

S xcix 1 as ⟨vel singulto is verbum neutrum⟩ P_1 2-4 *post* 5 I 5 singultim ⟨similiter⟩ AP_2 / in sermonibus *om.* P_1

S c 1 um ⟨.i. intentus⟩ H 2 adverbium ⟨et sedulo similiter adverbium⟩ H 3 is ⟨et sedulo adverbium⟩ P_1 5 *om.* I

S ci 1 Subtilis ⟨componitur secundum quosdam a sub et talus et⟩ P_1 / subtilior subtilissimus *om.* φ 2 subtiliter subtilius subtilissime *om.* φ

S cii 2 as ⟨.i. vulnerare⟩ H 3-4 sauciatus, sauciatio: verbalia φ 3 unde ⟨sauciator ris, et hec sauciatrix cis⟩ H

553 M.

[1] **Stimulus** li, [2] inde **stimulo** as, unde verbalia. [3] Et componitur **instimulo** as. S ciii

[1] **Scola** e, [2] inde **scolasticus** a um, [3] unde **scolastice** adverbium, [4] et hic et hec **scolaris** et hoc scolare, [5] et inde **scolariter** adverbium, [6] et per compositionem **discolus** a um .i. discordans. S civ

[1] **Sallo** is, [2] inde hic **psalmus** mi, [3] et hic **psalmista** e, [4] et hoc **psalterium** ii, [5] unde hoc **psalteriolum** li, [6] et hec **psalmodia** e, [7] et **psalmito** as .i. frequenter psalmos psallere. [8] Psalmus componitur **psalmographus** .i. psalmorum scriptor, [9] et hec **diapsalma** me .i. medietas psalmi, [10] et **simpsalma** me .i. tota consonantia psalmi. S cv

[1] **Stupror** aris, [2] inde **struprator**, [3] **stupratus**, [4] **stupratio**, [5] et hoc **stupratorium** ii, [6] et hoc **stuprum** pri, [7] Stupror componitur **constupror** aris, et inde verbalia. S cvi

[1] **Sisto** is sisti verbum activum, [2] inde hoc **sistrum** tri .i. tuba, unde Prudentius r e s o n o m e d i t a n t e s v u l n e r a s i s t r o. [3] Et componitur **consisto** is, [4] unde hoc **consistorium** rii .i. vestibulum porticus, [5] **obsisto** is, S cvii

---

2 Prud. *psych.* 435

S ciii *post* S xcv P_2
3 as ⟨et exstimulo as⟩ I

2 um ⟨.i. scolaris⟩ H 6 compositionem ⟨conscolaris, et⟩ P_1 / discordans: discors φ ⟨vel indisciplinatus quia longe a scola disiunctus⟩ H S civ

S cv *post* S xviii H *post* P xciv M_1A *post* P cxix P_1
1 Sallo: Psallo P_1 / is ⟨verbum neutrum et caret preterito et supinis .i. canere⟩ H 2 *om.* P_1
4 ii ⟨.i. instrumentum quoddam musicum vel psalmorum liber⟩ H 6 e ⟨.i. ipsa psalmorum modulatio⟩ H 7 psalmito: psallito HP_1 / .i. ... psallere: frequentativum P_2P_1 / psalmos *om.* H
8 psalmographus: psalmigraphus I *et s.l.* vel psalmigrafus H 9-10 medietas ... .i. *om.* P_2
9 hec: hic V_1 hoc H *om.* I / me: matis H

S cvi *om.* H

S cvii *post* S xcii P_1
1 is ⟨quando est pro sto est (*om.* M_1) verbum neutrum et mutuat preteritum steti, quando vero pro statuere est verbum activum et mutuat preteritum statui⟩ M_1A ⟨steti vel statui statum tu vel statutum tu dum neutralem habet significationem quando actionem significat, ut sisto flumine, caret supino et preterito ⟩ P_1 / sisti *om.* M_1AP_1 / verbum activum *om.* M_1AP_1 2 resono: resona I / meditantes: medicantes V_1I 3-12 *alio ordine* P_1 4 vestibulum *om.* P_1 / porticus *om.* I 5 obsisto: absisto M_1A

[6] unde hec **obsistentia** e, [7] **resisto** is, [8] **assisto** is, [9] **desisto** is, [10] **subsisto** is, [11] **insisto** is, [12] **persisto** is.

S cviii [1] **Stella** e ut quibusdam placet dicitur a stando, [2] inde **stelleus** a um .i. clarus, [3] et **stellatus** a um .i. stellis circumdatus.

S cix [1] **Stilla** e, [2] inde hec **stillula** e, [3] et **stillo** as, inde verbalia, [4] et hoc **stillicidium** dii .i. locus ubi stille cadunt. [5] Et componitur **instillo** as, [6] et **distillo** as, [7] et **restillo** as, et ab istis verbalia.

S cx [1] **Stringo** is, [2] inde **strictus** a um, [3] et **strictim** adverbium, [4] et **constringo** is, [5] et **restringo** is, [6] et **astringo** is, [7] et **perstringo** is.

S cxi [1] **Stultus** a um comparatur stultior stultissimus, [2] unde **stulte** stultius stultissime adverbia, [3] et hec **stultitia** e, [4] et **stultatus** .i. stultus effectus. [5] Et componitur **stultiloquus**.

S cvii **6** obsistentia: absistentia M_1A / e ⟨absisto⟩ P_1 **7-8** *post* 12 I **8** is ⟨absisto, ab omnibus istis verbalia⟩ I **9** *om. Mai* **12** is ⟨et ab hiis verbalia. Scopa pe .i. balanus cum quo purgantur domus, sed secundum quosdam tantum pluraliter declinatur scope parum, inde scopo pis .i. purgare verbum neutrum et caret supinis, unde verbalia⟩ H

S cviii *post* S cxiv H *post* S cxi P_1

1 quibusdam placet: quidam aiunt P_1 **2** clarus ⟨et stello las .i. lucere⟩ H **3** um ⟨et componitur stellifer a um, et constellatio nis. Item a stella stellula diminutivum, et stellio nis quoddam animal maculosum⟩ P_1 / .i. stellis circumdatus ⟨et stellans omnis generis, et hic stellio nis .i. animal maculosum. Stella componitur stellifer ra rum. Stello componitur constello las, unde constellator, constellatus, constellatio. Sublimis et hoc sublime, a quo hec sublimitas tis, et sublimiter adverbium, et sublimo mas verbum activum, a quo sublimator ris, et sublimatrix cis, et sublimatus ta tum, et hec sublimatio nis. Sagitta te, inde hec sagittula le, et hic sagittarius rii, et sagitto tas verbum activum, unde sagittator, sagittatrix, sagittatus, sagittatio. Sollicitus ta tum .i. intentus studiosus, unde sollicite adverbium, et hec sollicitudo dinis, et hic et hec sollicitior et hoc sollicitius, unde sollicitius adverbium, et sollicito tas .i. movere sollicitum facere verbum activum, unde verbalia. Sido dis .i. supprimere submittere cuius participium Lucanus [III 674] posuit sic s i d e n t i a p e s s u m c o r p o r a c e s a i a c e n t. Et componitur subsido dis .i. infimare subesse submittere, et ab hoc verbalia.⟩ H ⟨quod componitur constellatus, unde constellatio⟩ M_1A *om.* P_1

S cix **3** as ⟨neutrum⟩ P_1 **4** .i. ⟨guttarium vel⟩ P_1 **7** *om.* V_1

S cx **1** is ⟨nxi verbum activum⟩ HP_1 **2** um ⟨et strictor ris⟩ H ⟨et stricte⟩ P_1 **6-7** *om.* V_1 **6** *om.* I **7** is ⟨⟨distringo gis *add.* H⟩ et ab hiis verbalia⟩ HI

S cxi *post* S lxxxvi P_1 *om.* H

1 stultior stultissimus *om.* φ **2** stulte stultius stultissime *om.* φ **5** stultiloquus ⟨et hoc stultiloquium⟩ φ ⟨Item a stulto stultizo as neutrum, et stolidus stolidior stolidissimus, a quo stoliditas tis⟩ P_1

554 / 555 M.

[1] **Segnis** is .i. piger et dicitur segnis quasi sine igne, [2] et inde **segniter** adverbium, [3] et hec **segnitia** e, [4] et hec **segnities** ei. [5] Segnis componitur **quamsegnis**. S cxii

[1] **Socors** dis .i. piger et dicitur socors quasi sine corde, [2] inde **socorditer** adverbium, [3] et **socordia** e. S cxiii

[1] **Stomacor** aris .i. furere, inde verbalia, [2] et hic **stomachus**, [3] unde **stomaticus** a um qui infirmitatem in stomacho paritur, [4] et hec **stomacula** e .i. extum interius. S cxiv

[1] **Struma** e .i. gibbus, [2] inde **strumosus** a um, [3] et hec **strumositas** is .i. gibbositas. S cxv

[1] Statiuncula, parva statio.
[2] Stationarius, ad standum constitutus.
[3] Statura, forma stantis.
[4] Stativus, ad standum paratus. Ambrosius stativa interpositione militum.
[5] Statua, imago, effigies, iconia.
[6] Statuarius, qui facit statuas.
[7] Stater, pondus argenti. In evangelio invenies in ore piscis staterem.
[8] Sambuca, instrumentum musicum.
[9] Sambustria, que canit in sambuca.

---

4 Ambrosius = Heges. I 30,7: stativa interpositione militibus 7 Matth. XVII 26: ore eius invenies staterem

---

1 is ... segnis *om.* M_1A 5 ⟨insignis quasi non segnis et⟩ quamsegnis ⟨.i. valde segnis⟩ H S cxii

2-3 *mutato ordine* P_1 3 e ⟨.i. ignavia⟩ H S cxiii

1 .i. ⟨irasci vel⟩ P_1 S cxiv

2 um ⟨.i. gibbosus⟩ H S cxv

Explicit tractatus primus supra XVIII litteram H

Incipit secundus de eadem H Repetitiones -S- *Mai*
1-537 (*praeter* 465 [A], 10, 33, 12, 11, 28, 189, 162, 181, 195, 306, 307, 326, 208, 528, 435, 437, 434, 439, 367, 445) *om.* M_1A

3 Statura (*Mai*): Statera $\pi P_2 P_1$ ⟨libra⟩ P_2 / forma stantis *om.* P_2 / stantis: stateris P_1 4 Ambrosius ... militum *om. Mai* 6-10 *om.* P_2 7 In ... staterem *om. Mai* 9 Sambustria *et s.l.* vel sambucistria H / que: qui IP_1 / in: cum P_1

555 M.

10 Stolus, classis navium. Ambrosius ubi est stolus qui circueat freta.
11 Stivarius, arator, sulcator.
12 Stiva, cauda aratri. Ovidius stivaque innixus arator.
13 Stipes, titio qui ad comburendum in igne stipatur.
14 Stipare, fulcire, subniti, suppodiare.
15 Stips, obolus, assis, ratitum, eo quod sit simile rati.
16 Stipendium, pretium de stipe acceptum.
17 Stipendinarius, qui stipendium accipit.
18 Sabana, sindonis.
19 Stera, pellicula in qua puer involvitur. Macer stere si subditur herba desiccabit eam.
20 Stericus, in stera infirmatus.
21 Subses, qui habilis est ad subsistendum.
22 Stipatim, cumulanter, cumulatim, glomeranter, glomeratim, aggreganter, aggregatim.
23 Sensuosus, sensibus plenus, sensatus, sensualis, doctus, eruditus.
24 Sentina, locus in navi ubi aqua undecumque confluit.
25 Sentes, spine, vepres.
26 Sentus, spinosus, hirsutus. Terentius video sentum squalidum.
27 Senticosus, spinosus, hispidus, hirtus, urticosus, scaber, scabrosus, squarrosus, horridus.
28 Sensim, sensibiliter, docte, erudite, instructe, sapide, sapienter, sensuose, sensate, sensualiter, fabre, ingeniose, artite, sophistice, caute, strenue, gnare.
29 Sentinare, aliquid in animo sensim diiudicare.
30 Saphon, funiculus in prora navis.
31 Salpista, in tibiis canens.
32 Sententiola, parva sententia.
33 Stilbon, celer, et dicitur pro Mercurio. Martianus cum Stilbon incedens concubiis allubescebat.

---

10 *non repperi* **12** Ov. *met.* VIII 218: stivave innixus arator **19** Macer = Odo Magd. 101-102 **26** Ter. *eun.* 236 **33** Mart. Cap. I 26: cum Stilbonte incedens conubiorum copulis allubescat

---

10 Ambrosius ... freta *om. Mai* / circueat: circum eat M_1A circuit P_1 **11-12** *mutato ordine* P_2 **11** sulcator *om.* IM_1A **12** *om.* I / Ovidius ... arator *om. Mai* **13** stipatur: mittitur *et s.l.* vel stipatur H **14** suppodiare: appodiare H **15** Stips: Stix I / assis *om.* P_1 / eo ... rati *om.* I / simile: similis P_1 **16-17** *mutato ordine* P_2 **17** Stipendinarius *et s.l.* vel stipendiarius H **19** involvitur ⟨in ventre⟩ H / Macer ... eam *om. Mai* / desiccabit: siccabit I **20** Stericus: Sterius P_1 / in stera *om.* I **21** *post* 14 P_1 / Subses: Suspes P_1 / qui ... subsistendum *et s.l.* vel qui subtus sedet H / subsistendum: sustinendum P_1 **22** glomeranter, glomeratim *om.* I **23** Sensuosus, sensibus plenus *om.* I / sensatus: sensalis P_1 / sensualis: sensuatus H sensilis P_2 **24-25** *mutato ordine* P_1 **24** undecumque: undique P_1 **26-27** spinosus ... Senticosus *om.* P_1 **26** Terentius ... squalidum *om. Mai* **27** hirtus ⟨hirsutus, sentus⟩ H / urticosus: hirtycosus P_1 surticosus I Sturticosus V_1 / horridus ⟨pilosus⟩ H **28** Sensim: Sensum P_1 / sensibiliter: sensiliter I / docte ... sensualiter *om.* P_1 / fabre: frabre P_1 / gnare ⟨industre⟩ H **29** Sentinare: Sentisinare I / aliquid *om.* P_1 / in *om.* I / animo ⟨quid⟩ P_1 / sensim *om.* I **30** funiculus: funicula P_1 / in prora navis: improsanarius I **31** *post* 28 P_2 / in tibiis: viribus P_1 **33** Martianus ... allubescebat *om.* M_1A / Stilbon: Stilbonte *Mai* / incedens: incendens P_1 et incedes I

555 / 556 M.

34 Sarcitector, qui tecta resarcit.
35 Sacellum, parvum templum. Virgilius nimphe risere sacello.
36 Sacrista, secretarius.
37 Sacernus, sacer animus, vel eminentior pars anime. Martianus divumque hominumque sacernus.
38 Sacrificina, locus ubi sacrificatur, vel domus.
39 Saburra, ancora, vel locus ubi naves locantur.
40 Sabiare vel saviare, osculari, basiari.
41 Saginarius, equus non laborans sed quiescens.
42 Stipulari, rogare. Iuvenalis quantam vis stipulare, et protinus accipe quod do.
43 Sacrosanctus, in sanctitate confirmatus.
44 Sacerdotula, filia sacerdotis.
45 Saporus, sapore plenus.
46 Sternax, strasilis, sternibilis, quod facile sternitur.
47 Stratia, militia.
48 Stratorium, stabulum iumentorum. Iosephus Rachel posuit idola in stratorio cameli.
49 Stratenus, pretor. Plautus nec quisquam est stratenus tam potens.
50 Stratilates, dux militum.
51 Strataria, pretiosa vestis.
52 Strabo, qui obliquos habet oculos, luscus qui parum habet luminis.
53 Strabus, idem quod strabo.
54 Spiraculum, quod inspiratur.
55 Scenule, meretricule que in scenis prostituebantur.
56 Spira, revolutio serpentis.
57 Sepire, circumdare, ambire, circumcludere, circumtexere.
58 Sepecula, parva sepes.
59 Sepia, incaustum. Persius vanescat sepia limpha.

---

35 Verg. *buc.* III 9 **37** Mart. Cap. VI 567: divumque hominumque sacer nus **42** Iuv. VII 165: quantum vis stipulare et protinus accipe: quid do **48** Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* I 322 *B.*: Rachel hoc audiens posuit idola in stratorio cameli **49** *non repperi* **59** Pers. III 13: vanescit sepia lympha

---

35 Virgilius ... sacello *om. Mai* / ⟨faciles⟩ nimphe H / risere: sere P_2 **36** secretarius: sacretarius P_1 ⟨tenens sacra⟩ P_2 **37** Martianus ... sacernus *om. Mai* **38** sacrificatur: sacrificantur P_1 sacrificabatur P_2 / vel domus: domus vel *ante* locus HI **39-41** *post* 445 H **39** Saburra: Saburca P_1 **41** sed: vel I **42** *om.* H / Iuvenalis ... do *om. Mai* / protinus accipe: accipe protinus P_1 **44** Sacerdotula: Sacertula P_1 / filia sacerdotis: sacerdotalis filia P_1 **46** strasilis: straphilis H strabilis P_1 / quod: qui *Mai* **48** Iosephus ... cameli ⟨vel stratorium est sellatura cameli⟩ P_2 *om. Mai* **49** Stratenus: Stratevus H Straneus P_2 Strategus *Mai* / stratenus: stratevus H straneus P_2 strategus *Mai* **51** Strataria: Selatoria P_1 **52** luscus: fuscus I **54** quod: quo *Mai* **55** Scenule: Scentule I / scenis: cenis IP_2 scenulis V_1 **57** Sepire: Screpire I / ⟨circuire⟩ circumdare I / circumtexere: circumire H **59** Sepia ⟨piscis⟩- P_2 / Persius ... limpha *om. Mai* / Persius *om.* P_1 / ⟨nigra quod infusa⟩ vanescat H

60 Sepiuscule, sepe, crebro, frequenter, multotiens, sepenumero, sepicule. Plautus sepicule peccas inquit.
61 Surdaster, aliquantulum surdus, quod et surdulus dicitur.
62 Sectarius, aries, vervex quem oves sequuntur.
63 Sediculum, parvum sedile.
64 Saga, sagax, sapiens. Horatius magicos miracula sagas.
65 Sagittula, parva sagitta.
66 Sorbitiuncula, sorbecula, parva sorbes.
67 Sorbillare, frequenter sorbere.
68 Sorbillator, degulator, potator, ganeo, helluo, tabernio, ebibitor, consumptor.
69 Sodalis, socius, consors, comes, condiscipulus, contubernio.
70 Sodalitium, societas, consortium.
71 Sodes, age, heodum, agedum, vox hortantis.
72 Sorticula, parva sors.
73 Setius, segnius. Terentius nihilo setius puerum deferent.
74 Sortividus, sortilogus.
75 Sorita, cuiuslibet rei congeries. Martianus soritas congerit.
76 Satum, quedam mensura.
77 Sementivus, ad seminandum aptus.
78 Sementis, semen, quod in Genesi reperies.
79 Seminium, proficuum ex semine.
80 Semiverbius, seminator verborum.
81 Sandapila, feretrum mortuorum.
82 Scamata, sedes luctantium.
83 Scema, figura dictionis.
84 Series, ordo.
85 Seria, res utiles. Theodolus nostro postponas seria ludo.
86 Seriatus, in ordine ductus.
87 Serum, mesga.
88 Seria, olla, urna. Terentius relevi omnes serias meas.

---

60 Plaut. *cas.* 703 **64** Hor. *epist.* II 2,208 **73** Ter. *Andr.* 507: sed nilo setius mox puerum huc deferent **75** Mart. Cap. V 423: soritas cumque sensim congeris **78** *cf. gen.* I 12; I 29; VIII 22; XLVII 24 **85** Theodul. *ecl.* 29 **88** Ter. *heaut.* 460: relevi dolia omnia, omnis serias

---

60 crebro: crebrius P_1 / sepicule *om.* V_1 / Plautus ... inquit *om. Mai* / sepicule *om.* P_1 / peccas: poscas V_1I *om.* P_1 **62** aries: oves P_1 / quem oves sequuntur *om.* I **64** Horatius ... sagas *om. Mai* / sagas: sagax P_1 **65-66** *mutato ordine* P_1 **66** Sorbitiuncula: sorbicuncula V_1 sorbiuncula IP_2P_1 / sorbecula: sorbella P_1 / sorbes: sordes P_2 **68** consumptor ⟨ardelio, pandor, lurco, devorator, ablegurritor, edulus⟩ H **70** consortium ⟨contubernium⟩ P_2 **71-72** *mutato ordine* P_1 **71** agedum: agendum I **72** Sorticula: Sortiuncula P_1 **73-74** *in unum coegit* V_1 **73** puerum deferent *om.* V_1IP_1 / deferent: defferrent P_2 **74** sortilogus: sortilegus IP_2P_1 **75-76** *mutato ordine* P_1 **75** Martianus soritas congerit *om. Mai* **79** Seminium ⟨semen vel⟩ P_2 / proficuum: proficium P_1 *om.* I **80** Semiverbius: Seminiverbius P_1 / verborum *om.* P_2 **81-83** *om.* H **81-82** *mutato ordine* P_2 **82** luctantium *om.* P_1 **83** Scema: Scena I **85** Theodolus ... ludo *om. Mai* / nostro *om.* I **87-88** *mutato ordine* P_1 **88** urna ⟨fidelia pinca, unde felicis in pincis⟩ P_2 / Terentius ... meas *om. Mai* / relevi: replevi P_1

557 M.

89 Seriatim, ordinatim, ordinate, digeste, digestim, ductim, explicite.
90 Serotinus, serus, tardus, extimus, extremus.
91 Seriare, ordinare, explicare, digerere.
92 Sermunculus, parvus sermo.
93 Sermocinari, sermonem facere.
94 Seriola, parva olla. Persius seriole veteri metuens deradere limum.
95 Specular, speculum.
96 Suspicamen, suspicio.
97 Scemata, figure locutionis. Martianus figurasque, et scemata requirebat.
98 Sutricula, parva sutrix.
99 Subula, broca ferrea.
100 Spectabilis, decorus, conspicuus, conspicax, conspicabundus, pulcher, speciosus, illimis, perspicax, perspicuus, effecatus, decorosus, formosus, vernus, sincerus.
101 Specula, altus locus ad cospiciendum.
102 Surim, subrisibiliter vel punctim.
103 Suillus, porcinus.
104 Subucula, camisia, interula. Horatius subucula trite pexa subest tunice.
105 Suris, musculus brachiorum.
106 Subulcus, custos porcorum. Virgilius tardi venere subulci.
107 Specimen, species, decor, perspicacia, perspicacitas, speciositas, venustas, forma, conspicacia, conspicacitas, pulchritudo, formositas, vernantia, splendificentia.
108 Suculus, parvus porcus. Plautus perge via recta cum suculis et porcis.
109 Sumen, minutum extum porcorum.
110 Sucinum, ambana porci. Iuvenalis quia pinguia sucina.
111 Sanies, putredo, caries.
112 Sinceres, sine carie.

---

94 Pers. IV 29: seriole veterem metuens deradere limum **97** *cf.* Mart. Cap. IX 969 **104** Hor. *epist.* I 1,95-96: subucula pexe|trita subest tunice **106** Verg. *buc.* X 19 **108** Plaut. *rud.* 1170: i dierecta cum sucula et cum porculis **110** Iuv. VI 573: ceu pinguia sucina

---

89 explicite: explicate *Mai* **94** Persius ... limum *om. Mai* / veteri: veteris P_1 **95-96** *om.* H **97** *om.* P_2 / figure: figura P_1 **98-99** parva ... Subula *om.* I **100** Spectabilis: Sectabilis P_1 / decorus ... sincerus *alio ordine* P_1 / conspicabundus ... perspicax *om.* I / speciosus ⟨prospicuus⟩ P_1 / effecatus: effigiatus P_2 conspicatus P_1 / decorosus *om.* I **102-103** *mutato ordine* P_1 **102** *om.* P_2 **104** Horatius ... tunice *om. Mai* **105** Suris: Surus I Sumis ⟨buscula⟩ P_1 / brachiorum ⟨vel tibiarum⟩ H **106** porcorum: pecorum I / Virgilius ... subulci *om. Mai* / tardi: tarde P_2P_1 **107** perspicacia *om.* P_2 / speciositas *om.* P_2 / conspicacia, conspicacitas *om.* I / vernantia ⟨sincritas⟩ H / splendificentia ⟨claritas⟩ H **108** Plautus ... porcis *om. Mai* / via recta: recta via P_2 **109-110** *mutato ordine* P_2 **109** extum: ex utero P_1 **110** ambana (*Mai*): archana V_1 archa I / Iuvenalis ... sucina *om. Mai* / quia: quasi H *om.* P_1 / pinguia *om.* P_1 / sucina ⟨tota⟩ P_1 **111** caries: scaries V_1 *om.* P_1 **112** carie ⟨puri et illimes⟩ H

113 Sincerus, purus et clarus, quasi situs in cera.
114 Sectim, sectiliter.
115 Sectilis, ad secandum habilis. Iuvenalis quis tecum sectile porrum.
116 Sectivus, quod facile secatur.
117 Sica, gladius, mucro, ensis, cluniculus, machera, splendona, framea.
118 Sugrundaria, sepulcra.
119 Sugrundia, fundamenta.
120 Sullus, animal in flumine, canini capitis et est inimicus cocodrillo.
121 Secespita, securis, dolabra.
122 Samocracius, aureus anulus.
123 Sincinnia, cantio solitaria.
124 Stragula, muliebre indumentum.
125 Scipio, virga ante triumphantes delata.
126 Simpulum, ciatus, parvus ciphus.
127 Simpulatrices, mulieres cum ciato bibentes.
128 Sinciput, prima pars capitis.
129 Saltria, saltatrix. Iuvenalis quod saltria penem.
130 Sincinium, vox singularis cantilene.
131 Suriscula, vas aquarium.
132 Salignus, de salice. Virgilius cum fauce saligna.
133 Salictum, locus ubi salices crescunt.
134 Salebra, fractura viarum, vel lutum in via. Horatius qui metuit salebras et acerbum frigus.
135 Salares, ludi ioco pleni.
136 Salacia, dea maris.
137 Sales, verba iocose inventa. Plato plus placuit salibus quam forma.
138 Saltitare, frequenter saltare.
139 Sussilire, sursum salire. Plautus pessuli subsilite.

---

115 Iuv. III 293: quis tecum sectile porrum **129** Iuv. VI 337: quae psaltria penem **132** Verg. *georg.* IV 110: cum falce saligna **134** Hor. *epist.* I 17,53: qui queritur salebras et acerbum frigus **137** *non repperi* **139** Plaut. *Curc.* 147-151: pessuli ... sussilite

---

113 cera ⟨vel sine cera .i. vicio flexibilitatis .i. stabilis et constans⟩ P_2 **114-115** *mutato ordine* P_1 **115** secandum: sectandum P_2 / Iuvenalis ... porrum *om. Mai* / Iuvenalis *om.* V_1 **116** secatur: secant P_1 **117** cluniculus: duniculus I / framea ⟨spata eo quod sit spatiosa et lata⟩ H **118-120** *post* 41 H **118** Sugrundaria: Sugudaria P_1 **120** inimicus: inimicum P_2 commune H unicus P_1 / cocodrillo: corcodrillo V_1 crocodilo *Mai* **123** Sincinnia: Sicinnia I Sincerima P_1 / cantio: cautio V_1IP_1 / solitaria: solidaria P_1 **124** indumentum ⟨genus est vestis varie⟩ P_1 **126** Simpulum: Siripulum P_2 / parvus: magnus P_1 **127** ciato: ciatero P_1 **128** prima: sincera P_1 / capitis. ⟨Occiput, occidua pars capitis⟩ P_1 **129** Iuvenalis ... penem *om. Mai* **132** Virgilius ... saligna *om. Mai* / cum: de V_1 / fauce: falce HP_2 / saligna ⟨metuit⟩ P_1 **133** Salictum: Salidum P_1 / locus *om.* P_2 **134** fractura: fattura I / Horatius ... frigus *om. Mai* / Horatius *om.* I **135** *om.* I **136** Salacia: Salaria P_2 Salamacia P_1 / maris ⟨que etiam Thetis dicitur⟩ H **138-139** *mutato ordine* P_2 **139** salire: salere HI / Plautus pessuli subsilite ⟨obsecro⟩ H *om. Mai*

558 M.

140 Salmentum, salsamentum.
141 Salinum, vas in quo sal reponitur, vel locus in quo efficitur. Persius purum et sine labe salinum.
142 Sintomia, capitis dolor.
143 Sindibalum, fundibalum, funda.
144 Stropheum, pallium virginale.
145 Spadix, equus castratus.
146 Spado, qui castratur.
147 Saviari, osculari.
148 Savium, osculum cum saliva. Plato semulco savio puellum meum savior.
149 Salum, mare, pontus, fretum, pelagus, Tetis, Nereus, profundum, Neptunus.
150 Sollempnizare, sollennia colere.
151 Subsolanus, ventus ab oriente.
152 Sciolus, aliquantulum sciens.
153 Scibilis, docilis, ad sciendum habilis.
154 Scitus, sapiens. Terentius scitus puer natus est e Pamphilo.
155 Scite, sapienter. Terentius nescis quam scite venerit mihi in mente.
156 Storia, lectisternia, quasi solo strata.
157 Stringiria, restrictio urine.
158 Sanna, derisio.
159 Sciscere, sepe scire. Terentius quos par erat sciscere.
160 Sciscitari, scrutari.
161 Subditivus, subditus, subiectus.
162 Subfibulum, succinctorium, brachile.
163 Subligaculum, subligar dicitur pro succintorio, vel pro zona.
164 Serratus, cum serra secatus.
165 Segmenta, longa corporis indumenta. Iuvenalis segmenta et longos habitus.

---

141 Pers. III 25 **148** *non repperi* **154** Ter. *Andr.* 486: scitus puer est natus (natus est *var. l.*) Pamphilo **155** Ter. *heaut.* 764: at si scias quam scite in mentem venerit **159** Ter. *hec.* 867: quos par fuerat resciscere (sciscere *var. l.*) **165** Iuv. II 124

---

140 salsamentum: salsimentum P_1 **141** Persius ... salinum *om. Mai* **142** Sintomia: Sintonia V_1 Symptoma *Mai* **144** Stropheum: Strophium *Mai* **145** Spadix: Sedix I / castratus ⟨Virgilius [*georg.* III 82] spadices glaucique color deterrimus⟩ H **147-148** *mutato ordine* H **147** Saviari: Suaviari P_2 **148** Savium: Suavium HP_2 ⟨savium⟩ H / Plato ... savior *om. Mai* / semulco: semiulco H / savio: suavio HP_2 *et s.l.* vel savio H / meum *om.* P_1 / savior: suavior P_2 osculor P_1 **149** Neptunus ⟨marmor, equor, sal⟩ H **151** Subsolanus: Subsolarius I **153** docilis *om.* H **154** Terentius ... Pamphilo *om. Mai* / e *om.* P_1 **155** Terentius ... mente *om. Mai* / mente: mentem H **156** *post* 150 P_2 / Storia: Storea *Mai* **157** Stringiria: Strangiria I Strangeria P_2 Stranguria *Mai s.l.* vel stranguria H **159** Terentius ... sciscere *om. Mai* / par erat: pareret P_1 poterat I **160** scrutari ⟨rimari⟩ H ⟨scitari⟩ P_1 **161-163** *post* 120 H **161** Subditivus: Stivus P_2 **162** Subfibulum: Subcibulum P_1 **163** succintorio: succintoria P_1 **165** Iuvenalis ... habitus *om.* V_1

166 Securicula, parva securis.
167 Sicarius, gladiator, qui fert sicam.
168 Sandalia, genus calciamenti. Terentius utinam tibi mitigem caput sandalio.
169 Subater, parum ater.
170 Subtristis, parum tristis.
171 Surrentinum, genus vini. Persius lenia loturo tibi Surrentina rogabit.
172 Secutivus, facilis ad sequendum.
173 Sequax, sequester, sequens.
174 Sequestrare, sequi, sectari.
175 Sospitare, sanum facere. Prudentius sospitet ut iecur incolume.
176 Stolidus, stultus, insipiens, insulsus, brutus, blennus, fungibardus, exsensis.
177 Succuba, subtus cumbens.
178 Succidus, humidus. Iuvenalis quod succida nollet lana pati.
179 Succulentus, succosus, succidus, humectus, humidus.
180 Suburbium, mansio sub urbe.
181 Suffire, sufficere. Virgilius aut suffire thimo cerasque recidere.
182 Siligo, genus annone.
183 Silurus, minutus piscis. Iuvenalis de merce siluros.
184 Siligineus, de siligine .i. de illa annona factus.
185 Socors, piger, segnis, remissus, laxus, iners.
186 Socordia, pigritia, inertia, segnitia.
187 Silex, petra.
188 Silicernus, moribundus, quasi silicem .i. sepulcrum cernens.
189 Silicernium, similis mortuo. Terentius ego te hodie exercebo silicernium ut dignus es.
190 Separ .i. seorsum, aperte.
191 Stemma, descriptio vel nobilitas. Prudentius prisci stemma.

---

168 Ter. *eun.* 1028: utinam tibi conmitigari videam sandalio caput **171** Pers. III 93: lenia loturo sibi Surrentina rogabit **175** Prud. *cath.* III 180 **178** Iuv. V 24-25: quod sucida nolit | lana pati **181** Verg. *georg.* IV 241: at suffire thymo cerasque recidere **183** Iuv. IV 33 **189** Ter. *ad.* 587: ego te exercebo hodie, ut dignus es, silicernium **191** Prud. *cath.* VII 81: referre stemma prisci

---

168 Terentius ... sandalio *om. Mai* / tibi mitigem: mitigem tibi P_2P_1 / caput *post* utinam P_1 **169** ater ⟨subniger⟩ H **171** Surrentinum: Surretinum P_1 / lenia: levia P_1 / loturo: lauturo P_2 / Surrentina: Surretina P_1 **174** Sequestrare: Sequestrari IP_1 / sectari ⟨vel separare⟩ H **175** sanum: sospitem H / iecur: genus P_2 **176** brutus: bardus P_1 / blennus: bleumius I **177** cumbens: cubans P_1 **178** quod: quid V_1 **179** humidus *om.* P_1 **180** Suburbium ⟨suburbanum⟩ H **181** sufficere: suffumigare M_1A / aut: at HP_2 *ante* P_1 / suffire: sufferre P_2 *ante corr.* / thimo: vino P_1 / recidere: redire V_1I ⟨inanes⟩ φ **182** Siligo ⟨seggle⟩ H **183** minutus: ⟨genus⟩ minuti P_2 / Iuvenalis ... siluros *om. Mai* / ⟨fracta⟩ de HP_2P_1 **184** .i. ... annona *om.* H / .i. ⟨panis vel cibus⟩ P_2 **185** Socors: Secors I **187** petra ⟨lapis durissimus⟩ H **188** ⟨senex⟩ moribundus H / silicem ⟨custodiens⟩ P_1 **189** Terentius ... es *om. Mai* / ego: egro P_1 / es ⟨referre⟩ P_1 **190** *om.* P_1 / aperte (*Mai*): a parte V_1 apare H a pare I **191** Prudentius ... stemma *om.* H / Prudentius ⟨referre⟩ P_1 / stemma ⟨referte⟩ P_2

559 / 560 M.

192 Subses, qui subtus sedet.
193 Semipaganus, rusticus, indoctus. Persius ego semipaganus ad sacra.
194 Stigma, fixura.
195 Subcus, qui sub cute est infirmus, quod et subcutaneus dicitur et subcirratus, et intercus, et intercutaneus, et intercutatus, et subtercus, et subtercutatus, et subtercutaneus.
196 Sinistrorsum, in sinistra parte.
197 Sinuosus, amplus, dilatatus, expansus, latus, amplificatus, ramosus.
198 Sinuamen, amplitudo, dilatatio, expansio.
199 Silentiolum, parvum silentium.
200 Sinum, vas pastorale. Virgilius sinum lactis Priape quotannis.
201 Satur, saturatus, satiatus, repletus, refertus.
202 Subglutire, ligurrire, lingere, sorbillare.
203 Sublinguium, operculum gutturis.
204 Subpurentus, purulentus, ad puritatem redactus.
205 Simultum, vermis in cornibus arietum.
206 Simultas, latens odium.
207 Satira, carmen derisionibus plenum.
208 Structim, ornate.
209 Senio, sex puncti in tessara.
210 Squarrosus, hirsutus. Ennius squarrosa et incompita rostra.
211 Scansile, ferrum per quod equus scanditur.
212 Scabellum, scamillum, scamellulum.
213 Scapulosus, scapulis dilatatus.
214 Scapularius, vestis scapulas tegens.
215 Scapus, humerus. Augustinus super scapum Priapi.
216 Scabere, grattare.
217 Scaphium, locus ubi arma reponuntur. Iuvenalis positis scaphium consumitur armis.

---

193 Pers. *prol.* 6-7: ipse semipaganus | ad sacra vatum **200** Verg. *buc.* VII 33: sinum lactis et haec te liba. Priape, quotannis **210** Enn.] Paul. Fest. p. 443 *L.*: Lucilius: Varonum ac rupicum squarrosa incondita rostra **215** Aug. *civ.* VII 24: super Priapi scapum **217** Iuv. VI 264: positis scaphium cum sumitur armis

---

192 *om.* H **193-194** *mutato ordine* P_1 **193** Persius ... sacra *om. Mai* / ad sacra ⟨vatum⟩ P_2 *om.* P_1 **194** fixura ⟨coctura⟩ P_2 **195** quod ... subtercutaneus *om.* M_1A / quod: qui *Mai* / ⟨subcutanus et⟩ subcutaneus P_2 / et subcirratus ... intercutatus *om.* P_2 / subcirratus: subcutatus HP_1 / et intercutaneus ... subtercus *om. Mai* / subtercutaneus ⟨dicitur⟩ P_2 **198** expansio ⟨amplificatio⟩ H **200** Virgilius ... quotannis *om. Mai* / lactis ⟨et hec te liba⟩ HP_2 / Priape quotannis *om.* I **202** *post* 163 H / lingere *om.* H **203** *om.* H **204** *post* 202 H / Subpurentus: Suppuratus HI Subupuratus P_1 **205** Simultum: Simultus I **206** odium ⟨vel simulatio⟩ H **208-209** *mutato ordine* P_2 **209** sex: I (*scilicet* primum) P_1 / puncti: punctum P_1 / tessara: tessera V_1 texura I **210** Squarrosus, hirsutus *om.* I / Ennius ... rostra *om. Mai* **211** ferrum *om.* I **212** *om.* P_2 / scamillum: scannullulum P_1 **214** Scapularius: Scapularis H / scapulas: scapulos P_1 **215** Scapus: Scapulus P_1 / Augustinus ... Priapi *om. Mai* / scapum: scapulum ⟨tuum⟩ P_1 / Priapi ⟨nupta sedebat⟩ H *om.* P_1 **216-217** *mutato ordine* P_2 **216** Scabere: Scaberre P_1 Scapere *Mai* / grattare ⟨scalpere⟩ P_2 **217** reponuntur: reponebantur I / Iuvenalis ... armis *om. Mai*

218 Scaber, scabidus, scabiosus, scabrosus.
219 Scabreus, vetustus et etate detritus.
220 Scabreolus, aliquantulum vetustus.
221 Scabia, scabies, scabitudo.
222 Scabrones, vespe cum longis cruribus.
223 Scopare, purgare.
224 Scopa, qua domus purgatur. Horatius vilibus in scopis.
225 Scopes, ferrum unde ligna planantur. Horatius in scope quantus consistit sumptus.
226 Spatarius, gladiator.
227 Stolopus, bucca inflata. Persius nec stolopo tumidas.
228 Spera, rotundus circulus.
229 Semisperium, hemisperium, media spera.
230 Solox, pecus consuetum multum pascere.
231 Suavium, suavitas.
232 Suffumigium, fumatio subtus facta. Macer per suffumigium mulieri menstrua reddit.
233 Suppedaneus, scabellum sub pede.
234 Scrutabundus, scrutabilis.
235 Scrutillus, venter suillus farcitus.
236 Scrutinium, quicquid scrutatum est interius.
237 Scrutari, rimari.
238 Scrutum, vestis pauperum. Horatius vendentem scruta popello.
239 Scrupus, minutus lapis.
240 Scrupulus, anxietas et molestia.
241 Spurcus, fetidus, fetulentus, spurcilentus, spurcosus, cenosus, cenulentus, fedus, feculentus, olax, olidus, spurulentus, exoletus.
242 Spurcidicus, immunda dicens.
243 Spurcificus, immunda faciens. Plautus neque spurcidici insunt versus.

---

224 Hor. *serm.* II 4,81 **225** Hor. *serm.* II 4,81-82: in scobe quantus|consistit sumptus **227** Pers. V 13: nec scloppo tumidas **232** Macer] Marbod. *lap.* 275 **238** Hor. *epist.* I 7,65: vilia vendentem tunicato scruta popello **243** Plaut. *capt.* 56

218-219 *in unum coegit* V_1 **219-220** *mutato ordine* P_2 **221** Scabia: Scabra P_1 / scabitudo: scabritudo P_2 **222-223** *mutato ordine* P_1 **222** Scabrones: Scabione P_1 / cum: cubans P_1 **223** Scopare ⟨scopere⟩ H **224** Horatius ... scopis ⟨in mappis in scobe quantus consistit sumptus⟩ P_2 *om. Mai* **225** Scopes: Scopis P_1 / Horatius ... sumptus *om. Mai* **227** Stolopus: Stlopus P_2 *et s.l.* vel stlopus H / stolopo: stlopo P_2 *et s.l.* vel stlopo H / tumidas: humidas I ⟨intendit rumpere buccas⟩ H **228** circulus. ⟨Spira revolutio serpentis⟩ H **229** media spera *om.* P_2 / media: dimidia P_1 **231** *om.* P_2 / suavitas ⟨vel osculum⟩ H **232** fumatio: fumatium P_1 / ⟨que⟩ subtus P_2 / Macer ... reddit *om. Mai* / mulieri: mulierum I **233** *om.* P_2 **235** Scrutillus: Scrutillis V_1H **237** rimari ⟨indagare, investigare⟩ H **238** pauperum ⟨vel cibus⟩ P_2 / Horatius ... popello *om. Mai* / vendentem: videntem I **239** *om.* I / Scrupus: Scrutus V_1 **241** *om.* P_2 / spurcilentus ... feculentus *om.* P_1 / spurulentus, exoletus *post* 242 P_1 **242-243** Spurcidicus, immunda dicens *post* faciens H **242** Spurcidicus: Spurcidus I **243** Plautus ... versus *om. Mai* / Plautus *om.* I / spurcidici: spurdidici V_1 spurcidia P_1 spurcifici I P_2

560 / 561 M.

244 Spurcitia, feditas, fetulentia, cenum, cenositas, cenulentia, oletum, fetor, feculentia, putor, putiditas, spurculentia.
245 Scrupeus, asper, molestus.
246 Scruposus, asper, anxius. Plautus non meus scruposam victus commeat viam.
247 Scrupulatus, curiosus, sollicitatus.
248 Sartores, sarcitores, reparatores.
249 Sandix, herba unde fit sandiceus color. Virgilius sponte sua sandix pascentes vestiet agnos.
250 Sarcire, reparare.
251 Sartago, patella, et dicitur pro sicca materia. Persius unde hec sartago loquendi.
252 Sartus, correctus, reparatus.
253 Serio, intente. Plautus dic obsecro serio quod te rogem.
254 Sartarium, domus ubi vestes sarciuntur.
255 Sarcimen, sarcimentum, reparamen, reforamen.
256 Sarcinare, honerare vel sarcire, unde resarcire pro reparare dicitur.
257 Sarire, silvam purgare, quod et eruderare dicitur.
258 Sarchitectus, ille qui tecta sarcit.
259 Sartatectum, restauratio tectorum.
260 Septemtrio, stella que aliter dicitur Artos, et Ursa, et Arcturus, et Artophilax.
261 Septemplex, septies plicatus, quod et septuplum dicitur.
262 Septennis, septem annorum.
263 Septingenti, septies centum.
264 Sicophanta, falsus calumpniator.
265 Sicophantia, falsa calumpnia. Plautus neque puduit id etatis sicophantias struere.
266 Sillabatim, de una sillaba in aliam.
267 Saporius, sapore plenus.
268 Secus, iuxta, vel aliter. Plautus quid fecimus tibi, aut quid diximus secus quam velles?

---

246 Plaut. *capt.* 185: nam meus scruposam victus commetat viam **249** Verg. *buc.* IV 45 **251** Pers. I 80 **253** Plaut. *asin.* 29: dic obsecra hercle serio quod te rogem **265** Plaut. *asin.* 71-72: neque puduit eum id aetatis sycophantias | struere **268** Plaut. *aul.* 436: quid fecimus, quid diximus tibi secus quam velles?

---

244 *om.* P_2 / cenum: cenon P_1 **246** Plautus ... viam *om. Mai* / meus: mens P_2P_1 / scruposam: scruposus P_2 / victus commeat: commeat victus H / victus: luctus P_1 / commeat: convincat P_1 **247** sollicitatus: sollicitus P_2 **248** *post* 239 P_2 / reparatores: reperitores P_2 **249** sandiceus: sandicens P_2 sandineus P_1 / vestiet agnos: vestitet agros P_2 **250** *post* 248 P_2 **251** Persius ... loquendi *om. Mai* / unde *om.* P_1 **253** Plautus ... rogem *om. Mai* / te *om.* P_2 **254** ubi *om.* P_2 **255** reforamen: roforamen P_2 **256** Sarcinare: Sarci P_1 / dicitur *om.* H **257** eruderare: erudare V_1P_1 enudare *Mai* **258** sarcit: petit P_2 **259** Sartatectum: Sarcitectum P_2 **260** stella ⟨illa⟩ V_1P_2 **261** Septemplex: Septemples P_1 / et: est *Mai* **265** id etatis: idemptitatis P_1 / sicophantias: sicophantiam P_1 **266-267** *om.* P_2 **266** aliam ⟨paulatim, temperanter⟩ H ⟨singulatim, singulariter. Sigillatim non singillatim dicere et dici⟩ P_1 **267** Saporius: Soporius H Soporus I / sapore: sopore HI **268** Plautus ⟨quod feci⟩ I / quam (*Mai*): quod V_1 quamquam P_1

269 Sonticus, nocivus, noxius.
270 Spadix, equus castratus. Virgilius spadices, glaucique color deterrimus.
271 Sessilis, ad sedendum habilis.
272 Subsellium, sedes. Persius per subsellia levis trosulus exultat.
273 Seditio, rixa, discordia.
274 Sedentarius, qui parat sedes. Plautus petunt sumptus artifex et sedentarius.
275 Suppeditare, auxiliari, suffragari, opitulari, subvenire, iuvare, succurrere, adiuvare, adiutare, presidiari, tutari.
276 Suppedium, subsidium, suffragium, auxilium, opitulamen, subventio, suppetie. In historiis et prebuerunt illis suppetias, .i. auxilia.
277 Spata, gladius, eo quod spatiosa sit et lata.
278 Stibia, herba unde efficitur unguentum.
279 Stilones, radices, stirpes, racemi.
280 Scropha, sus, porca. Iuvenalis atque eadem scropha fecundior alba.
281 Scrophipascus, qui pascit porcos. Plautus scrophipasci qui alunt furfure sues.
282 Subiux, bos sub iugo.
283 Subiugalis, equus vel asinus sub iugo.
284 Subhircus, locus fetidus sub ascella.
285 Subtela, corrigia que tenditur sub cauda.
286 Subligar, cingulum subtus ligatum.
287 Surpicula, vimen, gracilis virga. Plautus ora verberabo surpiculis piscariis.
288 Sanctimonia, sanctitas.
289 Subigitare, subtrahere, subducere.
290 Sanctimonialis, femina sanctitati dedita.
291 Sanctire, affirmare.
292 Sudosus, sudore plenus.

---

270 Verg. *georg.* III 82 **272** Pers. I 82: trassulus exultat tibi per subsellia levis? **274** *cf.* Plaut. *aul.* 513 **276** *non repperi* **280** Iuv. VI 177: atque eadem scrofa Niobe fecundior alba **281** Plaut. *capt.* 807: scrofipasci, qui alunt furfuribus sues **287** Plaut. *capt.* 816

---

269 noxius ⟨norius⟩ I **270** *om.* H / Spadix: Spadus I **271** *om.* P_1 **272** Persius ⟨tibi⟩ H / levis: lenis H / trosulus exultat *om.* H / exultat: extat P_1 **274** Plautus ... sedentarius *om.* *Mai* **275** adiutare *om.* HP_2 / presidiari, tutari *om.* H **276** Suppedium: Suppecium P_1 / auxilium ⟨auxiliamen⟩ I / opitulamen: sopitulamen V_1 / subventio: subvectio P_1 / In ... auxilia *om.* *Mai* / prebuerunt: prebebit P_1 / auxilia: auxiliari V_1 **277** *post* 534 H / lata ⟨quod etiam aliter dicitur mucro, (ensis *add.* V_1), machera, cluniculus⟩ V_1P_1 *om.* I **278-279** *post* 204 H **279** Stilones: Stiliones V_1I / racemi *om.* P_2 **280** Scropha ... porca *om.* I **281** porcos: scrofas H / qui ⟨porcos⟩ P_1 / sues *om.* P_1 **282** Subiux: Subius P_1 **283** *om.* I **284** Subhircus: Subucus P_1 **285** cauda ⟨equi sicut antela que tenditur ante pestus⟩ H **287** Surpicula: Sirpicula P_1 / ora verberabo: orabo P_2 / surpiculis: sirpiculis P_1 / piscariis: piscarii P_1 **289** *om.* P_2 / Subigitare: Subagitare V_1 **291** Sanctire: Sanctitare P_1 / affirmare: firmare *Mai* ⟨vel statuere⟩ H

562 M.

293 Sudus, purus, clarus, coruscus, lucidus, splendidus, stelleus, luminosus, luculentus, fulgidus, gemmeus, vernus.
294 Sudorare, sudare.
295 Sudes, pali qui figuntur in terra.
296 Sudates, qui facit palos. Plautus petunt sumptus sudates.
297 Senaculum, domus ubi senatus congregatur.
298 Senitia, pilatura labrorum. Ieronimus manducans senitias.
299 Senitio, senex. Plautus tibi satis est si hunc senitionem serves anus.
300 Sumptuarius, sumptuosus.
301 Sumptuaria, lex que de sumptu loquitur, vel que est sumptu plena.
302 Saginare, pinguescere.
303 Sagina, pinguedo, adeps, arvina.
304 Sagimen, sagimentum vel saginamentum.
305 Saginarius, pinguis, carnulentus.
306 Satelles, minister crudelitatis.
307 Satellicium, satellitis premium.
308 Sophos, cantus sapienter dictus.
309 Sophus, sapientia, sophia.
310 Sophista, sapienter loquens.
311 Sophisticus, sapienter institutus.
312 Sophisma, sermo involutus.
313 Stridosus, stridulus, stridore plenus.
314 Strigilis, patella vel ferrum, unde purgantur equi. Iuvenalis i puer et strigiles Crisippi ad balnea defer.
315 Stillicidium, stilla cadens.
316 Stuporatus, stupefactus.
317 Splendidulus, aliquantulum splendidus.
318 Splendona, gladius. Iosephus dans unicuique iaculaturam et splendonam.
319 Splendificentia, claritas.
320 Sulcones, qui sulcos faciunt.
321 Splendifice, splendide.

---

296 Plaut. *aul.* 507 **298** *non repperi* **299** Plaut.] Prisc. *G.L.K.* II 114,18 *H.*: "senex senecio" Afranius in prodito: Tu senecionem hunc satis est si servas anus [*com.* 199 Ribb.^{3}] **314** Iuv.] Pers. V 126 **318** *non repperi*

---

293 *om.* P_2 / fulgidus ⟨splendificus⟩ H / gemmeus, vernus *om.* H **296** Sudates: Sudites H / palos: pales P_1 / Plautus ... sudates *om. Mai* / petunt: petit P_1 / sumptus ⟨artifex et⟩ H / sudates: sudites H *om.* V_1I **298** Ieronimus *om.* P_2 / senitias: senitia P_1 ⟨Senetie arum, ale piscium vel salive senum⟩ P_1 **299** Plautus ... anus *om. Mai* / tibi *om.* P_1 / senitionem: senionem I / anus *om.* P_1 **300** *om.* P_2 **307** premium ⟨vel officium⟩ H ⟨vel militia⟩ P_2 **308** *om.* H / Sophos: Saphos I / cantus: cautus P_1 **310-311** *om.* P_1 **311** sapienter *om.* I **313** Stridosus, stridulus: Stridulus, stridosus I **314** Iuvenalis ... defer *om. Mai* / Crisippi: Crisipi V_1 Crispini I *om.* P_1 **315** *om.* H **316** *post* 279 H **318** Iosephus ... splendonam *om.* P_1 *Mai* **320-321** *mutato ordine* H

322 Splen, locus ubi est risus. Persius sed sum petulanti splene cachinno.
323 Scaturire, effluere.
324 Scatebra, eruptio aquosa. Virgilius scatebrasque et arentia temperat arva.
325 Scatebrosus, aquosus.
326 Scaturigo, caverna unde aqua erumpit. Augustinus scaturigines aquarum et earum proluviones.
327 Sevities, sevitia, crudelitas, truculentia, feritas, feralitas, supplicium, cruciamen, ferocitas.
328 Sororius, sororis filius.
329 Sarracum, genus currus. Iuvenalis sarraco veniente abies.
330 Sobrinus, cognatus, consobrinus, contribulis, consanguineus.
331 Sororissare, sorori assimilare.
332 Sororizari, alicui rei assimilari.
333 Sororcula, parva soror.
334 Stomacula, stomacus. Iuvenalis divina stomacula porci.
335 Socer, pater uxoris.
336 Socrus, mater uxoris.
337 Simulac, simul. Horatius ipse deus simulacque volam me solvet opinor.
338 Scortatorium, prostibulum, meretricium, meritorium, tugurium.
339 Scordicus, crudum corium.
340 Scordalus, crudelis, sevus, ferus, feralis, crudus, ferox, truculentus.
341 Scoria, sordes metallorum, quod saginus dicitur.
342 Supernates, superna colentes.
343 Supparum, manica super aliam inducta, vel extremitas velorum.
344 Superciliosus, superbus, elatus, arrogans, insolens, vesicosus, tuberosus, ampullatus.

---

322 Pers. I 12 **324** Verg. *georg.* I 110: scatebrisque arentia temperat arva **326** Aug. *civ.* IV 2: scaturrigines quasdam ac proluviones easdem **329** Iuv. III 255 **334** Iuv. X 355: divina tomacula porci **337** Hor. *epist.* I 16, 78: ipse deus simulatque volam, me solvet, opinor

---

322 Persius ... cachinno *om. Mai* **324** aquosa: aquarum P_1 / Virgilius ... arva *om. Mai* / scatebrasque: scatebrisque H scatebras P_1 / et *om.* HP_2 / arentia ... arva: cetera P_1 **326** Augustinus ... proluviones *om.* M_1A *Mai* / et: .i. I / earum *om.* P_1 **327** feralitas ⟨ferocia⟩ ⟩ H **328** Sororius: Sororus I **329** currus: curruum I / veniente abies: et cetera P_1 **330** contribulis: contribulus V_1I contribunal P_2 / consanguineus *om.* V_1 **331-332** *om.* I **331** Sororissare: Sororizare P_1 / assimilare: assimilari H **332-333** *om.* P_2 **332** *om.* P_1 / Sororizari: Sororizare H **334** Stomacula, stomacus: Sthomachus, stomaculum P_2 **337** simul ⟨postquam⟩ H / simulacque: simulac que I simulac quia P_1 simulac V_1 / volam: volet P_1 *lacuna* V_1 **338** tugurium ⟨formix, pseuca⟩ H *om.* IP_2 **339-340** *mutato ordine* P_2 **339** Scordicus: Scordiscus H **340** Scordalus *om.* P_2 / truculentus ⟨cordalis⟩ P_2 **341** Scoria: Scordia P_1 / quod ... dicitur *om.* P_2 / saginus: siginus H signius I **343** Supparum: suppar P_1 **344** ampullatus: ampulosus P_2

563 M.

345 Scriptitare, frequenter scribere.
346 Scripturire, scribere, desiderare. Priscianus hec sunt desiderativa, scripturio, micturio, amaturio.
347 Scriptorium, pluteum super quod scribitur.
348 Scriptim, expresse.
349 Simplegas, cumulus terre et harenarum quas terra misit post Argos. Ovidius undarum sparsas Simplegadas.
350 Serpedo, tumor qui serpit in cute.
351 Serpillum, celifolium. Virgilius allia serpillumque messoribus.
352 Speleum, specu, spelunca, fossa, scrops, specus.
353 Spermen, semen.
354 Spernax, qui alios spernit. Sidonius non est admittendus in consilio spernax.
355 Sequanus, sequax, sequester, sequitivus.
356 Sintomata libri, incisiones cartarum.
357 Sutela, astutia, quasi subtilis tela. Plautus possis clam me sutelis tuis preripere.
358 Spalagma, compositio, ordinatio.
359 Stultatus, stultus effectus.
360 Somata, corpora.
361 Sparsorium, res cum qua aliquid aspergitur.
362 Sparsilis, ad spargendum habilis.
363 Spargitare, aspergitare, frequenter spargere.
364 Sandapila, scurra, lixa, corbellus.
365 Sanna, derisio, ludificatio, delusio, ludificamen, subsannatio.
366 Stips, obolus, assis, ratitum eo quod sit sicut ratis.
367 Stipus, mendicus qui petit stipem.
368 Stipendium, stipis premium.
369 Stipendiarius, qui stipem capit.

---

346 *cf.* Prisc. *G.L.K.* II 429,10 *H.*: species derivatorum in "urio" ... mictu micturio, partu parturio, amatu amaturio **349** Ov. *met.* XV 338 **351** Verg. *buc.* II 11: alia serpullumque herbas **354** Sidon. *epist.* IV 9,4: nec in admittendo consilio spernax **357** Plaut. *cas.* 95-96: passione necne clam me sutelis tuis | praeripere

---

345-346 *mutato ordine* P_1 **346** Scripturire (*Mai*): Scripturare V_1 / micturio: mincturio H / amaturio: maturio H amicturio P_1 *om.* V_1 **348** expresse ⟨expressim⟩ H **349** Simplegas (*Mai*): Semiplega P_1 Semiplegas V_1 Semiplagas I / harenarum ⟨post agros⟩ P_1 / quas ... Argos *om.* P_1 / terra: terras V_1I ⟨Simplegadas⟩ V_1 / misit: timuit *Mai* ⟨in equore⟩ P_2 / post: concurrentes *Mai* / Argos: Argo *Mai* / undarum sparsas: sparsas undarum P_2 / Simplegadas (*Mai*): Simplegades P_2 Semplegadas V_1 Semiplegas P_1 Semiplagas I **351** *om.* P_2 / celifolium: cerefolium *Mai* ecrofolium P_1 / Virgilius ... messoribus *om.* *Mai* / serpillumque: serpillum P_1 / messoribus *om.* I **352** Speleum: Specum P_1 / scrops: scrobs P_2 / specus *om.* I **353** *om.* P_1 / semen ⟨hoc sperma matis, hec sperma me⟩ H **355** Sequanus: Sequavus *Mai* / sequitivus: secutivus H secuturus P_2 **357-359** *post* 316 H **357-358** *mutato ordine* H **357** clam me: celamine P_1 **358-359** *mutato ordine* P_2 **358** Spalagma: Sadagina P_1 **360** *post* 355 P_2 **361** aspergitur: spergitur I **362** *om.* P_2 **364** lixa: luxa P_1 / corbellus ⟨lecator⟩ H **365** subsannatio *om.* P_1 **366** *om.* P_2 / eo ... ratis *om.* IP_1 **369** Stipendiarius: Stipendinarius P_1

370 Stipulari, rogare. Iuvenalis quantum vis stipulare et protinus accipe quod do.
371 Subsannare, deludere, deridere, ludificare.
372 Spinulentus, spinosus.
373 Spinter, fibula. Plautus nisi deferis spinter nequam erit.
374 Spinterculum, parva fibula vel armilla.
375 Stupidare, frequenter stupere.
376 Sompniculosus, somnolentus, somno plenus.
377 Somnitare, sepe somniare.
378 Spiculum, telum, missile, vibraculum.
379 Spiculari, iaculari, vibrare.
380 Spiculator, iaculator, qui gerit spiculum.
381 Spicatus, de spicis aromatum factus.
382 Salvire, salvare. Horatius ruffum salvire.
383 Semicintium, cingulum, cinctura.
384 Semustus, ex parte ustus.
385 Semesus, ex parte comestus.
386 Semunculus, semihomo.
387 Semones, semihomines. Martianus quos semones et emitheos dicunt.
388 Semiermis, ex parte armatus.
389 Semirutus, ex parte ruens.
390 Semicors, dimidium cor habens.
391 Semimaris, ex parte masculus.
392 Semilunium, dimidia luna.
393 Semisonium, dimidia cena.
394 Semiplagium, quoddam parvum rete.
395 Scutulatus, equus orbiculatus.
396 Scurrilis, ad ridendum facilis.
397 Scurra, lecator, corbellus, garcifer, gerra.
398 Scurrari, modo scurrarum vivere. Horatius scurror ego ipse mihi.
399 Scelestus, scelerosus, iniquus, infandus, nefarius, nefandus, nefastus.

---

370 Iuv. VII 165 **373** Plaut. *Men.* 683: mihi tu ut dederis pallam et spinter? numquam factum reperies **382** Hor. *epist.* I 10,1: Fuscum salvere **387** Mart. Cap. II 156: quos hemitheos dicunt, quosque latine Semones **398** Hor. *epist.* I 17, 19

---

370 Iuvenalis ... accipe *om. Mai* / et *om.* P_1 / quod do *om.* V_1 **371** *post* 365 H / deridere *om.* P_1 **372** Spinulentus: Sinulentus P_2 **373** fibula ⟨vel armilla⟩ H / Plautus ... erit *om. Mai* / Plautus *om.* P_1 / dederis ⟨mihi⟩ P_1 **374** armilla ⟨*Mai*⟩ ⟨plenus⟩ V_1 **376-377** *mutato ordine* P_2 **378-379** *mutato ordine* P_2 **380** iaculator: gladiator HIP_2 **382** *om.* H / Horatius ... salvire *om. Mai* **387** Martianus ... dicunt *om. Mai* **388** Semiermis: Semiermus P_1 **389** Semirutus: Semiratus P_1 **393** Semisonium: Semicenium P_1 **394** quoddam parvum: dimidium P_2 **395-397** *om.* P_2 **396** ridendum: currendum P_1 **397** gerra: ferra V_1 *ante corr. om.* HI **398** Scurrari: Scrurrari P_2 / scurrarum: scrurarum P_2 currarum P_1 / Horatius ... mihi *om. Mai* / scurror: scruror P_2 curror P_1 **399** infandus *om. Mai* / nefastus *om.* H

564 / 565 M.

400 Stomatica, medicamina apta stomaco.
401 Stigmatosus, stigmatibus .i. vulneribus plenus.
402 Strepitare, sepe strepere, tumultuare.
403 Siticulosus, sitibundus, aliquantulum sitiens.
404 Situla, restis cum qua aqua trahitur.
405 Surus, qui remanet post abscisionem arboris.
406 Surculus, truncus renascens.
407 Sospitare vel sospire, sanitatem recuperare.
408 Strepor, strepitus.
409 Strenuus, cautus, gnarus, astutus, vafer.
410 Stirps, stirpes, progenies, plebs, soboles, propago.
411 Subtiliare, subtiliter agere.
412 Sinpsalma, tota consonantia psalmi.
413 Strophium, cinctorium. Prudentius strophium, diadema, monile.
414 Succenturiatus, qui prime centurie superest.
415 Soloecismus, vitiosa locutio.
416 Seprassarii, negotiatores, mangones, pantabole, mercatores, institores, actionatores.
417 Stellio, vermis nocte lucens.
418 Stilio, animal aliquantulum longum, quia stilon longum dicitur.
419 Singraphia, totius census scripture, quod et prodica dicitur.
420 Singultuosus, singultibus plenus.
421 Singultim, singultuose. Horatius singultim plura locutus.
422 Spongia, genus vasis.
423 Susurrum, susurrium. Virgilius et sonnum leto suadebit inire susurro.
424 Semovere, amovere.
425 Semotim, separatim.
426 Summanus, Pluto quasi summus Manium.
427 Suberatus, conductus.
428 Suffragari, auxiliari.

---

413 Prud. *psych.* 449 **421** Hor. *serm.* I 6,56: singultim pauca locutus **423** Verg. *buc.* I 55: saepe levi somnum suadebit inire susurro

---

400-402 *post* 359 H **401** *post* 394 P_2 / Stigmatosus *om.* P_1 **402** Strepitare: Strepidare I / tumultuare *om.* I **404** restis: vas P_2 ⟨vel orca⟩ P_1 / qua: quo P_2 / trahitur ⟨vel vas⟩ H **405** Surus: Sutus V_1 ⟨truncus⟩ H **406** renascens: remanens P_1 **407** Sospitare: Sopitare P_2 / sospire: sopire I sopirare P_1 / recuperare: restituere V_1 **408** strepitus ⟨sonitus⟩ H **409** gnarus: ganrus I / vafer: vaffer V_1 **410** stirpes *om.* HP_2 **415** locutio ⟨in Iuvenali [*cf.* VI 456] ⟩ V_1I ⟨in vulgari sermone⟩ P_1 **416** *a* pantabole *distinxit* V_1 / pantabole: spantabole V_1 I / actionatores: auctionatores P_2 **418** stilon: telon P_1 **419** totius *om.* I / prodica: pro dica IP_1 / dicitur: accipitur I ⟨singrapha multorum scriptura vel cautio⟩ H **421** Singultim, singultuose: Singultuose, singultim P_1 / Horatius ... locutus *om. Mai* / plura: pauca P_2 **422** *om.* P_2 **423** Susurrum, susurrium: Subsurcum, susurro P_1 / Virgilius ... susurro *om. Mai* / sonnum leto: levi sompnum H **424** amovere ⟨dimovere⟩ H **425** separatim ⟨divisim⟩ H **426** Summanus: Sumanus V_1P_1 Summanis P_2 Sumanis I **427** ⟨ere⟩ conductus H / conductus: obductus I **428** *om.* P_2 / auxiliari ⟨suffraganei, auxiliatores⟩ H

565 M.

429 Subigitare, subducere. Terentius hec quidem contumelia est amici tui amicam subigitare.
430 Subrimus, hedus quasi sub mamma positus.
431 Suppressim, submisse.
432 Suppodiare, inniti.
433 Seponere, amovere.
434 Supputare, numerare.
435 Suppedaneus, scabellum sub pedibus.
436 Semones, semihomines.
437 Subhircus, fetidus locus subter brachia.
438 Subicitare, subiectare, subicere.
439 Sublinguium, locus subter linguam.
440 Subcinere, subcanere.
441 Socors, piger, segnis, remissus.
442 Socordia, pigritia.
443 Succensere, irasci.
444 Sintheca, ubi totus thesaurus reponitur.
445 Stipadium, scacarium in quo luditur, eo quod hominibus ludum spectantibus stipetur. Sidonius erat ibi stipadium, et purus abacus.
446 Stirpitus, radicitus, funditus.
447 Stirpare, eradicare, extirpare.
448 Scalpere, incidere.
449 Scalprum, cultellum unde inciditur. Horatius si scalprum et formas.
450 Scalpellum, parvum cultellum.
451 Scalpitare, frequenter incidere.
452 Scalpurire, scalpere.
453 Sculpitare, frequenter sculpere.
454 Sculptim, cesim, cartim, dilaceratim, fractim, minutatim, dilaniatim, divisim, scissim, discissim.
455 Sinzugia, coniunctio.

---

429 Ter. *heaut* 566-567. **445** Sidon. *epist.* II 2,11: in hac stibadium et nitens abacus **449** Hor. *serm.* II 3, 106: si scalpra et formas

---

429 Subigitare: Subagitare P_2 Sibigitare *Mai* / Terentius ... subigitare *om. Mai* / subigitare: subagitare P_2 **430-431** *mutato ordine* H **430** Subrimus: Subrinus I Subernus P_1 **432** inniti *om.* I **433** amovere ⟨removere⟩ H **434** Supputare: Suppurare I Suppetare M_1A / numerare ⟨computare⟩ H **435-437** *om.* P_2 **436** *om.* H *Mai* **437** *om.* P_1 / subter brachia: sub brachio I **438-439** *om.* P_2 **439** subter linguam: sub lingua IM_1A **440** Subcinere, subcanere: Succinit, succantat P_2 **441-442** *mutato ordine* P_2 **445** *post* 469 H / in quo luditur *om.* IP_1 / hominibus: omnibus P_1 / erat: fiat M_1A / stipadium: scacarium V_1 **446** funditus ⟨omnino⟩ H **446-447** *mutato ordine* P_2 **448** *om.* P_1 / incidere ⟨scalpurire⟩ H **449** cultellum: cultellus IP_2 / Horatius ... formas *om. Mai* / formas ⟨sutor⟩ HP_2 **450** parvum cultellum: parvus cultellus IP_2 **452-453** *om.* H **453-454** *mutato ordine* P_1 **454-455** *mutato ordine* P_2 **454** fractim ⟨minutim⟩ P_2 **455** *post* 405 P_1 / Sinzugia: Sintugia P_1 Surugia I / coniunctio ⟨copulatio, confederatio⟩ H

565 / 566 M.

456 Sinzugiare, copulare, coniungere, confederare.
457 Stropheum, pallium virginale.
458 Sistrum, tuba. Prudentius resono meditantes vulnera sistro.
459 Scammata, sedilia, throni, agalmata.
460 Sceda, scedula, carta, tomus, singraphia.
461 Scirpus, iuncus, biblus, papirus.
462 Scirpetum, locus ubi iuncus crescit.
463 Struma, gibbus, tuber, glomer.
464 Strumosus, gibbosus, tuberosus, glomerosus.
465 Stomacari, sevire, furere, limphari.
466 Subrufus, aliquantulum rufus.
467 Subtegmen, lignum in quo tela texitur. Ovidius inseritur radiis subtemen acutis.
468 Surrigere, sursum se erigere.
469 Subrogare, substituere.
470 Subtristis, aliquantulum tristis.
471 Subpar, subiectus.
472 Separ, seorsum a pare.
473 Separanter, separatim.
474 Suppalliare, occultare.
475 Subuncus, curvus.
476 Semuncia, dimidia uncia.
477 Suggestus, tribunal iudicum, a rebus suggerendis.
478 Suggillare, suggerere.
479 Siligo, genus tritici.
480 Subligar, succintorium.
481 Sinceres, sine scarie, puri et illimes.
482 Subsiciva, frusta illa que sutor scindit de corio.
483 Subtercus, fetor sub cute natus.
484 Suber, tenuis cortex inter corticem exteriorem et lignum, quod etiam liber dicitur. Persius ut ramale vetus pregrandi subere coctum.
485 Salacia, dea maris, que et Tetis.

---

458 Prud. *psych.* 435 **467** Ov. *met.* VI 56: inseritur medium radiis subtemen acutis **484** Pers. I 97: ut ramale vetus vegrandi (praegrandi *var. l.*) subere coctum?

---

456 *post* 406 P_1 / Sinzugiare: Surugiare I **457** Stropheum: Strophium *Mai* **458** Prudentius ... sistro *om. Mai* / resono *om.* I / meditantes: medicantes V_1I / vulnera *om.* P_1 / sistro *ante* resono P_1 **459** agalmata: algama P_2 agalmato I **460** singraphia: singrapha *Mai* **462** *post* 464 P_2 / iuncus: scirpus H scirpi I / crescit: crescunt I **463** tuber: tumen P_1 **466-468** *alio ordine* P_2 **467** tela *om.* P_2 **468** erigere: agere P_1 **469-470** *om.* P_2

post 469 *has repetitiones mutato ordine, sc.* 445, 39-41, 118-120, 161-163, 202, 204, 278-279, 316, 358, 357, 359, 400-402 *praebet* H

470 *om.* HI **471** Subpar ⟨fero⟩ P_2 **472** *om.* I **473** separatim ⟨seorsum⟩ H **474** occultare *om.* I **478** suggerere: suggere P_1 ⟨vel reprehendere⟩ H **479-480** *om.* HIP_2 **481** *om.* HP_2 **482** Subsiciva: Subsciva HP_2 *et s.l.* vel subscina H Subsciciva I / de corio *om.* V_1 **483** Subtercus: Substercus HP_1 Subtrecus P_2 **485** *om.* H / Salacia: Salaria P_2 Salicia P_1 Salana I

486 Salarium, annona, corradium, victus.
487 Scindile, candele, eo quod sepius scindantur.
488 Scobere, fodere.
489 Scopon, puritas.
490 Scolicista, scolasticus .i. scolas tantum sciens.
491 Scopatus, mundatus, purgatus, effecatus.
492 Sententiosus, sententiis plenus.
493 Sensiva, coniunctio.
494 Sepimina, sepimenta ovium, et caularum munimenta.
495 Sequipeda, pedissequa, que sequitur pedes domine.
496 Simmistes, sacrista, secretarius.
497 Sinsiclius, sol quasi solus ciclum habens.
498 Sintagma, doctrina, documentum.
499 Siquominus, alioquin, si aliter quam dico.
500 Sirmata, longe vestes que et segmenta dicuntur.
501 Solirius, mons quod solus sit altior ceteris.
502 Somata, corpora.
503 Suffocare, suffumigare, supprimere, strangulare.
504 Sutrivium, sutorium, domus sutoris.
505 Sutrinator, sutor.
506 Suspicax, de quo potest haberi suspicatio, vel qui est suspiciosus.
507 Spoliaria, exteriores celle balneorum.
508 Stemicare, ornare vel nobilitare, a stemate .i. a nobilitate.
509 Stillicatim, stillatim, guttatim.
510 Sambucistria, canens cum sambuca.
511 Scarpinare, fodere gallinarum.
512 Scematizare, figurare, umbratice loqui.
513 Scenofactorius, a scena, .i. ab umbra, dicitur.
514 Scrofeta, porcarius, subulcus, quia scropha sus dicitur.
515 Scutica, virga.
516 Scrutilla, corrigia minor qua gubernatur scutum contra ventum.

---

486 Salarium: Salacium V_1P_1 / corradium, victus *om.* P_1 **487** Scindile: Scindele P_2 / sepius: sepe P_1 / scindantur: scindentur P_2 **490** Scolicista: Scolacista H **491** Scopatus: Scofatus P_1 / effecatus: defecatus P_2 **493** *om.* HIP_2 / Sensiva: Sensucia P_1 **494** ovium, et caularum *om.* P_1 / munimenta *post* sepimenta HI *om.* P_2 **496** Simmistes: Simister P_1 / secretarius: sacristarius P_1 **497** *om.* P_2 / Sinsiclius: Sivicidius P_1 / solus *om.* P_1 / ciclum: circulum P_1 **498-499** *mutato ordine* P_2 **498** documentum ⟨dogma vel ordinatio vel structura⟩ H **499** Siquominus (*Mai*): Sicominus V_1P_1 Sincominus I **500** dicuntur ⟨et segmeta, unde segmentatus .i. tunicatus⟩ P_2 / segmenta: segmata I scammenta P_1 **502** *post* 498 P_1 *om.* HP_2 / Somata: Somota P_1 **503** suffumigare: subfimigare V_1 / strangulare (*Mai*): trangulare V_1P_2 *om.* P_1 **504** Sutrivium: Sutrinum IP_1 / sutoris ⟨stillicidium stilla cadens⟩ H **505** Sutrinator: Sutrivator V_1 **507** balneorum: balnearum P_1 **508** Stemicare: Stemare P_1 / stemate: stomate I / a nobiliate: nobilitate I **510** *om.* H **511** Scarpinare ⟨vel scalpinare (est *add.* P_2)⟩ HIP_2 / gallinarum: gallicare P_1 **512** loqui ⟨scene Grece tabernacula dicuntur et sonant quasi umbracula⟩ H **513-514** *post* 515 H **513** Scenofactorius: Scenofractorius P_1 / ab *om.* I / dicitur ⟨ille scilicet qui facit tentoria⟩ P_2 *om.* H **514** *om.* P_2 / Scrofeta: Scenofeta P_1 / quia: qui et I / scropha sus: scrofa sues H scrophatus I scrophosus *Mai vix leg.* P_1 **515** *post* 505 P_2 / virga ⟨vel corrigia⟩ P_2 **516** Scrutilla: Scutilla P_2P_1

567 M.

517 Scrutinium, scrutamen, exquisitio, curiositas.
518 Secordes, seorsum a corde, remissi, fragiles, molles.
519 Semodius, dimidius modus.
520 Segmata, longe vestes, unde et segmenta in eodem sensu, et segmentatus .i. tunicatus.
521 Septizonium, locus in celo ubi sunt septem zone.
522 Sesquilibra, libra et dimidia.
523 Sesquipedalis, vel sesquipes, dimidius pes vel, ut alii volunt, plenus pes.
524 Sesciplum, dimidium.
525 Sexcuplum, sexies plicatum.
526 Simpolones, vel simpolatores, convive dicuntur.
527 Sinanchicus, suspiriosus.
528 Sinergus, cooperator, unde energumini quasi extra operationem, sunt enim infirmi, energiam .i. anxietatem patientes, et imo non operantes.
529 Subniger, obscurus, aliquantulum niger.
530 Submanicatus, permanicatus, ligatus.
531 Surripere, inducere, irretire, inescare, inicere, implicare.
532 Spartus, virgosus frutex, asper et sine foliis.
533 Spasmus, genus infirmitatis.
534 Spermologus, seminator, quia sperma semen dicitur.
535 Splemen, risus, vel quedam pars iecoris ubi est locus risus, quod et splen dicitur.
536 Scopilia, ea que in domo scopantur et foras proiciuntur.
537 Steradium, sterquilinium a stando foris et eradendo.

517-520 *om.* P_2 **518** Secordes: secors P_1 / remissi: remissus I / fragiles: fragilis I / molles *om.* I **520** *om.* I / Segmata: Segmenta P_1 / tunicatus: tumidus H **522** dimidia ⟨vel tota libra⟩ P_2 **523** Sesquipedalis: Sespedalis I / ut ... volunt *om.* P_2 / plenus ⟨et totus⟩ P_2 **524** Sesciplum: Seciplum P_1 Sesquiplum P_2 Sexquiplum I **526** Simpolones: Sinplones H Symbolones *Mai* / simpolatores: symbolatores *Mai* **527** Sinanchicus: Simanchicus V_1 Sinanchius IP_2 Simachicus P_1 **528** Sinergus: Sinergosus P_1 / cooperator: operatio I / energiam: sonergiam P_1 / anxietatem: infirmitatem P_1 / imo: ideo HM_1A **529** *om.* P_2 **531** *om.* P_2 / implicare ⟨innosuere⟩ H **532** asper ... foliis *om.* P_2 / foliis ⟨dicitur⟩ P_1 **533** Spasmus: Spinus P_1 **534** Spermologus: Spermo longus I / seminator ⟨verborum⟩ H / sperma: sperme HP_1 **535** Splemen: Spen P_1 / iecoris: decoris H corporis V_1 / ubi: vel V_1 **536** ea: ae *Mai* **537** eradendo: radendo I ⟨sidere supprimere infirmare Lucanus [III 674] s i d e n t i p e s s u m u m c o r p o r a c e s a i a c e n t; simma matis lectus deliciose extractus vel nobilium sedes⟩ H

T

568 / 569 M.

[1] Post hec Grammatica "De nonadecima, inquit, littera, que est -T-, primum inchoantes commentum, tam vos qui dictata suscipitis que ipsi dictavimus, immo ut verius dicam totius boni corrosores invidos exorare disposui, quatinus sic vos dictata mentibus inferatis, ut ad vestrum cedat proficuum, sic et elegantissime declarata illi percipiant, ne ad iram propter hec vel ad rixam in bonos promovendam concitentur. [2] Sed nescit conquiescere procax semper et litigiosa invidia, quia ut scire videatur, cum maxime desipiat, solos scientes exprobrat et infestat. [3] Nec ideo cessandum, immo multo propensius optimis studiis est insistendum, ut et istis perspectis et agnitis, vipere lingue tamquam quibusdam cultris rescindantur, et boni quique sic apposita percipiant, ut et inde proficiant, et grates pro exhibitis nobis referendo collectentur. [4] De nonadecima itaque littera primum edisseramus tractatum, que, ut refert Martianus, a p p u l s u l i n g u e, d e n t i b u s i m p u l s i s, e x t r u d i t u r". Dixit et expromsit quod in effatis modo consit.

[1] **Teneo** es tenui tentum tu verbum neutrum, [2] inde **tentus** a um, [3] et T i
hoc **tentorium** ii eo quod tenet inhabitantes, [4] et **tento** as, unde verbalia.

---

4 Mart. Cap. III 261: appulsu linguae dentibusque impulsis extunditur (extruditur *var. l.*)

---

prologum om. M_1

Incipit prologus in tractatum primum de littera nonadecima que est -T- H Proemium XIX littere A Prologus nonae decimae litterae *Mai*

1 inquit *om.* H / primum *om.* V_1P_1 / inchoantes: inchoans P_2 / commentum: tractatum H *om.* P_1 / dictata: dicta P_1 / que: quam AP_2P_1 / ipsi dictavimus: dictorum invidos P_1 ipsius dictaminis P_2 / immo: imo *Mai* et P_1 / corrosores: cursores P_1 / invidos *om.* P_1 / exorare: exortare P_1 / sic *post* vos dictata I / cedat: cadat P_1 / et: etiam H / illi *om.* I P_1 / promovendam: promonendam P_2 promovenda ⟨in bonos⟩ A   2 conquiescere: quiescere IP_1 / semper: pars P_1 / quia: que P_1 / desipiat: desipat P_2 3 multo *om.* IP_2 / est *om.* IP_1 / ⟨immorandum vel⟩ insistendum P_1 / ut ... agnitis: et ut agnitis istis et perspectis P_1 / sic *om.* P_2 / percipiant: precipiant P_1 / pro: pre P_1 / nobis *ante* pro I / nobis referendo: referendo nobis HP_1 4 littera *om.* I / primum *om.* P_1 / refert: ait I / appulsu: apulsu A / lingue ⟨et⟩ I / extruditur: extruitur I eruditur P_1 extruduntur A / in effatis: me fatis P_1 / consit: compsit AP_2

Explicit prologus H

Incipit tractatus primus de nonadecima littera que est -T- H   Incipit tractatus A

1 tenui tentum tu *om.* I / neutrum: activum HP_1 3 inhabitantes ⟨et tentor ris⟩ P_1 4 as T i
⟨verbum activum⟩ P_1 / unde verbalia *om.* φ

[5] Et componitur **retento** as, [6] et **intento** tas, et ab istis verbalia. [7] Item a teneo hic et hec et hoc **tenax** cis quod comparatur tenacior tenacissimus, [8] unde **tenaciter** tenacius tenacissime adverbia, [9] et hec **tenacitas** tis, [10] et hoc **tenabulum** li .i. venabulum, [11] et hic **tenarus** ri .i. mons in quo anime torquentur, [12] unde pluraliter **trene** arum .i. lamentationes, [13] et **tener** a um quod comparatur tenerior tenerrimus, [14] unde **tenere** tenerius tenerrime adverbia, [15] et hec **teneritudo** nis, [16] et **tenellus** a um, [17] et hoc **temetum** ti .i. vinum quia tenet mentes, [18] inde **temulentus** a um .i. ebrius, [19] et hec **temulentia** e .i. ebrietas. [20] Temetum componitur **abstemius** a um .i. sobrius et dicitur abstemius quasi abstinens a vino, [21] et pluraliter he **tenebre** brarum et dicuntur tenebre quasi tenentes umbram, [22] et inde **tenebrosus** a um, [23] unde **tenebrose** adverbium, [24] et hec **tenebrositas** tis, [25] et **tenebro** as quod non est in usu, [26] sed inde dicitur **tenebrasco** cis. [27] Et componitur **obtenebro** as, [28] et **contenebro** as, et ab istis verbalia, [29] et **obtenebrasco** cis, [30] et **contenebrasco** cis. [31] Item a teneo secundum Ysidorum hec **catena** e et dicitur catena quasi captena eo quod reos capiat et teneat, [32] et inde hec **catenula** e, [33] et **cateno** as .i. ligare, [34] unde **catenatus**, [35] **catenatio**, [36] **catenatim** adverbium. [37] Et componitur **concateno** as, [38] et inde **concatenatus**, [39] **concatenatio**, [40] **concatenatim** adverbium. [41] Teneo componitur **contineo** es, [42] unde hic et hec et hoc **continens** tis quod comparatur continentior continentissimus, [43] unde **continenter** continentius continentissime adverbia, [44] et hec **continentia** e, [45] et **contentus** a um, [46] et **contiguus** a um .i. vicinus quia prope continetur, [47] unde hec **contiguitas** is .i. vicinitas, [48] et **continuus** a um, [49] unde **continue** adverbium, [50] et **continuo** as, [51] unde **continuatus**, [52] **continuatio**, [53] **continuatim** adverbium. [54] Continens componitur **incontinens**, [55] unde **incontinenter** adverbium, [56] et hec **incontinentia** e. [57] Item teneo componitur **abstineo** es, [58] unde **abstinens**, [59] et **abstinenter** adverbium, [60] et hec **abstinentia** e, [61] **obtineo**

---

31 *cf.* Isid. *orig.* V 27,9; XX 13,5

5-6 *mutato ordine* I **6** et intento tas *om.* M_1A **7** teneo ⟨hic tenor ris⟩ H / tenacior tenacissimus *om.* φ **8** tenaciter tenacius tenacissime *om.* φ **9** tis ⟨et tenace arum, et tenor ris⟩ P_1 **10** .i. venabulum ⟨rete⟩ H *om. Mai* **11** ri ⟨et pluraliter hec tenara⟩ M_1A / in quo ... torquentur: ubi descensus est ad inferos P_1 / anime ⟨tenentur et⟩ H **12** trene: tene P_1 **13** tener: tenerus H / tenerior tenerrimus *om.* φ **14** tenere tenerius tenerrime *om.* φ **16** um ⟨.i. aliquantulum tenerus vel valde tener⟩ H **17** quia: quod P_1 **18** ebrius ⟨unde in libro regum [I *reg.* I 13] estimavit eam Hely temulentam⟩ H ⟨quasi temeto lentus⟩ P_1 **20** abstemius (*Mai*): abstemus V_1 / .i. sobrius ... abstemius *om.* P_1 / et: ut *Mai* / abstemius (*Mai*): abstemus V_1 / a ⟨temeto .i. (a *add.* H)⟩ HP_2 / vino: temeto M_1A ⟨Oratius [*epist.* I 12,7] abstemius herbis vivis et cetera⟩ P_1 **21** et dicuntur tenebre *om.* P_1 **22** um ⟨.i. obscurus⟩ H **26** tenebrasco: tenebrosco P_2 tenebresco H / cis ⟨quod componitur obtenebresco cis, et contenebresco cis, unde verbalia⟩ H **27-29** *alio ordine* I **27** *post* 30 A / ⟨tenebro⟩ componitur H **28-29** *post* 29 *iterum scripsit Mai* **28** contenebro as *om.* M_1AP_1 **29-30** *om.* HP_2 **30** *om.* I / contenebrasco: contenebresco A **31** et dicitur ... captena *om.* P_1 / reos: captivos M_1A / capiat et teneat: teneat vel capiat I teneat M_1A captos teneat P_1 **32** catenula: catella M_1A **37** *om.* M_1 / as ⟨.i. similis ligare⟩ H **38-40** *om.* M_1P_1 **41** contineo: conteneo H **42** continentior continentissimus *om.* φ **43** unde ... adverbia: et inde verbalia P_2 *om.* M_1A **45** *om.* M_1A **46** quia: que P_1 **48** um ⟨.i. vicinus⟩ φ **49** adverbium ⟨et continuo adverbium⟩ P_1 **50** as ⟨verbum activum⟩ I **51-52** continuatus, continuatio: verbalia φ **53** adverbium ⟨et continuo as, unde verbalia⟩ P_2 **56-59** *om.* P_2 **58** *om.* M_1AP_1

570 / 571 M.

es .i. impetrare, [62] inde **obtentus** a um, [63] et hic et hec et hoc **obstinax** cis .i. improbus et importunus, [64] et hic **obtentus** tui, [65] unde **obstinaciter** adverbium, [66] et hec **obstinacia** e, [67] et **obstinatus** a um .i. in malo obfirmatus, [68] unde **obstinate** adverbium, [69] **pertineo** es, [70] unde hic et hec et hoc **pertinax** cis, [71] et inde **pertinaciter** adverbium, [72] et hec **pertinacia** e, [73] **sustineo** es, [74] inde **sustento** as, unde verbalia, [75] et hoc **sustentamen** nis, [76] et hoc **sustentamentum** ti, [77] et hoc **sustentaculum** li, [78] **retineo** es, [79] inde **retentus** a um, [80] et hoc **retinaculum** li, [81] **detineo** es, [82] unde **detentus** a um, [83] et hec **detentio** nis, [84] et **detento** as frequentativum, [85] **attineo** es, [86] inde **attentus** a um, [87] et **attente** adverbium.

[1] **Tendo** is tetendi tensum su verbum neutrum, [2] inde **tensus** a um, [3] et hec **tensio** nis, [4] et hoc **tensorium** rii, [5] et **tensim** adverbium, [6] et hic et hec **tensibilis**, [7] vel **tensilis**, [8] unde **tensibiliter**, [9] vel **tensiliter** adverbia, [10] et **tenso** as, [11] vel **tensito** as .i. frequenter tendere. [12] Et componitur **protenso** as .i. defendere, [13] item a tendo hoc **tentorium** rii, [14] et hec **tentigo** nis, unde Iuvenalis r i g i d e t e n t i g i n e v u l v e. [15] Et componitur hic **tentiginamus** mi .i. luxuriosus, [16] et hec **tenticula** e. [17] Tendo componitur **contendo** is .i. litigare, [18] inde hec **contentio** nis, [19] et **contentiosus** a um, [20] unde **contentiose** adverbium, [21] et **contento** as .i. sepe contendere, [22] **ostendo** is, [23] inde **ostensus** a um, [24] et hec **ostensio** nis, [25] et **ostensim** .i. aperte adverbium, [26] et **ostento** as, [27] unde **ostentatus**, [28] **ostentatio**, [29] **ostentamen** nis, [30] et hoc **ostentaculum** .i. demonstratio, [31] **portendo** is T ii

---

14 Iuv. VI 129

---

63 obstinax: obtinax $V_1P_2P_1$ *ante corr.* / importunus ⟨unde obstinater adverbium⟩ P_1 **63-64** *mutato ordine* H **64-65** *om.* P_1 **64** tui ⟨obstino as, inde hic et hec et hoc obstinax cis⟩ *Mai* **67** obfirmatus: confirmatus P_2P_1 **68** obstinate *et s.l.* vel obstinato H / adverbium ⟨et secundum quosdam comparatur obstinatior obstinatissimus, unde obstinatius obstinatissime adverbia⟩ H **70** cis ⟨(.i. importunus, improbus *add.* H) et comparatur pertinacior pertinacissimus⟩ HP_1 **71** pertinaciter ⟨pertinacius, pertinacissime⟩ H **72** pertinacia: pertinentia V_1 **73** es ⟨activum⟩ P_1 **78-80** *om.* P_1 **79** *om.* φ / um ⟨et retento tas⟩ HI **82-83** *om.* φ **84** frequentativum: .i. frequenter retinere V_1H .i. frequentativum retinere *Mai* **86-87** *mutato ordine* M_1 **86** *om.* AP_2 / um ⟨attentio⟩ I **87** attente ⟨attentius⟩ A / adverbium ⟨et hic et hec attentior et hoc attentius unde attentius adverbium⟩ H ⟨retineo, a quo retento as⟩ P_1

1 neutrum: activum HP_1 **2** inde ⟨tensor ris et⟩ H **3** nis ⟨et tensor is, et tensius a um⟩ P_1 **6-7** tensibilis vel tensilis: tensilis vel tensibilis P_1 *Mai* **8** *om.* P_1 **11** vel tensito as *om.* P_1 / .i. frequenter tendere: frequentativum φ **12** *om.* P_1 **13** tendo ⟨hec tenstrina ne .i. locus ubi tenduntur homines⟩ H / hoc tentorium rii ⟨eo quod tenditur⟩ H *om.* P_1 **14** nis ⟨.i. secretior pars vulve⟩ H **15** *om.* P_1 / luxuriosus ⟨quasi amans tentiginem⟩ H / tentiginamus: tentiginarius (tentiginamus *in marg.* M_1) M_1P_2 **16** e ⟨.i. decipula⟩ H ⟨diminutivum⟩ P_1 **18** *om.* P_2 **19** contentiosus a um: hic contentiosus P_2 **20** adverbium ⟨.i. aperte⟩ P_2 **21** contento: contendo P_1 / as ⟨unde contentatus, contentatio⟩ P_2 **23** *om.* P_2 **24** nis ⟨ostensius a um, et ostentus tus tui, et ostensibilis, quod componitur inostensibilis, ostensiosus a um⟩ P_1 **29** nis ⟨et hoc ostentamentum⟩ M_1A **30** demonstratio ⟨et hic ostensus sus sui, et ostensivus va vum, et ostensive adverbium, et hic et hec ostensibilis et hoc ostensibile, unde ostensibiliter adverbium, et componitur inostensibilis, et inostensibiliter adverbium⟩ H **31** portendo: portento P_1

significare, [32] unde hoc **portentum** ti .i. monstrum, [33] et inde **portentuosus** a um .i. monstruosus, [34] et **portentuose** adverbium, [35] **protendo** is .i. extendere, [36] unde **protensus** a um, [37] et hec **protensio** nis, [38] et **protenso** as, [39] vel **protensito** as .i. frequenter extendere, [40] **extendo** is, [41] inde **extensus** a um, [42] **attendo** is, [43] inde **attentus** a um, [44] unde **attente** adverbium, [45] et hec **attentio** nis, [46] **intendo** is, [47] inde **intentus** a um, [48] et **intente** adverbium, [49] et hec **intentio** nis, [50] et **intento** as, unde verbalia, [51] **pretendo** is, [52] inde **pretensus** a um, [53] et hec **pretensio** nis.

T iii [1] **Tingo** gis xi tum tu verbum activum, [2] inde **tinctor** oris, [3] **tintrix** cis, [4] et hec **tintricula** e .i. parva tintrix, [5] et **tinctus** a um, [6] et hec **tinctio** nis, [7] et **tinctim** adverbium, [8] et hec **tinctura** e, [9] et hic et hec **tingibilis** et hoc tingibile, [10] et **tintito** as .i. frequenter tingere. [11] Tingo componitur **intingo** is, [12] unde **intinctus**, [13] et **intinctio**, [14] **extingo**, [15] unde **extinctus** a um, [16] et hic et hec **extinguibilis** et hoc extinguibile, [17] quod componitur **inextinguibilis**, [18] **retingo** is, [19] unde **retinctus** a um, [20] **retinctio**.

T iv [1] **Tundo** tundis tutudi tusum su verbum activum, [2] inde **tusus** a um .i. concissus et fractus, [3] et **tusim** .i. minutim adverbium, [4] et hoc **tucetum** ti .i. cibus qui fit ex carnium concissione sicut est anduilla, unde Persius s e d g r a n d e s p a t i n e , t u c e t a q u e c r a s s a ; [5] et inde hic **tucetarius** rii qui illum cibum facit. [6] Item a tundo hic **tudatus** ti .i. malleus, [7] unde et **tudates** vocamus eos qui habent capita grossa ad instar mallei, [8] et **tudito** as .i.

---

4 Pers. II 42

38-39 *om.* P_1 **39** .i. frequenter extendere: verbum frequentativum φ **40-41** *post* 53 P_1 **41** *om.* φ / um ⟨et hec extensio nis⟩ HP_1 **43** *om.* φ / um ⟨et hic et hec attentior et hoc attentius⟩ H **44** attente ⟨attentius⟩ HM_1A **44-45** *mutato ordine* IP_1 **45** *om. Mai* **46** intendo: intento A **48-49** *mutato ordine* P_1 **48** adverbium ⟨et intensius a um, unde intensive, et intentius a um, unde intentive⟩ P_1 **50** intento: intendo I / verbalia ⟨et intentivus va vum, et intentive adverbium⟩ H ⟨frequentativum⟩ P_1 **53** nis ⟨et pretensivus va vum, unde pretensive adverbium⟩ H

T iii **4** *om.* P_1 / parva tintrix: diminutivum I **7-8** *mutato ordine* P_1 **9** tingibile ⟨quod componitur extingibilis, nam extingo dicitur, et illud componitur inextingibilis⟩ P_1 **10-17** *om.* P_1 **10** tintito: tinctito HM_1 / .i. frequenter tingere: verbum frequentativum φ **14** extingo ⟨gis vel extinguo guis⟩ HI **15** um ⟨extinctio⟩ φ **16** extinguibile ⟨unde extinguibiliter adverbium⟩ H **17** inextinguibilis ⟨unde inextinguibiliter adverbium⟩ H **18** retingo: restingo M_1AP_1 / is ⟨vel restinguo guis per epentesim .i. per additionem unius littere in medio⟩ H **19** retinctus: restinctus P_1 restintus M_1A ⟨vel restinctus ta tum⟩ H **20** retinctio: restintio M_1A ⟨vel restinctio nis⟩ H *om.* V_1P_1

T iv **1** tusum: tunsum P_2 / su *om.* V_1I **2** tusus (*Mai*): tunsus V_1 / concissus: concisus φ concussus I **3** et ⟨hec tusio nis et⟩ H / tusim (*Mai*): tussim V_1P_1 tunsim I **4** tucetum: tussetum P_1 / .i. cibus qui: quod P_1 / ex carnium: ab extorum P_1 / concissione: concisione φP_1 / est *om.* P_1 / anduilla: andulla P_1 salcicia M_1A **6** tudatus: tundatus P_1 **7** tudates: tundantes P_1 tudatos *Mai* **8** tudito: tubito I

572 / 573 M.

percutere cum malleo, [9] unde **tuditator**, [10] **tuditatus**, [11] **tuditatio**. [12] Item a tundo hoc **tus** turis quia habile est ad tundendum, [13] et inde hoc **tusculum** li .i. parvum tus, unde Plautus in Amphitrione intelligo, hoc tusculum emi, et hasce coronas floreas; [14] et hoc **turibulum** li vas ad turificandum aptatum, [15] et **tureus** a um, [16] et **turidus** a um .i. de ture existens quod et pro hoc nomine quod est fumosus dicitur, unde Hieronymus super Isaiam unusquisque alterius querat auxilium, faciem turidam pallore circumferens. [17] Tus componitur **turifico** as, unde verbalia, [18] et hic **turifex** cis .i. sacerdos, [19] et hoc **turificium** ii .i. sacerdotium, [20] et hec **turificina** ne .i. locus ubi tus efficitur vel etiam ubi spargitur. [21] Item a tundo hec **tussis** quia tundit pectus, [22] et inde hec **tussicula** e, [23] et **tussio** nis, unde verbalia, [24] et hic **tussitus** tui, [25] et **tussito** as .i. frequenter tussire. [26] Tundo componitur **contudo** is, [27] et **pertundo** is, [28] et **obtundo** is, [29] et **retundo** is, [30] et ab istis verbalia **contusus**, [31] et **pertusus**, [32] et **obtusus**, [33] et **retusus**, [34] vel **contunsus**, [35] et **pertunsus**, [36] et **obtunsus**, [37] et **retunsus**, [38] vel ut antiqui volunt **contesus**, [39] et **pertesus**, [40] et **obtesus**, [41] et **retesus**.

[1] **Tango** gis tetigi tactum tu verbum activum, [2] inde **tactus** a um, [3] **tactio** nis, [4] hic **tactus** tui, [5] et **tactim** adverbium, [6] et hec **Tages** is pro fluvio infernali, [7] et inde **tigillus** li .i. pertica, unde Iuvenalis pendent anabathra tigillo. [8] Tango componitur **attingo** is, [9] unde **attactus** a um, [10] et hic **attactus** ui, [11] **contingo** is, [12] inde **contactus** a um, [13] et **contiguus** a um .i. vicinus quia contingit domum alterius vel a continendo dictus est quia prope continetur, [14] et inde hec **contiguitas** is .i. vicinitas, [15] et hoc **contagium** gii .i. labes, [16] unde hec **contagio** nis in eodem sensu, [17] et **contagiosus** a um .i. sordidus. T v

---

13 Plaut. *aul.* 385: num tusculum emi et hasce coronas floreas 16 Hier. *in Is.* V 13,8: unusquisque alterius quaerat auxilium, luridam faciem pallore circumferens T iv

7 Iuv. VII 46 T v

---

12 tus: thus φ / tundendum: tudendum P_2 **13** parvum tus: modicum tus M_1A diminutivum IP_1 ⟨et hoc turibulum⟩ P_1 / in ... hoc *om.* P_1 / et ... floreas *om.* I φ / et hasce *om.* P_1 / coronas ⟨flammeas⟩ V_1 **14** *om.* P_1 / aptatum: aptum P_2I **16** ture ⟨factus vel⟩ P_2 / quod et ... dicitur *om.* P_1 / quod est *om.* φ / fumosus: fumidus H / unusquisque ... faciem *om.* P_1 / alterius querat: querat alterius P_2 / turidam: thurida A / circumferens ⟨et cetera⟩ P_1 **17** as ⟨et construitur cum dativo⟩ P_1 **20** turificina: thurificentia H turifitila I / spargitur: aspergitur A **21-23** quia ... nis *om.* P_2 **25** as ⟨unde verbalia⟩ P_1 / .i. frequenter tussire: frequentativum φ *om.* P_1 **26-33** *alio ordine* P_1 **30-33** contusus ... retusus *post* 37 H **32** *om. Mai* **33** *om.* I / retusus ⟨Tundere dat tutudi, sed dat tondere totondi, tondere dat tonsum, dat tusum tundo supinum⟩ P_1 **34-37** *om.* P_2P_1 **37** retunsus ⟨unde verbalia⟩ M_1A **38** antiqui: alii M_1 quidam P_1 **39-41** *om.* P_1 **39** pertesus ⟨et cetera⟩ φ **40-41** *om.* φ

2-3 tactus ... nis: verbalia φ **6** tages: tagis P_1 **7** tigillus: tigillum P_1 / .i. pertica *om.* P_1 / Iuvenalis: Persius P_1 / pendent: pendunt P_1 / anabathra (*Mai*): anabrata V_1 **9** *om.* φ / attactus: attingus V_1 attiguus *Mai* **12** um ⟨et hic contactus tus tui⟩ H **13** continendo: contineo P_2 / dictus est: ut dictum Iφ ut superius diximus P_1 / continetur: continet *Mai* **14** *om.* P_1 **17** sordidus ⟨pertingo gis, unde verbalia⟩ H ⟨et hic contactus us, contigit verbum defectivum quod ponitur pro advenire. Componitur etiam pertingo⟩ P_1

T vi [1] **Tondeo** es totondi tonsum su verbum activum, [2] inde **tonsor** oris, [3] et hec **tonstrix** cis, [4] et hec **tonstricula** e .i. parva tonstrix, [5] et **tonsus** a um, [6] et hec **tonsio** nis, [7] et hec **tonsilla** le .i. remus ab aqua tondenda, [8] quod etiam hic **tonsus** si dicitur, unde Lucanus et inertia tonsis equora moture. [9] Tonsus componitur **intonsus**, [10] et **circumtonsus**. [11] Item a tondeo hic **tonsila** le .i. uncinus ferreus, [12] et hic **tophus** phi .i. lapis asper eo quod ambulantes super se tondeat, [13] et hoc **tonsorium** rii .i. locus ubi tondetur, [14] quod etiam hec **tonstrina** dicitur, unde Plautus in tonstrina, ubi sedebam, me percunctaris; [15] item a tondeo **tonsito** as .i. frequenter tondere, [16] et hoc **tuber** ris .i. quedam herba que aliter boletus dicitur et aliquando ponitur pro qualibet inflatione, unde Terentius in adelphos colaphis est tuber totum caput; [17] et inde **tuberosus** a um .i. inflatus et superbus, [18] unde **tuberose** adverbium, [19] et hec **tuberositas** tis .i. inflatio vel superbia, [20] et **tubero** as .i. superbire. [21] Et componitur **extubero** as .i. purgare vel equare, et inde verbalia. [22] Tondeo componitur **detondeo** es, [23] unde **detonsus** a um, [24] et hec **detonsio** nis.

T vii [1] **Tego** is texi tectum tu verbum activum, [2] inde **tectus** a um, [3] et hec **tectura** e, [4] et hoc **tegmen** nis, [5] vel **tegimen** nis, [6] unde hoc **tegimentum** ti, [7] vel **tegumentum** ti, [8] et hec **teges** tis .i. parva domus, unde Iuvenalis nusquam pons et tegetis pars. [9] Item a tego hec **tegula** le, [10] unde hic **tegularius** rii, [11] vel **tegulator** qui facit tegulas, [12] et hec **tegulatura** e, [13] et hec **tegellaria** e .i. venefica super tegulas sacrificans, [14] et hoc **tugurium** rii, unde in Isaia derelinquetur filia Sion ut umbraculum in vines, et sicut tugurium. [15] Item a tego hec **theca** ce .i. scrinium, [16] et componitur hec **cirotheca** ce .i. tegimen manus, nam [16a] ciros Grece manus dicitur, [17] et hec **toga** ge, [18] unde hec **togula**, [19] et hec **togilla** e di-

---

T vi **8** Lucan. V 448 **14** Plaut. *asin.* 343: in tostrina ut sedebam, me infit percontarier **16** Ter. *ad.* 245 colaphis tuber est totum caput

T vii **8** Iuv. V 8 **14** *Is.* I 8

T vi **4** parva tonstrix: diminutivum IP_1 **5** um ⟨quod componitur intonsus⟩ P_1 **6** nis ⟨et tonsura⟩ P_1 **7** ⟨pro hamo et pro⟩ remus P_1 / ab: sub A **11** *om.* P_1 / hic tonsila: hec tonsilla IP_2 / uncinus: vicinus I **12** tophus: trophus I **14** percunctaris: cunctaris ⟨et tonstrinus a um⟩ P_1 **15** as ⟨vel tontito tas⟩ HI ⟨vel tondito as⟩ φ / .i. frequenter tondere: frequentativum $φP_1$ **16** dicitur ⟨et Gallice vocatur mus serun, unde Iuvenalis [V 119] disiunge boves dum tubera mittas⟩ H / qualibet: quadam I omni P_1 / in adelphos *om.* P_1 **21** et ... as *om.* I / purgare: turbare P_1 **24** nis ⟨retondeo des, unde retonsus sa sum, et hec retonsio onis⟩ H

T vii **1** tectum tu *om.* P_1 / activum ⟨inde hic tector ris, et hec tectrix cis⟩ H **2** tectus a um: verbalia φ **4** tegmen: tegimen *Mai* **5** *om.* I *Mai* **6** tegimentum: tegmentum IP_1 **7** tegumentum: tegimentum P_1 / ti ⟨omnia in uno sensu⟩ H ⟨unde per compositionem integumentum⟩ M_1A **8** pons et: potis et I *om.* P_1 / pars ⟨dimidia⟩ P_1 **9** le ⟨quia domum tegit⟩ H **11** *om.* I **12-13** et ... tegulas *om.* P_2 **13** et ... .i. *om.* P_1 / venefica: veneficia I **14** rii ⟨.i. domuncula⟩ H / derelinquetur: dereliquetur *Mai* / ut umbraculum: in umbraculis P_1 / in vinea P_1 / sicut *om.* P_1 / tugurium ⟨in cucumerario⟩ Hφ **15-20** *post* 25 P_1 **15-16** .i. scrinium ... .i. *om.* P_2 **15** .i. scrinium *om.* P_1 **16** .i. tegimen ... dicitur *om.* P_1 / manus: manuum H / ciros: χεὶϱ *Mai* / dicitur ⟨Latine⟩ M_1A **17** ge ⟨.i quoddam genus tunice⟩ H **19** et: vel IP_2

574 / 575 M.

minutivum, [20] et **togatus** a um. [21] Item a tego hec **tegna** ne .i. fraus et deceptio, unde Terentius in eunucho Parmenonis tam scio esse hanc tegnam, quam me vivere; [22] et inde **tegnosus** a um .i. fraudulentus, [23] et **tegnose** adverbium, [24] et per compositionem hic **architectus** ti qui tecta resarcit, [25] quod etiam hic **architector** dicitur. [26] Tego componitur **pretego** is, [27] **protego**, [28] **contego**, [29] **detego**, [30] **retego**, [31] **circumtego**, et ab istis verbalia.

[1] **Tremo** is tremui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde hic **tremor** oris, [3] et **tremebundus** a um, [4] et **tremulus** a um, [5] et **tremulo** as .i. trepidare, [6] et **tremisco** cis, [7] quod componitur **contremisco** is, [8] et **extremisco** is. [9] Sic etiam tremo componitur **contremo** is, [10] et **intremo** is, [11] et **extremo** is, [12] et **tremefacio** is, [13] unde **tremefactus** a um. T viii

[1] **Tabula** e, [2] inde **tabella** e, [3] et **tabellula** e diminutivum, [4] et hic **tabellio** nis qui frequenter ludit cum tabulis, [5] quod etiam hic **tabellarius**, [6] vel **tabularius** dicitur, [7] et **tabulatus** a um, [8] et hec **taberna** ne, [9] unde hec **tabernula**, [10] et hic **tabernio** nis qui frequentat tabernam vel qui vendit potum, [11] quod etiam hic **tabernarius** dicitur, [12] et hoc **tabernaculum** li. [13] Taberna componitur hoc **contubernium** nii .i. societas, [14] et inde hic **contubernio** nis .i. socius. [15] Componitur hic et hec **attibernalis** .i. socius continue taberne, [16] quod etiam **contubernalis** dicitur. T ix

[1] **Tono** as tonui verbum neutrum, [2] inde hic **tonus** ni, [3] et hic **tonitrus** i, [4] quod etiam **tonitruus** dicitur, [5] et hoc **tonabulum** i .i. sonus vel tintinnabulum. [6] Tonus componitur **semitonus**, [7] vel **semitonium** .i. dimidius sonus, [8] et hic **paritonius** ii .i. cantor qui parat tonos, [9] et hic **sintonus** ni .i. T x

---

21 Ter. *eun.* 718: Parmenoni' tam scio esse hanc tech⟨i⟩nam quam me vivere

---

20 um ⟨.i. toga indutus⟩ H **21** et deceptio *om.* P_1 / in eunucho *om.* P_1 / tam *om.* P_1 / esse *om.* P_1 / quam me vivere *om.* P_1 **24** et ⟨tectum ti et⟩ P_1 / resarcit ⟨vel fabricat⟩ H **26** pretego is *om.* P_1 **27-28** *mutato ordine* I **28** contego ⟨subtego⟩ *post* circumtego P_1 **30** *om.* M_1 **31** circumtego ⟨gis, subtego gis⟩ H

7-8 *om. Mai* **9-10** *mutato ordine* P_1 **10-11** *mutato ordine* M_1 T viii

3 et tabellula e *om.* I / diminutivum: ambo diminutiva φ **4** tabulis: tabellis I tabula P_1 **5** quod etiam: qui etiam *Mai* et P_1 / tabellarius ⟨idem⟩ P_1 **6-7** *mutato ordine* P_1 **7** um ⟨et tabulatus tus ui, et tabulatum ti⟩ P_1 **9** tabernula: tabellula V_1 **10** potum: vinum P_1 **15** componitur ... socius *om.* P_2 / attibernalis: antibernialis I contubernalis V_1P_1 *vix leg.* H **16** *om. Mai* T ix

1 neutrum ⟨et caret supinis⟩ HP_1 **2** *post* 5 P_1 **3-4** *mutato ordine* V_1I *om.* M_1A **3** hic tonitrus: hoc tonitrum P_2 **4** dicitur ⟨et hoc tonitruum⟩ HP_1 **5** tonabulum: tonaculum I / vel: et I **7** semitonium: semitonius HP_1 / dimidius: non plenus M_1A / sonus: tonus IP_1 **8** cantor ... tonos: parans tonos cantor P_1 **9** sintonus: suntonius P_1 semitonus P_2 T x

575 M.

totus tonus, [10] quod etiam hic **tongius** gii. [11] Tono componitur **intono** as, [12] et **contono** as, et ab istis verbalia.

T xi [1] **Tuor** eris tutus sum .i. defendere, [2] inde **tutus** a um, [3] et hec **tutela** e .i. defensio, [4] et inde **tutelo** as .i. defendere, [5] unde hic **tutelator** oris .i. defensor, unde Martianus hic tutelator, fidissimusque germanus; [6] et **tutelatio**, [7] et hoc **tutelamen** nis, [8] et hic **tutelatus** tui. [9] Item a tuor **tutor** aris .i. defendere, [10] et inde **tutator**, [11] **tutatus**, [12] **tutatio**, [13] **tutamen**, [14] **tutamentum**. [15] Et componitur **contutor** aris similiter pro defendere, et inde verbalia. [16] Item a tuor **tueor** eris .i. videre, [17] et componitur **intueor** ris .i. videre, [18] et inde **intuitus** a um, [19] et hic **intuitus** tui .i. visus. [20] Componitur etiam **contueor** eris .i. videre, [21] et inde **contuitus** a um, [22] et hic **contuitus** tui, [23] et hic **contuolus** li .i. oculus.

T xii [1] **Traho** trahis traxi tractum tu verbum activum, [2] inde **tractus** a um, [3] et hic **tractus** ui, [4] et **tractim** adverbium, Plautus in Amphitrione quid si ego tractim tangam ut dormiat; [5] et hec **traha** e .i. quoddam genus vehiculi, unde Virgilius tribulique, traheque et iniquo

---

T xi 5 Mart. Cap. II 152

T xii 4 Plaut. *Amph.* 313: quid si ego illum tractim tangam, ut dormiat? 5 Verg. *georg.* I 164: tribulaque traheaeque et iniquo pondere rastri

---

tonus: sonus I **10** gii ⟨dicitur⟩ φ **12** et ab istis verbalia ⟨et a tono per compositionem attonitus a um⟩ P_1 *om.* φ

T xi **1** tuor: tueor IφP_1 / defendere ⟨verbum deponens⟩ I **2** um ⟨quod comparatur tutior tutissimus, unde tute tutius tutissime⟩ P_1 **5** oris ⟨tutelatus, tutelatio⟩ P_1 / .i. defensor *om.* P_1 / fidissimusque: fidissimus P_1 fidus firmisque M_1A / germanus *om.* P_1 **6** *ad* 5 *post* oris P_1 *om.* I **8** tui. ⟨Item a tueor u supino in o et addita r fit tutor aris idem⟩ P_1 **9-15** *in marg.* P_1 **9** tuor: tueor IφP_1 **10** tutator ⟨tutatrix⟩ H **11-13** *alio ordine* V_1 **15-16** *om.* I **15** similiter pro defendere: pro eodem φ idem P_1 / et inde verbalia *om.* P_1 **16** a tuor: a tueor AP_2P_1 a tutor *Mai* ⟨secundum quosdam⟩ P_1 *om.* M_1*/ tueor: tuor M_1P_2 *om.* A **17** intueor: intuor M_1 / is ⟨intuitus sum quod necessario est secunde coniugationis, unde idem [?] intuemini quantus sit iste⟩ P_1 / .i. videre *om.* φP_1 **18-19** *om.* P_1 **19** *post* 22 P_1 **20** contueor: contuor M_1 / eris ⟨contuitus sum⟩ P_1 / .i. videre: pro eodem φ *om.* P_1 **21** *om.* φP_1 **22** tui ⟨sicut intuitus ui⟩ P_1 **23** contuolus: contuosus (vel contuolus *s.l.* M_1) M_1A / li ⟨ Invenitur tamen contuor pro videre, unde idem [?] intentos mihi contuor enses; sed puto sincopatum esse⟩ P_1 / .i. oculus: occultus I ⟨obtueor eris .i. videre, et inde obtuitus ta tum, et hic obtuitus, vel hic obtutus tus tui .i. visus⟩ H ⟨notandum est etiam quod contuor, intuor, detuor (hanc *add.* M_1) habent differentiam quod contuimur illa de quibus quando contuuntur nulla surget imago ut ligna, intuimur illa de quibus cum intuuntur resultat imago interius ut speculum, detuimur vero illa de quibus cum detuuntur surget imago in inferiori parte posita sicut aqua⟩ M_1A *om.* P_1

T xii **1** tractum tu *om.* M_1A / activum ⟨inde hic tractor ris, et hec tractrix cis⟩ H **2** tractus a um: verbalia φ **3** ui ⟨quod pro regione quandoque ponitur, Ovidius metamorphoseos in primo [59] cum sua quisque regat diverso flamina tractu⟩ M_1A **4** in Amphitrione *om.* P_1 / quid: qui I / ego: eum P_1 ⟨eum⟩ H **5** vehiculi ⟨vel corrigia qua ligantur boves⟩ P_1 / tribulique: tribulaque P_2 / et ... rastri: et cetera P_1

pondere rastri. [6] Item a traho hec **trabs** bis, [7] unde hec **trabecula** e, [8] et hic **trabalis** is .i. trabes, [9] et hec **trabaria** e .i. navis longa et stricta que aliter litoraria dicitur et caudea, [10] et hoc **tragum** gi .i. genus retis piscatorii quod aliter verriculum a verrendo, [11] et hec **trama** e eo quod per telam trahatur, [12] et hec **tragula** e .i. genus teli. [13] Item a traho **tracto** as, [14] unde **tractator**, [15] **tractatus** a um, [16] et hic **tractus** ui, [17] et hic et hec **tractabilis** et hoc tractabile, [18] et **contrecto** as, [19] et **detrecto** as .i. detrahere, [20] quod etiam **obtrecto** as dicitur, [21] et **retrecto** as, [22] et **attrecto** as, et ab istis verbalia. [23] Traho componitur **contraho** is, [24] **subtraho**, [25] **detraho**, [26] **attraho**, [27] **extraho**, [28] **protraho**, [29] **retraho** is.

[1] **Tumeo** es tumui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde **tumidus** a um et comparatur tumidior tumidissimus, [3] unde **tumide** tumidius tumidissime adverbia, [4] et hec **tumiditas** tis, [5] et hic **tumor** oris, [6] et **tumesco** is, [7] quod componitur **intumesco** cis, [8] et **contumesco**, [9] et **extumesco**, [10] **pertumesco**, [11] **distumesco**. [12] Similiter tumeo componitur **contumeo** es, [13] et inde **contumia** e .i. iniuria, unde Martianus Bromius conciperet contumias nosse dolere; [14] et hec **contumelia** e, [15] unde **contumeliosus** a um, [16] et **contumeliose** adverbium, [17] et hic et hec et hoc **contumax** cis .i. superbus et iniuriosus, [18] inde **contumaciter** adverbium, [19] et hec **contumacia** e .i. iniuria. [20] Et componitur **percontumax** cis .i. valde contumax vel iniuriosus, unde Terentius in echira percontumax redisti nobis Pamphile. [21] Item a tumeo hic **tumulus** li, [22] unde hic **tumullus** li diminutivum, [23] et **tumulosus** a um .i. tumulis plenus, [24] et **tumulo** as, [25] unde **tumulator**, [26] **tumulatus**, [27] **tumulatio**, [28] **tumulatim** ad- T xiii

---

13 Mart. Cap. V 424 **20** Ter. *hec.* 504: percontumax redisti huc nobis, Pamphile

---

rastri: rastra I **7** trabecula: trabicula HP_1 ⟨dicitur etiam hec trabes bis, et inde hec trabecula le⟩ H ⟨diminutivum et trabes is⟩ P_1 **8** .i. trabes: .i. trabs M_1 *ante corr.* A idem P_1 **9** longa *om.* I / que ... caudea *om.* P_1 / ⟨.i. calis⟩ et caudea I **10** tragum: stragum V_1 / ⟨quoddam⟩ genus P_2 / piscatorii: piscatorum P_1 / quod ... verrendo *om.* P_1 **13** traho: supino tractu ⟨u mutata in o dicitur⟩ H ⟨u supino in o fit⟩ P_1 / as ⟨frequentativum⟩ P_1 **14** *om.* P_1 / tractator ⟨ris, et hec tractatrix cis⟩ H **14-15**: tractator ... um: verbalia φ **15** um ⟨et hec tractatio nis⟩ HI **16** tractus: tractatus HIM_1A **18** et ⟨per compositionem⟩ H / contrecto: contracto P_2 **19** detrecto: detracto P_2 / .i. detrahere *om.* P_1 **22** *s.l.* M_1 *om.* A *Mai* / as ⟨pertrecto⟩ P_1 **23-29** *alio ordine* P_1 **24-26** *post* 28 I **25** detraho ⟨unde detractor, detractio⟩ P_1 **27** *om.* P_1 **28** protraho ⟨pertraho⟩ V_1 *sed om. Mai* **29** is ⟨(distraho his *add.* HP_1) (pertraho his *add.* H) et ab istis verbalia⟩ HIP_1 T xii

2 tumidior tumidissimus *om.* φ **3-4** *om.* P_1 **3** tumide ... tumidissime *om.* φ / tumidissimus ⟨et tumorosus a um⟩ P_1 **5** *post* 1 P_1 **6** is ⟨incoativum⟩ P_1 **7** intumesco cis *om.* A **9** *om.* P_1 *Mai* **11** distumesco: detumesco V_1P_1 **13** Bromius: Bromus V_1 Bormius M_1A / conciperet: concipiet M_1AP_1 / contumias: contumas P_2 contumiam P_1 / nosse dolere: nosse dolore I *Mai om.* P_1 **17** et iniuriosus *om.* P_1 **19** *om.* M_1 **20** percontumax: pertumax IP_1 / contumax *om.* HP_1 / in echira *om.* P_1 / percontumax: pertumax IP_1 / redisti *post* Pamphile P_1 / redisti nobis: nobis redisti I **22** unde ... li *om.* P_1 *Mai* / tumullus: tumululus φ **24** as ⟨.i. sepelire⟩ H **25** *post* 27 I / tumulator ⟨tumulatrix⟩ H T xiii

verbium. [29] Et componitur **intumulo** as. [30] Componitur etiam tumeo **pertumeo** es, [31] **distumeo** es, [32] **circumtumeo**, [33] **intumeo**, [34] **extumeo**.

T xiv [1] **Turbo** as verbum activum, [2] inde **turbator**, [3] **turbatus**, [4] **turbatio**, [5] et hic **turbo** nis, [6] et **turbidus** a um, [7] unde **turbidulus** a um, [8] et **turbulentus** a um, [9] unde **turbulente**, [10] vel **turbulenter** adverbia, [11] et hec **turbulentia** e, [12] et **turbido** as, [13] et hec **turba** e, [14] unde hec **turbela** e .i. turbatio, unde Augustinus de civitate dei in septimo o m n e m m o t u m c o r d i s e t s a l u m, o m n e s q u e t u r b e l a s f l u c t u a r e a s s e r i t; [15] et **turbatim** adverbium. [16] Dicimus etiam hec **turma** me pro turba, [17] unde hec **turmula** e, [18] et hec **turmella** e, [19] et **turmatim** adverbium. [20] Turbo componitur **exturbo** as, [21] **conturbo** as, [22] **disturbo**, [23] **deturbo**, [24] **proturbo**, [25] **perturbo**, et ab istis verbalia.

T xv [1] **Tero** ris trivi tritum tu verbum activum, [2] inde hic **tritor** oris, [3] **tritur** a um, [4] hec **tritura** e, [5] et **trituro** as .i. terere, [6] et hic **trio** onis .i. bos et dicitur trio quasi terio eo quod terram terat, Ovidius metamorphoseos in secundo t u n c p r i m u m r a d i i s g e l i d i c a l u e r e t r i o n e s. [7] Item a tero hoc **terebrum** bri, [8] quod aliter dicitur hoc **taratrum** tri eo quod lignum terat, [9] et a terebro hoc **terebellum** li diminutivum, [10] et **terebro** as, [11] quod componitur **conterebro** as, unde verbalia, [12] et hic **teredo** nis .i. vermis lignum comedens, [13] qui aliter dicitur hic **termus** mi, [14] et hoc **teristrum** tri .i. quoddam genus muliebris vestis. [15] Item a tero hec **trica** ce quod et pro radice et pro meretrice et pro quolibet impedimento ponitur, unde Plautus in Gurgulione q u a s m i h i t r i c a s n a r r a s? [16] Et inde **trico** as .i. impedire quod etiam pro demorari dicitur, unde quidam ad beatam Mariam di-

---

T xiv 14 Aug. *civ.* VIII 17: omnem motum cordis et salum mentis omnesque turbelas ... fluctuare asserit

T xv 6 Ov. *met.* II 171 15 Plaut. *Curc.* 613: quas tu mihi tricas narras? 16 Luc. I 34

---

30 pertumeo es *om.* V_1I **33-34** *mutato ordine* P_2 **34** extumeo ⟨mes, detumeo mes, et ab hiis omnibus verbalia⟩ H ⟨et ab istis verbalia⟩ I

T xiv **1** as ⟨bavi⟩ HP_2 **2-4** turbator ... turbatio: verbalia φ **2** turbator ⟨turbatrix⟩ H **5** nis ⟨vis ventorum cum turbine veniens⟩ P_1 **6** um ⟨turbidior, turbidissimus⟩ P_1 **7-8** *om. Mai* **7** *om.* P_1 **9** *om.* I **10-11** *mutato ordine* P_1 **14** hec ⟨turbula le, et hec⟩ H / e ⟨diminutivum⟩ P_1 / .i. turbatio ... asserit *om.* P_1 / et salum: salvum I / omnesque: et omnes P_2 **16-19** *om.* I **16** hec: et V_1I / pro turba *om.* P_1 **18** e ⟨diminutiva⟩ H **20** *om.* V_1 **21-23** *om.* I **22** *om.* M_1A *Mai* **23** *om.* P_1 **24-25** *mutato ordine* I **24** *om.* P_2P_1 **25** *post* 21 P_1 / perturbo: preturbo P_2

T xv **1** trivi *om.* M_1 **2** oris ⟨et hec tritrix cis⟩ H **3** um ⟨tritio⟩ φ **6** metamorphoseos ... radiis *om.* P_1 / caluere: coluere P_1 **7** bri ⟨quod perforat lignum⟩ H **8** quod aliter dicitur: et P_1 / tri ⟨quasi (et I idem quod P_1) teretrum⟩ V_1IP_1 **11** conterebro: obterebro P_2 **13** qui aliter dicitur: et P_1 / termus: tremus P_2 **15** ponitur: dicitur M_1A *om.* P_1 / in Gurgulione *om.* P_1 **16** quidam ... tricas mundo? *om.* P_1 /

577 / 578 M.

centem "Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?" "Quid" inquit "vitam tricas mundo?" .i. quid per hec verba demoraris inferre salutem mundo? [17] Et componitur **intrico** as .i. immorari, Martianus sub hac possit pigrescere, intricarique Cillenius; [18] **extrico** as .i. exsolvere, unde Horatius nummos unde extricat amaros; [19] et inde **extricatus**, [20] **extricatio**, [21] **extricabilis**, [22] quod componitur **inextricabilis** .i. insolubilis. [23] Trica quoque vel **trix** quando dicitur pro meretrice, [24] componitur **meretrix** cis et dicitur meretrix quasi pro mercede tricans .i. hominem pro mercede impediens, [25] et inde hec **meretricula** e, [26] et hoc **meretricium** cii domus meretricum, [27] et **meretricor** aris, inde verbalia. [28] Item a tero hic et hec **tritilis** et hoc tritile .i. facilis ad terendum, [29] unde **tritiliter** adverbium, [30] et hoc **triticum** ci .i. frumentum, [31] unde **triticeus** a um, [32] et hec **trapeta** te .i. incus nummulariorum vel vas in quo conteruntur herbe et dicitur trapeta quasi teripeta eo quod in eo assidue teratur, [33] inde **trapezeta** .i. nummularius. [34] Item a tero hec **terra** eo quod assidue teratur et dicitur terra quasi rastris trita, [35] et inde hec **terrula** le, [36] et **terreus** a um, [37] et **terrenus** a um, [38] et **terrulentus** a um, [39] et inde **terrulenter**, in decretis rem spiritualem terrulenter querere; [40] et hic et hec **terrestris** et hoc terrestre, [41] et hoc **territorium** rii. [42] Terra componitur **terrigena** ne .i. genitus de terra, [43] et **subterraneus** a um. [44] Tero componitur **attero** is, [45] unde **attritus**, [46] et **attritio**, [47] **contero** is, [48] unde **contritus**, [49] **contritio**, [50] **detero** is, [51] **detritus**, [52] **detritio**, [53] et hoc **detrimentum** ti, [54] et hic et hec **deterior** et hoc deterius et deterrimus a um .i. pessimus, [55] inde **deterius** deterrime adverbia. [56] Item tero componitur **protero** is, [57] **subtero** is, [58] **intero** is, [59] **obtero** is, [60] **circumtero**, et ab istis verbalia.

[1] **Tinnio** nis tinnii vel tinnivi tum tu verbum neutrum, [2] inde **tinnitus** a T xvi

---

17 Mart. Cap. I 38 **18** Hor. *serm.* I 3,88: nummos unde unde extricat, amaras **39** Prud. *perist.* X 378: rum spiritualem terrulente querere

---

istud: illud A / quoniam: quid I / cognosco (*Mai*): agnosco V_1 / .i. quid ... mundo? *in marg.* M_1 *om.* A / demoraris: moraris IM_1P_2 tricas P_1 **17** possit: posset M_1A / pigrescere: pinguescere IM_1A *om.* P_1 / intricarique: intricari P_1 **18** unde: ubi P_1 / extricat: extricas I **19-20** extricatus, extricatio: verbalia φ **19** inde ⟨extricator ris, et extricatrix⟩ H **22** .i. insolubilis *om.* P_1 **23** vel trix: vel tricatrix M_1A *om.* P_1 **24** quasi ⟨pretio stans⟩ I / tricans .i. hominem: hominem tricans .i. H **27** verbalia ⟨Item a trico hec tricatura involutio capillorum⟩ P_1 **32** conteruntur: teruntur I P_1 / et dicitur ... teratur *in marg.* I *om.* P_1 / in eo *om.* M_1A **33** .i. nummularius *om.* P_1 **34** rastris: terris V_1 **35** le ⟨diminutivum⟩ P_1 **36-37** *mutato ordine* P_1 **37** *om.* I **38** um ⟨.i. terrenus vel terra plenus⟩ H **39** terrulenter ⟨adverbium .i. terrene⟩ H / rem: escam P_1 / querere *om.* P_1 **41** rii ⟨.i. suburbanum terra scilicet adiacens urbi⟩ H **42-43** *om.* *Mai* **43** um ⟨.i. subterra⟩ H **45** unde ⟨attritor, attritrix⟩ H **48-49** *om.* φ **48** unde ⟨contritor, contritrix⟩ H **50** is ⟨detritor, detritrix⟩ H **51-52** detritus, detritio: verbalia φ **54** et ⟨comparatur⟩ H / deterius ⟨et prima persona verbi ponitur pro positivo et a comparativo deteriore fit deterioro as activum⟩ P_1 / .i. pessimus *om.* H **60** circumtero *om.* P_1

1 tinnii vel *om.* P_1 / neutrum ⟨.i. sonare⟩ H ⟨et est ficticium sumptum a sono⟩ P_1 **2** *om.* M_1AP_1

um, [3] et hec **tinnitio** nis, [4] et hic **tinnitus** tui, [5] et **tinnito** as .i. frequenter tinnire, [6] et hoc **tintinnabulum** li, [7] et hoc **timpanum** ni, [8] unde hec **timpanistra** e que canit in timpano, [9] et ***timpanizo*** as, [10] et hec ***timpanotria*** e que notat et canit in timpano, unde Plautus timpanotriam inquit amas.

T xvii [1] **Tribuo** is tribui tributum tu verbum neutrum, [2] inde **tributus** a um, [3] et hoc **tributum** ti, [4] et **tributarius** a um, [5] et hic et hec **tributalis** et hoc tributale, [6] et hic **tribunus** ni, [7] unde **tribunicius** a um, [8] et hoc **tribunal** lis .i. sedes tribuni, [9] quod componitur **protribunali** .i. ante tribunal vel in presentia tribunalis et est adverbium ut quidam volunt vel nomen indeclinabile. [10] Tribunus componitur **subtribunus**, [11] item a tribuo hec **tribus** bui, [12] unde hic et hec **tribulis** et hoc tribule .i. de eadem tribu, unde Horatius ut cum pilleolo soleas conviva tribulis; hinc etiam Ambrosius super Egisippum in secundis tribule collegium; [13] et **tributim** adverbium .i. de tribu in tribum, Horatius in sermonibus primores populi arripuit, populisque tributim. [14] Tribulis componitur **contribulis** .i. cognatus eiusdem tribus. [15] Invenimus etiam **contribulus** a um in eodem sensu, Iosephus in quarto non enim iustum est a contribulo reditus sustinere. [16] Tribuo componitur **retribuo** is, [17] **attribuo**, [18] **contribuo**, [19] **distribuo** et ab istis verbalia.

T xviii [1] **Tres** nomen indeclinabile, [2] inde **trinus** a um, [3] et hec **trinitas** tis, [4] et **trinarius** a um, [5] et **ter** adverbium, [6] unde **ternus** a um, [7] et **ternarius** a um, [8] et hic **ternio** nis .i. ille qui habet tres milites sub custodia sua sicut

---

T xvi **10** Plaut. *truc.* 611: tympanotribam amas

T xvii **12** Hor. *epist.* I 13,15 *non repperi* **13** Hor. *serm.* II 1,69: primores populi arripuit populumque tributim **15** Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* IV *266 B.*

T xvi **3** *s.l.* M_1 *om.* A **4** *post* 1 P_1 **5** frequenter tinnire: frequentativum M_1AP_1 ⟨et tinnulus a um⟩ P_1 **6** li ⟨.i. campana⟩ H **7** ni ⟨.i. quoddam instrumentum musicum⟩ H **8** timpanistra: timpanista P_1 / in: cum φ **9** as ⟨.i. in timpano canere⟩ H **10** hec (*Mai*): hic V_1 / et canit *om.* H / in: cum φ / amas ⟨et timpanista sicut citharista⟩ P_1

T xvii **1** tribui *om.* M_1 / tributum tu *om.* P_1 / neutrum: activum P_1 **2** tributus a um: verbalia φ ⟨tributio⟩ P_1 **3** ti ⟨.i. vestigal⟩ H **4** *post* 9 P_1 / tributarius: tribunarius A **5** *om.* P_1 / tributalis: tribunalis φ / tributale ⟨ambo pro eo qui tributum dat⟩ H **6** ni ⟨.i. prepositus⟩ H **7** um ⟨pertinens ad tribunum⟩ H **9** protribunali: protribunal P_1 **12** Horatius ⟨in epistolis⟩ H / ut cum pilleolo *om.* P_1 / hinc ... collegium *om.* P_1 / secundis: seculis φ ⟨costituendis⟩ H φ **13** in sermonibus ... arripuit *om.* P_1 / arripuit *om.* I / populisque: populusque M_1 populis P_1 **15** in quarto *om.* P_1 / enim *om.* V_1P_1 / iustum est: est iustum P_1 / contribulo: tribulo P_1 / sustinere: sumere P_1 **18** *om.* I / contribuo: circumtribuo P_1 **19** distribuo: destribuo P_2

T xviii **1** tres: tris ⟨grecum est unde pluraliter hii et hee tres et he tria⟩ P_1 ⟨et hec tria⟩ H ⟨in plurali declinatur⟩ I / nomen indeclinabile *om.* P_1 **4** trinarius: ternarius I / um ⟨et trinaliter adverbium⟩ P_1 **5** *post* 9 P_1 **6** um ⟨et ternitas is, unde terne adverbium, et tertius a um⟩ P_1 **7** *om.* I **8** custodia sua: se IP_1 / sicut ... quattuor *om.* P_1

579 / 580 M.

dicitur quaternio qui habet quattuor, [9] et hoc **trigarium** ii .i. nomen trium Gratiarum, unde Martianus trigarium supplicantis germanitatis adveniet. [10] Item ab hoc nomine quod est tres **triginta** nomen indeclinabile, [11] unde **tricesimus** a um, [12] et **trigenus** a um, [13] et **trigies** adverbium, [14] et **trigesimalis**, [15] et hoc **trigintale** is, [16] et hic et hec et hoc **trilix** cis .i. triplex, unde Prudentius in sicomachia consertoque adamante trilicem induerat loricam. [17] Item ab hoc nomine quod est tres hec **triateris** is, [18] vel hoc **triatericum** ci .i. festum Bacchi ter in anno celebratum, [19] et hic **trimus** mi .i. trium annorum, Iosephus in secundo et cum trimus esset Moyses effectus, [20] et inde hic **trimatus** ui .i. spatium trium annorum, [21] et hec **triremis** is .i. navis trino ordine navigantium ducta, Horatius nauseat an locuples, quem ducit priva triremis. [22] Item ab hoc nomine quod est tres hoc **triclinium** ii .i. terna sessio convivantium, [23] et inde dicitur hic **architriclinus** ni .i. princeps et magister eorum qui in tali ordine convivantur, [24] et hic **trigamus** mi .i. trium uxorum maritus, [25] et hic **tressis** is .i. tres obolos valens, Persius tressis agaso vappa lippus. [26] Item ab hoc nomine quod est tres hic **trimegistus** ti .i. ter maximus qui tres scilicet habet potestates vel qui ter est in potestate elevatus, [27] et hic **triumvir** ri .i. ille qui habet potestatem super tres viros, [28] quod etiam **tritarcha** dicitur, [29] et inde hic **triumviratus** tui .i. eius potestas, [30] et hoc **tridental** is .i. quoddam vas, [31] et hic **triens** tis .i. vas, Iuvenalis nec habet quem porrigat ore trientem; [32] et hoc **trivium** vii, [33] unde **triviatim** .i. ubique adverbium, [34] et hec **trivia** e .i. Diana, [35] et hic et hec **trivialis** et hoc triviale, [36] et **trivialiter** adverbium.

---

9 Mart. Cap. IX 895: trigarium supplicantis semper germinatis adveniet **16** Prud. *psych.* 125: consertoque adamante trilicem induerat thoraca **19** Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* II 230 B.: cum trimus fuisset effectus **21** Hor. *epist.* I 1,93: nauseat ac locuples, quem ducit priva triremis **25** Pers. V 75-76: tresis agaso, vappa lippus **31** Iuv. III 267

---

quattuor ⟨sub se⟩ I **9** germanitatis *om.* P_1 **10** tres ⟨ternus a um et⟩ H **11-12** *mutato ordine* P_1 **13** et ⟨trigesies vel⟩ M_1A / trigies: trigesies HP_1 **14** *om.* P_1 / trigesimalis: trigemalis AM_1 *ante corr.* **15** *om.* H **16** in sicomachia ... adamante *om.* P_1 / loricam (*Mai*): toricam V_1 toraca M_1A **19** mi: ma mum H / in secundo et *om.* P_1 **21** navigantium: remigantium M_1A / nauseat an locuples *om.* P_1 / an: ac H ut φ / quem ducit: quod ducit I / priva: prima V_1IP_1 **22** convivantium ⟨in lectis, nam cline dicitur lectus, unde clinicus a um, unde per compositionem inclino as antiqui enim in lectis cenabant, et componitur triclinium⟩ P_1 **23** et magister *om.* P_1 **24** .i. ⟨vir⟩ H / uxorum ⟨et hec trigamia e⟩ H / maritus ⟨nam gama dicitur mulier⟩ P_1 *om.* H **25** obolos: asses P_1 / agaso: agosa I / lippus: lipus H **26** scilicet *om.* I / elevatus: elatus P_1 **28** *om.* HP_1 / quod: qui P_2 / tritarcha (*Mai*): tetracha $V_1IM_1P_2$ detrarcha A **30** .i. quoddam vas *om.* P_1 **31** vas: tertia pars denarii H (*probante Mai*) ⟨quoddam vel obolus⟩ P_1 / nec habet *om.* P_1 / nec: natura I / porrigat: porriget I **32** vii ⟨.i. divisio trium viarum⟩ H **33** .i. ubique *s.l.* M_1 *om.* A **35** triviale ⟨.i. publicus⟩ H **36** adverbium ⟨.i. publice. Item ab hoc nomine tres hic tridens tis .i. ferrum illud unde carnes extrahuntur ab olla quod aliter fuscina et fuscinula et creagra dicitur, et hic et hec et hoc tripes pedis, unde hic et hec tripedilis et hoc tripedile, et hec tripeda de .i. mensa Apollinis vel Martis vel alicuius ceterorum deorum⟩ H ⟨Tris componitur trisdecim, a quo tridecimus a um. Componitur etiam triscenti e a⟩ P_1

580 / 581 M.

T xix [1] **Tardo** as verbum neutrum, inde verbalia, [2] et **tardus** a um quod comparatur tardior tardissimus, [3] unde **tarde** tardius tardissime adverbia, [4] et hec **tarditas** tis, [5] et **tardiusculus** a um .i. aliquantulum tardus, [6] unde **tardiuscule** adverbium, [7] et **tardito** as .i. sepe tardare. [8] Tardo componitur **retardo** as.

T xx [1] **Taceo** es tacui itum tu verbum neutrum, [2] inde **tacitus** a um, [3] et **tacite** adverbium, [4] et **taciturnus** a um, [5] unde hec **taciturnitas** is. [6] Taceo componitur **obticeo** es, [7] unde **obticesco** is, [8] **conticeo** es, [9] unde **conticesco** cis, [10] et **reticeo** es, [11] unde **reticesco** cis.

T xxi [1] **Terminus** ni, [2] inde **termino** as .i. finire, [3] unde **terminatus**, [4] **terminatio**, [5] **terminabilis**, [6] quod componitur **interminabilis**, [7] unde **interminabiliter** adverbium. [8] Termino componitur **contermino** as .i. coniungere, unde Ambrosius super Egisippum ipsa Egiptus areolis Libie conterminat; [9] **extermino** as .i. exulari et dicitur exterminare quasi extra terminos ponere, [10] unde **exterminator**, [11] **exterminatus**, [12] **exterminatio**, [13] et hoc **exterminium** nii .i. desolatio, [14] et **exterminabilis**, [15] quod componitur **inexterminabilis**, [16] **determino** as, [17] unde **determinatus**, [18] et hec **determinatio** nis, [19] **determinate** adverbium, [20] et componitur **indeterminatus**, [21] unde **indeterminate** adverbium. [22] Terminus componitur **conterminus** a um .i. vicinus, [23] et **interminus** a um .i. sine termino existens, unde Augustinus de civitate Dei in duodecimo si eternitati intermine compateretur. [24] Componitur quoque terminus **anterminus** a um .i. iuxta terminos positus.

T xxii [1] **Torqueo** es torsi tortum tu verbum activum, [2] inde **tortor** oris, [3] inde

---

8 Ambrosius = Heges. IV 27,1: ipsa Aegyptus aridis Libiae conterminat **23** Aug. *civ.* XII 13: si aeternitati interminae comparentur

---

T xix **1** neutrum: activum I P_1 / inde verbalia *om.* φ P_1 **2** tardior tardissimus *om.* φ **3** tarde ... tardissime *om.* φ **4-6** *om.* V_1 **7** .i. sepe tardare: frequentativum φP_1 **8** as ⟨unde verbalia⟩ HI ⟨detardo⟩ P_1

T xx **4** um ⟨teciturnior taciturnissimus⟩ P_1 **6** *post* 10 P_1 / es ⟨que omnia supinis carent et neutra sunt⟩ P_1 **9** *om.* IM_1AP_1 **11** *om.* P_1 / is ⟨et ab istis verbalia⟩ H

T xxi **3-4** terminatus, terminatio: verbalia φ **3** unde ⟨hic terminator ris, et hec terminatrix cis et⟩ H **7** adverbium ⟨et interminus a um interminabilis unde Dei filius invisibilis interminus⟩ P_1 **8** termino: terminus P_1 / super Egisippum ipsa *om.* P_1 / areolis *om.* P_1 **9** .i. ... quasi *om.* P_1 / .i. ⟨destruere vel⟩ H / exulari: exulare IM_1A ⟨facere⟩ M_1A / terminos: terminum P_1 / ponere ⟨unde [*psalm.* LXXIX 14] exterminavit eam aper de silva⟩ P_1 **10-11** *mutato ordine* P_2 **10** exterminator ⟨et hec exterminatrix cis⟩ H **14** exterminabilis ⟨dignus exterminari⟩ P_1 **15** *om.* I$P_2$$P_1$ **17** unde ⟨determinator, determinatrix⟩ H **18-19** *mutato ordine* V_1 **20-21** *om.* P_2 **21** adverbium ⟨et indeterminanter adverbium⟩ P_1 **22-23** vicinus ... .i. *om.* V_1 **23-24** interminus ... um .i. *om.* P_1 **23** eternitati: exterminati I / intermine: interminate *et s.l.* vel intermine H / compateretur: comparentur I

T xxii **1** torsi ⟨torsum su vel⟩ P_1 **2** oris ⟨et hec tortrix cis⟩ H

tortus a um, [4] hec **tortio** nis, [5] et hic et hec **tortilis** et hoc tortile, [6] unde **tortiliter** adverbium, [7] et hec **tortura** e, [8] et hec **torta** e, unde in libro Regum primo futurum est, ut unusquisque accipiat nummum argenteum, et tortam panis. [9] Item a torqueo **tortuosus** a um, [10] et hoc **tormen** nis, [11] unde hoc **tormentum** ti, [12] et **tormentor** aris, [13] unde **tormentator**, [14] **tormentatus**, [15] **tormentatio**, [16] et hic **tornus** ni, [17] unde **torno** as, [18] et inde **tornator**, [19] **tornatus**, [20] **tornatio**, [21] **tornatilis**, [22] et hic **trocus** ci, [23] quod aliter hic **topetillus** dicitur, [24] ab hoc adverbio quod est **toper** .i. cito quia cito se volvit. [25] Item a torqueo hic **torques** is, [26] unde hic **torquatus** ti qui torquem gerebat, [27] et hoc **torculare**, [28] vel hoc **torcular** ris, [29] et hic **torus** ri quod aliquando dicitur pro lecto, [30] et tunc inde venit hoc **toreuma** tis similiter pro lecto, unde Prudentius in sicomachia veterique toreumata rore rigantur; [31] et hoc **toral** alis .i. vestimentum quod pertinet ad torum, Horatius in epistolis ne turpe toral, ne sordida mappa corruget nares. [32] Quando vero torus dicitur pro palearibus que pendent ante pectus tauri tunc inde venit **torosus** a um .i. superbus, [33] unde **torose** adverbium. [34] Torqueo componitur **retorqueo** es, [35] **extorqueo**, [36] **intorqueo**, [37] **distorqueo**, [38] **contorqueo** es.

[1] **Testis**, [2] inde **testiculus** li quia testatur masculum hominem esse, [3] et T xxiii
hec **testa** te, [4] unde hec **testula** e, [5] et hec **testudo** nis, [6] unde **testudineus** a um, [7] et hoc **testacium** cii .i. multe teste, [8] similiter et **testor** aris, [9] unde **testator**, [10] **testatus**, [11] **testatio**, [12] et hoc **testimonium** nii, [13] et hoc **testa-**

---

8 I *reg.* II 36: futurum est autem ut quicumque remanserit in domo tua veniat ut oretur pro eo et offerat nummum argenteum et tortam panis **30** Prud. *psych.* 370 **31** Hor. *epist.* I 5,22-23

---

7 *om.* M_1A / tortura: tortula P_2 **8** e ⟨et tortula e⟩ M_1A / primo *om.* IP_1 / futurum ... unusquisque *om.* P_1 / futurum: finitum φ / ut *om.* I / accipiat ⟨quisque⟩ P_1 / nummum argenteum et *om.* P_1 **9** um ⟨et hec tortuositas tis⟩ H ⟨tortuose adverbium⟩ φ **10** nis ⟨.i. tormentum, unde torminosus sa sum .i. contractus quasi tormine plenus⟩ H **13-14** *mutato ordine* P_2 **13** tormentator ⟨ris, et hec tormentatrix cis⟩ H **16-19** *om.* P_2 φ **18** *om.* I / tornator ⟨ris, et hec tornatrix cis⟩ H **21** tornatilis: tornabilis M_1AP_1 **23** topetillus: torpetillus IA toperculus P_1 **24** toper: torper I / quia cito *om.* I **25** torques: torquens M_1A / hic: hec IP_2 / is ⟨.i. armilla⟩ H **26** gerebat: gerit HI **27-28** et hoc ... ris: et torcularis et hoc torculare I **28** ris ⟨.i. pressorium uvarum eo quod uve ibi torqueantur dum calcantur⟩ H **29** quod aliquando dicitur *om.* P_1 **30** unde ... rigantur *om.* P_1 **31** torum: lectum IM_1A / in epistolis *om.* P_1 / ne sordida mappa *om.* P_1 / corruget nares *om.* I **32** ante pectum: ante collum P_2 a collo M_1A / tauri ⟨vel sub mento hominis⟩ H **33** adverbium ⟨.i. superbe, et hec thorositas tis .i. superbia, et a toro hic torax racis .i. lorica quia pectus munit⟩ H **34-38** *alio ordine* P_1 **37** *post* 34 I **38** es ⟨et ab hiis verbalia⟩ HP_1 T xxii

1 testis ⟨tis, et secundum quosdam hic et hec testis et hoc teste, unde Ieronimus [*epist.* XXII 30,2] teste est tribunal ante quod iacui iudicium teste quod timui⟩ H ⟨omnis generis⟩ P_1 **2** quia: quod P_1 / masculum hominem: hominem masculum H hominem marem φ hominem P_1 / esse ⟨masculinum⟩ P_1 **7** testacium: testicium I / .i. ⟨locus ubi⟩ P_1 / teste ⟨sunt⟩ P_1 **8-14** *om.* φ **8** similiter: simul H / aris ⟨verbum deponens⟩ H **9** testator ⟨ris, et hec testatrix cis⟩ H **10** testatus ⟨ta tum, quod componitur intestatus .i. ille qui testamentum non fecit, et hic testatus tus tui⟩ H T xxiii

men nis, [14] unde hoc **testamentum** ti. [15] Testor componitur **contestor** aris, [16] **protestor**, [17] **attestor**, [18] **detestor**, et ab istis verbalia. [19] Testis componitur **testificor** aris, et inde verbalia.

T xxiv [1] **Tipus** pi .i. figura, [2] inde **tipicus** a um, [3] et **tipice** adverbium, [4] hic **archetipus** pi .i. princeps figurarum, unde Iuvenalis et iubet archetipos pluteum servare Cloantas; [5] et hic **zelotipus** pi .i. amasius invidens alterius vel invidiosus, [6] inde **zelotipa** e .i. invida, unde Iuvenalis si tibi zelotipe retegantur scrinia meche; [7] et inde **zelotipo** as .i. invidere.

T xxv [1] **Terreo** es rui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde **territus** a um, [3] et hic **terror** oris, [4] et **territo** as .i. frequenter terrere, [5] et hoc **terribulum** li .i. quodlibet tormentum eo quod terreat reos, [6] et hic et hec **terribilis** et hoc terribile, [7] unde **terribiliter** adverbium, [8] et **terribulosus** a um .i. terrore plenus, unde Sidonius aut frigore terribulosas. [9] Territus componitur **interritus**, [10] et **terrifico** as, [11] unde **terrificamen**, [12] **terrificus** a um, [13] et inde **terrifice** adverbium. [14] Terreo componitur **perterreo** es, [15] unde **perterritus** a um, [16] et componitur **imperterritus**, [17] **conterreo**, [18] **conterritus**, [19] **exterreo**, [20] **exterritus**.

T xxvi [1] **Tempus** oris, [2] inde hoc **tempusculum** li, [3] et **temporeus** a um, [4] et **temporaneus** a um, [5] et hic et hec **temporalis** et hoc temporale, [6] unde **temporaliter** adverbium. [7] Temporaneus componitur **intemporaneus** .i. non in tempore veniens, [8] et **temporaneus** .i. cum tempore veniens, [9] item

---

T xxiv 4 Iuv. II 7 6 Iuv. VI 278

T xxv 8 *non repperi*

---

14 ti ⟨et testabilis testabile⟩ P_1 **15** aris ⟨.i. adiurare⟩ H **17** *om.* M_1A **18** detestor ⟨taris .i. abominari⟩ H

T xxiv **1** .i. figura *in marg.* M_1 **2** um ⟨.i. figurativus⟩ H **4** archetipus: architipus V_1 / iubet *om.* P_2 / archetipos: architipos V_1 / pluteum *om.* P_1 / Cloantas: Cloantes M_1 *ante corr.* **5** pi: pa pum H / invidens alterius: invidus P_1 **6-7** *mutato ordine* P_1 **6** inde ... invida *om.* H / inde ⟨zelotipia .i. invidia et hec⟩ M_1A / zelotipa: zelotipia P_1 / .i. invida: invidia IP_2P_1 *om.* M_1A / retegantur: retigantur I / meche ⟨et inde hec zelotipia e .i. invidia⟩ H **7** as ⟨neutrum⟩ P_1

T xxv **1** rui ⟨ritum tu⟩ H / neutrum: activum HP_1 / et caret supinis *om.* H **4** frequenter terrere: frequentativum φP_1 **5** terreat: terret V_1 **8** terribulosus: terribuliosus P_1 / aut *om.* P_1 / terribulosas: terribuliosus ⟨apparet⟩ P_1 **10** ⟨terror componitur⟩ terrifico P_1 / as ⟨(unde hic terrificator ris, et hec terrificatrix cis *add.* H) et terrificatus ta tum, et hec terrificatio nis⟩ H P_1 **16** *post* 9 P_1 **18-19** *mutato ordine* I

T xxvi **3** um ⟨cum tempore veniens⟩ P_1 **5-6** *post* 7 I **6** adverbium ⟨et hec temporalitas tis⟩ H **7-8** *om.* P_1 **7** non in tempore: cum tempore non P_2 **8** *om.* I / temporaneus: contemporaneus H / veniens ⟨vel unius temporis existens⟩ H

a tempore **tempestus** a um .i. conveniens in tempore, [10] unde **tempestivus** a um in eodem sensu, Horatius in odis desine matrem tempestiva sequi viro. [11] Et componitur **intempestivus** .i. non in tempore veniens, Boetius intempestivi funduntur vertice cani. [12] Tempestus componitur **intempestus** .i. incongruus et inconveniens, Macrobius de Saturnalibus dixit quod intempesta nox dicitur, que non habet idoneum tempus gerendis rebus. [13] Item a tempore hec **tempestas** tis, [14] unde **tempestuosus** a um .i. tempestate plenus, [15] et **tempestuose** adverbium, [16] et **tempero** as, [17] unde **temperatus**, [18] quod componitur **intemperatus** a um, [19] unde **intemperate** adverbium, [20] sic etiam dicimus **intemperanter**, [21] et inde **intemperantia** e, [22] et iterum a tempero hec **temperies** ei, [23] et hoc **temperamentum** ti, [24] et hoc **tempe** nomen indeclinabile .i. amenus locus in planitie, [25] sicut **tesqua** dicuntur loca amena in silva, Horatius in epistolis deserta et inhospita tesqua. [26] Tempero componitur **contempero** as, [27] **attempero**, [28] **obtempero** .i. obedire, [29] **distempero**, et ab istis verbalia.

[1] **Tolus** li .i. templi summitas, [2] inde ut quidam volunt hic **talus** li quod aliquando dicitur pro extrema parte pedis, [3] et tunc inde venit hic et hec **talaris** et hoc talare, [4] et hic **talassus** si .i. vestigium in luto. [5] Dicitur etiam **talus** pro tessera, [6] et tunc inde venit hic **taxillus** li diminutivum, unde Pompinius dum contemplor pugnam, taxillos perdidi; [7] et **taxo** as .i. numerare, [8] unde **taxator** oris, [9] et **taxatorius** a um, [10] et **taxatus** a um, [11] et **taxatio** nis, [12] et hic **taxus** xi pro quadam arbore que venenata esse dicitur, [13] unde hoc **toxicum** tractum est .i. quoddam venenum, [14] et in- T xxvii

---

10 Hor. *carm.* I 23,12-13 **11** Boeth. *cons.* I *carm.* 1,11 **12** Macr. *Sat.* I 3,15: intempesta, quae non habet idoneum tempus rebus gerendis **25** Hor. *epist.* I 14,19 T xxvi

6 Pompon. *atell.* 190 Ribb.[3]: dum contemplor orcam... taxillos perdidi T xxvii

---

9 conveniens: veniens P_1 / in: cum H **10** in odis *om.* P_1 / matrem *om.* I / viro *om.* IP_2P_1 **11** tempore ⟨congruo⟩ H / intempestivi: intempestiva M_1 / vertice: tempore I **12** incongruus et *om.* P_1 / et inconveniens *om.* φ / de Saturnalibus *om.* V_1P_1 / dixit: dicit φ *om.* V_1P_1 / quod *om.* V_1P_1 / nox *om.* P_1 / dicitur ⟨hora⟩ P_1 / gerendis rebus: rebus gerendis H **14** .i. tempestate plenus *om.* φ **16** as ⟨unde hic temperator ris, et hec temperatrix cis⟩ H **17** temperatus ⟨temperatio⟩ P_1 **20** intemperanter ⟨et hec intemperantia e⟩ H **21** e ⟨et hic et hec temperabilis et hoc temperabile, et hic et hec intemperabilis et hoc intemperabile, et temperabiliter, et intemperabiliter adverbia⟩ H **22** *om.* P_2 / et iterum a tempero *om.* M_1A / ei ⟨hec temperantia⟩ M_1A ⟨et temperabilis le quod componitur intemperabilis⟩ P_1 **24** planitie ⟨unde Statius Achilleidos [I 237] illum non alias redditurum ad Tessala Tempe⟩ H **25** *om.* P_1 / tesqua: tesca I / loca amena: inamena loca IP_2 / in epistolis *om.* V_1 / tesqua: tesca I **28** *om.* I *Mai* **29** et ab istis verbalia *om.* φ

T xxvii *post* T xxii I

2 ut quidam volunt: secundum quosdam P_1 / quod aliquando dicitur *om.* P_1 / dicitur: ponitur M_1P_2 / extrema parte: extremitate P_1 parte I **3-5** *om.* P_1 **6** pugnam: pugiles P_1 / perdidi: amisi P_1 **7** ⟨dicere vel pretium alicuius rei imponere vel⟩ numerare M_1A **8** oris ⟨et hec taxatrix cis⟩ H **9** *post* 11 HI **10** *om.* M_1A **12** hic: hec P_2 / pro quadam arbore: .i. quedam arbor φ **13** tractum est .i. *om.* P_1 / venenum: genus veneni φ

de **toxicus** a um, [15] et **toxicatus** a um .i. veneno illo infectus. [16] Item a taxando .i. a numerando secundum quosdam hec **tessera** e, [17] unde et hec **tessella** e .i. parva tessera, Iuvenalis nulla uncia nobis est eboris aut tesselle; [18] et per compositionem **dumtaxat** adverbium .i. solummodo. [19] Taxo componitur **pretaxo** as .i. numerare, et inde verbalia.

T xxviii [1] **Tristis** comparatur tristior tristissimus, [2] unde **tristiter** tristius tristissime adverbia, [3] et hec **tristitia** e, [4] et **tristor** aris unde verbalia. [5] Et componitur **contristor** aris, et inde verbalia. [6] Tristis componitur **subtristis** .i. aliquantulum tristis, [7] et **quamtristis** .i. valde tristis, [8] et **tristisonus**, [9] et **tristificus**.

T xxix [1] **Texo** is texui verbum activum, [2] inde hic **textor** oris, [3] et hec **textrix** cis, [4] et **textus** a um, [5] et hic **textus** ui, [6] et hec **textrina** ne .i. locus texentium, [7] et **texito** as .i. sepe texere, [8] et hic et hec **textilis** et hoc textile quod facile texitur, [9] et hec **tela** e, [10] quod componitur hec **subtela** e .i. deceptio, Plautus in Amphitrione quando ob subtelas tuas te morti misero; dicitur etiam subtela in alio sensu pro corrigia que tenditur sub cauda equi. [11] Item tela componitur hoc **subtemen** nis .i. lignum illud in quo tela texitur, Ovidius metamorphoseos in sexto inseritur radiis medium subtemen acutis; [12] et **protelo** as .i. prolongare, [13] unde **protelator**,

---

T xxvii **17** Iuv. XI 131-132: nulla uncia nobis | est eboris, nec tessellae

T xxix **10** Plaut. *capt.* 691-692: quando ... ob sutelas tuas te morti misero **11** Ov. *met.* VI 56: inseritur medium radiis subtemen acutis

---

14 um ⟨.i. venenosus⟩ H **15** toxicatus a um: toxico as H / infectus: inficere ⟨unde verbalia⟩ H **16** taxando: taxo P_1 / a numerando *om.* P_1 / tessera: tessara IP_1 tessare P_2 **17** tessella (*Mai*): texella V_1 taxella I / parva tessera: diminutivum P_1 / tessera: tessara V_1I / Iuvenalis ... tesselle *om.* P_1 / nobis est: est nobis I / tesselle: texelle V_1 taxille I **18** .i.: vel V_1 / solummodo: tantummodo IP_1 ⟨vel saltem adverbium et secundum quosdam hic taxus xi .i. bestiola que anglice brock dicitur⟩ H **19** .i. ⟨ predicere vel moderari pretium vel⟩ M_1A / .i. numerare: nunciare I *om.* P_1 / verbalia ⟨tolus componitur phaletolus⟩ M_1A ⟨hic taxus xi pro animali quod alio nomine dicitur melota, unde circuierit in melotis in pellibus caprinis quoniam de pilis illius animalis fit quoddam asprum vestimentum⟩ P_1

T xxviii *om.* I
1 tristior, tristissimus *om.* φ **2** tristiter: triste P_1 **3** *om.* φ **4** tristior aris: tristo tas H **5** *om.* M_1A / contristor aris: contristo tas H ⟨et contristo as avi⟩ P_1 **8** tristisonus ⟨na num .i. triste sonans⟩ H **9** tristificus: tristidicus P_1 ⟨et tristifico as (avi neutrum *add.* P_1 .i. tristem facere *add.* H)⟩ HP_1

T xxix **1** texui ⟨tertum tu⟩ HP_1 / verbum activum *om.* P_2 **4** *om.* φ **5** ui ⟨et hec textura re⟩ H **7** .i. sepe texere: frequentativum P_1 **8** textilis: texilis P_2P_1 / textile: texile P_2P_1 ⟨vel texilis⟩ H ⟨vel texibilis⟩ P_2 **10** quod ... e *om.* I / in Amphitrione *om.* P_1 / quando *om.* P_1 / ob: hoc per I / morti: mori φ / misero: misere V_1 / in alio sensu *om.* P_1 / equi ⟨sicut antela que tenditur ante pectus⟩ H **11** in: cum M_1 / metamorphoseos ... radiis *om.* P_1 / metamorphoseos *om.* V_1 / medium *om.* I **13** protelator ⟨ ris, et hec protelatrix cis⟩ H

585 / 586 M.

[14] **protelatus**, [15] **protelatio**, [16] et hoc **protelamen** is .i. dilatio. [17] Texo componitur **retexo** is, [18] **obtexo**, [19] **contexo**, [20] **intexo**, [21] **subtexo**.

[1] **Titan** nis .i. sol, [2] inde hic **Titanus** ni .i. nomen cuiusdam gigantis qui dicitur esse filius terre, [3] unde et **Titanes** vocamus omnes gigantes. [4] Et hic **titulus** li dicitur a Titane quia illuminat librum, [5] unde **titulo** as, [6] et illud componitur **intitulo** as, [7] et **pretitulo** as, [8] et **attitulo** as, et ab istis verbalia. T xxx

[1] **Tabeo** es tabui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde **tabidus** a um, [3] et hec **tabes** is, [4] et **tabo** indeclinabile, [5] et per compositionem **tabefacio** cis, [6] unde **tabefactus** a um, [7] et hec **tabefactio** nis. [8] Item a tabeo **tabesco** cis, [9] quod componitur **intabesco** cis, [10] et **extabesco** is, [11] et **contabesco** is. [12] Similiter tabeo componitur **contabeo** es, [13] **extabeo**, [14] **distabeo**, [15] **intabeo** es. T xxxi

[1] **Trudo** is trusi sum su verbum activum, [2] inde hic **trusor** oris, [3] **trusus** a um, [4] **trusio** nis, [5] et hic et hec **trux** cis, [6] unde **truculentus** a um et comparatur truculentior truculentissimus, [7] unde **truculente** truculentius truculentissime adverbia, [8] et hec **truculentia** e, [9] et **trucido** as .i. cruciari, unde verbalia. [10] Item a trudo hic **trutannus** ni, [11] et hec **trutina** e .i. lingua libre, quia semper truditur foras, [12] et inde **trutino** as .i. librare equipendere, Persius g r a n d i a c u m s e c u m t r u t i n a n t u r v e r b a. [13] Trudo componitur **detrudo** is, [14] **intrudo**, [15] **contrudo**, unde verbalia. T xxxii

---

12 Pers. III 81-82: murmura cum secum ... trutinantur verba

---

16 dilatio: dilatatio H **19** *post* 21 I **21** subtexo ⟨pretexo xis, inde hec pretextura, et hec pretexta te .i. vestis nobilium, et ab omnibus aliis verbalia⟩ H ⟨omnia neutra⟩ P_1

3 Titanes: Titanos P_1 / gigantes ⟨(et Titanius a um, et hoc Titanium nii .i. origo gigantum *add.* H) Virgilius [*Aen* VI 580] h o c g e n u s a n t i q u u m t e r r e T i t a n i a p u b e s (putres *et s.l.* patres H et hec Titania Diana *add.* P_1)⟩ HP_1 **6** *om.* P_2 **7-8** *mutato ordine* I **8** as ⟨retitulo las⟩ H T xxx

1 tabui *om.* M_1A **2** um ⟨et comparatur tabidior tabidissimus, unde tabide tabidius tabidissime adverbia⟩ H **3** is ⟨.i. putredo⟩ H **4** et ⟨tabi⟩ P_1 / tabo: tabe M_1A / indeclinabile ⟨.i. tabes⟩ H **6-7** *om.* I **8** cis ⟨incoativum⟩ P_1 **10-11** *mutato ordine* P_1 *om.* I **12-15** *alio ordine* φ **14** *om.* φP_1 **15** *post* 12 P_1 T xxxi

1 trusi sum su *om.* I **4** *om.* P_1 **5** cis ⟨inde truciter adverbium⟩ H **6** um ⟨.i. trux⟩ H / comparatur: componitur *Mai* / truculentior truculentissimus *om.* φ **7** truculente ... truculentissime *om.* φ / truculente ⟨vel truculenter⟩ H **9** trucido: truculo φ / as ⟨.i. truciari⟩ M_1A / .i. ⟨interficere vel⟩ H / cruciari: cruciare ⟨vel cruciter cedere⟩ P_1 **10** ni ⟨unde trutannicus a um⟩ P_1 **11** lingua: lingula M_1A **12** equipendere: equipondere A equiponderare I *om.* P_1 / Persius ... verba *om.* I / cum *om.* P_1 / secum *om.* HP_1 **13** is ⟨obtrudo, retrudo⟩ P_1 **14** intrudo ⟨extrudo⟩ I **15** contrudo ⟨dis, retrudo dis, extrudo dis⟩ H / verbalia ⟨et extrudo⟩ P_1 T xxxii

586 M.

T xxxiii [1] **Tirannus** ni, [2] inde hic **tirannulus** li, [3] et **tirannicus** a um, [4] unde **tirannice** adverbium, [5] et hec **tirannia** e, [6] et hec **tirannis** dis, [7] et hic **tiro** onis .i. novus miles, [8] unde hic **tirunculus** li, [9] et hoc **tirocinium** nii.

T xxxiv [1] **Tam** coniunctio, [2] inde ut quidam volunt **tantus** a um, [3] unde **tantum** adverbium, [4] et **tantulus** a um, [5] et **tantillus** a um ambo diminutiva, unde Ambrosius super Egisippum cui te moritura credam, aut cui te tantillum relinquam? [6] Tantus componitur **tantundem,** [7] et **tantisper** .i. interim interea, Plautus in aularia tantisper ego hic ad ianuam concessero. [8] Tam componitur **tametsi**.

T xxxv [1] **Torpeo** es pui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde **torpidus** a um, [3] et hic **torpor** oris, [4] et hec **torpedo,** [5] et **torpesco** cis. [6] Torpeo componitur **contorpeo** es.

T xxxvi [1] **Trans** prepositio, [2] inde hoc **transtrum** tri .i. sedes navigantium, Persius cena sit in transtro, vegentanumque rubellum; [3] et secundum quosdam hic et hec **tranquillis** et hoc tranquille. [4] Dicitur a trans hec **tranquillitas** tis, [5] et **tranquillo** as .i. pacificare, Plautus in captivis cuius numquam vultum tranquillavit. [6] Hinc etiam plurime partes dirivantur per compositionem sicut sunt iste **transio** is, [7] **transnato** as, [8] **transvolo** as, [9] **transmeo** as de quibus in suis locis sufficienter egimus.

T xxxiv 5 *non repperi* 7 Plaut. *aul.* 666: tantisper huc ego ad ianuam concessero

T xxxvi 2 Pers. V 147: cena sit in transtro, veientanumque rubellum 5 Plaut. *capt.* 106: quoius numquam voltum tranquillavi

---

T xxxiii 2 li ⟨diminutivum⟩ P_1 7 miles ⟨et hoc tirannum ii⟩ I 8-9 *om.* I 8 li ⟨diminutivum⟩ H 9 nii ⟨.i. novi militis exercitium, et tirocinor naris .i. novam militiam gerere⟩ H

T xxxiv 1 coniunctio: adverbium P_1 2 ut quidam volunt: secundum quosdam P_1 3 *om.* IM_1A 4 *ad* 5 *post* um I 5 Ambrosius: Augustinus I / cui ... aut *om.* P_1 / te moritura: te morituro I moritura P_2 / credam *om.* I / te tantillum: tantillum P_1 6 tantus: tantum H 7 .i. ... tantisper *om.* I / interim (*Mai*) ⟨intantum⟩ V_1H / aularia: aurelia φ *om.* P_1 / ego hic *om.* P_1 / concessero: concesso P_1 8 tametsi ⟨.i. quamvis⟩ H

T xxxv 4 torpedo ⟨dinis .i. torpor⟩ H 5 cis ⟨incoativum⟩ P_1 6 contorpeo: intorpeo M_1 / es ⟨retorpeo pes, et ab hiis verbalia⟩ H

T xxxvi 2 navigantium: remigantium φ ⟨in navi⟩ H / transtro: transtris P_1 / vegentanumque: vegetantiumque V_1 veietantanumque *Mai om.* IP_1 / rubellum: rebellum A ⟨exalet vapida lesa pice sessilis obba⟩ H *om.* IP_1 3 quosdam ⟨tranquillus a um⟩ P_1 / hic ... trans ⟨unde tranquillus la lum et⟩ H *om.* P_1 5 pacificare ⟨unde tranquillus a um⟩ I / in captivis *om.* P_1 / cuius: qui P_1 / vultum *om.* P_1 / tranquillavit: tranquillum I 6 plurime *om.* P_1 / dirivantur: derivari possunt H / sunt iste: ut P_1 *om.* I / transio is: transeo ⟨transmito et cetera⟩ P_1 7-9 *om.* P_1 7 *om.* I 9 transmeo as *post* 7 H *om.* I / in ... egimus: supra diximus I

586 / 587 M.

[1] **Turgeo** es turgui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde **turgenter** adverbium, [3] et **turgidus** a um, [4] unde **turgidulus** a um .i. aliquantulum turgidus, [5] et hic **turgor** oris, [6] et hec **turgiditas** tis ambo in uno sensu, [7] et hoc **tergum** gi, [8] et hoc **tergus** oris ambo pro dorso, [9] et inde **tergoreus** a um, [10] et per compositionem **tergiverso** as .i. in diversas partes vertere, [11] unde hic **tergiversator** oris .i. versipellis et deceptor, [12] et hec **tergiversatio** onis .i. deceptio. [13] Item a turgeo hoc **turgiolum** li .i. vas inferius grossum et turgidum, [14] et **turgesco** is, [15] quod componitur **inturgesco** cis. T xxxvii

[1] **Torreo** es rui tostum tu verbum activum .i. comburere, unde Theodolus E t h i o p u m t e r r a s i a m f e r v i d a t o r r u i t e s t a s; [2] et inde **torridus** a um, [3] et **tostus** a um ambo in uno sensu, Ovidius metamorphoseos in secundo t o s t o s e n a s p i c e c r i n e s, [4] et **torresco** is, [5] et hic **torris** is pro ticione, unde in Zacharia h i c e s t t o r r i s e r u t u s d e i g n e, [6] et inde hic **torriculus** .i. parvus torris. [7] Et secundum quosdam hic **torrens** tis dicitur a torreo per antifrasim .i. per contrarium quia torrens non torret .i. non fervet sed potius fervorem extinguit. T xxxviii

[1] **Tenuis**, [2] inde **tenuiter** adverbium, [3] et hec **tenuitas** is, [4] et **tenuo** as, [5] componitur **attenuo** as, [6] et **extenuo** as, unde verbalia. [7] Tenuis componitur **quamtenuis**, [8] et **pertenuis** .i. valde tenuis. T xxxix

---

1 Theodul. *ecl.* 1 **3** Ov. *met.* II 283 **5** *Zach.* III 2: iste torris est erutus de igne

---

T xxxvii *post* T xxxix P_1

2 inde ⟨hic et hec et hoc turgens tis, a quo⟩ H **3** um ⟨quod comparatur turgidior turgidissimus, unde turgide turgidius turgidissime adverbia⟩ HP_1 **4** .i. aliquantulum turgidus *om.* P_1 **7** tergum: turgum A **8** ambo pro dorso: idem P_1 **10** tergiverso as: tergiversor aris M_1A / diversas partes: diversam partem M_1 ⟨se⟩ H ⟨tergum⟩ P_1 **11** versipellis et *om.* P_1 **12** .i. deceptio ⟨et a tergo tergo gis tersi, unde verbalia, et hoc tersorium rii, et hec tergilla le ambo in uno sensu, et per compositionem hoc manutergium gii .i. illud unde manus tergimus, et hoc facitergium gii unde faciem. Tergo componitur abstergo gis, pertergo gis, retergo gis, detergo gis, contergo gis, et ab hiis verbalia⟩ H *om.* P_1 **14** is ⟨incoativum⟩ P_1

1 activum: neutrum P_1 / .i. comburere ... estas *om.* P_1 / estas ⟨et inde tostor toris, et hec tostrix cis⟩ **2** *ad* 3 *post* um H **3** ambo ... sensu: idem P_1 / metamorphoseos in secundo *om.* V_1AP_1 **5** ticione: ustione P_1 / unde ... igne *om.* P_1 / est *om.* I **6** .i. parvus torris: diminutivum IP_1 **7** tis ⟨aquarum rivus ex glace et ex nivibus in montibus liquefactis collectus⟩ M_1A ⟨nam cito torret et excitatur quasi torrens habundantia aquarum ex inundatione procedens pluviarum vel⟩ P_1 / .i. per contrarium *om.* φP_1 / non torret .i. *om.* M_1P_2 / potius *om.* P_1 / extinguit ⟨torreo componitur pertorreo res, retorreo res, contorreo res, et ab hiis verbalia⟩ H T xxxviii

T xxxix *post* T xxxiv P_1

1 tenuis ⟨et hoc tenue comparatur tenuior tenuissimus⟩ H ⟨e et debet facere comparativum tenuior sed causa eufonie dicitur magis tenuis tenuissimus⟩ P_1 **2** tenuiter ⟨tenuitius tenuissime⟩ H **6** extenuo as *om.* P_1 **8** .i. valde tenuis *om.* P_1 / .i. ⟨ambo pro⟩ H

T xl [1] **Tepeo** es pui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde **tepidus** a um, [3] et **tepide** adverbium, [4] et hec **tepiditas** tis, [5] et hic **tepor** oris, [6] et **tepesco** is, [7] quod componitur **intepesco** is, [8] et **distepesco** is. [9] Tepeo componitur **intepeo** es, [10] et **tepefacio** cis, unde verbalia.

T xli [1] **Timeo** es timui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde **timidus** a um, [3] et hec **timiditas** tis, [4] et hic **timor** oris, [5] unde **timorosus** a um, [6] et **timorose** adverbium.

T xlii [1] **Tedet** verbum defectivum, [2] inde hoc **tedium** dii, [3] et hoc **tediolum** li diminutivum, [4] et **tediosus** a um .i. tedio plenus, [5] unde **tediose** adverbium. [6] Tedet componitur **distedet** .i. valde tedet, Plautus in Amphitrione haut quamquam tui me neque domi distedeat.

T xliii [1] **Tollo** is verbum activum et mutuat preteritum et supinum a verbo fero, [2] inde hic **tolus** i .i. templi summitas. [3] Et componitur **sustollo**, [4] **attollo**, [5] **extollo** is, [6] unde **extollenter** adverbium, [7] et **extollentia** e .i. superbia.

T xliv [1] **Truncus** ci, [2] inde hic **trunculus** li, [3] et **trunco** as, [4] quod componitur **detrunco** as, [5] et **obtrunco** as, et ab istis verbalia.

---

6 Plaut. *Amph.* 503: hau quod tui me neque domi distaedeat

T xl **2** um ⟨quod comparatur tepidior tepidissimus⟩ H **3** tepide ⟨tepidius tepidissime⟩ H **4** tepiditas: tepeditas M_1 **8** *om.* I **10** unde verbalia ⟨et tepefio fis⟩ H *om.* P_1

T xli *post* T xii P_1
1 netrum: activum M_1P_1 **2** um ⟨quod comparatur timidior timidissimus, unde timide timidius timidissime adverbia⟩ HP_1 ⟨et timide adverbium⟩ φ **5** unde ⟨timoratus ta tum .i. timorem habens et⟩ H / um ⟨.i. timore plenus⟩ HP_1 **6** *om.* I / adverbium ⟨timeo componitur pertimeo mes, unde Ovidius epistolarum [*her.* XX 1] pertimui scriptumque tuum sine murmure legi⟩ H ⟨Timidus componitur intimidus. Timeo componitur pertimeo, extimeo, unde pertimesco, et extimesco incoativa⟩ P_1

T xlii **4** .i. tedio plenus *om.* I **6** Plautus ... distedeat *om.* H / in Amphitrione *om.* P_1 / haut quamquam: haudquaque V_1 haud P_1 / tui *om.* I / neque: nec IM_1A *om.* P_1 / domi *om.* P_1

T xliii **1** is ⟨tuli latum tu⟩ H / mutuat: mutat P_1 / et supinum ⟨nam quandoque habet sustuli quandoque abstuli et sunt illa supina⟩ P_1 *om.* I / a verbo fero *om.* P_1 / fero ⟨.i. tuli et sublatum tu⟩ I **2** *om.* P_1 / tolus: tollus P_2 **4** *om.* P_2 **6** unde ⟨extollens quod comparatur extollentior extollentissimus⟩ H / extollenter ⟨extollentius extollentissime⟩ H **7** superbia ⟨a quibus verbalia⟩ P_1

T xliv **3** as ⟨.i. scindere⟩ H ⟨activum⟩ P_1 **4-5** *om.* I **5** as ⟨ambo in uno sensu .i. decurtare vel abscidere⟩ H / et ... verbalia *om.* M_1

588 M.

[1] **Tempto** as, [2] inde **temptator**, [3] **temptatus**, [4] **temptatio**, [5] et hoc **temptamen** nis, [6] et hoc **temptamentum** ti. [7] Temptatus componitur **intemptatus**. [8] Tempto componitur **attempto** as, [9] **retempto** as, [10] **pertempto** as, et ab istis verbalia. T xlv

[1] **Tempno** nis tempsi temptum tu verbum activum, [2] et componitur **contempno** nis, [3] unde hic **contemptor** oris, [4] **contemptus** a um, [5] **contemptio** nis, [6] et **contemptuosus** a um, [7] unde **contemptuose** adverbium, [8] et hic et hec **contemptibilis** et hoc contemptibile, [9] unde **contemptibiliter** adverbium. T xlvi

[1] **Tolero** as, [2] inde **toleratus**, [3] **toleratio**, [4] **tolerabilis**, [5] quod componitur **intolerabilis**, [6] unde **intolerabiliter** adverbium. T xlvii

[1] **Tropus** pi .i. figura, [2] inde **tropicus** a um, [3] et **tropice** adverbium, [4] et per compositionem hec **tropologia** e .i. excusatio, [5] quod aliter dicitur hec **apologia**, [6] et inde **apologeticus** .i. sermo excusatorius. T xlviii

[1] **Triumpho** phas, [2] inde hic **triumphator** oris, [3] et **triumphanter** adverbium, [4] **triumphatus** a um, [5] hic **triumphus** i. T xlix

[1] **Titubo** as, [2] inde **titubanter** adverbium, [3] et **titillo** as .i. titubare, [4] unde **titillicus** a um .i. titubatione plenus. T l

---

1 as ⟨verbum activum⟩ H 2 temptator ⟨ris, et hec temptatrix cis⟩ H 4 temptatio ⟨et hic temptatus tus tui⟩ H 5 *om.* H 6 ti ⟨et hic et hec temptabilis et hoc temptabile⟩ HP_1 T xlv

1 temptum tu ⟨.i. spernere, unde Claudius Claudianus [XXVI 647] d i s c i t e v e s a n e R o m a m n o n s p e r n e r e g e n t e s (tempnere *s.l.*)⟩ H *om.* P_1 2 nis ⟨in eodem sensu⟩ H 3 oris ⟨et hec contemptrix cis⟩ H 5 nis ⟨et hic contemptus tus tui⟩ HP_1 6 contemptuosus : contemptiosus H contemptosus I 7 contemptuose: contemptiose H contemptose I 9 adverbium ⟨et hec contemptibilitas tis⟩ H T xlvi

1 as ⟨ratum tu verbum activum .i. permittere pati, unde hic tolerator ris, et hec toleratrix cis⟩ H 2 inde ⟨tolerator⟩ I 3 toleratio ⟨nis, et hec tolerantia e .i. patientia⟩ H 4 tolerabilis ⟨a quo tolerabiliter adverbium⟩ H 5 quod: et *Mai* / intolerabilis ⟨intolerabilior intolerabilissimus Iuvenalis [VI 460] i n t o l e r a b i l i u s n i h i l e s t et cetera; unde intolerantia, et intoleranter adverbium⟩ P_1 6 *om.* $V_1P_2P_1$ T xlvii

2 um ⟨.i. figurativus⟩ H 4 .i. ⟨sermo figurativus vel⟩ H 6 sermo *om.* H T xlviii

1 phas ⟨ui atum tu verbum neutrum⟩ H ⟨verbum activum⟩ I 2-3 *mutato ordine* P_1 2 oris ⟨et hec triumphatrix cis⟩ H 3-4 *mutato ordine* HP_2 3 *om. Mai* / adverbium ⟨et hic triumphus phi, et hic et hec triumphalis et hoc le, unde triumphaliter adverbium⟩ H T xlix

1 as ⟨bavi batum tu verbum neutrum, a quo hic titubator ris, et hec titubatrix cis, et hec titubatio nis, et hic et hec titubabilis et hoc titubabile⟩ H ⟨neutrum⟩ P_1 3 titillo: titullo P_1 / titubare ⟨vel commovere⟩ H 4 titillicus: titullicus P_1 T l

589 M.

T li [1] **Theos** grece Deus latine, [2] inde hec **theoteta** te .i. deitas, [3] et **theoticus** a um .i. divinus, [4] et hic **theologus** gi .i. de divinis loquens, [5] unde **theologicus** a um, [6] et **theologice** adverbium, [7] et hec **theologia** e.

[1] Tenellus, aliquantulum tener.
[2] Temetum, vinum, merum, temulentia, ebrietas.
[3] Temulentus, ebrius. In libro regum estimavit eam Heli temulentam esse.
[4] Trene, lamentationes, unde trene Ieremie dicuntur.
[5] Tenabulum, venabulum.
[6] Tentigo, secretior pars vulve. Iuvenalis rigide tentigine vulve.
[7] Tentiginamus, luxuriosus, quasi amans tentiginem.
[8] Tensitare, frequenter tendere.
[9] Tenticula, decipula, fraus, stropha, tegna, deceptio, alterplicitas, complicitas, tergiversatio, dolositas, factio, fucositas.
[10] Tintitare, frequenter tingere.
[11] Tucetum, cibus ex carnis contusione. Persius tucetaque crassa.
[12] Tucetarius, qui facit tuceta.
[13] Tudatus, malleus, unde et tudates vocamus qui habent grossa capita.
[14] Tuditare, cum malleo percutere.
[15] Tusim, minutim, fractim, scissim, laceratim, dilaniatim, carptim, discerptim.

---

3 I *reg.* I 13 **6** Iuv. VI 129 **11** Pers. II 42

---

2 theoteta: theotica I theorica P_1 / deitas ⟨et theoricus ca cum .i. divinus, et per compositionem hec theodecos dei genetrix, et hec theologia e .i. sermo de divinis, unde thelogus ga gum .i. de divinis loquens⟩ H **3** theoticus: theoricus P_1 / divinus ⟨quod et theoricus dicitur⟩ φ **6** adverbium ⟨Trepido das davi tum tu verbum neutrum, inde trepidator, trepidatrix, et trepidatio, et hoc trepidamen nis, et hic et hec trepidabilis et hoc trepidabile, unde trepidabiliter adverbium. **7** *om.* H

Explicit tractatus primus super nonam decimam litteram H

Incipit secundus de eadem H Repetitiones -T- *Mai*

1-225 *(praeter 3, 4, 13, 25, 48, 68, 215) om.* M_1A

1 Tenellus ⟨valde tener vel⟩ H **2** temetum, vinum, merum *post* ebrietas P_2 **3** ⟨Thomum mi .i. incisio, inde per compositionem hic athomus mi quasi sine incisione. (Temulentum *add.* M_1A)⟩ Temulentus φ / eam Heli *om.* I / esse ⟨Temulentia ebrietas⟩ M_1A *om.* V_1H **4-5** *mutato ordine* P_2 **4** dicuntur ⟨.i. lamentationes⟩ H **5** venabulum ⟨rete, sagena⟩ H **6** Iuvenalis ... vulve *om.* I *Mai* **7-8** *mutato ordine* P_1 **7** Tentiginamus: Tentiginarius P_2 **9-10** *om.* P_2 **9** complicitas *om.* I / fucositas: fuscositas I ⟨fraudulentia, captio⟩ H **10** Tintitare (*Mai*): Tingutare V_1P_1 Tingitare I **11** Tucetum: Tuscetum I / carnis: carne P_2 / contusione: contunsione V_1I contusa P_2 ⟨factus⟩ P_1 / Persius / tucetaque crassa *om.* *Mai* tucetaque: tuscetaque I **12** *om.* P_2 / Tucetarius: Tuscetarius I / qui ⟨id⟩ I / tuceta (*Mai*): tucetam V_1 *om.* I **13** malleus: melleus P_2 / vocamus: dicimus IM_1A / grossa: crassa H **14** tuditare: tudare P_2 **15** scissim, laceratim *om.* I / dilaniatim: laniatim I ⟨cesim⟩ H / carptim, discerptim ⟨dilaceratim⟩ H *om.* I

589 / 590 M.

16 Turifex, sacerdos, antistes, presbiter.
17 Turibulum, vas ad recipiendum thus.
18 Tusculum, parvum thus. Plautus ego hoc tusculum emi et has coronas.
19 Turificina, domus ubi thus efficitur.
20 Turidus, fumosus. Ieronimus unusquisque faciem turidam gerit.
21 Tussitare, frequenter tussire.
22 Tigillum, pertica. Iuvenalis pendent anabatra tigillo.
23 Tages, fluvius infernalis.
24 Tiphona, serpens aquaticus. Lucanus avidos tiphonas aquarum.
25 Tuberosus, inflatus, elatus, tumefactus, vesicosus, ampullatus, turgidus, iperbolicus, extollens, superbus, insolens, arrogans, contumax, superciliosus, pompaticus, pomposus.
26 Tophus, lapis asper.
27 Tonstrina, locus ubi tondetur. Plautus in tonstrina ubi sedebam.
28 Tonsula, uncinus ferreus.
29 Tonsitare, frequenter tondere.
30 Tibialia, ocree circa tibias. Iosephus Golias galeam et tibialia habebat erea.
31 Tuberositas, superbia, elatio, extollentia, arrogantia, contumacia, insolentia.
32 Tegulator, tegularius, qui facit tegulas.
33 Tegellaria, venefica super tegulas sacrificans.
34 Techa, scrinium, repositorium, reconditorium.
35 Togilla, parva toga.
36 Teges, parva domus. Iuvenalis nusquam pons et tegetis pars.
37 Tremis, tertia pars solidi.
38 Tremissis quod solidum complet.
39 Turminosus, turgidus.
40 Tumentum, tumor.
41 Tubex, tubicen, tubicinator.

---

18 Plaut. *aul.* 385 20 *cf.* Hier. *in Is.* V 13,8 22 Iuv. VII 46 24 Lucan. VII 156 27 Plaut. *asin.* 343: in tonstrina ut sedebam 30 *non repperi* 36 Iuv. V 8

---

16 presbiter ⟨flamen⟩ H 17-18 *mutato ordine* H 17 recipiendum: incendendum P_2 18 Plautus *om. Mai* / ego ... coronas *om.* V_1 20 Ieronimus ... gerit *om. Mai* / turidam gerit: turidam gerat H gerit turidam I 22-23 *mutato ordine* P_1 22 Iuvenalis ... tigillo *om. Mai* / anabatra: anabrata V_1 23-24 *mutato ordine* H 23 *om.* P_2 24 tiphona: tiphon H / avidos: avidas H 25 *om.* P_2 / elatus *om.* M_1 / vesicosus ⟨ampullosus⟩ M_1A 27 Plautus ... sedebam *om. Mai* 28-29 *mutato ordine* P_2 28 uncinus: uncus I 30 galeam: galeamque P_2 31 *om.* P_2 / Tuberositas: Tuberatio P_1 / extollentia ... insolentia ⟨.i. inflatio⟩ H *om.* I 32 tegulator tegularius: tegularis V_1 33 venefica: veneficia P_2 35-36 *mutato ordine* H 35 togilla: togula H / ⟨toga⟩ togilla P_2 36-37 *mutato ordine* P_1 36 Iuvenalis ... pars *om. Mai* / et *om.* P_1 38 complet: implet H 40 tumentum: tumen I / tumor ⟨turgiditas⟩ H 41 *post* 36 P_2 / tubicinator ⟨tibicen torques, armilla, nauris, dextrochirium⟩ H

590 M.

42 Torosus, superbus.
43 Torquatus, qui fert torquem.
44 Tugurium, domuncula, casa, teges, opella, proseuca, meritorium.
45 Tegna, fraus.
46 Tegnosus, fraudulentus.
47 Tiara, cuculla vel caputium. Ovidius tempora purpureis temptat velare tiaris.
48 Tremulare, trepidare, timere, metuere, formidare, pavere, pavitare.
49 Tremor, timor, formido, metus, trepidatio.
50 Tabelliones, aleones, aleatores, tabellatores.
51 Taberniones, taberne sectatores.
52 Tabernaculum, domus in expeditione vel in deserto manentium.
53 Talassio, vas lanificiis aptum quod et calatus dicitur.
54 Todus, genus parvarum avium.
55 Todillus, admodum parvus.
56 Tutelator, defensor. Martianus hic tutelator fidissimusque germanus.
57 Tutelare, defendere, tueri, patrocinari, defensare, clipeare.
58 Trabaria, navis longa et stricta, que et littorea et caudea dicitur.
59 Tragum, genus navis piscatorie, que et verriculum dicitur.
60 Trabalis, trabes.
61 Tragula, genus teli.
62 Traha, genus vehiculi. Virgilius tribulique traheque pondere rastri.
63 Tumullus, parvus tumulus.
64 Turbulentus, turbatione plenus.
65 Turmella, parva turma, turmula.
66 Tractitare, frequenter tractare.
67 Turbidare, turbationem facere.
68 Turbela, turbatio. Augustinus omnem motum cordis et salum omnesque turbelas.

---

47 Ov. *met.* XI 181 **56** Mart. Cap. II 152 **62** Verg. *georg.* I 164: tribulaque traheaeque et iniquo pondere rastri **68** Aug. *civ.* VIII 17: omnem motum cordis et salum mentis omnesque turbelas

---

42-44 *om.* P_2 **42** *post* 44 H / superbus ⟨thorositas superbia⟩ H **44** domuncula: parva domus I ⟨parva⟩ P_1 / casa *om.* I P_1 / meritorium ⟨prostibulum⟩ H **43** *post* 40 P_1 **45** *ad* 44 *post* domuncula P_1 **47** caputium: capitium I ⟨vel pilleus⟩ H / purpureis *om.* I **48** timere ... pavitare *om.* M_1A / metuere *om.* I / pavere, pavitare ⟨pavescere, expavescere, stupere, tremere⟩ H *om.* I **49** timor ⟨pavor⟩ H / trepidatio ⟨stupor⟩ H **50-51** aleones ... taberniones *om.* I **50** tabellatores ⟨tabellaris⟩ H *om.* P_2 **52** manentium *om.* V_1 **53** *post* 55 P_1 / quod: qui *Mai* **56** defensor ... tutelator *om.* I / Martianus ... germanus *om. Mai* **57** defensare: defendere P_2 / clipeare *om.* P_1 **58** Trabaria ... trabearia I / et stricta que *om.* P_1 **59** *in marg.* H *om.* I / Tragum: Targum P_1 / piscatorie: piscatoris HP_2P_1 *et s.l.* vel piscatorie H / verriculum: verriculus P_1 **60** trabes ⟨trabecula vel trabicula parva trabes⟩ H **61** *om.* P_2 **62** Virgilius ... rastri *om.* I *Mai* / tribulique: tribulaque P_2 / traheque ⟨et iniquo⟩ HP_2 **63** *om.* P_1 **66** *om.* P_2 **67** Turbidare: Turbitare V_1 **68** Augustinus ... turbelas *om. Mai* / omnem *om.* P_1 / motum cordis: cordis motum P_1 / salum: salos P_1

590 / 591 M.

69 Triturare, terere.
70 Triones, boves quasi teriones .i. terram colentes, aliquando stelle. Ovidius gelidi caluere Triones.
71 Teretrum, taratrum quod perforat lignum.
72 Terebillum, parvum teretrum.
73 Terebrare, perforare.
74 Tricare, impedire, illaqueare, involvere.
75 Termus, vel teredo, vermis lignum comedens.
76 Trica, pro radice, pro meretrice, pro quolibet impedimento dicitur. Plautus quas mihi tricas.
77 Tritilis, quod facile teritur.
78 Triticum, frumentum, ador.
79 Trapeta, vas in quo aliquid teritur.
80 Trapezeta, nummularius.
81 Terrulentus, terra plenus.
82 Terrulenter, terrene. In decretis rem spiritualem terrulenter querere.
83 Tonsilla, remus, remex, remigium.
84 Tonstrina, locus tondentium.
85 Tonsus, remus. Lucanus et ineritia tonsis equora moture.
86 Tinnire, sonare.
87 Tinnitare, frequenter sonare.
88 Tintinnabulum, campana, nola.
89 Timpanistria, que canit cum timpano.
90 Timpanotria, timpanistria. Plautus timpanotriam amas.
91 Tribunal, sedes tribuni.
92 Tribunicius, pertinens ad tribunum.
93 Tribulis, de eadem tribu. Horatius ut cum pilleolo soleas conviva tribulis.
94 Tributim, de tribu in tribum.

---

70 Ov. *met.* II 171 **76** Plaut. *Curc.* 613: quas tu mihi tricas **82** Prud. *perist.* X 378: rem spiritualem terrulente querere **85** Lucan. V 448 **90** Plaut. *truc.* 611: tympanotribam amas **93** Hor. *epist.* I 13, 15

---

69 *post* 63 P_1 / terere ⟨arare⟩ H **70** Ovidius ... Triones *om. Mai* / gelidi: calidi P_1 / caluere: rapuere P_1 **71** Teretrum: Terebrum P_1 / taratrum: teratrum I traratrum *Mai* ⟨vel terebrum⟩ P_2 **72** Terebillum: Terebellum HIP_2 / teretrum: terebrum P_2P_1 ⟨vel tereber⟩ I **73** perforare ⟨penetrare⟩ H **75** Termus: Tremus P_1 / lignum: ligna P_1 **76** Plautus ... tricas ⟨narras⟩ H *om. Mai* **77** Tritilis: Tritile P_2 **78-80** *alio ordine* V_1 **79** aliquid ⟨ponitur vel⟩ P_1 **80** nummularius ⟨Teres teretis, rotundus⟩ H **81-82** *in unum coegit Mai* **81** plenus ⟨vel terrenus⟩ H ⟨unde⟩ *Mai* **82** terrene: adverbium P_1 *om.* V_1I / rem ... querere *om. Mai* / terrulenter: terrulentum P_1 **83** Tonsilla: Tussilla P_1 / remigium: tremigium P_2 **84** *om.* HIP_2 **85** remus *om.* P_2 / Lucanus ... moture *om. Mai* / equora *om.* I / moture *om.* I P_1 **86** sonare ⟨concrepare, boare⟩ H **86-87** sonare. Tinnitare *om.* P_2 **87** sonare: tinnire P_1 **88** nola *om.* HP_2 **89** que ... timpano *om.* P_1 / que (*Mai*): qui V_1P_2 **90** Timpanotria ⟨que notat in timpano⟩ H / timpanistria *om.* HP_1 / Plautus timpanotriam amas *om. Mai* **93** *om.* P_2 / Horatius ... tribulis *om. Mai*

591 M.

95 Trinarius, trinus.
96 Triens, tertia pars denarii. Iuvenalis nec habet quem porrigat ore trientem.
97 Terniones, trium militum magistri.
98 Trigenus, tricesimus.
99 Trigarium, nomen trium gratiarum.
100 Trilis, triplex. Prudentius consertoque adamante trilicem.
101 Tridental, vas cum tribus pinnis.
102 Trimus, trium annorum.
103 Trimatus, spatium trium annorum.
104 Triremis, navis trino ordine. Horatius quem ducit prima triremis.
105 Triateris vel triatericum, festum Bachi.
106 Triclinium, thalamus vel domus trina sessione ordinata.
107 Trigamus, vir trium uxorum.
108 Triumvir, magister trium virorum.
109 Tressis, tres obolos valens. Persius tressis agaso vapa lippus.
110 Tetrarcha, princeps quarte partis.
111 Tetrarchia, principatus super quartam partem.
112 Trimegistus, ter maximus vel ter sublimatus.
113 Trivium, divisio trium viarum.
114 Triviatim, ubique.
115 Trivia, Diana.
116 Toreuma, torus, lectus. Prudentius veterisque toreumata rore rigantur.
117 Tardiusculus, aliquantulum tardus.
118 Tarditare, sepe tardare.
119 Tormina, tormenta, cruciatus, cruciamina.
120 Toper, cito, protinus.
121 Toral, vestimentum tori. Horatius ne turpe toral ne sordida mappa corruget nares.

---

96 Iuv. III 267 **100** Prud. *psych.* 125 **104** Hor. *epist.* I 1, 93 **109** Pers. V 75-76 **116** Prud. *psych.* 370 **121** Hor. *epist.* I 5, 22-23

---

95 *om.* P_2 / Trinarius: Trimarius V_1I / trinus: trimis V_1 **96** *post* 101 P_2 / Iuvenalis ... trientem *om. Mai* **97** Terniones: Ternio H / magistri: magister H **98** tricesimus ⟨tricenus⟩ H **99** trium *om.* P_1 **100** Trilis: Trilix P_2 / Prudentius ... trilicem *om. Mai* **101** pinnis ⟨Tridens ferrum triplex unde caro extrahitur ab olla quod aliter fuscina et fuscinula et creagra dicitur⟩ H **104** Triremis ⟨trieris⟩ H / ordine ⟨remorum⟩ I ⟨remigantium ducta⟩ P_2 / Horatius ... triremis *om. Mai* / prima: priva H P_2 **105** Bachi ⟨post tres annos celebratum⟩ H **106** ordinata ⟨ut refectorium⟩ P_1 **109** Persius ... lippus *om. Mai* / vapa: vasa I **113** *om.* P_1 **115** Diana ⟨Hecatee⟩ H **116** lectus ⟨cubile⟩ H / Prudentius ... rigantur *om. Mai* / veterisque: veterique H *om.* P_1 **120** *om.* P_2 / Toper: Topor I / cito ⟨concito consestim mox⟩ H / protinus ⟨ilico statim protinam ilicet velociter curriculo sestinato sestinanter ocius ocissime celeriter perniciter maturanter perpex perpexanter acceleranter citanter festine actutum citissime continuo⟩ H **121** Toral: Toralis P_2 / Horatius ... nares *om. Mai* / sordida mappa *om.* P_1 / corruget nares *om.* IP_2P_1

591 / 592 M.

122 Testacium, locus ubi plurime teste congeruntur.
123 Territare, frequenter terrere.
124 Terribulosus, terrore plenus. Sidonius aut frigore terribulosas.
125 Terribulum, tormentum, tormen, cruciamen, crucium, cruciatus, supplicium.
126 Trifax, Cerberus tres fauces habens.
127 Trenara, carmina lamentatione plena, que etiam trene dicuntur, unde et trenas .i. lamentationes Hieremie dicimus.
128 Turpisculus, aliquantulum turpis.
129 Turritus, excelsus.
130 Tema, materia.
131 Tempestus vel tempestivus, in tempore conveniens. Horatius desine matrem tempestiva sequi.
132 Tempestuosus, tempestate plenus.
133 Tempe, amena loca in planitie.
134 Tesqua, amena loca in silva. Horatius deserta et inhospita tesqua.
135 Talus, vel extrema pars pedis vel tessera.
136 Taxare, numerare, computare, calculare.
137 Taxator, numerator, calculator, computator, compotor.
138 Taxus, arbor venenata.
139 Taxillus, tessera. Pompinius dum contemplor pugnam taxillos perdidi.
140 Talassus, vestigium in luto.
141 Toxicus, venenatus.
142 Tessella, parva tessera. Iuvenalis nulla uncia nobis est eboris aut tesselle.
143 Textrina, locus ubi texitur.
144 Texitare, sepe texere.
145 Textilis vel texilis, quod facile texitur.
146 Temelicus, musicus scenicus.
147 Terme, calida balnea.
148 Tetracolon, quadrimembris sententia.
149 Tapetus, involutus.

---

124 *non repperi* **131** Hor. *carm.* I 23, 12-13 **134** Hor. *epist.* I 14, 19 **139** Pompon. *atell.* 190 Ribb.³: dum contemplor orcam ... taxillos perdidi **142** Iuv. XI 131-132

---

122 plurime: multe I **123** *om.* P_2 **124** Sidonius ... terribulosas *om. Mai* / terribulosas: terribulosus I **125** cruciatus, supplicium *om.* I **127** Hieremie ⟨prophete⟩ P_1 **128** *om.* P_2 **129** *om.* I / Turritus: Turcidus P_1 / excelsus ⟨sublimis⟩ H **130** Tema: Turriema I **131** Horatius ... sequi *om. Mai* / tempestiva: tempestivam P_1 / sequi ⟨Tempestus vel tempestivus⟩ V_1 **133** Tempe: Temperie I / in *om.* I **134** amena: inamena P_2 / in silva: insula I / Horatius: tesqua *om. Mai* **135** pars *om.* V_1 / pedis: pedum I **136-137** *om.* P_2 **137** compotor: computor P_1 *om.* I **138** venenata ⟨vel bestiola que Anglice brock dicitur⟩ H **139** tessera ⟨talus tessella⟩ H / Pompinius ... perdidi *om. Mai* **140** *post* 53 H **142** Iuvenalis ... tesselle *om. Mai* **143** texitur ⟨sicut tonstrina ubi tondetur⟩ H **144** *om.* P_2 **146** Temelicus: Thymelicus *Mai* / scenicus: cenicus P_1

150 Tisis, ulceratio pulmonis.
151 Tisicus, in pulmone infirmatus.
152 Togiferium, locus ubi scolastici disputant.
153 Tropus, figura.
154 Topica, argumentorum inveniendorum disciplina.
155 Tropologia et apologia, excusatio.
156 Tesis, positio.
157 Truculentus, sevus, crudelis, crudus, trux, ferox, ferus, feralis, bestius, bestialis.
158 Tirones, novi milites.
159 Tirocinium, novi militis exercitium.
160 Tranare, transnatare.
161 Tantisper, intantum vel interim. Plautus tantisper ego ad ianuam concessero.
162 Tametsi, quamvis.
163 Titanes, gigantes.
164 Titanium, origo gigantium. Virgilius hoc genus antiquum terre Titania patres.
165 Torpidus, piger, segnis et cetera.
166 Tranquillare, pacificare, comere, mitigare, mansuefacere.
167 Tricenus, tricesimus, trigenus, vel ut alii volunt tercentum.
168 Tipicalis, tipicus, figurativus.
169 Tergiversare, in diversas partes vertere vel decipere.
170 Transtra, sedes in navi. Persius cena sit in transtro.
171 Turgor, inflatio.
172 Tergiversator, deceptor, fraudator.
173 Tostus, combustus. Ovidius tostos en aspice crines.
174 Turgiolum, vas inferius grossum.
175 Tectonatus, tecto coopertus.

---

161 Plaut. *aul.* 666: tantisper huc ego ad ianuam concessero **164** Verg. *Aen.* VI 580: hic genus antiquum Terrae, Titania pubes **170** Pers. V 147 **173** Ov. *met.* II 283

---

150 Tisis: Phthisis *Mai* **151** Tisicus: Tiscitus P_2 Phthisicus *Mai* **152** Togiferium: Trogiferium P_1 **153** *post* 155 P_1 **156-157** *post* 159 H *post* 153 P_2 / positio ⟨Tesiphone furia infernalis que interpretatur positio vocis⟩ H **157** *om.* P_2 / ferus *om.* P_1 **159** Tirocinium: Tironicium I **160** *om.* P_2 / Tranare: Transnare V_1 / transnatare: trasnare I tranutare P_1 **161** intantum: in tantum H interim V_1P_2 *om. Mai* / vel *s.l.* H *om. Mai* / interim: iterim I / Plautus ... concessero *om. Mai* / ego *om.* P_2 / ianuam: ianuas P_1 / concessero: concussero V_1 concessos I **162** *om.* P_2 / Tametsi: Tam etsi *Mai* **164-165** *mutato ordine* P_1 **164** gigantium: gigantum IHP_2 / terre *om.* H / patres: putres H proles *Mai* **165** segnis ⟨socors, desidiosus, remissus, sompnolentus⟩ H / et cetera *om.* HIP_2 **166-167** *om.* P_2 **166** comere *om.* I / mitigare ⟨mansuescere⟩ I / mansuefacere: mansuetum facere P_1 **167** *om.* H **168** figurativus ⟨misticus⟩ H **169** partes ⟨mittere⟩ P_2 / ⟨se⟩ vertere H / decipere ⟨defraudare vel defrudare⟩ H **170** Transtra: Transtrum *Mai* / in navi: navis P_1 navium H / Persius ... transtro *om. Mai* **171** Turgor: Tumor I / inflatio ⟨turgiditas⟩ H **172** *post* 169 H / fraudator *om.* P_2 **173** Ovidius ... crines *om. Mai* / aspice: accipe I **174** Turgiolum: Turgillum P_1 / inferius: interus P_1 **175** tecto coopertus *om.* I

593 / 594 M.

176 Temeson, medius sonus.
177 Terrivola, formidolosus, tumidus, et dicitur terrivola quasi cum terrore volans.
178 Tinnitare, vel tinnipare, sonare, tinnire, crepare, crepitare, bombire, bombizare.
179 Toparca, princeps unius loci.
180 Toparchia, eius principatus.
181 Torminosus, contractus tormine .i. tormento repletus.
182 Toties, vel totiens, frequenter, vel tantis vicibus.
183 Traducare, traducere, extraducere.
184 Tragedia, carmen luctuosum, quia incipit a letitia et finit in tristitiam, cui contrarium est comedia, quia incipit a tristitia, et finit in letitiam.
185 Tragedus, qui tragediam scribit, qui et tragicus dicitur.
186 Tragemata, vilia munuscula vel carmina tragedorum.
187 Transfigere, perforare, translancinare.
188 Transilis, transibilis, quod facile potest transire.
189 Transmissilis, vel transmissibilis.
190 Transgressilis, transgressibilis.
191 Transsuadilis, transsuadibilis.
192 Transmobilis, transmeabilis.
193 Transiliter, transeunter, transitorie, pretereunter, perfunctorie.
194 Triental, tertia pars libre .i. quatuor uncie.
195 Territorium, terra, provincia.
196 Trullixare, planare, levigare.
197 Trutinare, perpendere, advertere.
198 Trutina, lingua libre.
199 Trudes, ferrati fustes, a trudendo .i. a pellendo.
200 Tolus, templi summitas, rotunditas eminens.
201 Timorosus, timore plenus.
202 Tediosus, tedio plenus.
203 Titillare, titubare, vel commovere.
204 Tautones, palpebre inferiores, que et cilia dicuntur.
205 Tauruspera, scarabeus terrestris.
206 Tauma, scriptura, caraxatio.
207 Territabulum, signum ad terrorem incutiendum.

---

177 formidolosus ... terrivola *om.* I **178** tinnire: tremare P_1 / crepitare *om.* I / bombizare ⟨boare⟩ H **180** Toparchia eius: Torparchiamus P_1 **181** contractus ⟨tormi .i.⟩ P_2 / tormine: termine P_1 **182** Toties: Totiens P_1 / totiens: quotiens P_1 **183** Traducare *om.* P_2 / extraducere: extra ducere *Mai* **184** tristitiam: tristitia V_1P_2 / letitiam: letitia V_1P_2 **185** scribit: facit P_1 / dicitur *om.* P_1 **187** perforare ⟨tranforare⟩ V_1 / translancinare: translanciare ⟨terebrare⟩ H trassire P_1 **188** transibilis *om.* H / quod: qui P_1 **190** *om.* P_2 **191** transsuadibilis ⟨Transuabilis transmeabilis⟩ P_2 **192** Transmobilis: Transmolis I Transmebilis H Transuabilis P_2 / transmeabilis: transmobilis I **193** perfuctorie *om.* IP_2 **196** Trullixare: Trullissare H Trucillire I / planare: pianare I / levigare: levica I **197** Trutinare ⟨librare⟩ H / advertere: animadvertere I *om.* H **199** a pellendo: appellendo P_2 **200** eminens *om.* I **201** Timorosus ⟨timoratus⟩ H **202** Tediosus ⟨fastidiosus⟩ H **204-205** *mutato ordine* H **204** que ... dicuntur: scilicet cilia I **206** scriptura *om.* I / caraxatio: carataxio IP_2

594 *M.*

208 Tesserarius, qui cum tesseris ludit, qui etiam tabellio, tabellator, tabellarius, taxillarius, dicitur; quia taxillus tessera dicitur.
209 Tipula, vermis aquaticus.
210 Torpedo, pigritudo, pigrities, segnities, torpor, socordia.
211 Tanquor, egritudo, egrimonia.
212 Traduces, propaginationes, origines.
213 Tetragonus, quadrangulus.
214 Translativus, qui cito transit.
215 Transcribere, cum ius nostrum in aliud transit.
216 Translucidus, perspicuus, perspicax, elucidus, conspicuus, conspicax, conspicabundus, effecatus, spectabilis, vernus, vernalis, clarus, luminosus, fulgidus, stelleus, coruscus, gemmeus, prelustris.
217 Triaterica, festa post triennium.
218 Trissare, proprietas hirundinum.
219 Tristega, domus tricamerata, et dicuntur tristega quasi trino ordine stantia.
220 Trifores, tres introitus qui et trivalves dicuntur.
221 Tritilis, quod facile teritur.
222 Tritorium, pavimentum.
223 Tubruces, que tibias tegunt sicut calige.
224 Tuatim, tuo more.
225 Tutulus, vestis qua sacerdos utitur dum turificat.

---

208 tabellator ⟨dicitur⟩ I / tabellarius *om.* V_1 **209** Tipula: Tapula I / aquaticus: aquatilis P_1 ⟨Topica inveniendorum argumentorum disciplina⟩ V_1P_2 (*cf.* 154) **210-211** *mutato ordine* P_1 **210** pigritudo: pigredo P_2 / socordia ⟨ignavia pigritia⟩ H **211** Tanquor: Tancor P_2 **212** propaginationes: propagationes P_1 / origines *om.* IP_2 **214** transit *om.* I **215** Transcribere ⟨est⟩ I / cum *om.* P_1 / aliud transit: aliud scribere P_1 **216** perspicax ... vernalis *om.* I / *inde a* effecatus *distinxit* V_1 / effecatus: Teffecatus V_1 / vernus: vermis *Mai* / luminosus ... prelustris *om.* I **217** *om.* H / festa post triennium: triennium festa P_1 **218** trissare: tessare P_1 / hirundinum: hirundinis P_1 **219** stantia: stans H **220** *om.* P_1 **221** Tritilis: Tritile I / quod: qui V_1I **222** Tritorium: Trutorium V_1 **223** Tubruces: Tubrices I Tubinces V_1 Tibiunces P_2 / que: qui P_2 / sicut calige *om.* I / calige: caligei P_2 **224** Tuatim: Tutim P_1 **225** Tutulus: Tustulus P_1

U - V

595 / 596 M.

[1] Terminatis tali modo superioribus sic Grammatica ad consistentes infit poetas: "Gaudete, o informationis Latine discipuli, quia derivationis nostre navim in vicesima littera que est U iam applicantes in illius tractatu tamquam in optato portu cepti laboris ancoram defiximus. [2] Tabescant hinc et infirmentur invidi qui doctrine mee sequaces vel de inconstantia vel de inertia notantes faciles esse aiunt ad aliquid inchoandum, pigros vero et remissos ad perficiendum. [3] Magnum quidem est egregium aliquid incipere prudentis quoque constat animi quomodo aptius illud exequatur sollicite discutere perfecti etiam ingenii approbatur illud licet diutius immoratum ad effectum tandem deducere. [4] Unde patet laudabilius esse quod cum morosa deliberatione ad unguem postremo apte perducitur quam quidem subito et quasi in saltu prorumpit in effectum. [5] Sileant igitur emuli nostri si tamen silere possunt et quicquid ad commune tractatur commodum quia de communi est improbare desistant; nosque patiantur illatratos primum de vigesima littera inchoare tractatum que ut ait Martianus, ore restricto et prominulis labiis exhibetur; et cum sit vocalis in loco consonantis quandoque accipitur." U

[1] **Video** es vidi visum su verbum activum, [2] inde hic et hec et hoc **videns** tis. [3] Videns componitur **evidens** .i. apertus et comparatur evidentior U i

---

5 Mart. Cap. III 261: ore constricto labrisque prominulis exhibetur

---

prologum om. M_1
Incipit prologus in tractatum primum super vicesimam litteram que est -U- H   Prologus P_1
Prologus vigesimae litterae *Mai*

1 informationis: formationis I U: V *Mai* / defiximus: defigimus P_1 2 esse *om.* I   3 est: et P_2 / constat *om.* A / quomodo: quod id P_1 / illud *om.* P_1 / discutere: discurrere P_1 / licet *om.* I / deducere: perducere P_1 4 apte *om.* P_1 / perducitur: proditur P_1 / quidem: qui I quod *Mai*   5 commodum: commodus V_1IAP_2 / illatratos primum *om.* A / littera *om.* I / in *om.* $I\varphi P_1$ / quandoque *om.* H / accipitur. ⟨Explicit prologus⟩ H

Incipit tractatus primus de vicesima littera que est -U- H
1 vidi visum su *om.* I / activum ⟨a quo visio nis et visus ui. Invisibilis invisibile quod componitur invisibilis a quo invisibiliter⟩ P_1 2-3 *om.* P_1 3 .i. apertus *om.* P_1 / evidentior evidentissimus *om.* M_1

596 M.

evidentissimus, [4] unde **evidenter** evidentius evidentissime adverbia, [5] et hec **evidentia** e .i. apertio vel claritas. [6] Evidens componitur **inevidens** .i. obscurus vel inapertus. [7] Item a video **visus** a um, [8] quod componitur **invisus** .i. odiosus, [9] unde **invise** adverbium, [10] et hec **visio** nis, [11] et hic **visus** ui, [12] et hic et hec **visibilis**, [13] et **visibiliter**. [14] Et componitur **invisibilis**, [15] unde **invisibiliter** adverbium. [16] Item a video **viso** is verbum neutrum, [17] unde **visito** as. [18] Et componitur **inviso** is, [19] et **reviso** is, Terentius reviso quid agant, aut quid captent consilii. [20] Video componitur **provideo** es, [21] unde hic et hec et hoc **providens** tis, [22] unde **providenter** adverbium, [23] et hec **providentia** e, [24] et **providus** a um, [25] unde **provide** adverbium. [26] Et componitur **improvidus**, [27] et **provisus** a um, [28] unde **provise** adverbium, [29] et hec **provisio** nis. [30] Provisus componitur **improvisus**, [31] unde **improvise** adverbium. [32] Componitur etiam video **prevideo** es, [33] **invideo** es, [34] unde hic et hec et hoc **invidens** tis, [35] et inde **invidenter** adverbium, [36] et hec **invidentia** e .i. invidia, [37] et **invidus** a um, [38] unde hec **invidia** e, [39] et **invidiosus** a um, [40] unde **invidiose** adverbium.

U ii [1] **Vivo** is vixi victum tu verbum neutrum, [2] inde **vivus** a um, [3] unde **vive** adverbium, [4] et hoc **vivarium** rii, [5] et hic et hec et hoc **vivax** cis quod comparatur vivacior vivacissimus, [6] unde **vivaciter** vivacius vivacissime adver-

---

19 Ter. *Andr.* 404

---

4 *om.* M_1 / evidenter evidentius evidentissime: verbalia A *om.* P_1 / adverbia. ⟨Item a video viso as ui quod non est in usu, a quo visito as vi activum, a quo visitabilis visitabile. Et componitur video, prevideo, evideo, provideo a quo providus a um, et providentia e. Componitur etiam video invideo es, a quo invidus a um, unde invidia e, et invidiosus a um. Declinamus etiam secundum tertiam coniugationem vido dis quod non est in usu, sed componitur divido is visi sum su, a quo unde etiam dividuus a um, quod componitur individuus. Item a divido divisus a um, quod componitur indivisus. Et a diviso divisivus a um, quod componitur indivisivus. Item a divido divisibilis divisibile, quod componitur indivisibilis, a quo indivisibiliter vel aliter derivatur video. Video es verbum activum, unde videns omnis generis, quod componitur inevidens et comparatur inevidentior inevidentissimus, unde inevidenter inevidentius inevidentissime⟩ P_1 *om.* I **5** .i. apertio vel *om.* P_1 **6** vel inapertus *om.* P_1 **10-11** *om.* P_1 **10** nis ⟨et visor ris⟩ H **12** visibilis ⟨et hoc visibile⟩ V_1H **13** *om.* φP_1 / visibiliter ⟨adverbium⟩ V_1H **15** invisibiliter *om.* P_2 / adverbium *om.* I **16** video ⟨hec visio, et hic visus ui⟩ P_1 / neutrum ⟨.i. visitare⟩ H *om.* P_1 **18** Et: viso M_1A / inviso is *om.* P_1 **19** is ⟨ambo in uno sensu⟩ H ⟨Statius [*Theb.* I 668] has nunc invisitans artis⟩ P_1 / aut ... consilii *om.* P_1 / aut quid: quidve φ / captent: captant H / consilii ⟨et a visito hic visitator ris, et hec visitatrix cis, et visitatus a um, et hec visitatio nis⟩ H **21** tis ⟨quod comparatur providentior providentissimus⟩ H **22** providenter ⟨providentius providentissime⟩ H / adverbium: adverbia H *om.* I **25** provide ⟨et improvide⟩ H / adverbium: adverbia H **26** *om.* AP_1 / improvidus ⟨improvide adverbium⟩ I φ ⟨et provisor ris⟩ H **28** *om.* AP_1 / adverbium *om.* I **29** *om.* M_1A **31** *om.* A / adverbium *om.* I **32** es ⟨unde previdens previdentia⟩ I ⟨unde previsus a um, previsio⟩ P_1 **36** .i.: et hec H / .i. invidia *om.* P_1 **38** *om.* H **39** um ⟨.i. ille cui alius invidet⟩ H **40** adverbium. ⟨Item a video per compositionem hec avidentia .i. cecitas quasi sine visione quod fit cum quod ante oculos habetur queritur qua percussi sunt qui vallabant domum Loth vel Maria Magdalena vel discipuli euntes in Emaus quod etiam acrisia dicitur⟩ M_1A

1 victum tu *om.* V_1Iφ **4** rii ⟨quia pisces ibi vivant⟩ H **5** vivacior vivacissimus *om.* φ **6** vivaciter vivacius vivacissime *om.* φ / adverbia: adverbium A

596 / 597 M.

bia, [7] et hec **vivacitas** tis, [8] et **vietus** a um .i. vita detritus, Terentius in eunucho hic est vietus vetus senex veternosus. [9] Vivus componitur **quamvivus** .i. valde vivus. [10] Item a vivo hec **vita** e, [11] unde hic et hec **vitalis** et hoc vitale, [12] unde **vitabiliter** adverbium, [13] et hic **vitellus** li .i. moiellus ovi, Horatius in sermonibus marem prohibent callosa vitellum; et alibi volvens aliena vitellus. [14] Et **vito** as, unde verbalia, [15] et **vitabundus** a um .i. vitabilis, [16] et hic **vitatus** ui, unde Horatius in sermonibus sapiens vitatu quidque petitu sit melius causas reddit; [17] et hoc **vitamen** nis. [18] Et componitur **invito** as, [19] unde **invitator**, [20] **invitatus**, [21] **invitatio**, [22] et hoc **invitamen** nis, [23] et **invitus** a um vel invius dicitur a vita per compositionem quasi contra vitam. [24] Componitur etiam vito **devito** as, [25] et **evito** as ambo in uno sensu, [26] et inde **evitabilis**, [27] quod componitur **inevitabilis**, [28] unde **inevitabiliter** adverbium. [29] Item a vivo **victito** as .i. frequenter vivere, [30] et hic **victus** ui, [31] **victuarius** a um .i. pertinens ad victum, [32] quod etiam hic et hec **victualis** et hoc victuale dicitur, Iosephus in XII habunde ministraverunt militibus et camelis victualia. [33] Victus componitur **convictus** in eodem sensu, unde Ovidius tristium quid nisi convictu causisque valentibus essem. [34] Item a vivo hic **vitulus** li eo quod sit vita dignus, [35] et inde **vitulinus** a um, [36] et hec **Vitula** e que aliquando dicitur pro Victoria que dicitur esse dea letitie et ponitur sepe vel pro letitia vel pro festo eiusdem dee, unde Virgilius in bucolicis cum faciam vitulam pro frugibus, ipse venito. Vitulam posuit hic vel pro festo illius dee vel pro exultatione ali-

---

8 Ter. *eun.* 688: hic est vietus vetus veternosus senex **13** Hor. *serm.* II 4,14: marem cohibent (prohibent *var. l.*) callosa vitellum Hor. *serm.* I 4,57 **16** Hor. *serm.* I 4, 115-116: sapiens, vitatu quidque petitu | sit melius, causas reddet tibi **32** Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* XII p. 339 *F.*: abunde ministraverunt militibus et elephantis victualia **33** Ov. *trist.* I 8,29: quid, nisi convictu causisque valentibus essem **36** Verg. *buc.* III 77: cum faciam vitula pro frugibus, ipse venito

---

8 *post* 10 H / in eunucho *om.* P_1 / veternosus: ventuosus A *om.* IP_1 **9** valde vivus ⟨semivivus redivivus .i. iterum vivus sed di interponitur causa euphonie. Componitur etiam vivus vivifico as activum, a quo verbalia, et vivificabilis⟩ P_1 **11** et hoc vitale *om.* I **12** vitabiliter: vitaliter A *Mai om.* P_1 / adverbium *om.* P_1 **13** *post* 9 I / moiellus: moellus P_1 / ovi ⟨quod meditullium dicitur⟩ P_1 / in sermonibus *om.* P_1 / marem *om.* P_1 / et alibi ... vitellus ⟨invenitur tamen in plurali hec vitellia orum⟩ M_1A *om.* P_1 **14** ⟨a vivo⟩ vito M_1A / as ⟨.i. cavere⟩ H **16** ui ⟨.i. vitatio⟩ H / in sermonibus *om.* P_1 / sit: scit P_1 / causas reddit *om.* P_1 **17** *om.* P_1 **18** Et: Vito H **19-21** invitator ... invitatio: verbalia φ **19** invitator ⟨invitatrix⟩ H **23** vel ... vitam *om.* P_1 / per compositionem *om.* M_1 **24** vito: invito AP_2 *om.* P_1 **25** ambo in uno sensu: idem P_1 ⟨.i. cavere⟩ H **26** evitabilis: vitabilis A **27** *om.* A **28** adverbium *om.* I **29** vivo ⟨vivisco cis, et componitur revivo vis a, quo revivisco cis. Item a vivo⟩ P_1 / victito: vivito *Mai* / as ⟨verbum frequentativum⟩ H ⟨frequentativum⟩ P_1 / frequenter: multum P_1 / .i. frequenter vivere: frequentativum φ **32** Iosephus ... victualia *om.* P_1 **33** tristium *om.* P_1 **35** vitulinus: vitulus I / um ⟨et hoc vitulamen nis⟩ H **36** que: quod HP_2 *om.* IP_1 / aliquando *om.* P_1 / Victoria que dicitur *om.* P_1 / esse *om.* AP_1 / et ponitur ... dee *om.* I / ponitur sepe vel *om.* P_1 / Virgilius ⟨pro festo illius dee posuit dicens⟩ P_1 / in bucolicis *om.* P_1 / pro frugibus ... dee vel *om.* P_1 / vel pro festo illius dee *om.* A / dee *om.* M_1P_2 / ⟨et cum vel posuit⟩ pro exultatione P_1

597 / 598 M.

cuius victorie, [37] hinc etiam **vitulor** aris dicitur .i. letari, unde Titius vitulari inquit dicimus .i. voce letari. [38] Vivo componitur **advivo** is, [39] **convivo** is, [40] unde hic **convictor** ris qui pariter cum alio vivit, unde Horatius in sermonibus nunc quia sum tibi Mecenas convictor; [41] et hic et hec **conviva** qui simul vivit cum alio, [42] unde hoc **convivium** vii, [43] et **convivor** aris, [44] et **convivator**, [45] et **convivatus**, [46] **convivatio**, [47] et hoc **convivatorium** ii, [48] quod etiam **convivorium** dicitur.

U iii [1] **Vireo** es virui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde hic **viror** oris, [3] et hic et hec **viridis** et hoc viride quod comparatur viridior viridissimus, [4] unde **viride** viridius viridissime adverbia, [5] et hec **viriditas** tis, [6] et hoc **virgultum** ti, [7] et hoc **viretum** ti .i. locus viriditate plenus, [8] quod etiam hoc **viridium** dii dicitur, unde Macrobius de Saturnalibus formosa facies viridiorum; [9] et hoc **viridarium** rii .i. virgultum, Ambrosius super Egisippum in octavo pulchritudines solariorum et viridariorum. [10] Item a vireo hoc **vimen** nis, [11] unde **vimineus** a um, [12] et hoc **viminetum** ti .i. locus ubi vimina crescunt, [13] et hec **vibex** cis .i. virga, Persius puteal multa vibice flagellas; [14] et hoc **viburnum** ni .i. minuta virga vel frutex in petrosa terra, Virgilius quantum lenta solent inter viburna cipressi; [15] et **vibro** as .i. iaculari sicut solemus de minuta virga, unde verbalia, [16] et hoc **vibramen** nis, [17] et hec **virga** e, [18] unde hec **virgula** e. [19] Et componitur hic **primivirgius** .i. ille qui primam virgam gestat ante regem. [20] Item a vireo **viresco**, [21] quod componitur **eviresco** is, [22] et hec **vis** vim vi, [23] et pluraliter he **vires** virium. [24] Per compositionem **eviro** as .i. debilitare et dicitur evirare quasi extra vires ponere, Ambrosius super

---

37 Macr. *Sat.* III 2, 11: Titius ita rettulit: vitulari est voce laetari. **40** Hor. *serm.* I 6, 47: nunc, quia sim tibi, Maecenas, convictor

8 Macr. *Sat.* I 4, 11 **9** *non repperi* **13** Pers. IV 49: puteal multa cautus vibice flagellas **14** Verg. *buc.* I 25: quantum lenta solent inter viburna cupressi **24** Ambrosius = Heges. III 11,2: saccos paleis repletos ... inciderent saccos, quo vacuati paleis evirare arietis ictum nequirent

---

37 Titius: invenitur I **39** is: as A **40** convictor ⟨et convictus ui⟩ P_1 / ris ... vivit *om.* P_1 / pariter: simul φ / in sermonibus *om.* $V_1M_1P_2P_1$ / nunc ... convictor *om.* P_1 **41** simul vivit *om.* P_1 / cum alio ⟨vel qui socius est in convivio⟩ H *om.* I **43** aris ⟨.i. simul convivium habere⟩ H **44** convivator ⟨et hec convivatrix cis⟩ H **47** ii ⟨locus ubi convivatur⟩ M_1A **48** dicitur ⟨.i. domus vel locus ubi convivium celebratur⟩ H

3 et hic ... viride: et viridis viridis P_2 / viridior viridissimus *om.* φ **4** viride *om.* V_1H φ / viridius viridissime *om.* φ / adverbia *om.* I **6** ti ⟨.i. viridarium sive gardinum⟩ H **8** quod ... unde *om.* P_1 / hoc ⟨viridiarium⟩ H / de Saturnalibus *om.* P_1 **9** super Egisippum *om.* P_1 / in octavo *om.* V_1P_1 **12** hoc *om.* *Mai* **13** .i. virga *om.* IM_1A / Persius: Iuvenalis M_1A / puteal: puto num I pluteum P_1 puteum *Mai* **14** et ... .i. *om.* M_1A / minuta: viminea I / terra ⟨unde viburnus a um de vibice factum ponitur tamen pro vibice⟩ M_1A / quantum lenta solent *om.* P_1 / cipressi: cupressum I ⟨et hoc vibrectum ti locus ubi vibices crescunt⟩ M_1A **16** nis ⟨unde verbalia⟩ A **18** e ⟨diminutivum⟩ P_1 **21** componitur ⟨reviresco cis, et⟩ H eviresco: reviresco M_1AP_1 **22** *om.* V_1I φ **23** virium ⟨viribus. Et inde⟩ H **24** et dicitur evirare *om.* P_1 / Ambrosius *om.* P_1 / super Egisippum *om.* V_1P_1

598 / 599 M.

Egisippum ut falcibus saccos inciderent, quo paleis repleti evirare arietis ictus nequirent; [25] inde **eviratus** .i. debilis, [26] et hec **eviratio**. [27] Item a vireo hic **vir** viri, [28] hic et hec **virilis** et hoc virile, [29] unde **viriliter** adverbium, [30] et **viritim** .i. de viro in virum, unde Alcuinus protinus ascribet vati populoque viritim; [31] et **viratus** a um .i. virilis et fortis vel viro honoratus, unde Iohannes Crysostomus super Matheum mulier virata non facile decipitur; [32] et **virgo** nis dicitur a viro, [33] et **virgineus** a um, [34] et hec **virguncula** e diminutivum, [35] et hoc **virginal** lis .i. secreta illa pars uteri ubi fit conceptio, unde Prudentius de ymnis intactum ab omni crimine virginal; [36] et **virgino** as .i. caste vivere, [37] et componitur **devirgino** as .i. virginitates auferre, et inde verbalia. [38] Dicitur etiam a viro hec **virtus** tis, [39] unde **virtuosus** a um, [40] et **virtuose** adverbium. [41] Et componitur hec **vipera** e et dicitur vipera quasi virtute pariens quia cum parit in ipso partu se ipsam disrumpit, [42] et inde **viperola** e diminutivum, [43] et **vipereus** a um, [44] et **viperinus** a um. [45] Vir componitur hic **triumvir** ri .i. ille qui tres habet viros sub potestate sua, Ambrosius super Egisippum turris Antonia ab Antonio triumviro donata vocatione; [46] et inde hic **triumviratus** ui.i. illius potestas. [47] Componitur etiam **septemvir** qui septem viros habet sub se, [48] et hic **virbius** ii .i. bis vir existens qui scilicet binas habuit uxores vel qui etiam bis fecit facta viro digna. [49] Item a vireo hoc **virus** indeclinabile .i. venenum, [50] unde **virosus** a um .i. venenosus, [51] et **virulentus** .i. veneno plenus, [52] et **virulentia** e .i. veneni cuiuslibet infectio.

[1] **Valeo** es lui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde **validus** a um U iv

---

30 *non repperi* **31** *non repperi* **35** Prud. *perist.* XIV 8 **45** Ambrosius = Heges. I 6,3: postea Antonius fuit, ab Antonio videlicet donata appellatione

---

ut ... nequirent *om.* P_1 / falcibus *om.* V_1 / repleti *om.* I **25-26** inde ... eviratio: unde eviratus, eviratio debilis P_1 **29** adverbium *om.* IM_1 **30** viritim ⟨adverbium⟩ HA ⟨adverbia⟩ IM_1 / ascribet: ascribit I ascribi P_2 / vati: nati H **31** Iohannes Crysostomus *om.* P_1 / super Matheum *om.* V_1P_1 **32** et ⟨virago etiam dicitur a viro, et⟩ P_1 / viro ⟨.i. gaudium viri⟩ P_1 **33** um ⟨et virginalis et hoc virginale⟩ I ⟨et hec virginitas, et a virgo⟩ P_1 **34** diminutivum *om.* V_1 **35** fit conceptio: fetus concipitur P_1 / de ymnis *om.* P_1 / virginal ⟨hic et hec virginalis et hoc virginale, unde ibi quoque partus virginalis protulit⟩ P_1 **37** virginitates: virginitatem HI **38** a ⟨virgine hec virginitas tis, et hic et hec virginalis et hoc virginale, et a⟩ H **39** um ⟨et hec vis⟩ I **40** *om.* I **41** componitur ⟨virtus⟩ V_1HP_2 / dicitur vipera: dicitur P_2P_1 / virtute: vi I / pariens ⟨vel potius vi⟩ P_1 / in ipso partu ⟨ventre nimis distento et disrupto fetibus egredientibus moritur⟩ M_1A *om. Mai* / se ipsam *om.* M_1AP_1 / disrumpit: rumpitur P_1 *om.* M_1A **42** diminutivum *om.* V_1 **45** potestate sua: se P_1 / super Egisippum *om.* V_1P_1 / Antonia *om.* P_1 / donata ⟨est⟩ P_1 / vocatione *om.* P_1 **46** illius: eius HP_1 **47** etiam ⟨triumvir⟩ V_1 / viros *om.* I / se: potestate sua H **48** ⟨et semivir decem vir levir .i. sororius⟩ et P_1 / existens ⟨vel bis vivens a bios quod est vita⟩ P_1 / qui ... uxores *om.* P_1 / habuit: habuerit V_1P_2 habet M_1A / qui *om. Mai* **50** .i. venenosus *om.* V_1I **51** virulentus ⟨infectus⟩ I / veneno: viro P_2 **52** cuiuslibet *om.* φ / infectio: interfectio I

2 inde ⟨hic et hec et hoc valens tis quod comparatur valentior valentissimus, unde valenter valentius valentissime adverbia, et hec valentia e, et valiturus a um, et hic valor ris, et⟩ H

599 / 600 M.

quod comparatur validior validissimus, [3] unde **valide** validius validissime adverbia, [4] et hec **validitas** tis, [5] et **valentulus** a um .i. aliquantulum valens, unde Plautus in cassia obsecro, ut valentula est; [6] et hec **valentia**, [7] et hic **valor**, [8] et hec **valitudo** omnia in eodem sensu. [9] Valitudo componitur **invalitudo**. [10] Validus componitur **invalidus**, [11] unde **invalide** adverbium. [12] Item a valeo **valesco** cis, [13] quod componitur **convalesco**, [14] et **invalesco**, [15] et ab adverbio valide dicitur **valde** per subtractionem unius littere. [16] Valeo componitur **convaleo** es, [17] **invaleo**, [18] **prevaleo**.

U v [1] **Verus** a um comparatur verior verissimus, [2] unde **vere** verius verissime adverbia, [3] et hec **veritas** tis, [4] et **verosus** a um .i. verus, unde Martianus Capella que in argumentum verose assertionis detulerat; [5] inde **verose** adverbium .i. vere. [6] Item ab hoc nomine quod est verus **vero** adverbium, [7] et componitur **enimvero** .i. certe, [8] et **verum** similiter adverbium quod aliquando dicitur pro certe aliquando pro sed. [9] Et componitur **verumtamen** .i. sed, [10] et hoc **veru** in singulari, verua vero et veribus in plurali, Ovidius metamorphoseos in IX pars veribus stridet. [11] Verus componitur **veridicus**, [12] **verificus**, [13] et **severus** .i. satis verus, [14] et **severe** adverbium, [15] et hec **severitas** tis, [16] et **severo** as quod non est in usu. [17] Sed componitur **assevero** as .i. reserare, affirmare, [18] et **persevero** as .i. persistere, [19] unde hic et hec et hoc **perseverans** tis, [20] unde **perseveranter** adverbium, [21] et hec **perseverantia**, et cetera verbalia. [22] Componitur etiam verus **revera** adverbium .i. certe.

U iv 5 Plaut. *cas.* 852: opsecro, ut valentulast

U v 4 Mart. Cap. IV 332: quae in argumentum virosae (verosae *var. l.*) assertionis acrimoniaeque detulerat 10 Ov. *met.* VI 646: pars veribus stridunt (stridet *var. l.*)

U iv validior validissimus *om.* φ 3 valide validius validissime *om.* φ 5 valens ⟨vel validus⟩ M_1AP_1 / in cassia *om.* P_1 / obsecro ⟨te⟩ P_1 6-7 *ad* 2 *post* inde H 8 valitudo ⟨valitudinis .i. valentia valor et quandoque ponitur pro infirmitate per antifrasim et scilicet hic tantum dicitur valetudinarius a um .i. infirmus⟩ H ⟨et haec⟩ M_1A / omnia *om.* V_1H 9 *om.* P_1 10 componitur *om.* V_1 15 per subtractionem unius littere: subtracta una littera V_1 per sincopam P_1 16 es ⟨prevaleo⟩ A 18 prevaleo ⟨et ab hiis verbalia⟩ H ⟨neutrum, unde prevalidus a um, unde prevalide adverbium⟩ P_1

U v 1 verior: verius V_1H / verior verissimus *om.* φ 2 vere verius verissime *om.* φ / adverbia: adverbium φ *om.* I 4 Capella *om.* P_1 / que: quod φ / detulerat: protuleras P_1 6 vero: vere V_1 9 componitur ⟨verumptamen vel⟩ H 10 vero et veribus *om.* P_1 / veribus: verubus *et s.l.* vel veribus H / ⟨.i. specium gladius⟩ Ovidius H / metamorphoseos *om.* V_1P_1 / IX: *quinto* H undecimo A *om.* P_1 / stridet: strident P_1 11 veridicus ⟨ca cum .i. vera dicens⟩ H ⟨et verifico as vi neutrum⟩ P_1 12 *om.* P_1 / verificus ⟨ca cum .i. vera faciens⟩ H 13 verus ⟨vel sequens verum⟩ P_1 17 assevero ... affirmare *om.* P_1 / reserare *om.* H / affirmare *om.* I 19 *om.* φ 21 perseverantia ⟨assevero as asserere⟩ P_1 / verbalia ⟨severus secundum quosdam dicitur quasi sequens verum. Est enim rigidus et nihil remittens omnia exequitur prout veritas exigit⟩ H 22 adverbium *om.* M_1A

600 / 601 M.

[1] **Verto** is verti versum su verbum activum, [2] inde **versus** a um, [3] et hic et hec **versilis** et hoc versile, [4] et **versiliter** adverbium, [5] et **versum** adverbium .i. contra. [6] Et componitur **adversum,** [7] et **verso** as, [8] unde hic et hec **versatilis,** [9] et **versito** as verbum frequentativum. [10] Verso componitur **reverso** as, [11] **converso** as, [12] **diverso** as .i. variare, [13] **tergiverso** as .i. decipere vel in varias partes se convertere, [14] unde **tergiversator,** [15] **tergiversatus,** [16] **tergiversatio.** [17] Item a verto hic **vertex** cis, [18] et hec **vertigo** nis, [19] unde **vertiginosus** qui vertiginem capitis patitur, [20] et hoc **vertibulum** li .i. instrumentum illud unde carbones vertuntur in fornace, [21] et **versutus** a um .i. cautus, quod comparatur versutior versutissimus, [22] unde **versute** versutius versutissime adverbia, [23] et hec **versutia.** [24] Et per compositionem hic et hec **versipellis** et hoc versipelle .i. deceptor qui dum diversis modis decipit quasi se in varias pelles transvertit. [25] Item a verto hic **versus** ui, [26] unde **versiculus.** [27] Et componitur **versificor** aris, [28] unde **versificator,** [29] **versificatus** a um, [30] **versificus,** [31] et **versifice** adverbium. [32] Verto componitur **reverto** is, [33] unde **reversus,** [34] **reversio,** [35] **converto** is, [36] **conversus,** [37] et **conversio,** [38] **subverto,** [39] **subversus,** [40] et **subversio,** [41] **averto,** [42] **aversus,** [43] et **aversio,** [44] **adverto** is .i. intelligere, [45] unde **adversus,** [46] et **adversio,** [47] **perverto** is, [48] unde **perversus** [49] et **perversio,** [50] **everto** is, [51] unde **eversus,** [52] et **eversio,** [53] **diverto** is, [54] unde **diversus** a um, [55] et **diversio,** [56] et hoc **diversorium** rii .i. diversitas viarum vel locus remotus ab alio, [57] et hoc **diverticulum** li .i. ubi una via divertit ab alia quod divortium dicitur, Terentius in eunucho u b i a d i p s u m v e n i d i v e r t i c u l u m , c o n s t i t i . U vi

---

57 Ter. *eun.* 635: ubi ad ipsum veni, devorticulum constiti

---

2 um ⟨et hic versor ris⟩ H **5** ⟨et versus⟩ et H / adverbium: adverbia H ⟨ambo in uno sensu⟩ H ⟨conversio as, unde verbalia⟩ A / .i. contra *om.* AP_1 **6** *om.* M_1AP_1 / componitur: componuntur H / ⟨adversus et⟩ adversum ⟨pro eodem⟩ H **7** *om.* A / as ⟨verbum activum .i. vertere, unde verbalia⟩ H ⟨unde verbalia⟩ M_1P_2 **8** versatilis ⟨et hoc versatile, unde versatiliter adverbium⟩ P_1

13 tergiverso as: tergiversor M_1A / decipere: decipio P_1 / varias: diversas M_1P_1 / se *om.* P_1 / convertere: vertere M_1P_1 **14** tergiversator ⟨ris .i. deceptor, et hec tergiversatrix cis⟩ H **15** *om.* P_1 *Mai* / tergiversatus ⟨us ui, et tergiversatus ta tum⟩ H **16** tergiversatio ⟨Item componitur verso versor aris deponens⟩ P_1 **17** hic (*Mai*): haec V_1IM_1 ⟨et hec⟩ P_1 / cis ⟨.i. externa pars capitis⟩ H **18** nis ⟨.i. capitis infirmitas vel rote volubilitas⟩ H ⟨vel vertigo⟩ P_1 **20** li *om.* *Mai* unde: cum quo Iφ quo P_1 **21** .i. cautus: callidus P_1 *om.* M_1A / versutior versutissimus *om.* M_1A **22** versute versutius versutissime *om.* M_1A / adverbia: adverbium M_1A *om.* V_1I **23** versutia ⟨e .i. cautela⟩ H **24** per compositionem *om.* I / qui dum: quia I / decipit: decipitur A / varias: diversas P_1 / transvertit: vertit P_1 **26** versiculus ⟨diminutivum⟩ P_1 **27** versificor aris: versifico as V_1P_2 ⟨.i. versus facere⟩ H **28** versificator ⟨et versificatrix⟩ H **29** *om.* H / um ⟨versificatio, versificator⟩ I ⟨versificatio⟩ M_1AP_2 **30** *om.* P_1 **32** is ⟨vel revertor ris, unde hic reversor soris⟩ H **33-34** *om.* M_1 **34** reversio ⟨et revertor ris deponens⟩ P_1 **36-37** *om.* M_1 **37** conversio ⟨et convertor ris⟩ P_1 **39-40** *om.* φ **42-43** *om.* Hφ **44** adverto is *om.* H φ / intelligere: intelligo Iφ **45-46** *om.* φ **46** adversio ⟨quod componitur animadverto⟩ P_1 **48-49** *om.* V_1φ **51-52** *om.* V_1φ **53** is ⟨.i. declinare⟩ H ⟨et ab his omnibus verbalia⟩ φ **54-55** *om.* AP_2 **56** ab alio: a frequentia populi P_1 ⟨ubi aliquis divertit⟩ H **57** in eunucho *om.* V_1P_1 / constiti *om.* P_1

[58] Per compositionem **diversifico** as, [59] unde **diversificatus**, [60] **diversificatio**, [61] et hoc **diversificamen** nis.

U vii [1] **Vigilo** as verbum neutrum, [2] inde hic et hec et hoc **vigilans** tis, [3] et **vigilanter** adverbium, [4] et hec **vigilantia** e, [5] et hic et hec **vigil** is, [6] unde pluraliter he **vigilie** arum, [7] et hic et hec et hoc **vigilax** cis .i. ad vigilandum paratus, Sidonius in paginis eius v i g i l a x lector inveniet. [8] Vigil componitur **pervigil** .i. valde vigil, [9] unde **pervigiliter** adverbium, [10] et hoc **pervigilium** lii .i. vigilantia, unde Martianus h i e m a l i p e r v i g i l i o m a r c e s c e n t e s. [11] Vigilo componitur **invigilo** as, [12] **evigilo**, [13] **pervigilo**, [14] **advigilo** as, et ab istis verbalia.

U viii [1] **Vereor** vereris veritus sum verbum deponens, [2] inde **veritus** a um, [3] et **verecundus** a um quod comparatur verecundior verecundissimus, [4] unde **verecunde** verecundius verecundissime adverbia, [5] et hec **verecundia**, [6] et **verecundor** aris, [7] unde **verecundatus**, [8] **verecundatio**. [9] Verecundus componitur **inverecundus**. [10] Vereor componitur **revereor**, [11] unde hic et hec et hoc **reverens** tis, [12] et **reverenter** adverbium, [13] et hec **reverentia** e, [14] et **reveritus** a um. [15] Reverens quoque componitur **irreverens** is .i. impudibundus, [16] unde **irreverenter** adverbium, [17] et hec **irreverentia** e.

U ix [1] **Vetus** teris comparatur veterior veterrimus, [2] inde **veterius** veterrime adverbia, [3] et **vetero** as quod non est in usu, [4] sed inde dicitur hic **veterator** is .i. in malis statuendis et inveniendis perseverans, unde Terentius v e t e r a t o r, i m p o s t o r e x c o g i t a t o r. [5] Et componitur **invetero** as, [6] unde

---

U vii 7 Sidon. *epist.* VIII 11, 6 10 Mart. Cap. I 2

U ix 4 Ter. *heaut.* 889; *Andr.* 457

---

58 ⟨et a diversus⟩ per P_1 / as ⟨unde diversificator, et diversificatrix⟩ H 61 hoc *om. Mai* / nis ⟨divortium quoque dicitur pro separatione coniugii quia ibi quasi una via divertit ab alia dum vir a muliere mulier a viro separatur⟩ H ⟨Item a verto componitur animadverto .i. cogitare quasi in animo vertere⟩ φ

U vii 1 neutrum ⟨inde hic vigilator, vigilatrix, vigilatus, vigilatio, et⟩ H 2 hic ... tis: verbalia φ 6 arum ⟨hec vigilia e⟩ H 7 eius *om.* P_1 8 .i. valde vigil *om.* I 9 pervigiliter: pervigilanter A 12 ⟨previgilo as⟩ evigilo H *om. Mai*

U viii 1 veritus sum ⟨veritum veritu⟩ H *om.* V_1IP_1 / verbum deponens *om.* φ 3 verecundior verecundissimus *om.* φ 4 verecunde verecundius verecundissime *om.* φ / verecundius *om. Mai* 7 unde ⟨hic verecundator, verecundatrix⟩ H ⟨verecundator⟩ φ 16 adverbium *om.* IP_2 17 irreverentia: reverentia P_1 / e ⟨veredarius rii .i. palafridus⟩ P_1

U ix 1 teris ⟨omnis generis⟩ P_1 / veterior veterrimus *om.* φ 2 inde ⟨vetere⟩ I / adverbia *om.* I 3 usu ⟨a quo veterasco cis incoativum⟩ P_1 4 sed ⟨componitur invetero, unde inveterator, et⟩ P_1 / Terentius ⟨in eunucho⟩ φ

602 / 603 M.

hic **inveterator**, [7] et **inveteratus** a um, [8] et hec **inveteratio** nis. [9] Item ab hoc nomine quod est vetus hic **vetulus**, [10] et hec **vetula**, [11] et **vetustus** a um quod comparatur vetustior vetustissimus, [12] unde **vetuste** vetustius vetustissime adverbium, [13] et hec **vetustas** tis, [14] et **veterosus** a um .i. vetustate plenus, [15] unde **veteranus** a um .i. senex et detritus, unde in vita beati Martini cum vero edictum esset a regibus, ut veteranorum filii ad militiam scriberent. [16] Item ab hoc nomine vetus hoc **veternum** ni .i. infirmitas quelibet quam habent veteres ex consueto sicut est oblivio gravitas guttositas, Virgilius nec torpere diu passus sua membra veterno; et Horatius, cur me funesto properas arcere veterno?, [17] et inde **veternosus** illa infirmitate plenus, unde Terentius in eunucho hic est vietus, vetus, veternosus, senex. [18] Vetus componitur **quamvetus** .i. valde vetus.

[1] **Utor** uteris usus sum verbum deponens, [2] inde **usus** a um, [3] et hic **usus** ui, [4] et hic et hec **usualis** et hoc usuale, [5] unde **usualiter** adverbium, [6] et **usito** as .i. frequenter uti, [7] inde **usitatus**, [8] **usitatio**, [9] **usitatim** adverbium, [10] et hec **usura** e, [11] et hic **usurarius** ii, [12] et hic et hec **utilis** et hoc utile quod comparatur utilior utilissimus, [13] unde **utiliter** utilius utilissime adverbia, [14] et hec **utilitas** tis. [15] Utilis componitur **inutilis**, [16] unde **inutiliter** adverbium, [17] **perutilis**, [18] et **quamutilis** ambo pro valde utilis. [19] Item ab utor hic **uterus** ri, [20] unde **uterinus** a um. [21] Et componitur **couterinus** .i. ex eodem utero progenitus, [22] et hic **uter** utris .i. vas largum et expansum superius. [23] Utor componitur **coutor** ris, [24] unde **cousus** a um, [25] et **abutor** eris, [26] unde **abusus** a um, [27] et hec **abusio** nis, [28] et **abusivus**, [29] et **abusive** adverbium. U x

[1] **Volo** vis verbum anomalum .i. irregulare, [2] inde hec **voluntas** tis, [3] et U xi

---

15 *non repperi* 16 Verg. *georg.* I 124: nec torpere gravi passus sua regna veterno Hor. *epist.* I 8, 10: cur me funesto properent arcere veterno 17 Ter. *eun.* 688

---

6 *om.* P_1 / inveterator ⟨inveteratrix⟩ H 8 nis ⟨et inveterasco cis incoativum⟩ P_1 9 vetulus: vetellus φ 10-12 *om.* φ 12 adverbium *om.* I 15 unde: ut A / beati: sancti HIφ / cum ... ut *om.* P_1 / ad militiam scriberent: et cetera V_1P_2 / scriberent: ascribentur I scribantur P_1 16 quam ⟨quis⟩ P_1 / habent: habet P_1 / veteres: senes H *om.* P_1 / torpere: torpore I / sua: sciam P_1 / et Horatius ... veterno *om.* IP_1 / properas: properes H 17 veternosus: veterosus I / in eunucho *om.* V_1P_1 / hic est vietus *om.* P_1 / vetus *om.* P_2P_1 18 .i. valde vetus *om.* P_1 / valde *om.* I U ix

1 usus sum *om.* $V_1φP_1$ / verbum deponens *om.* $V_1φ$ 5 adverbium ⟨et hec usualitas⟩ P_1 *om.* I 6 *om.* I / .i. frequenter uti: frequentativum $P_1φ$ 7-9 *om.* I 9 usitatim ⟨vel usitate⟩ P_1 / adverbium: adverbia P_1 11 et hic usurarius ii: et usurarius a um I / ii ⟨et usitate adverbium, usitatus. Componitur inusitatus, unde inusitate adverbium, et usitatim⟩ H 12 utilior utilissimus *om.* φ / utilissimus: utillimus V_1H 13 utiliter utilius utilissime *om.* φ / utilissime: utillime V_1H / adverbia: adverbium φ *om.* I 16 adverbium ⟨et hec utilitas tis⟩ H *om.* V_1 18 ambo pro valde utilis *om.* P_1 21 progenitus: genitus P_1 procreatus H 24 um ⟨cousio⟩ φ 25-27 *om.* A 26 *om.* M_1 U x

1 vis ⟨volui velle⟩ H / anomalum ⟨et caret supinis⟩ P_1 / .i. irregulare *om.* P_1 U xi

voluntarius a um, [4] et **voluntarie** adverbium, [5] et hec **voluptas** tis, [6] unde **voluptuosus** a um, [7] et **voluptuose** adverbium, [8] et **volupe** adverbium .i. secundum voluptatem, Terentius bene factum, et volupe est; Plautus in Amfitrione quia pax est inter vos duos, gaudeo, et volupe est mihi. [9] Item a volo hic **vultus** ui, [10] unde **vultuosus** a um .i. tristis, [11] et hic **vopiscus** ci .i. vir nobiliter natus, [12] cui contrarium est hic **spurius** rii .i. ex nobili patre et ignobili matre, [13] et hic **nothus** ti .i. adulter, [14] et hic **mechus** chi in eodem sensu. [15] Volo componitur **nolo**.

U xii [1] **Veneror** aris verbum deponens, [2] inde **veneranter** adverbium, [3] et **veneratus**, [4] **veneratio**, [5] **venerabilis**, [6] unde **venerabiliter** adverbium, [7] et **venerandus** a um, [8] et hec **venus** ris eo quod propter pulchritudinem erat veneranda, [9] et inde **venerius** a um. Dicitur autem venus quandoque pro venustate, Horatius in epistulis decorat Suadela Venusque; [10] et inde **venustus** quod comparatur venustior venustissimus, [11] unde **venuste** venustius venustissime adverbia, [12] et hec **venustas** tis, [13] et **venustulus** a um .i. aliquantulum venustus, Plautus oratione venustula; [14] et **venusto** as, [15] quod componitur **devenusto** as, et ab istis verbalia. [16] Venus componitur **veneripeta** e .i. luxuriosus.

U xiii [1] **Venio** nis veni ventum tu verbum neutrum, [2] inde hic **ventus** ti, [3] unde **ventosus** a um, [4] et hec **ventositas** tis, [5] et **ventuosus** a um .i. vento plenus, [6] et hic **ventulus** li, unde Terentius in eunucho cape flabellum et

---

U xi 8 Ter. *hec.* 857 Plaut. *Amph.* 957-958: iam pax est inter vos duos? | nam quia vos tranquillos video, gaudeo et volupest mihi

U xii 9 Hor. *epist.* I **13** Plaut. *asin.* 223: oratione vinnula, venustula

U xiii 6 Ter. *eun.* 595: cape hoc flabellum, ventulum (et ventulum *var. l.*) huic sic facito

---

U xi **8** Terentius ⟨in ecyra⟩ H ⟨in andria⟩ I / factum ⟨est⟩ I / Plautus ... mihi *om.* P_1 / in Amfitrione *om.* V_1 / vos: nos HI φ **9** ui ⟨quia voluntas hominis in vultu perpenditur⟩ P_1 **13** .i. adulter *om.* P_1 **14** et mechus chi ⟨adulter⟩ M_1A *om.* P_1 **15** nolo ⟨et malo⟩ P_1

U xii **1** verbum deponens: verbum commune H ⟨unde verbalia⟩ φ *om.* P_1 **2** inde ⟨hic et hec et hoc venerans tis, unde⟩ H **3-4** *om.* φ **4** veneratio ⟨venerationis, et venerandus a um, et hic venerator ris, et hec veneratrix cis⟩ H **6** adverbium *om.* I **8** propter *om.* I **9** venerius: venereus P_1 / um ⟨.i. res ad Venerem pertinens⟩ H / in epistulis *om.* V_1P_1 / decorat ⟨sua⟩ I / Suadela: suadelia I **10** venustus ⟨a um .i. decorus⟩ H / venustior venustissimus *om.* φ **11** venuste venustius venustissime *om.* φ / adverbia: adverbium φ *om.* I **13** venustula ⟨mitigasti⟩ P_1 **14** as ⟨.i. ornare decorare⟩ H ⟨orno⟩ P_1 **15** as ⟨.i. quod decorum fuit turpe facere, et convenusto as .i. simul ornare⟩ H ⟨et convenusto⟩ M_1P_2 **16** *om.* P_1 / veneripeta: venusparta I / luxuriosus ⟨quasi venerem petens. Veneror componitur conveneror raris, unde verbalia⟩ H

U xiii **1** veni *om.* H / verbum neutrum *om.* M_1 **2** inde ⟨ventus ta tum cuius neuter tantum in usu est et⟩ H **5** et ventuosus a um *om.* I **6** li ⟨diminutivum⟩ P_1 / in eunucho *om.* V_1P_1 / cape flabellum et *om.* P_1 / flabellum: ventilabrum V_1

604 / 605 M.

ventulum huic facito, [7] et **ventilo** as .i. dispergere, [8] unde **ventilatus**, [9] **ventilatio**, [10] et hoc **ventilabrum** bri. [11] Et componitur **diventilo** as, [12] et **eventilo** as ambo pro dispergere, et ab hiis verbalia. [13] Dicitur etiam a vento hic **venter** tris quia concipit ventum, [14] unde hic **ventriculus** li, [15] et hoc **ventrale** is .i. zona circa ventrem, [16] sicut **lumbare** circa lumbos, [17] et **renale** circa renes, [18] et hec **venterina** e .i. bestia que fert onus circa ventrem, [19] et **ventricosus** a um .i. grossus, [20] quod etiam **ventruosus** dicitur, Plautus in Amphitrione macilentis malis ruffulis, et aliquantulum ventruosis; item in asinaria ruffulus est, inquit, aliquantulum ventruosus. [21] Item a venio hec **venia** e, [22] unde **veniola** e diminutivum, [23] et **venialis**, [24] unde **venialiter**, [25] et hec **vena** e, [26] unde hec **venula** e, [27] et **venosus** a um .i. venis plenus, Persius est nunc Brisei quem venosus liber Actii. [28] Et hec **venilia** e .i. maris exestuatio que ad litus venit, unde Varro venilia est, inquit, unda que ad litus venit, salacia que ad mare redit. [29] Item a venio **venor** aris, [30] unde **venator**, [31] **venatus**, [32] **venatio**, [33] et hoc **venabulum** li. [34] Venor componitur **convenor** aris. [35] Venio componitur **convenio** is, [36] unde hic et hec et hoc **conveniens** tis quod comparatur convenientior convenientissimus, [37] et **convenienter** convenientius convenientissime adverbia, [38] et hec **convenientia** e. [39] Conveniens componitur **inconveniens**, [40] unde **inconvenienter** adverbium, [41] et hic **conventus** ui dicitur a convenio, [42] unde hic **conventiculus** li, [43] et hoc **conventiculum** li, [44] et hic **convena** e .i. ille qui convenit cum aliis, Ambrosius super Egisippum omnis turba convenarum dum cedentem sequitur campo media circonfusa; [45] et **convento** as .i. simul venire, [46] **advenio** is, [47] inde hic **adventus** ui, [48] et hic et hec **advena** e, [49] et **advento** as .i. advenire, [50] et **adventicius** a um, [51] **invenio** is,

---

20 Plaut. *asin.* 400: macilentis malis, rufulus aliquantum ventriosus **27** Pers. I 76 **28** Varro] Aug. *civ.* VII 22: Venilia, inquit, unda est, quae ad litus venit; salacia, quae in salum redit **44** Ambrosius = Heges. IV 4,4

---

ventulum: venticulum P_1 **8-9** ventilatus ... ventilatio: verbalia φ **8** unde ⟨ventilator, ventilatrix⟩ H **10** bri ⟨.i. vas in quo frumentum purgatur quod aliter dicitur capisterium⟩ H **11** ⟨ventilo⟩ componitur M_1 / diventilo: deventilo *Mai* **12** et eventilo as *om.* P_2 / et ab hiis verbalia *om. Mai* **13** concipit: accipit I recipit M_1A **14** li: a um ⟨Iuvenalis [III 97] infra ventriculum et tenui distantia rima⟩ P_1 **18** circa: super H / ventrem ⟨que aliter taxus dicitur⟩ H **20** in Amphitrione *om.* V_1P_1 / ruffulis *om.* P_1 / item ⟨de eodem⟩ HI / item ... ventruosus *om.* P_1 / in asinaria *om.* V_1 **21** e ⟨.i. remissio, unde hec veniola e diminutivum, et hic et hec venialis et hoc veniale, unde venialiter adverbium, et hec vena ne⟩ H **22-25** *om.* V_1HP_2 **26** e ⟨diminutivum⟩ P_1 **27** est nunc Brisei *om.* P_1 **28** inquit *om.* P_1 **30** venator ⟨venatrix⟩ H **31** *om.* P_1 **32** venatio ⟨et hic venatus tus tui .i. venatio⟩ H **33** li ⟨.i. rete venatorium quod aliter tenabulum dicitur, et venatorius a um⟩ H ⟨et venatus a um, unde venative⟩ P_1 **34** *om.* P_1 / aris ⟨unde verbalia⟩ H **36** convenientior convenientissimus *om.* φ **37** convenienter *om.* AP_2 / convenientius convenientissime *om.* φ / adverbia: adverbium φ *om.* I **39** inconveniens ⟨et hec inconvenientia⟩ φ **40** *om.* V_1φ **42** li ⟨et conventor aris⟩ M_1A **43** *om.* V_1Iφ / li ⟨diminutiva⟩ P_1 **44** convenit: venit P_1 / aliis: alio P_1 aliquo φ / super Egisippum *om.* V_1P_1 / dum cedentem: procedentem P_1 / campo media circonfusa: et cetera V_1P_1 **45** venire: convenire AP_2 **48** et hec *om.* V_1Hφ **50** um ⟨.i. qui advenit⟩ H

[52] inde **inventus** a um, [53] et hec **inventio** nis. [54] Et componitur **adinvenio** is, [55] **prevenio** is, [56] unde **preventus** a um [57] **subvenio** is, [58] **subventus** a um, [59] **subventio**, [60] **evenio**, [61] **eventus**, ui, [62] **pervenio**, [63] **perventus** a um, [64] et hec **perventio** is, [65] **circumvenio** is, [66] **circumventus** a um, [67] et **circumvente** .i. stricte, [68] et hec **circumventio** is, [69] **provenio** is .i. convenire, [70] unde hic **proventus** ui, [71] **intervenio** is, [72] **interventus**.

U xiv [1] **Ungo** is, [2] vel **ungeo** es unxi unctum tu verbum activum, [3] inde **unctus** a um, [4] hec **unctio** nis, [5] hoc **unguen** nis, [6] hoc **unguentum** ti, [7] unde hic **unguentarius** ii, [8] et hec **unctura** e, [9] et **unctito** as .i. sepe ungere. [10] Item ab ungo hic **unguis** is, [11] unde hec **ungula** e, [12] et **ungulatus** a um, [13] et **uncus** a um .i. curvus, [14] unde hic **uncinus** ni .i. ferrum ad instar falcis curvatum, unde in Amos propheta q u i d t u v i d e s A m o s ? u n c i n u m p o m o r u m e g o v i d e o ; [15] et inde **unco** as .i. curvare, [16] unde **uncatus** a um, [17] et **uncatio**. [18] Et componitur **adunco** as, [19] **obunco** as, [20] et **redunco** as omnia pro curvare, et ab istis verbalia. [21] Uncus componitur **aduncus** .i. curvus, [22] et **subuncus** .i. aliquantulum curvus [23] **obuncus**, [24] et **reduncus** ambo pro hoc nomine quod est curvus, Ovidius metamorphoseos in IX v i r i b u s u s u s a v i s , p e n n i s r o s t r o q u e r e d u n c o . [25] Ungo componitur **perungo** is, [26] unde **perunctus** a um, [27] et **perunctio** nis, [28] et **perunctim** adverbium, [29] **inungo** is, [30] unde **inunctus** a um, [31] et hec **inunctio** nis.

U xv [1] **Vaneo** es vanui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde **vanus** a um

---

U xiv 14 *Am.* VIII 2: et dixi uncinum pomorum 24 Ov. *met.* XII 562

52-53 inde ... nis: unde verbalia φ **52** inde ⟨inventor (*add.* I), inventrix⟩ HI **53** nis ⟨et hoc inventum ti⟩ H ⟨et inventicius a um puer inventus et a matre derelictus⟩ P_1 **54** is ⟨.i. escogitare⟩ H ⟨unde adinventio⟩ P_1 **56** unde ⟨preventor, preventrix⟩ H / a um: ui M_1A ⟨et hec preventio⟩ H **57** is ⟨unde subventor, subventrix⟩ H **58-59** *om.* M_1A **60** *om.* I / evenio ⟨nis, unde eventus ta tum⟩ H ⟨unde eventio, et evenit impersonale⟩ P_1 **61** *om.* IM_1A **63-68** *om.* P_1 **65** is ⟨.i. decipere, unde hic circumventor, circumventrix⟩ H **67** circumvente ⟨adverbium⟩ HI / stricte ⟨vel deceptorie⟩ H **69** convenire: convenio P_1 evenire H *om.* φ **70** *om.* φ / ui ⟨et hec provenio nis⟩ H ⟨et proventum ti⟩ P_1 **71** is ⟨.i. intercedere pervenio is, unde perventus a um⟩ V_1 ⟨.i. orare, unde hic interventor, interventrix, interventus, et hec interventio nis, et hic interventus tus tui, obvenio *nis*, *devenio nis*, *revenio nis*, et ab *istis verbalia*⟩ H ⟨.i. *intercedere*, unde interventor interventio⟩ I **72** *om.* π / interventus ⟨interventio, supervenio, devenio, circumvenio. Item a venio avena e quia cito venit⟩ P_1

U xiv **2** vel ungeo es *om.* φP_1 / ungeo: unguo I / es unxi unctum tu: unguis I **3** um ⟨et hic unctor toris, et hec untrix cis⟩ H **5** nis ⟨.i. unctio⟩ H **7** ii: a um P_1 **9** .i. sepe ungere: frequentativum P_1 **11** e ⟨diminutivum⟩ P_1 **14** in *om. Mai* / q u i d ... A m o s *om.* P_1 **16-17** uncatus ... uncatio: verbalia φ **16** unde ⟨hic uncator, uncatrix⟩ H **19** *om. Mai* **21** .i. curvus *om.* P_1 **22** curvus: curvatus *Mai* **24** metamorphoseos in IX *om.* V_1P_1 / IX: IIX M_1 / viribus usus avis *om.* P_1 **28** *om.* P_1

U v **1** supinis ⟨usus gratia⟩ P_1

606 M.

quod comparatur vanior vanissimus, [3] unde **vane** vanius vanissime adverbia, [4] et hec **vanitas** tis, [5] et **vanesco** cis, [6] quod componitur **evanesco**, [7] et **vanidus** a um, [8] quod componitur **evanidus** .i. vanus, Ovidius pectoraque in tenues abiere evanida rivos. [9] Vanus componitur **vaniloquus**, [10] unde hoc **vaniloquium**, [11] et **vanidicus** a um. [12] Vaneo componitur **evaneo**.

[1] **Vado** is pergere verbum neutrum et caret supinis, [2] inde hoc **vadum** di, [3] et **vadulum** li, [4] et **vadosus** a um, [5] et **vador** aris, [6] vel **vado** as. [7] Et componitur **pervado** as, [8] et **transvado** as et ab istis verbalia, [9] item a vado hic **vas** dis.i. obses, [10] unde hoc **vadimonium** ii, [11] dicimus etiam hoc **vas** sis, [12] unde **vasatus** a um .i. amplus et expansus, [13] et hoc **vasculum** li, [14] et hoc **vatillum** li .i. parvum vas, unde Marbodus que solis radiis in aqua subiecta vatillo. [15] Vado componitur **invado** is, [16] unde **invasor** oris, [17] et **invasus** a um, [18] et **invasio** is, [19] **pervado** is, [20] unde **pervasor** oris, [21] et **pervasus** a um, [22] et **pervasio** onis, [23] **evado** is, [24] **evasus**, [25] **evasio**. U xvi

[1] **Vicis** vicem a vice nomem triptotum .i. tres casus habens in singulari, [2] inde hec **vicissitudo** is, [3] unde **vicissitudinarius** a um, [4] et **vicarius** a um .i. vicem domini agens, [5] et **vicissim** adverbium, [6] quod etiam aliter dicitur **vicatim**, Horatius in odis nos turba vicatim hinc et hinc saxis. [7] Vicis componitur **invicem**, [8] et **adinvicem**, [9] et **vicecomes**, [10] et **vicedominus**. U xvii

---

8 Ov. *met.* V 435: pectoraque in tenues abeunt evanida rivos U xv

14 *non repperi* U xvi

6 Hor. *epod.* V 97: vos turba vicatim hinc et hinc saxis U xvii

---

2 vanior vanissimus *om.* φ 3 vanius vanissime *om.* M_1 / adverbia: adverbium M_1 5 cis ⟨incoativum⟩ P_1 8 .i. vanus *om.* P_1 / pectoraque: pecoraque M_1 / pectoraque in tenues *om.* P_1 12 evaneo ⟨unde verbalia⟩ I U xv

1 is ⟨vadi⟩ H ⟨vadivi mutat preteritum⟩ P_1 / pergere *om.* P_1 3 vadulum: vadiolum P_1 / li ⟨diminutivum⟩ M_1P_1 4 um ⟨.i. vadis plenus⟩ H 8 et transvado as *om. Mai* 9 dis ⟨vel ut quidam volunt hic vades is⟩ H / .i. obses ⟨quia eo dato vadimus⟩ P_1 *om. Mai* 12 et expansus *om.* P_1 13 li ⟨parvum vas⟩ M_1A 14 et hoc vatillum li *om.* I / vatillum: vasillum P_1 / .i. parvum vas: similiter M_1A diminutivum P_1 / unde ... vatillo *om.* P_1 / que: quod HP_2 / subiecta vatillo: subiectum vasculo I 17-18 *om. Mai* 19-20 *om.* IP_1 *Mai* 21-22 *om.* IAP_1 23 is ⟨unde evasor⟩ H φ 24-25 *om.* V_1I U xvi

1 a *om.* IP_1 / nomen ⟨femininum⟩ H / .i ... .singulari *om.* P_1 4 um ⟨ambo in uno sensu⟩ H / agens ⟨et viciem⟩ P_1 6 quod etiam aliter dicitur *om.* P_1 / vicatim ⟨adverbium⟩ P_1 / in odis *om.* V_1P_1 / nos: vos *Mai* / hinc et hinc saxis *om.* P_1 7 invicem ⟨adverbium quod componitur⟩ P_1 10 vicedominus ⟨ni vel vicedomnus ni⟩ H ⟨item a vice pluraliter vices ium⟩ P_1 U xvii

607 M.

U xviii [1] **Violo** as verbum activum, [2] inde **violator** is, [3] **violatrix** is, [4] **violatus** a um, [5] quod componitur **inviolatus,** [6] et **violatio** is, [7] et hoc **violamen** nis, [8] et hic et hec **violabilis** et hoc violabile, [9] quod componitur **inviolabilis,** [10] et **violentus** a um quod comparatur violentior violentissimus, [11] unde **violenter** violentius violentissime adverbia, [12] et hec **violentia** e, [13] et hic **vispilio** nis .i. sepulcrorum violator, [14] et hic **vispillo** nis .i. raptor qui aliis violentiam ingerit, unde in vita sancti Etmundi m o r e v i s p i l l o n u m p e r d i v e r s a v a g a n t e s; et componitur vispillo ex violentia et pilo quia pilum .i. telum geritur et sic aliis violentia infertur. [15] Item a violo hec **viola** e, [16] et hec **vespa** e .i. quoddam volatile inquietum et violentissimum, [17] unde hec **vespula** e diminutivum.

U xix [1] **Vestio** is vi itum tu verbum activum, [2] inde **vestitus** a um, [3] et hec **vestis** is, [4] et hoc **vestimentum** ti, [5] et hoc **vestiarium** rii, [6] et hoc **vestibulum** li .i. porticus in qua vestimur, [7] et hec **Vesta** e .i. dea virginum, [8] unde hic et hec **vestalis** is, [9] et hec **vestiplica** e .i. mulier que vestes plicat, [10] et hic et hec **vesticeps** pis .i. iuvenis qui barbam iam habere incipit, [11] et componitur **investiceps** .i. qui barba nondum vestitur, [12] qui etiam **investis** dicitur, Macrobius de Saturnalibus R o m a n i p u e r o s e t p u e l l a s i n v e s t e s, c a m i l l o s e t c a m i l l a s, p r e m i n i s t r o s f l a m i n u m e t f l a m i n i c a r u m. [13] Vestio componitur **investio** is, [14] unde **investitus.**

U xx [1] **Uro** is ussi ustum tu verbum activum, [2] inde **ustus** a um, [3] hec **ustio** nis, [4] hec **ustura** e, [5] quod componitur **combustura,** [6] et **ustulo** as, [7] unde

---

U xviii **14** *non repperi*

U xix **12** Macr. *Sat.* III 8, 7: Romani quoque pueros et puellas nobiles et investes camillos et camillas appellant flaminicarum et flaminum praeministros

---

U xviii **1** verbum activum *om.* P_2 **6** violatio: inviolatio I **7** violamen: inviolamen I **8** *om.* A / violabile ⟨et violabiliter adverbium⟩ H **9-10** *om.* P_2 **9** inviolabilis ⟨et violabiliter adverbium⟩ H ⟨et inde violens tis omnis generis quod non in uno conventu multos magistros audivi negare se audivisse, cum dicat Martianus in prima prosa [I 15] t u n c d i v e r s a u n d a r u m v i o l e n s q u e r a p i d i t a s s i n g u l a s q u a s q u e p e r v a d e n s ubi loquitur de fortuniis⟩ I **10** *violentior violentissimus om.* M_1A **11** *violenter violentius violentissime om.* φ / adverbia: adverbium φ *om.* I **13** .i. sepulcrorum violator *om.* φ **14** et hic vispillo nis .i. *om.* φ / ingerit: irrogat P_1 / unde ... vagantes *om.* P_1 / vispillo *om.* P_1 / geritur: ingeruntur H geruntur IAP_1 / violentia: violentiam HP_1 / infertur: inferunt HP_1 ingerunt IA ingeritur M_1 ingerit P_2 **16** inquietum et *om.* I / violentissimum *om.* P_1

U xix **1** itum tu *om.* I **2** um ⟨vestitio⟩ P_2 **4** vestimentum: vestimenti *Mai.* **5** rii ⟨et vestitus us ui⟩ P_1 **6** vestimur ⟨vel quia vesti domum⟩ P_1 **10** .i ... .incipit *om.* P_2 / barbam: barba A / incipit: cepit M_1A **11** et componitur investiceps .i. *om.* P_2 **12** de Saturnalibus *om.* V_1P_1 / Romani *om.* P_1 / investes *om.* P_2 / camillos ... flaminicarum *om.* P_1 / flaminicarum: flaminarum HI **14** unde ⟨investor, investrix⟩ H / investitus ⟨et hec investitura re⟩ HP_1

U xx **1** ustum tu *om.* I **2** inde ⟨hic ustor ris⟩ H **3** nis ⟨vel uredo dinis .i. nebula urens segetes⟩ P_1 **5** *componitur* ⟨comburo is, unde combustus, combustio, et⟩ M_1A **6** as ⟨.i. sepe urere⟩ H **7** unde ⟨hic ustulator, et hec ustulatrix⟩ H

607 / 608 M.

ustulatio, [8] **ustulatus,** [9] et hoc **ustulamen** nis. [10] Ustulo componitur **deustulo** as, [11] et **semiustulo** as, unde Augustinus de civitate Dei in III pontifex sue salutis oblitus, irruens in ignem semustulatus est. [12] Similiter et ustus componitur **inustus,** [13] et **semustus** pro semiustus. [14] Item ab uro hic **urus** ri .i. bos agrestis, [15] et hec **urina** e, [16] unde hec **urinaria,** [17] et hoc **urinarium** .i. vas ad recipiendam urinam, [18] et hec **urtica** e, [19] unde **urtico** as, [20] et inde **urticatus** a um. [21] Uro componitur **peruro** is, [22] unde **perustus** a um, [23] et hec **perustio** nis, [24] **amburo** is .i. circumuro, [25] inde **ambustus** a um, unde Quintilianus de causis tunc facies sentit incendium, cum ambusti defecere gressus, [26] et componitur **reambustus** .i. iterum ustus. [27] Componitur etiam uro **exuro** is, [28] unde **exustus,** [29] **exustio,** [30] **comburo** is, [31] unde **combustus,** [32] et **combustio,** [33] **aduro** is, [34] unde **adustus,** [35] et **adustio.**

[1] **Vicus** ci, [2] inde hic **viculus** li, [3] et **vicinus** a um, [4] unde hec **vicinia** e, U xxi
[5] et hec **vicinitas** tis, [6] et **vicaneus** a um .i. vicinus, [7] et componitur **convicaneus** .i. vicinus quasi de eodem vico, [8] et hec **villa** e dicitur a vico, [9] unde hec **villula** e, [10] et hic **villanus** ni, [11] et hic **villicus** ci, unde in evangelio et laudavit dominus villicum inquitatis; [12] et hic **villus** li .i. floccus de vellere ovis, [13] et **villico** as .i. villas colere, unde in evangelio iam non poteris villicare. [14] Item ab hoc nomine quod est vicus per compositionem hic et hec et hoc **pervicax** cis .i. superbus et importunus sicut solent esse qui agunt causas vicorum, [15] unde **pervicaciter** adverbium, [16] et hec **pervicacia** e .i. superbia vel indignatio.

---

11 Aug. *civ.* III 8: pontifex suae quondam modo salutis oblitus inruens ea semiustus abripuit U xx
25 Ps. Quint. *decl.* II 9

11 Luc. XVI 8: et laudavit dominus vilicum iniquitatis **13** Luc. XVI 2: iam enim non poteris vilicare U xxi

---

11 de civitate Dei *om.* P_1 / in III *om.* V_1P_1 / sue ... ignem *om.* P_1 **12** inustus ⟨.i. ustus⟩ H **13** pro semiustus ⟨ambo in uno sensu⟩ H *om.* M_1 **14** agrestis: silvestris I **16** urinaria: urinula diminutivum M_1 **17** urinarium ⟨et hoc urinale lis⟩ M_1A / recipiendam: capiendam I *om.* P_1 / urinam ⟨factum⟩ P_1 **18** e ⟨quia urit tangentem⟩ P_1 **19** as ⟨.i. per tactum urtice urere⟩ H **20** inde ⟨hic urticator ris, urticatrix⟩ H / um ⟨urticatio, et hoc urticarium rii .i. locus ubi urtice crescunt⟩ H ⟨urticatio⟩ φ **22** unde ⟨perustor⟩ H **25** inde ⟨ambustor⟩ H / tunc ... cum *om.* P_1 / tunc: tua ne H / facies: faves I **26** *om. Mai* **28** unde ⟨exustor⟩ H **30-32** *om.* M_1A **30** *om. Mai* **31** unde ⟨comburor⟩ H **32** combustio ⟨et hec combustura re⟩ H **34** unde ⟨adustor⟩ H **35** adustio ⟨inuro ris, unde inustor, inustus, et inustio⟩ H ⟨aduro, unde adustus⟩ P_2 U xx

1 ci ⟨.i. platea sive villula⟩ H **2** li ⟨diminutivum⟩ HP_1 **3** um ⟨vicinior vicinissimus, unde vicine vicinius vicinissime adverbia⟩ P_1 **5** tis ⟨in uno sensu⟩ H **7** et ... .i. vicinus *om.* P_2 / .i. vicinus *om.* P_1 **8** vico ⟨vel potius a valle⟩ P_1 **9** e ⟨diminutivum⟩ P_1 **10** *om.* P_2 / hic villanus ni: villanus a um P_1 **11** ci ⟨in uno sensu .i. ville custos⟩ H ⟨custos ville⟩ P_1 ⟨.i. villam colens⟩ φ **12** floccus: locus M_1A loc IP_2 lac V_1 / ovis ⟨unde villosus sa sum .i. spissus et villus plenus⟩ H **13** villas: villam P_1 / colere ⟨vel custodire⟩ P_1 / unde ... villicare *om.* P_1 **14** vicus ⟨vel a vice⟩ P_1 / per compositionem *om.* P_1 / cis ⟨protervus vicem⟩ P_1 / esse *om.* P_2 **16** vel indignatio *om.* φ U xxi

U xxii [1] **Varius** a um, [2] inde **varie** adverbium, [3] et hec **varietas** tis, [4] et **varus** a um .i. tortus per sincopam .i. per subtractionem medie littere, Persius cum fallit pede regula varo. [5] Item ab hoc nomine quod est varius **vario** as, [6] unde **variatus**, [7] **variatio**, [8] **variatim** adverbium, [9] et hic et hec **variabilis** et hoc variabile, [10] et per compositionem **vafer** a um .i. cautus et dicitur vafer quasi varia ferens sicut cautus homo qui loquitur variis modis, Persius omne vafer vitium ridenti Flaccus amico tangit. [11] Vario componitur **divario** as, et inde verbalia. [12] Item ab hoc nomine quod est varius hec **varica** e .i. quedam vena in poplite que ex nimio itinere facit turgere poplitem, [13] quod etiam hec **varex** cis dicitur, Macrobius de Saturnalibus dicitur quod cum Cicero iactaret se de exilio humeris reportatum fuisse, ait illi quidam; unde ergo tibi varices?; [14] hinc etiam dicitur **varicosus** a um .i. succiduus .i. cito cadens, Iuvenalis varicosus fiet aruspex; unde Persius dixeris hec inter varicosos centuriones; [15] unde et **prevarico** as per compositionem .i. infringere, [16] unde **prevaricator**, [17] **prevaricatus**, [18] **prevaricatio** is, [19] sicut etiam dicimus **divarico** as .i. diversificare, [20] unde **divaricatus**, [21] **divaricatio**.

U xxiii [1] **Vinco** is vici victum tu verbum activum, [2] inde **victor** oris, [3] **victrix** cis quod in obliquis casibus est omnis generis victricem enim exercitum dicimus et victricia signa, unde Lucanus tollite iampridem victricia tollite signa; [4] et **victus** a um, [5] quod componitur **invictus**, [6] et hic et hec **vincibilis** et hoc vincibile, [7] quod componitur **invincibilis**, [8] et hec **victoria** e, [9] unde **victoriosus** a um, [10] et **victoriose** adverbium, [11] et hic et hec **victorialis** et hoc victoriale, [12] et hec **victima** e que occidi solet propter vic-

---

U xxi **4** Pers. IV 12 **10** Pers. I 116-117 **13** Macr. *Sat.* II 3, 5: ulcisci autem se Cicero videbatur, ut qui respondisse sibi Vatinium meminerat, cum humeris se rei publicae de exilio reportatum gloriaretur, unde ergo tibi varices? **14** Iuv. VI 397 Pers. V 189

U xxiii **3** Lucan. I 347

---

4 .i. ... littere *om.* φ P_1 / pede *om.* I **5** varius: varus V_1 **6** unde ⟨variator, variatrix⟩ H **9** variabile ⟨quod componitur invariabilis⟩ P_1 **10** quasi ⟨valens in foro vel⟩ P_1 / omne: cum P_1 / vitium *om.* I / ridenti ... tangit *om.* P_1 / Flaccus (*Mai*): Flacco V_1 **12** poplite ... turgere *om.* P_1 / poplitem ⟨vel varica est vena que reddit hominem curvum⟩ P_1 **13** hec ⟨varix vel⟩ I / de Saturnalibus *om.* V_1P_1 / dicitur ... quidam *om.* P_1 / dicitur *om.* I / de *om.* I / illi *om.* I / tibi *om.* I **14** fiet: fieri I / unde ... centuriones *om.* P_1 **15** infringere: constringere ⟨et praevaricor aris transgredi⟩ P_1 **16** prevaricator ⟨prevaricatrix⟩ H **19** sicut etiam dicimus *om.* P_1 **20-21** divaricatus, divaricatio: verbalia φ **20** unde ⟨divaricator, divaricatrix⟩ H **21** divaricatio ⟨hic varus ri .i. anellus fustinus qui ponitur in rasello⟩ P_1

vxxiii-xxiv *in unum coegit Mai*

U xxiii **1** vici *om.* V_1I φ / victum: vinctum V_1 **3** dicimus ⟨victricem manum tuam⟩ P_1 / et ... iampridem *om.* P_1 **5** invictus ⟨unde invictissimus a um, et invictissime adverbium⟩ H **12** occidi solet propter victoriam: offertur pro devitandis vel pro devictis hostibus P_1 / propter victoriam: pro victoria A

toriam, [13] et inde **victimo** as .i. sacrificare, [14] unde **victimator**, [15] **victimatus**, [16] **victimatio**. [17] Vinco componitur **devinco** cis, [18] **evinco** cis.

[1] **Vincio** cis vinxi vinctum tu verbum activum .i. ligare, [2] inde hec **vitis** is, [3] inde hec **vitiligo** is .i. vimen cum quo vitis ligatur, unde Martianus scabros dentes vitiliginesque linguarum. [4] Et hoc **vinum** ni, [5] unde **vineus** a um .i. vino imbutus, [6] quod etiam **vinulus** dicitur, unde Plautus oratione vinula venustula. [7] Et hoc **villum** li .i. parvum vinum, Terentius in adelphos aliquo in angulum abeam, hoc villum obdormiscam; [8] et **vinosus** a um .i. vino plenus, Plautus ponens superlativum ait quid opus est verbis? vinosissima est. [9] Et hoc **vinalium** .i. festum vini, Macrobius de Saturnalibus vinaliorum dies Iovi sacratus est. [10] Et **vinolentus** a um .i. vino plenus, [11] et hec **vinolentia** e .i. ebrietas, [12] hic **vinitor** oris qui custodit vinum, [13] et hoc **vinacium** cii .i. posterius vinum, [14] quod et **vinaceum** dicitur et est quasi fex totius vini, [15] et hec **vinea** e, [16] unde hec **vineola** e, [17] et **vindemia** e, [18] unde **vindemio** as .i. vineam putare, [19] unde **vindemiator**, [20] **vindemiatus**, [21] **vindemiatio**. [22] Item a vincio hoc **vinculum** li, [23] et hoc **vinclum** li per sincopam; [24] et **vinculor** aris .i. ligare, unde verbalia, [25] et hec **victima** secundum Ysidorum dicitur a vincio quia vincitur dum ducitur ad immolandum, [26] et hec **vitta** e .i. infula unde ligatur caput sacerdotis, [27] unde **vittatus** um. [28] Vincio componitur **devincio** is, [29] unde **devinctus**, [30] et **devinctio**. U xxiv

[1] **Unus** a um, [2] inde **unicus** a um, [3] unde **unice** adverbium, [4] et hec **uni-** U xxv

---

3 Mart. Cap. III 226: scabros dentes vituliginesque (vitiliginesque *var. l.*) linguarum 6 Plaut. *asin.* 223: oratione vinnula, venustula 7 Ter. *ad.* 786: aliquo abeam atque edormiscam hoc villi 8 Plaut. *Curc.* 79 9 Macr. *Sat.* I 4, 6: vinaliorum dies, inquit, Iovi sacer est 25 *cf.* Isid. *orig.* VI 19,34

---

13 .i. sacrificare *om.* P_1 **14** victimator ⟨victimatrix⟩ H **17** cis ⟨convinco⟩ P_1 **18** *om.* P_1 / cis ⟨convinco cis, revinco cis, et ab istis verbalia⟩ H ⟨et inde verbalia⟩ I U xxiii

1 cis ⟨vincii⟩ H ⟨vincii vel vincivi⟩ φ / vinxi: vincii V_1 ⟨vincitum tu vel⟩ P_1 / vinctum tu *om.* V_1 / verbum activum *om.* V_1H / ligare ⟨unde vinctus a um, et vincibilis vincibile, et vinculum li a quo per sincopam vinclum li⟩ P_1 **2** is ⟨quod vincit ulmum⟩ P_1 **3** cum *om.* P_1 / scabros dentes *om.* P_1 / scabros ⟨dum⟩ I / linguarum: ligarunt I **6** unde ... venustula *om.* P_1 **7** parvum vinum: diminutivum P_1 / Terentius ... obdormiscam *om.* P_1 / in adelphos *om.* V_1 **8** plenus ⟨et vinosissimus a um⟩ P_1 ⟨quod comparatur cuius⟩ φ / ponens superlativum ait *om.* P_1 / vinosissima: vinosissimo I verbosissima P_1 / est *om.* I **9** de Saturnalibus *om.* V_1P_1 / sacratus: sacrificatus φ **10** plenus ⟨ebrius⟩ H **12** vinum: vineam ⟨vel calcat uvas⟩ P_1 **14** quod et vinaceum dicitur *om.* P_1 / et vinaceum: sic I / vini: mundi *et s.l.* vini P_2 **16** e ⟨diminutivum⟩ I φ ⟨diminutivum et hoc vinetum, unde quidam [?] falce vineta puto, meto sata, tondeo prata⟩ P_1 **18** .i. vineam putare *om.* P_1 / vineam: vindemiam P_2 / putare: amputare I **19** vindemiator ⟨vindemiatrix⟩ H **22** hoc vinculum li *om.* I **24** ligare ⟨verbum deponens⟩ I **28** is ⟨revincio cis, convincio cis, et ab istis verbalia⟩ H **29-30** devinctus, et devinctio: verbalia ⟨et revincio is, unde revinctus, revinctio⟩ φ U xxiv

tas tis, [5] et hic **unio** is .i. lapis pretiosus dicitur quoque pro stella et pro cepe, [6] et **una** .i. pariter adverbium, [7] et **unio** is .i. congregare, [8] unde **unitus** a um, [9] et **uno** as quod non est in usu, [10] sed componitur **aduno** as, [11] unde **adunatus**, [12] **adunatio**, [13] et componitur **coaduno** as, et inde verbalia. [14] Item ab hoc nomine quod est unus **ullus** a um .i. aliquis, [15] et inde **uspiam**, [16] et **usquam** adverbium. [17] Et componitur **nullus**, [18] unde **nusquam** adverbium, [19] et **nullatenus** .i. non, [20] et **adnullo** as, unde verbalia. [21] Unus componitur **unanimis**, [22] et **unicolor**, [23] et **uniformis**, [24] et **unimodus**, [25] et **unifico** as, unde verbalia, [26] et **unificus** a um.

U xxvi [1] **Verbero** as verbum activum, [2] inde **verberatus**, [3] **verberatio**, [4] et hoc **verberamen** nis, [5] et **verberito** as .i. sepe verberare, [6] et hic **verbero** nis .i. ille qui alium verberat, Plautus in Amphitrione verbero, aut muttito, aut ego te ledam hoc scipione; [7] et hoc **verber** is, [8] et hic et hec **verberabilis** et hoc verberabile qui aptus est ad verberandum, Plautus ponens superlativum ait verberabilissime etiam rogas, non fur sed trifurcifer. [9] Item a verbero hoc **verbum** bi, [10] unde **verbosus** a um, [11] et **verbose** adverbium, [12] et hec **verbositas** tis, [13] et hic et hec **verbalis** et hoc verbale, [14] unde **verbaliter** adverbium, [15] et **verbosor** ris .i. verbose loqui. [16] Verbum componitur **adverbium**, [17] et **proverbium**, [18] **verbigena**, [19] et **semiverbius** .i. seminator verborum. [20] Verbero componitur **transverbero**, [21] **diverbero**, [22] **reverbero**, inde verbalia.

U xxvii [1] **Voro** as verbum activum, [2] inde **vorator**, [3] **voratus**, [4] **voratio**, [5] **vorabi-**

---

6 Plaut. *Amph.* 519-520: verbero aut muttitio | quoi ego iam hoc scipione 8 Plaut. *aul.* 633: verberabilissume, etiam rogitas, non fur, sed trifur?

U xxv 5 hic: hec I φ P_1 / is ⟨congregatio quod etiam dicitur⟩ P_1 / .i. lapis pretiosus: pro lapide pretioso P_1 ⟨vel unitas⟩ H 7 is ⟨verbum activum⟩ I 8 *om.* P_1 / um ⟨et etiam hec unio nis pro congregare (commiscere A)⟩ M_1A 11-13 unde ... as *om. Mai* 11 unde ⟨adunator, adunatrix⟩ H 12 adunatio ⟨et adunatim adverbium⟩ H 13 as ⟨in eodem sensu .i. congregare⟩ H 14 .i. aliquis *om.* P_1 16 adverbium ⟨ambo in uno sensu .i. ad aliquem locum vel in aliquo loco quod aliter quoquam dicitur et unquam adverbium⟩ H 17 nullus *om.* P_1 18 nusquam ⟨.i. in nullo loco⟩ H ⟨et nuspiam⟩ φ P_1 / adverbium ⟨et numquam adverbium⟩ H ⟨ullus componitur nullus⟩ P_1 19 nullatenus ⟨adverbium⟩ P_1 / non ⟨vel nullo modo adverbia⟩ H 20 as ⟨.i. adnihilare⟩ H 25 unde verbalia *om.* I φ

U xxvi 1 verbum activum *om.* V_1H 2 inde ⟨verberator (*add.* φ), verberatrix⟩ H 5 verberito: verbito V_1 / .i. saepe verberare: frequentativum P_1 6 in Amphitrione *om.* V_1P_1 / aut muttito aut *om.* P_1 / ledam *om.* P_1 / hoc *om.* V_1I φ / scipione *om.* I 8 verberandum ⟨et verberabilissimus a um⟩ P_1 / ponens superlativum ait *om.* P_1 / sed trifurcifer *om.* P_1 14 adverbium ⟨et hec verbalitas tis⟩ H *om.* I 15 loqui ⟨unde verbalia⟩ H 17 *om.* I / proverbium ⟨quasi procul a verbo est enim proverbium breve verbum longe aliud a superficie verborum in virtute sententie figurans et⟩ P_1 19 semiverbius: seminiverbius *Mai* / verborum ⟨et semiverbius a um⟩ H 22 *om.* IP_1 / inde verbalia *om.* A

U xxvii 2 vorator ⟨voratrix⟩ H

611 / 612 M.

lis, [6] et **vorabiliter** adverbium, [7] et hic et hec **vorax** quod comparatur voracior voracissimus, [8] unde **voraciter** voracius voracissime adverbia, [9] et hec **voracitas** is, [10] et **vorago** nis. [11] Voro componitur **devoro**, [12] **transvoro**, et ab istis verbalia.

[1] **Volo** as verbum activum, [2] inde hic et hec **volatilis** et hoc volatile, [3] et hic **volatus** ui, [4] et hic **volucer** et hec volucris et hoc volucre .i. velox, [5] et hec **volucris** .i. avis, [6] et **volito** as verbum frequentativum, unde verbalia. [7] Et componitur **involito** as, [8] et **advolito** as. [9] Item a volo hec **vola** e .i. medietas palme, unde Prudentius de ymnis et volas plicas aduncis unguibus; [10] inde hic **volemus** i .i. quoddam genus pirorum que adeo sunt magna quod vix in vola concludi possint. [11] Et per compositionem **involare** .i. aliquid in manu continere. [12] Volo componitur **advolo** as, [13] **avolo** as, [14] **involo**, [15] **evolo**, [16] **transvolo**, [17] **convolo**, [18] **circumvolo**, et ab istis verbalia. U xxviii

[1] **Via** e, [2] inde hic **viator** oris, [3] et hoc **viaticum** ci .i. victus qui defertur in via, [4] et secundum quosdam hic **vietus** i. detritus in *vita*, unde Terentius in eunucho hic est vietus, vetus senex veternosus; [5] et **viaticatus** a um .i. in via sustentatus, Sidonius tamquam opipare viaticatus. [6] Hinc etiam per compositionem **pervius** a um, [7] **devius** a um, [8] unde **devio** as, [9] **deviatus**, [10] **deviatio**, [11] **previus** a um, [12] **avius**, [13] **intervius**. [14] Componitur etiam **bivium**, [15] et **quadrivium**, [16] et **trivium**, [17] et inde hec **Trivia** e .i. diana, [18] et hic et hec **trivialis** et hoc triviale, [19] et **triviatim** .i. U xxix

---

9 Prud. *perist.* II 242-243: et volam | plicans aduncis unguibus — U xxviii

4 Ter. *eun.* 688 5 Sidon. *epist.* VIII 12,6 — U xxix

---

6 adverbium *om.* I 7 *om.* P_2 / comparatur: componitur *Mai* / voracior, voracissimus *om.* M_1A 8 voraciter voracius voracissime *om.* φ / adverbia: adverbium M_1A ⟨et hic voratus tus tui⟩ H *om.* IP_2 12 et ab istis verbalia *om.* φ — U xx

1 as ⟨avi tum tu⟩ I / activum ⟨inde hic volator ris, et hec volatrix cis⟩ H 8 *om.* P_1 / as ⟨frequentativum⟩ P_2 9 de ymnis: in libris ymnorum I *om.* V_1P_1 10 pirorum que: pyri quod P_1 / sunt magna: est magnum P_1 / quod: ut HIP_1 / in *om.* P_1 / vola: passiva H / concludi: comprhendi P_1 / possint: possit P_1 11 involare: involo M_1AP_1 / in *om.* P_1 / continere: involvere P_1 12 componitur ⟨pervolo⟩ P_1 13-17 *alio ordine* φ P_1 13 *om.* IP_1 15 evolo ⟨revolo⟩ V_1 16 *om.* P_1 — U xxviii

4 hic ... est *om. Mai* / in: a M_1 *om.* P_2P_1 / *vita*: via πφP_1 / unde ... veternosus *om.* M_1 / in eunucho *om.* V_1P_1 / est *om.* IP_1 / veternosus *om.* P_1 5 viaticatus (*Mai*): viaticus V_1IφP_1 6 hinc etiam per compositionem: via componitur P_1 8 as ⟨et inde deviator deviatrix⟩ H ⟨verbum activum⟩ I 11 um ⟨invisus a um⟩ HIM_1A ⟨invius a um, unde hoc invium unde ... (*non legitur*) errare fecit eos in invio⟩ P_1 ⟨obvius a um, unde obvio as, et inde verbalia⟩ P_2 12 *om.* I P_2P_1 13 *om.* P_2P_1 / intervius ⟨a um, obvius a um, unde obvio as, et inde verbalia⟩ M_1A 17 et ⟨a trivium⟩ H 18 trivialis et hoc triviale: trivias et hoc trivie P_1 — U xxiv

ubique adverbium, unde Martianus loquax triviatim dissultaret humanitas.

U xxx [1] **Urgeo** es ursi vel urgui sed neutrum est in usu et caret supinis, [2] inde **urgenter** adverbium, [3] et hic **ursus** si, [4] unde **ursulus** li, [5] vel **ursellus**, [6] vel **ursiolus** diminutiva, [7] et **ursinus** a um, [8] quod etiam **ursacius** dicitur, [9] et hic **ursarius** rii. [10] Item ab urgeo hic **urceus** i .i. vas aquarium, [11] unde hic **urceolus** diminutivum, Persius urceoli veteris metuens deradere limum; [12] et hec **urna** e quia urget collum suum, [13] et secundum Ysidorum hec **orca** e .i. vas habens strictum collum, [14] et hic **orcus** ci .i. infernus quia urget delinquentes. [15] Item ab urgeo **urgesco** is, [16] et hoc **ulcus** eris, [17] unde **ulcerosus** a um, [18] et **ulcero** as, unde verbalia. [19] Et componitur **exulcero** as .i. vulnerare vel laniare.

U xxxi [1] **Vallo** as .i. circumdare, inde verbalia, [2] et hec **vallis** eo quod vallatur montibus, [3] unde **vallosus** a um, [4] et hic et hec **vallestris** et hoc vallestre, [5] et hoc **vallum** li. [6] Vallis componitur **convallis** .i. magna vallis. [7] Item a vallo hec **valva** .i. porta, [8] unde secundum Ysidorum hec **vulva** e quasi ventris valva. [9] Et componitur pluraliter he **bivalves** ium .i. gemine valve que etiam bifores dicuntur. [10] Vallo componitur **circumvallo** as, unde verbalia.

U xxxii [1] **Vesper** eris .i. quedam stella que oritur in vespere et dicitur Lucifer in mane, [2] que etiam hic **vesperus** ri, [3] et hec **vesperugo** is dicitur, Plautus in Amphitrione nec iugule, nec vesperugo, neque vergilie occi-

---

U xxix **19** Mart. Cap. I 3

U xxx **11** Pers. IV 29: seriolae veterem metuens deradere limum **13** *cf.* Isid. *orig.* VIII 11,42; XX 6, 5

U xxxi **8** *cf.* Isid. *orig.* XI 1, 137 **19** Mart. Cap. I 3

U xxxii **3** Plaut. *Amph.* 275: nec iugulae neque vesperugo neque vergiliae occidunt

---

19 adverbium *om.* P_2 / loquax: loquar *Mai* / dissultaret: dissultari I / humanitas ⟨et componitur etiam via avius a um, et obvius a um a quo obviam adverbium, et obvio as neutrum quod cum dativo tantum construitur⟩ P_1

U xxx **1** sed neutrum est in usu *om.* P_1 / ⟨verbum neutrum⟩ et HP_1 **2** inde ⟨hic et hec et hoc urgens tis⟩ H **3** hic ursus si: ursus a um H **5** ursellus ⟨diminutivum⟩ A **6** diminutiva *om.* A **8** etiam ursacius *om.* I **9** rii ⟨.i. custos ursi quod etiam secundum quosdam ursacius dicitur⟩ H **11** diminutivum *om. Mai* / metuens: tenuens I / limum: simum H **12** urna: ursa P_1 / suum ⟨et hec urna e quia vi⟩ V_1 **14** delinquentes ⟨vel ab orce quod est capere⟩ P_1 **15** urgeo: urget A **18** ulcero: ulco *Mai* / as ⟨.i. vulnerare⟩ H

U xxxi **1** as ⟨verbum activum⟩ HP_1 / inde verbalia *om.* M_1A **2** *om.* A **5** li ⟨.i. collis vel palus vel vallis⟩ H **8** valva ⟨est⟩ P_1 **10** unde verbalia *om. Mai*

U xxxii **1** in mane *om.* I **2** ⟨hesperus vel⟩ vesperus I / ri ⟨et hic hesperus ri⟩ H **3** in Amphitrione *om.* P_1 / nec iugule (*Mai*): nec ingerule $V_1\varphi$ *om.* IP_1

613 / 614 M.

dunt. [4] Item ab hoc nomine quod est vesper hoc **vesperum** i .i. extrema pars diei, [5] que etiam hec **vespera** e dicitur, [6] et hoc **vespere** indeclinabile, unde in evangelio vespere sabbati, que lucescit; [7] et hic **vespertilio** nis .i. avis in vespere volans, [8] **vespertinus** a um, [9] et hec **vesperna** e .i. cena in vespere, [10] et pluraliter hec **vespere** arum pro ipso officio, [11] et **vesperasco** cis, [12] quod componitur **advesperasco** cis.

[1] **Vitium** vitii, [2] inde **vitiosus** a um, [3] et **vitiose** adverbium, [4] et hec **vitiositas** is, [5] et **vitio** as, [6] unde **vitiator**, [7] **vitiatus** a um, [8] **vitiatio**, [9] **vitiabilis**, [10] et hec **vicia** e .i. quoddam genus leguminis, Virgilius in georgicis aut tenuis fetus vicie, tristesque lupini. [11] Vitio componitur **convitio** as, [12] unde **convitiator**, [13] **convitiatus**, [14] **convitiatio**, [15] et hoc **convitium** tii. U xxxiii

[1] **Veho** is vexi vectum tu verbum activum, [2] inde **vectus** a um, [3] et hec **vectura** e, [4] et hoc **vectigal** lis .i. tributum, [5] et hoc **vexillum** li, [6] quod componitur **vexillifer**, [7] et hec **veha** e .i. quoddam genus carri, [8] et hoc **vehiculum** li .i. omne genus carri, [9] et pluraliter he **vectes** ium, [10] et **vecticularius** a um sicut dicimus aliquem vecticulariam vitam agere qui furto et rapinis intendit, [11] et **vecto** as .i. portare. [12] Et componitur **convecto** as, [13] et **evecto** as, [14] et **devecto** as .i. deorsum portare, [15] et **subvecto** as .i. sursum portare, [16] et **provecto**, [17] et **advecto**, [18] et **invecto**, et ab istis verbalia. [19] Sic et veho componitur **conveho** is, [20] unde **convectus** a um, [21] et hec **convectio** nis, [22] et **convectim** .i. cumulatim adverbium, [23] **eveho** is, U xxxiv

---

6 Matth. XXVIII 1: vespere autem sabbati quae lucescit U xxxii

10 Verg. *georg.* I 75: aut tenuis fetus viciae tristisque lupini U xxxiii

---

4 diei ⟨vel noctis⟩ P_1 5 dicitur ⟨que veniente die diluculum veniente nocte crepusculum dicitur⟩ P_1 6 ⟨neutrum et⟩ indeclinabile ⟨mane⟩ P_1 / lucescit ⟨in prima sabbati⟩ HI ⟨et cetera⟩ P_1 7 volans (*Mai*): volitans P_1 *om.* V_1 8 um ⟨et hic et hec vespertinalis et hoc vespertinale⟩ H ⟨et vesperus a um quod pro tardo ponitur⟩ P_1 10 officio ⟨vel vesperi orum, et hoc vesprum quelibet interpolatio nubium, et vespero as quod non est in usu⟩ P_1 ⟨et vespri orum pro eodem⟩ M_1A 12 *om.* A U xxxii

2 um ⟨vitiosior vitiosissimus⟩ P_1 3 vitiose ⟨vitiosius vitiosissime⟩ P_1 / adverbium: adverbia P_1 5 as ⟨verbum activum⟩ H ⟨activum⟩ P_1 6 vitiator *om.* V_1I 10 in georgicis *om.* V_1P_1 / aut: at P_2 / tristesque lupini *om.* P_1 11 convitio as: convitior aris φ 12 *om.* Iφ 13 *om.* φ / convitiatus ⟨et convitiatus tus tui⟩ H 15 tii ⟨unde convitior aris verbum deponens, et inde verbalia⟩ H U xxxiii

2 inde ⟨vector, vectrix⟩ H / um ⟨et vectivus va vum⟩ H 3 e ⟨et hec vectio nis⟩ H 5-7 *om.* P_1 8 carri: vehiculi I 9 he: hii P_2P_1 / ium ⟨quia vehunt hostium⟩ H 10 agere: ducere I 11 as ⟨frequentativum⟩ P_1 / .i. portare *om.* P_1 12 *om.* AP_2 / convecto as *om.* M_1 14 *om.* M_1A / deorsum: seorsum V_1H P_2 / portare: vecto P_1 15-17 *om.* P_1 16 provecto ⟨as .i. promovere⟩ H 20-37 *om.* M_1A 20 unde ⟨convector, convectrix⟩ H 21 nis ⟨et convexus a um⟩ P_1 22 cumulatim: accumulatim P_1 U xxxiv

614 / 615 M.

[24] inde **evectus**, [25] et **evectio**, [26] **deveho** is, [27] inde **devectus**, [28] vel **devexus** i .i. deorsum positus, [29] **subveho** is, [30] unde **subvectus**, [31] et **subvectio**, [32] **adveho** is, [33] **advectus**, [34] **advectio**, [35] **inveho**, [36] **invectus**, [37] **invectio**.

U xxxv [1] **Vapor** oris, [2] unde **vaporus** a um, [3] et **vaporo** as .i. tepere, [4] unde **vaporatus**, [5] **vaporatio**, [6] et **vaporabilis**, [7] et hoc **vaporamen** nis, [8] et haec **vappa** e .i. vinum marcidum quod remanet de sero, Horatius in sermonibus absentem cantat amicum multa prolutus vappa; [9] et inde **vapidus** a um .i. sine sapore, [10] dicitur quoque **vappa** pro garcifero, Horatius non ego Davum cum veto te, fieri vappam iubeo. [11] Et **vapulo** as .i. verberari verbum neutrum passivum, Terentius si ad rem conferatur, vapulabit.

U xxxvi [1] **Umbra** bre, [2] inde haec **umbella** .i. parva umbra, [3] et **umbrosus** a um, [4] et **umbraticus** a um, [5] et **umbratice** adverbium, [6] et hoc **umbraculum** li, [7] et hic **umbo** nis eo quod det umbram scuto, [8] et hic **umbilicus** ci eo quod sit umbra iliorum, [9] et **umbro** as, [10] unde **umbratus** a um, [11] **umbratio** nis. [12] Et componitur **adumbro** as, [13] et **obumbro** as, et ab istis verbalia.

U xxxvii [1] **Volvo** vis volvi tum tu verbum activum, [2] inde **volutus** a um, [3] et hec **volutio** nis, [4] et hic et hec **volubilis** et hoc volubile, [5] unde **volubiliter** adverbium, [6] et hec **volubilitas**, [7] et **voluto** as .i. volvere, unde verbalia, [8] et

---

U xxxv 8 Hor. *serm.* I 5,15-16 10 Hor. *serm.* I 1,103-104: ... non ego, avarum | cum veto te, fieri vappam iubeo 11 Ter. *eun.* 742: si ad rem conferentur, vapulabit

---

U xxxiv **24-25** *om.* P_2 **24** inde ⟨evector, evectrix⟩ H **27** inde ⟨devector, devectrix⟩ H **30-31** *om.* P_2 **30** unde ⟨subvector, subvectrix⟩ H **32** *om.* I / is ⟨unde advector, advectrix⟩ H **33-34** *om.* IP_2 **35** inveho ⟨is, unde invector, invectrix⟩ H **36** invectus ⟨et invectivus⟩ H **36-37** invectus, invectio: et ab istis verbalia P_2 **37** invectio ⟨reveho is, unde revector, revectrix, revectus, revectivus, revectio⟩ H ⟨proveho, provectus, provectio⟩ P_1

U xxxv **2** *om.* P_1 **3** as ⟨neutrum⟩ P_1 / .i. tepere: cum tepore exalare P_1 **7** *om.* P_1 **8-10** Horatius ... garcifero *om.* I **8** haec (*Mai*): hic $V_1H\varphi$ / sero ⟨post de dolio stillat⟩ P_1 / in sermonibus *om.* $V_1IM_1P_1$ / absentem cantat amicum *om.* P_1 / multa: multum P_1 **9** sapore: vapore π ⟨et vapore⟩ P_1 **10** non ego *om.* P_1 / ego *om.* I / Davum: Danaum P_1 ⟨terre⟩ I / cum veto *om.* IP_1 / te *om.* I / vappam: vappa A / iubeo: veto P_1 **11** .i. verberari *om.* P_1 / passivum ⟨unde quidam [?] exulo vapulo veneo fio quattuor ista sensum passivum sub voce gerunt aliena, unde verbalia⟩ P_1 / Terentius ... vapulabit *om.* P_1

U xxxvi **2** umbella: umbrella M_1P_1 / .i. parva umbra *om.* P_1 **3** um ⟨et hic et hec umbratilis et hoc umbratile⟩ H **8** sit: fit A **13** verbalia ⟨Item ab umbra per compositionem hic coluber bri et dicitur coluber quasi colens umbram, et inde hic coluberculus li diminutivum, et colubernus na num⟩ H

U xxxvii **5** adverbium *om.* I **7** as ⟨frequentativum⟩ P_1 / .i. volvere *om.* P_1

componitur **revoluto** as. [9] Item a volvo hoc **volumen** nis, [10] et hoc **volutabrum** ri. [11] Et per compositionem hoc **involucrum** ri .i. involutio cuiuscumque rei, Prudentius de ymnis ne sanctum involucris pollueret locum. [12] Volvo componitur **revolvo** vis, [13] unde **revolutus**, [14] **revolutio**, [15] **revolubilis**, [16] quod etiam **revolutilis** dicitur, Augustinus de civitate Dei in XII mundo revolutiles ortus eisdem circuitibus inserite; [17] **obvolvo** is, [18] **obvolutus**, [19] **obvolutio**, [20] **advolvo**, [21] **advolutus**, [22] **advolutio**, [23] **convolvo**, [24] **convolutus**, [25] **convolutio**, [26] **provolvo** is, [27] inde **provolutus**, [28] **provolutio**, [29] **involvo**, [30] **involutus**, [31] **involutio**, [32] et hic **involvolus** li .i. quedam bestia que ut homines facilius decipiat involvit se in aliqua re, Plautus in cistellaria imitatus nequam bestiam involvolum, que in papyro implicat se; [33] **devolvo** is, [34] **evolvo**, [35] **circumvolvo** et ab istis verbalia.

[1] **Velum** li, [2] inde hoc **vexillum** li diminutivum, [3] et componitur **vexillifer**, [4] et hoc **velarium** .i. velum, [5] et hoc **velabrum** bri .i. vas in quo oleum contunditur vel in quo frumentum purgatur, Plautus omnes rem gerunt quasi in velabro olei. [6] Item ab hoc nomine quod est velum **velo** as, [7] unde **velatus**, [8] **velatio**, [9] et hoc **velamen** nis, [10] et hoc **velamentum** ti, [11] et pluraliter hi **velites** tum .i. milites scilicet levis armature, [12] unde et **velito** as .i. certare pugnare vel altercare, [13] et inde **velitator**, [14] **velitatus**, [15] **velitatio**, Plautus in asinaria verbis velitationem fieri compendio volo. [16] Velo componitur **obvelo** as .i. tegere, [17] unde **obvelatus**, [18] **obvelatio**, [19] **revelo** as .i. detegere vel aperire, [20] unde **revelatus**, [21] **revelatio** is, [22] **develo** as .i. discooperire, Ovidius metamorphoseos in sexto U xxxviii

---

11 Prud. *cath.* V 36 **16** Aug. *civ.* XII 19: nisi eisdem circuitibus temporum eandem temporalia repetantur **32** Plaut. *cist.* 728-729: imitatur nequam bestiam et damnificam. Quemnam amabo | involvolum, quae in pampini folio intorta implicat se U xxxvii

5 Plaut. *capt.* 489: omnes compecto rem agunt quasi in velabro olearii **15** Plaut. *asin.* 307 **22** Ov. *met.* VI 604 U xxxviii

---

10 ri ⟨.i. involutio⟩ H **11** involutio: involutatio I / de ymnis *om.* V_1P_1 / ne sanctum *om.* P_1 / pollueret: polluent I **15** revolubilis ⟨revolubiliter⟩ I **16** quod ... dicitur *om.* I / de civitate Dei in XII *om.* V_1P_1 / revolutiles: revolubiles I / eisdem circuitibus inserite *om.* P_1 **18-19** *om.* Iφ **21-22** *om.* IφP_1 **23** *om.* P_1 **24-25** *om.* IφP_1 **27-28** *om.* Iφ **30-31** *om.* Iφ **32** se (*Mai*) *om.* V_1 / in cistellaria *om.* V_1P_1 / in *om.* P_1 **35** circumvolvo ⟨vis, pervolvo vis, subvolvo vis⟩ H U xxxii

4 velum ⟨Iuvenal [IV 122] pueros ad velaria raptos⟩ P_1 **5** oleum ... quo *om.* I / oleum: olea HAP_2 / omnes: omnem AP_2 / rem: res P_1 / rem gerunt (*Mai*): remigerum V_1 **6** as ⟨.i. tegere⟩ H **7** unde ⟨hic velator, velatrix⟩ H **10** ti ⟨unde ibi [*psalm.* LX 5] protegar in velamento alarum tuarum⟩ P_1 **11** tum ... armature: .i. expediti pedites I / milites ⟨vel pedites⟩ P_1 / armature ⟨sicut sagittarii⟩ P_1 **12** altercare: altercari I *om.* P_1 **15** in asinaria *om.* P_1 / verbis: velis P_1 / compendio *om.* P_1 **17** unde ⟨obvelator, obvelatrix⟩ H **19** detegere: detego P_1 / aperire: aperio P_1 **20** unde ⟨revelator, revelatrix, revelatus⟩ H revelatus *om.* V_1 **22** metamorphoseos *om.* V_1P_1 / in sexto *om.* V_1P_1 U Uxxiii

616 M.

oraque develat misere pudibunda sororis; [23] et inde **develatus,** [24] et **develatio.** [25] Velum componitur **velifer,** [26] et **velivolus.**

U xxxix [1] **Voco** as verbum activum, [2] inde **vocatus,** [3] **vocatio,** [4] **vocativus** a um .i. ad vocandum aptus, [5] **vocatim** adverbium, [6] et hic et hec **vocalis** et hoc vocale, [7] quod componitur **semivocalis.** [8] Item a voco hoc **vocamen** is, [9] et hec **vox** cis, [10] unde per compositionem **univocus** a um, [11] et **vocito** as, [12] quod componitur **advocito** as. [13] Voco componitur **invoco** as, [14] unde **invocatus,** [15] **invocatio,** [16] **provoco** as, [17] **provocatus,** [18] **provocatio,** [19] **convoco,** [20] **convocatus,** [21] **convocatio,** [22] **avoco** as .i. amovere, [23] unde **avocatus,** [24] **avocatio,** [25] **advoco** as, [26] **advocatus,** [27] **advocatio,** [28] **revoco** as, [29] **revocatus,** [30] **revocatio,** [31] et **revocabilis,** [32] quod componitur **irrevocabilis,** [33] unde **irrevocabiliter** adverbium.

U xl [1] **Uns** uncis .i. quedam mensura, [2] et inde hec **uncia** e pro eadem mensura, [3] et hec **unciola** e diminutivum, Iuvenalis unciolam Proculeius habet, sed gillo deuncem; [4] et **unciatim** adverbium .i. de una uncia in aliam, Terentius in Formione quod ille unciatim vix de demenso suo, suum fraudans. [5] Uncia componitur hec **semiuncia** e .i. dimidia uncia, Persius hereat in stultis brevis ut semiuncia recti. [6] Uns componitur **deuns** cis .i. decem uncie, Persius avidos sudare deunces.

U xl 3 Iuv. I 40 4 Ter. *Phorm.* 43-44: quod ille unciatim vix de demenso suo | suom defrudans genium 5 Pers. V 121 6 Pers. V 150

---

misere pudibunda sororis *om.* P_1 **23** inde ⟨develator, develatrix⟩ H **26** velivolus ⟨a um, et velificatus a um, Lucanus [*Iuv.* X 174-175] velificatus Athos⟩ P_1

U xxxix **2** inde ⟨hic vocator, et hec vocatrix cis, et⟩ H **4** vocativus a um *om.* I / ad vocandum: adeo I **5** adverbium ⟨sicut nominatim⟩ P_1 **6** vocale ⟨unde vocaliter adverbium, et hec vocalitas tis⟩ H ⟨unde vocaliter adverbium⟩ P_1 **10** um ⟨et equivocus⟩ φ ⟨et vociferor aris, unde verbalia⟩ P_1 **11** vocito *s.l.* .i. sepe vocare H / as ⟨frequentativum⟩ P_1 **12** advocito as *om. Mai* **13** voco componitur *om. Mai* **14-15** *om.* Iφ **14** unde ⟨invocator, invocatrix⟩ H **16** *om.* I / as ⟨unde provocator, provocatrix⟩ H **17-18** *om.* Iφ **19** convoco ⟨as, unde convocator, convocatrix⟩ H **20-21** *om.* Iφ **21** convocatio ⟨sevoco, sevocatus, sevocatio⟩ P_1 **22** *om.* IM_1AP_1 / amovere: admonere P_2 **23-24** *om.* $I\varphi P_1$ **23** unde ⟨avocator, avocatrix⟩ H **25** *om.* P_2 / as ⟨unde advocator, advocatrix⟩ H ⟨.i. admovere⟩ M_1 ⟨.i. admonere⟩ A **26-27** *om.* I φ **27** advocatio ⟨et hic advocatus ui dominus et retor, et inde hec advocata, unde ibi evangelia [?]: ergo advocata nostra⟩ P_1 **28** as ⟨unde revocator, revocatrix⟩ H **29-30** revocatus, revocatio: et ab istis verbalia I *om.* φ **30** revocatio ⟨revocamen⟩ P_1 **31** revocabilis ⟨et revocabiliter adverbium⟩ H **32** irrevocabilis ⟨Horatius [*epist.* I 18,71] volat irrevocabile verbum⟩ P_1

U xl **2** *om.* P_2 / pro eadem mensura: idem P_1 *om.* M_1A **3** sed gillo deuncem *om.* P_1 / sed gillo (*Mai*): segillo V_1I **4** adverbium *om.* V_1H / una *om.* P_1 / aliam: illam P_2 unciam P_1 / in Formione *om.* V_1P_1 / vix ... fraudans *om.* P_1 / de *om.* I φ / fraudans ⟨genium⟩ *Mai* **5** hereat in stultis *om.* P_1 **6** deunces ⟨ineunx ineuncis sepeunx⟩ P_1

616 / 617 M.

[1] **Vasto** as verbum activum, [2] inde **vastator** oris, [3] unde **vastatorius** a U xli
um, [4] **vastatus**, [5] et **vastatio**, [6] **vastabilis**, [7] hoc **vastamen** nis, [8] et **vastus** a um .i. magnus vel inanis, [9] et hec **vastitas**, [10] et hic **vascus** ci .i. inanis et nugatorius. [11] Vasto componitur **devasto**, [12] **pervasto**, inde verbalia.

[1] **Uber** ris, unde in proverbiis de cerva ubera, inquit, eius ine- U xlii
brient te omni tempore; [2] unde **uberosus** a um .i. habundans, [3] et **uberose** adverbium, [4] et hec **uberositas**, [5] et hic et hec **uber** ris .i. habundans, [6] unde **ubertim** adverbium, [7] et hec **ubertas** is, [8] et **ubertuosus** a um .i. fertilis, unde Iosephus in primo dum, placuisset Isaac, ut iret in Egyptum ubertuosam valde provinciam; [9] et **ubero** as quod non est in usu, [10] sed componitur **inubero** as .i. lactare, [11] et **exubero** as .i. habundare, [12] et **exuberanter** adverbium, [13] et hec **exuberantia** e .i. habundantia. [14] Et per compositionem **exuberes** .i. infantes qui extracti sunt ab ubere, [15] et **sububeres** qui adhuc sunt sub ubere.

[1] **Vulgus** gi, [2] inde **vulgosus** a um .i. vulgo habundans, [3] et hic et hec U xliii
vulgaris et hoc vulgare, [4] unde **vulgariter** adverbium, [5] et **vulgo** as .i. publicare. [6] Et componitur **provulgo**, [7] **divulgo** as ambo pro publicare, et ab istis verbalia.

[1] **Unda** e, [2] **undosus** a um .i. unda plenus, [3] et **undose** adverbium, [4] et U xliv
hec **undositas**, [5] et **undatim** adverbium, [6] et **undo** as .i. multiplicare, [7] **undanter** .i. affluenter adverbium. [8] Et componitur **inundo** as .i. exuberare, [9] unde **inundanter** adverbium, [10] et hec **inundantia** e .i. copia, [11] et **inundatus** a um, [12] et hec **inundatio** is, Isaias ad ecclesiam inundatio camelorum operiet te. [13] Componitur quoque undo **habundo**, [14] unde **habundanter** adverbium, [15] et hec **habundantia** e, [16] et **habundus** a um,

---

1 *prov.* V 19 **8** Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* I p. 24 *F.* U xlii

12 *Is.* LX 6 U xliv

---

1 as ⟨.i. destruere⟩ H **3** *om.* M_1A / um ⟨et hec vastatrix tricis⟩ H **8** vel inanis *om.* φP_1 U xli
10 et nugatorius *om.* P_1

1 ris ⟨.i. mamma⟩ H ⟨omnis generis .i. fecundus quod comparatur uberior uberrimus⟩ P_1 / unde ... tempore *om.* P_1 **3-5** *om.* P_1 **7** hec ⟨prebet⟩ P_2 **8** in primo *om.* P_1 / dum ... Egyptum *om.* P_1 / provinciam ⟨et cetera⟩ P_1 **12** adverbium *om.* P_1 **13** e ⟨et hoc uber ris pro mamilla⟩ P_1 / .i. habundantia *om.* P_1 **14** exuberes ... sunt: exuberans .i. infans qui extractus est I / extracti: tracti P_1 **15** sububeres ⟨eos⟩ H ⟨eos dicimus⟩ I / ubere ⟨uber comparatur uberior uberrimus, unde uberius uberrime adverbia⟩ H U xlii

1 gi ⟨masculini et feminini⟩ P_1 **4** adverbium *om.* P_1 **7** as ambo pro publicare *om.* P_1 U xliii

6 multiplicare: multiplicari V_1M_1 **7** .i. ⟨habundanter vel⟩ H / .i. affluenter *om.* φ **8** Et ⟨undo⟩ P_1 / exuberare: exultare A **12** ad ecclesiam *om.* P_1 **14** adverbium *om.* M_1A U xliv

[17] unde **habunde** adverbium, [18] **redundo** as .i. habundare similiter, [19] et **exundo** as, et ab istis verbalia

U xlv [1] **Verro** is .i. trahere, [2] inde hoc **verriculum** li .i. quoddam genus navis piscatoris, [3] et hic **verris** is .i. porcus bellicosus, [4] et **verrito** as .i. frequenter trahere, [5] et hec **verruca** ce .i. papula in corpore alicuius infirmi et dicitur quandoque pro quodam vehiculo, [6] et inde **verricosus** a um .i. inequalis et tuberosus, unde Persius sunt quos Pacuvius, et verrucosa morentur.

U xlvi [1] **Ultra** prepositio et comparatur ulterior ultimus, [2] unde **ulterius**, [3] **ultime** adverbia, [4] et **ultro** etiam adverbium, [5] unde **ultroneus** a um .i. spontaneus. [6] Ultimus componitur **penultimus** .i. pene ultimus, [7] et illud componitur **antepenultimus** .i. ante illum qui est pene ultimus.

U xlvii [1] **Vergo** is .i. declinare, [2] inde **urgenter** adverbium, [3] et **vergito** as .i. sepe vergere, [4] et hec **vergilia** e .i. stella que paulo ante lucem occidit, Plautus in Amphitrione neque iugule, neque vesperugo, neque vergilie occidunt. [5] Vergo componitur **divergo** is.

U xlviii [1] **Vates** is .i. poeta, [2] inde **vaticinor** aris .i. divinare, [3] unde **vaticinator**, [4] **vaticinatus**, [5] **vaticinatio**, [6] et hoc **vaticinium**, [7] et hic **Vaticanus** .i. paganorum deus. [8] Vates componitur **vaticanus**, [9] et **vatidicus**, [10] unde **vatidice** adverbium.

U xlix [1] **Vilis** comparatur vilior vilissimus, [2] unde **viliter** vilius vilissime adver-

---

U xlv 6 Pers. I 77: sunt quos Pacuviusque et verrucosa moretur

U xlvii 4 Plaut. *Amph.* 275: nec iugulae neque vesperugo neque vergiliae occidunt

---

18 habundare: habundo P_1 / similiter: idem P_1 *om.* HI

U xlv 1 trahere ⟨et caret supinis⟩ P_1 2 piscatoris: piscatoriae *Mai* 3 porcus: aper P_1 4 .i. frequenter trahere: frequentativum P_1 / trahere: verrere V_1 5 papula (*Mai*): pupula HP_1 pupilla V_1 pullula φ publica I / in corpore *om.* φ 6 et tuberosus unde *om.* P_1 / sunt quos Pacuvius *om.* P_1 / morentur: morantur H ⟨et cetera⟩ I

U xlvi 1 ulterior ultimus *om.* φ 6 pene ultimus ⟨quia est ultimus preter unum⟩ H 7 et ... .i. *om.* I / est *om.* *Mai*

U xlvii 2 inde ⟨hic et hec et hoc vergens tis, unde⟩ H / urgenter: vergenter *Mai* 3 sepe *om.* V_1I / .i. sepe vergere: frequentativum P_1 4 paulo *om.* M_1A / Plautus ... occidunt *om.* P_1 / in Amphitrione *om.* V_1 / iugule: ingerule M_1A 5 componitur ⟨convergo⟩ I / is ⟨circumvergo⟩ I

U xlviii 1 is ⟨communis generis⟩ P_1 3 vaticinator ⟨vaticinatrix⟩ H

U xlix 1 vilior vilissimus *om.* φ 2 viliter vilius vilissime *om.* φ / adverbia: adverbium φ *om.* I

618 / 619 M.

bia, [3] et hec **vilitas** tis, [4] et **vileo** es ui et caret supinis, [5] inde **vilesco** is, [6] quod componitur **advilesco** is. [7] Vilis componitur **quamvilis** .i. valde vilis, [8] et **vilifacio** cis, [9] et **vilifico** as, [10] et **vilipendo** is, et ab istis verbalia.

[1] **Vindico** as, [2] inde **vindicatus**, [3] **vindicatio**, [4] et hoc **vindicamen** nis, U l
[5] et hic et hec **vindex** cis, [6] et hec **vindicta** e que aliquando pro quadam virga iudiciarie potestatis dicitur qua servi percussi liberabantur, Persius an ignoras dominum nisi quem vindicta relaxat?

[1] **Venenum** ni, [2] inde **venenosus** a um, [3] et **venenose** adverbium, [4] et U li
hec **venenositas** is, [5] et **venenatus** a um, [6] et componitur hic et hec **venefex** cis, unde in psalmis et venefici incantatis sapienter; [7] et inde hoc **veneficium**, [8] et **venefico** as, unde verbalia, [9] et hec **veneficina** e .i. locus in quo veneficia exercentur.

[1] **Viscus** eris hoc tantum dicitur in singulari, unde quidam o quan- U lii
tum scelus est in viscere viscera mergi! [2] Et per compositionem **inviscero** as .i. aliquid intra viscera ponere, [3] et **eviscero** as .i. aliquid extra viscera ponere, et ab his verbalia. [4] Dicitur etiam **viscus** pro glutino, [5] inde **viscosus** a um .i. visco plenus, [6] et **visco** as .i. visco implicare, [7] unde **viscatus**, [8] **viscatio**, [9] et **visculentus** a um .i. visco implicatus. [10] Et componitur **invisco** as .i. per viscum aliquid capere, [11] inde **inviscatus**, [12] **inviscatio**.

---

6 Pers. V 125 U l

6 *psalm.* LVII, 6: et venefici incantantis sapienter U li

1 Quidam = Ov. *met.* XV 88: heu quantum scelus est in viscera viscera condi U lii

---

4 ui ⟨verbum neutrum⟩ H **6** is ⟨et convilesco cis, et revilesco cis⟩ H **7** .i. valde vilis *om.* A U xlix
8 cis ⟨et vilifio⟩ P_1 **10** is ⟨.i. parvipendo⟩ V_1

1 as ⟨verbum activum⟩ H **2** inde ⟨hic vindicator ris, vindicatrix⟩ H ⟨vindicator⟩ φ / vindicatus *om.* I **6** quadam *om.* I / potestatis *om.* P_1 / an ... quem *om.* P_1 / vindicta ⟨priusquam mens a pectore recessi⟩ P_1 / relaxat: relaxet V_1H *om.* P_1 U l

3-5 *om. Mai* **6** componitur ⟨invenenatus⟩ P_1 / psalmis: psalmo P_1 / venefici: veneficis HIM_1P_1 **7** ⟨quidam etiam veneficus dicitur unde venefica mulier miscens venenum⟩ et M_1A **8** unde ⟨veneficus ca cum, et cetera⟩ HP_1 **9** veneficina: veneficia P_1 / exercentur ⟨et veneficus, et venefica, et veneficium⟩ P_2 U li

1 viscus: viscere P_1 / eris ⟨generis neutri⟩ M_1A / hoc ... singulari *om.* M_1A / mergi: condi I ⟨in plurali vero hec viscera Ovidius [*epist.* I 90] viscera nostra tue⟩ P_1 **2** intra: in I / viscera *om.* P_2 **3** et ... ponere *om.* V_1 **6** .i. visco implicare *om.* A / ⟨aliquid⟩ implicare I **7-9** *om.* A **7** unde ⟨viscator, viscatrix⟩ H **9** .i. visco implicatus *om.* I **10** Et componitur invisco as .i. *om.* A **11** inde ⟨inviscatrix, inviscator⟩ H **12** inviscatio ⟨et hic et hec inviscabilis⟩ H U lii

U liii [1] **Ulcisor** eris ultus sum, [2] inde **ultor** oris, [3] **ultrix** cis, [4] et **ultus** a um, [5] et hec **ultio** nis, [6] et hec **ulna** e .i. brachium. [7] Ultus componitur **inultus**.

U liv [1] **Vello** is vulsi vulsum su, [2] inde hoc **vellus** ris, [3] et **vellerosus** a um .i. vellere plenus, [4] et **vellico** as .i. vellere, unde propheta non ego sum propheta, neque filius prophete, sed pastor vellicans sycomoros, ego sum; [5] inde **vellicatus**, [6] **vellicatio**. [7] Vello componitur **divello** is, [8] **divulsus**, [9] et **divulsio**, [10] **avello**, [11] **avulsus**, [12] et **avulsio**, [13] **convello**, [14] **evello**, [15] **revello**, et ab istis verbalia.

U lv [1] **Voveo** es vovi votum tu verbum neutrum, [2] inde **votus** a um, [3] et **voto** as .i. vovere, [4] et **votum** ti, [5] **votio** nis, Plautus in asinaria votavi te ego quicquam hodie falsum proloqui; [6] et **votito** as .i. sepe vovere, [7] et **votivus** a um .i. voto plenus. [8] Votus componitur **convotus** a um .i. eisdem votis astrictus. [9] Voveo componitur **devoveo** es, [10] unde **devotus** a um, [11] et hec **devotio**.

U lvi [1] **Vomo** is vomui verbum neutrum, [2] inde **vomitus** a um, [3] et hec **vomitio** nis, [4] et hic **vomitus** ui, [5] et hec **vomica** e, [6] et hoc **vomitium** ii .i. vomica, unde Martianus tunc vero illa vomitio, atque nausia laborata; [7] et hic **vomer** eris, [8] quod etiam dicitur **vomis** is. [9] Vomo componitur **evomo** is, [10] et inde **evomitus**, [11] et **evomitio**, [12] **revomo** is, [13] **divomo** is, et ab istis verbalia.

U liv 4 *Am.* VII 14: Non sum propheta et non sum filius prophetae, sed armentarius ego sum vellicans sycomoros

U lv 5 Plaut. *capt.* 703: votauin te quicquam mi hodie falsum proloqui?

U lvi 6 Mart. Cap. II 136,10: tunc vero illa nausea ac vomitio elaborata

---

U lvii **1** sum ⟨ulcisci⟩ H ⟨verbum deponens⟩ I

U liv **1** vulsi ⟨verbum activum⟩ P_1 vulsum su ⟨verbum activum, inde hic vulsor soris⟩ H ⟨activum⟩ M_1 *om.* P_1 **2** *om.* V_1 **3** vellerosus: vellosus P_1 **4** non ... sed *om.* P_1 / ego sum *om.* V_1 **5** inde ⟨vellicator, vellicatrix⟩ H **8** divulsus: divisus P_2 **10** avello ⟨is, inde avulsor⟩ H **11-12** *om.* I φ **13** convello ⟨is, unde convulsor, convulsus, convulsio⟩ H **14** evello ⟨is, unde evulsor, evulsus, evulsio⟩ H **15** revello ⟨is, unde revulsor, revulsus, revulsio, subvello is, unde subvulsor, subvulsus, subvulsio⟩ H / et ab istis verbalia *om.* V_1

U lv **1** verbum neutrum *om.* M_1A **4** *om.* P_1 **5** in asinaria *om.* V_1P_1 / votavi te: votante me P_1 / ego quicquam hodie *om.* P_1 / falsum: falsa V_1 φ tam I / proloqui: loqui φ **6** .i. sepe vovere: frequentativum P_1 **9** es ⟨maledico⟩ P_1 **10** um ⟨quod nam in mala significatione sumitur, Ovidius [*epist.* VI 164] vivite devoto femina virique thoro⟩ P_1 **11** devotio ⟨convoveo es, unde verbalia⟩ H

U lvi **1** vomui ⟨vomitum tu⟩ H **5** e ⟨.i. nausea⟩ φ **6** .i. vomica: idem P_1 / Martianus: Terentius P_1 / tunc vero *om.* P_1 / atque nausia *om.* P_1 **7** vomer eris: vomen nis I **8** is ⟨quod vero vomere terra⟩ P_1 **10-11** *om.* I **10** *om.* P_1 **13** verbalia ⟨bis duo sunt vanis pulvis cucumisque cinisque quorum rectus in is casus se format in er quoque⟩ P_1

620 M.

[1] **Vescor** eris .i. edere, [2] inde **vescitus** a um, [3] et **vescus** a um .i. deliciosus, [4] unde **vesculentus** a um .i. deliciis plenus vel aptus ad vescendum. [5] Dicunt autem quod **vescus** dicitur quasi parum comedens, [6] unde et **vesculus** dicitur homo gracilis et deliciosus, [7] et antiqui dicebant **Veiovi** .i. parvo Iovi, [8] et **vefabam** .i. parvam fabam. [9] Vescor componitur **convescor** eris, [10] et **evescor**. U lvii

[1] **Veneo** is venivi venitum tu et habet litteraturam activi et sensum passivi, [2] unde hoc **venum** ni .i. venditio, Ambrosius super Egisippum v e n o e t e m p t o v i v i t u r; [3] et hic et hec **venalis** et hoc venale, [4] unde **venaliter** adverbium, [5] et hec **venalitas** is. [6] Et per compositionem **venundo** as .i. vendere, [7] unde **venundator**, [8] **venundatus**, [9] **venundatio**, [10] hinc etiam secundum quosdam dicitur **vendo** is verbum activum, [11] **venditor**, [12] **venditus**, [13] **venditio**, [14] et **vendito** as .i. frequenter vendere, Augustinus de civitate Dei q u i b u s s e R o m a n i c o l e n d o s m e n d a c i s s i m a f a l l a c i a v e n d i t a b a n t. [15] Vendo componitur **revendo** is. U lviii

[1] **Vulnus** eris, [2] inde hoc **vulnusculum** li .i. parvum vulnus, [3] et **vulnerosus** .i. vulneribus plenus, [4] et **vulnero** as, [5] unde **vulneratus**, [6] **vulneratio**. [7] Et componitur **convulnero** as, [8] et vulnus componitur **vulnificus**. U lix

[1] **Vagor** aris, [2] inde **vagator**, [3] **vagatus**, [4] **vagatio**, [5] **vagabilis**, [6] **vagabundus** a um, [7] et **vagus** a um, [8] unde **vage** adverbium. [9] Et componitur **pervagus** .i. valde vagus, [10] hinc etiam tractum est **vagio** is quod proprium U lx

---

2 Ambrosius = Heges. V 24,3   14 *non repperi*   U lviii

---

1 .i. edere *om.* φ   3 deliciosus ⟨gracilis⟩ φ   4 plenus ⟨unde hec vesculentia .i. deliciarum copia⟩ φ / vel aptus ad vescendum *om.* φ / vescendum: edendum *et s.l.* vel vescendum H   7 Et antiqui dicebant: sicut P_1 8 et ... fabam: vefaba parva faba P_1 U lvii

1 veneo: venio I / is ⟨nii vel⟩ P_2 / venitum ⟨vel ventum⟩ I / tu ⟨verbum neutrum passivum⟩ P_1 ⟨vel venum nu⟩ P_2 / litteraturam: litteram H / activi: activam *Mai* / passivi: passivam *Mai*   2 super Egisippum *om.* V_1P_1 4 adverbium *om.* I   7 venundator ⟨venundatrix⟩ H   11 venditor ⟨venditrix⟩ H   14 .i. frequenter vendere: verbum frequentativum I frequentativum φP_1 / de civitate Dei *om.* V_1P_1 / quibus se *om.* P_1 / colendos mendacissima *om.* P_1 / fallacia: falsa A / venditabant: venditabantur HI φ U lviii
Vapulo as vi similiter sicut passivum .i. verberor *post* V lviii *add.* P_1

2 .i. parvum vulnus: diminutivum IP_1 3 .i. vulneribus plenus *om.* φ   4 as ⟨activum⟩ P_1 5-6 vulneratus, vulneratio: verbalia φ   5 unde ⟨vulnerator, vulneratrix⟩ H   8 vulnificus ⟨a um .i. vulnus faciens⟩ H U lix

1 ⟨Vago as verbum neutrum vel⟩ vagor H / vagor aris: vago as V_1 ⟨verbum deponens⟩ H 2 *om.* P_1 *Mai* / vagator ⟨vagatrix⟩ H   10 tractum: dictum M_1 A / proprium *om.* IP_1 U lx

est infantum, [11] et inde hic **vagitus** ui. [12] Vagor componitur **evagor** aris, [13] **pervagor** aris, [14] **divagor** aris, inde verbalia.

U lxi [1] **Universus** a um, [2] inde hec **universitas** is, [3] et hic et hec **universalis** et hoc universale, [4] unde **universaliter** adverbium.

U lxii [1] **Vestigium** gii, [2] inde per compositionem **evestigio** .i. cito adverbium, [3] et **investigo** as, [4] unde **investigator,** [5] **investigatus,** [6] **investigatio.**

U lxiii [1] **Uter** ra rum, [2] componitur **uterque,** [3] unde **utrinque,** [4] et **utrobique** ambo pro in utraque parte. [5] Componitur etiam **alteruter** .i. alter ex duobus, [6] et **neuter** .i. nullus, [7] et inde **neutrobi** .i. in neutra parte quod etiam neutrobique dicitur, Plautus n e u t r o b i h a b e o s t a b i l e s t a b u l u m. Et sciendum quod omnia nomina composita ex duobus integris declinantur ex utraque parte ut iusiurandum excepto alteruter non enim dicimus alterautra sed alterutra rum.

U lxiii 7 Plaut. *aul.* 233

U lx est ⟨clamare⟩ H **12** vagor: vago V_1H / evagor aris: evago as V_1H *et s.l.* evagor ris H *om.* I **13** pervagor aris: pervago as V_1H *et s.l.* pervagor ris H **14** *om.* I / divagor aris: divago V_1H *et s.l.* divagor ris H

U lxi **1** um ⟨.i. totus⟩ H **4** adverbium *om.* I ⟨et hec universalitas tis⟩ H ⟨et dicitur a quibusdam componi ab unus et versum⟩ P_1

U lxii **2** evestigio: evestigie A **3** et ⟨vestigo as, quod componitur⟩ M_1AP_1 / as ⟨.i. perscrutari⟩ H **4** investigator ⟨investigatrix⟩ H **6** investigatio ⟨et hic et hec investigabilis et hoc investigabile, unde investigabiliter adverbium⟩ H

V lxiii *post* V lxviii P_1

1 rum ⟨a quo utro adverbium locale, quod componitur utroque et neutro quod componitur neutrobi⟩ P_1 **2** *om.* P_1 **3** *om.* IP_1 **4** utrobique: utrubique *Mai* ⟨adverbium⟩ H / ambo pro *om.* P_1 / in: ex H *om.* φ **5** etiam ... duobus *om.* P_1 / alteruter: alterutrum π M_1A / duobus: utroque V_1Iφ **6** *om.* P_1 **7** et inde neutrobi .i. *om.* P_1 / neutrobi: neutrubi *Mai* neutrobique I / neutrobique: neutrubique *Mai* neutrobi I ⟨Item ab uter utrinque adverbium locale. Item uter componitur neuter .i. non uter a quo neutralis neutrale, inde neutraliter adverbium. Item componitur uter alteruter a um. Et hec nomina ex duobus rectis composita ex utraque parte declinantur ut respublica et iusiurandum sed excipitur de alteruter femininum et neutrum cum alterutra et alterutrum deberent facere sine corruptione masculini. Alteruter enim ex integris constat sed, eufonie causa facit femininum et neutrum alterutra alterutrum. A quo alterutrum adverbium et altrinsecus adverbium locale⟩ P_1 / Plautus ... stabulum *om.* P_1 / neutrobi habeo: neutrubi habeo *Mai* / stabile *om.* I / et sciendum ... sed alterutra rum *om.* P_1 / omnia nomina composita: omne nomen compositum I / integris: rectis I / declinantur: declinatur I / utraque: ambabus $V_1M_1P_2$ duabus A / parte: partibus V_1 *om.* I φ / ut iusiurandum *om.* I / alterautra: alterutera V_1 / sed alterutra rum *om.* I

621 M.

[1] **Ver** eris, [2] inde **vernus** a um .i. clarus, [3] et hic et hec **vernalis** et hoc vernale .i. clarus et delectabilis, [4] unde **vernaliter** adverbium, [5] et hoc **verculum** li diminutivum, Plautus ego sum liber meum corculum, meum melculum, meum verculum; [6] et **verno** as .i. clarescere vel delectari, [7] et **vernanter** adverbium, et cetera verbalia. U lxiv

[1] **Ululo** as, [2] inde **ululatus**, [3] **ululatio**, [4] et hic **ulutatus** ui, [5] et hec **ulula** e pro quadam ave. U lxv

[1] **Vigeo** es vigui, [2] inde hic **vigor** oris, [3] et **vigorosus** a um, [4] et **vigorose** adverbium, [5] et **vigesco** is. U lxvi

[1] **Viduo** as .i. calamitate afficere, [2] inde **viduatus**, [3] **viduatio**, [4] et hec **vidua** e, [5] dicitur etiam **viduus** sed raro. U lxvii

[1] **Velox** cis comparatur velocior velocissimus, [2] unde **velociter** velocius velocissime adverbia, [3] et hec **velocitas** tis. U lxviii

---

5 Plaut. *cas.* 836-837: ego sum liber | meum corculum, melculum, verculum U lxiv

---

3 et hic ... clarus *om.* φ / hoc vernale ... delectabilis *om.* I / .i. clarus et *om.* P_1 5 verculum: vernaculum I / ego sum liber meum *om.* P_1 / / meum melculum *om.* I / melculum *om.* P_1 6 ⟨florere vel⟩ clarescere P_1 7 et... verbalia: et verbalia ⟨Veru nomen indeclinabile, invenitur tantum in plurali verna verubus, Ovidius [*met.* VI 646] pars verubus stridet, unde verutus idem quod veru quod in VIII Lucani [?] invenies⟩ P_1 U lxiv

1 as ⟨.i. clamare luporum verbum neutrum⟩ H 2 inde ⟨ululator, ululatrix⟩ H ⟨ululans tis omnis generis et⟩ I 5 *om.* φ P_1 / quadam ave: quedam avis φ P_1 ⟨et componitur exululo⟩ P_1 U lxv

V lxvi *post* V lxvii P_1
1 vigui ⟨verbum neutrum et caret supinis⟩ H *om.* I 5 is ⟨incoativum⟩ P_1

V lxvii *post* V lxv P_1
1 calamitate: calamitare P_1 / afficere: affligere ⟨vel spoliare privare⟩ H *om.* P_1 **2-3** viduatus, viduatio: verbalia φ

1 velocior velocissimus *om.* φ 2 velociter velocius velocissime *om.* φ / adverbia: adverbium φ *om.* I 3 tis. ⟨Explicit tractatus primus de vicesima littera que est U⟩ H U lviii

Vendico cas verbum activum, inde vendicator, vendicatrix, vendicatus, vendicatio, et hoc vendicamen nis, et hic et hec vendicabilis et hoc vendicabile, et vendicabiliter adverbium *post* V lxviii *add.* H

Vaco cas cavi neutrum et regit semper dativum, dicimus enim vaco tibi et operi, inde vacillo as neutrum .i. titubo. Veto tas tui vel tavi titum tu. Vendico cas neutrum .i. adquiro, unde verbalia. Uter *post* V lxviii *add.* P_1

622 M.

1 Visere, visitare.
2 Vietus, vita detritus. Terentius hic est vietus vetus senex veternosus.
3 Vitabundus, vitabilis.
4 Vitellus, moiellus ovi, quod et meditullium dicitur. Horatius volvens aliena vitellus; iterum prohibent callosa vitellum.
5 Victitare, multum vivere.
6 Victuarius, qui ad vitam pertinet.
7 Victualis, vitam sustentans. Iosephus abunde ministraveris victualia.
8 Veredarius, equus cursor, acupedius, graleator.
9 Vagulus, anulus quia vagat in digito.
10 Vitulari, letari, exultare, tripudiare, hilarescere, ovare, gratulari.
11 Vitulatio, exultatio.
12 Vitula, victoria vel festum dee victorie, vel letitie. Virgilius cum faciam vitulam pro frugibus .i. festum victorie.
13 Vimen, minuta virga.
14 Viridarium, virgultum. Ambrosius pulchritudines solariorum et viridariorum.
15 Virectum, locus viriditatis, quod et viretum dicitur.
16 Viridium, virgultum. Macrobius de Saturnalibus formosa facies viridiorum.
17 Viminetum, locus ubi vimen crescit.
18 Vibex, virga. Persius puteal multa vibice flagellas.
19 Vibrare, iaculari.
20 Viburnum, minuta virga. Virgilius quantum lenta solent inter viburna cupressi.
21 Virguncula, parva virgo.

---

2 Ter. *eun.* 688 **4** Hor. *serm.* II 4, 57 Hor. *serm.* II 4, 14: cohibent (prohibent *var. l.*) callosa vitellum **7** *non repperi* **12** Verg. *buc.* III 77 **14** *non repperi* **16** Macr. *Sat.* I 4, 11 **18** Pers. IV 49 **20** Verg. *buc.* I 25

Incipit secundus tractatus de eadem littera H

Repetitiones V *Mai*

1-270 (*praeter* 9, 26, 27, 46, 181, 225, 226, 229, 230, 231, 232, 235, 236, 243, 245, 247, 250, 251, 252, 254, 260 M_1) *om.* M_1A

1 visitare ⟨invisere⟩ H **2** vietus ⟨via vel⟩ H / Terentius ... veternosus *om. Mai* / veternosus *om.* I **4** moiellus: moillus V_1P_1 *Mai* / Horatius ... vitellum *om. Mai* / iterum ... vitellum *om.* P_1 / prohibent: prohibet V_1I **5** victitare ⟨vivere vel⟩ H **6** victuarius: victuarium I / qui: quod HIP_2 **7** Iosephus ... victualia *om. Mai* / abunde ministraveris: abundaverit P_1 / ministraveris: ministraverint I **8** graleator: galeator HIP_2 **9** vagulus: vagus P_1 / vagat: vagatur M_1P_2 **10** letari *om.* P_2 / ovare: ovari H **12** Virgilius ... victorie *om. Mai* / frugibus ⟨ipse venito⟩ HI / .i. festum victorie *om.* H **14** Ambrosius ... viridariorum *om. Mai* **15** virectum: virectus P_1 **16** Macrobius ... viridiorum *om. Mai* / de Saturnalibus *om.* V_1 **18** Persius ... flagellas *om. Mai* / multa *om.* P_1 **20** Virgilius ... cupressi *om. Mai* / quantum: quod tum V_1 / cupressi: flagellas V_1 **21** virgo: virga P_1

622 / 623 M.

22 Viratus, fortis et animosus vel uxoratus. Iosephus mulier virata non decipitur.
23 Vagor, vagitus puerorum.
24 Virginare, caste vivere.
25 Virginal, locus uteri ubi fit conceptio. Prudentius intactum ab omni crimine virginal.
26 Vitiligo, macula alba in corpore.
27 Valetudinarius, qui frequenter egrotat.
28 Ulva, herba palustris. Alcuinus glaucaque exponit in ulva.
29 Uligo, terre crassitudo, inde uliginosus, crassus.
30 Virus, virtuosum venenum.
31 Virosus, veneno plenus.
32 Virulentia, veneni infectio.
33 Virulentus, veneno infectus.
34 Virbius, bis existens maritus vel prius hominibus natus.
35 Valor, valitudo.
36 Valentulus, aliquantulum validus. Plautus obsecro ut valentula est.
37 Venalicius, venditicius.
38 Uniculus, unius uxoris vir.
39 Verosus, verus. Martianus in argumentum verose assertionis.
40 Verose, vere.
41 Veru, specium. Ovidius pars veribus strident.
42 Veruntamen, sed, porro, adquid, attamen.
43 Versatilis, quod facile versatur.
44 Versare, vertere.
45 Vigilax, vigilans. Sidonius in paginis eius vigilax lector inveniet.
46 Vertex, extrema pars capitis.
47 Vertibulum, illud unde carbones vertuntur.
48 Versutus, cautus, gnarus et cetera.
49 Versutia, prudentia.
50 Vertiginosus, qui vertiginem patitur.

---

22 *non repperi* **25** Prud. *perist.* XIV 8 **28** *non repperi* **36** Plaut. *cas.* 852 **39** Mart. *Cap.* IV 332: in argumentum virosae (verosae *var. l.*) **41** Ov. *met.* VI 646: pars veribus stridunt **45** Sidon. *epist.* VIII 11,6

---

22 Iosephus ... decipitur *om. Mai* / Iosephus: Iohannes P_2 **25** Prudentius ... virginal *om. Mai* / ab: at V_1P_1 **26** vitiligo: utiligo $M_1P_2P_1$ **30** virtuosum: viruosum P_1 **31** plenus ⟨venenosus⟩ H **33** *om.* I / infectus: plenus P_1 ⟨vel venenosus⟩ H **34** maritus: vir P_1 / natus: genitus IP_2P_1 ⟨et postmodum deo renatus⟩ quandoque pro infirmitate⟩ H ⟨et postea deo renatus⟩ IP_2P_1 **35** valitudo ⟨valitudo quandoque dicitur pro valore⟩ H **36** Plautus ... est *om. Mai* **37** venditicius: vendicius P_1 **38** uniculus: viriculus P_2P_1 **39** Martianus ... assertionis *om. Mai* **41** Ovidius... strident *om. Mai* / strident: stridet $V_1IP_2P_1$ **42** porro ⟨alioquin⟩ P_2 / adquid *om.* IP_2 **45** vigilans ⟨invigilans⟩ P_1 / Sidonius... inveniet *om. Mai* / vigilax: vigilans V_1P_1 **47** illud *om.* I / illud unde carbones vertuntur: cum quo ignis vertitur in fornace M_1 **48** cautus *om.* P_1 / ⟨enitus⟩ gnarus P_1 / et cetera: prudens, varus, catus, vafer, astutus, callidus, strenuus H *om.* I **49** prudentia ⟨cautela, calliditas⟩ H

623 M.

51 Vertigo, capitis infirmitas vel rote volubilitas.
52 Vetulus, aliquantulum vetus.
53 Veterator, malorum inventor. Terentius impostor veterator excogitator.
54 Veterosus, vetus, vetustus, priscus, antiquus.
55 Veternosus, senex vel infirmus.
56 Veteranus, senex et detritus.
57 Veternum, infirmitas senum. Virgilius nec torpere diu passus sua membra veterno.
58 Vagax, vagus, inutiliter loquens.
59 Utitare, sepe uti.
60 Vietus, in vita detritus. Terentius hic est vietus senex veternosus.
61 Usitatim, usitate, usualiter.
62 Uter, vas cuius os largum et expansum est.
63 Voluptuosus, voluptate plenus.
64 Vultuosus, tristis.
65 Volupe, secundum voluptatem. Terentius benefactum et volupe est.
66 Vopiscus, vir nobiliter natus ex matre; cui contrarium est spurius .i. nobilis ex patre, qui etiam mechus et nothus dicitur.
67 Venustare, ornare.
68 Venustulus, aliquantulum venustus. Plautus oratione venustula.
69 Veneripeta, luxuriosus.
70 Vascus, inanis.
71 Ventulus, parvus ventus. Terentius cape flabellum et ventulum facito.
72 Ventuosus, ventosus, vento plenus.
73 Ventilabrum, vas in quo frumentum purgatur.
74 Ventilare, dispergere, dilapidare.
75 Ventrale, zona circa ventrem.
76 Ventricosus, grossus.
77 Ventruosus, grossus. Plautus ruffulus est et aliquantulum ventruosus.

---

53 Ter. *heaut.* 889 **57** Verg. *georg.* I 124 **60** Ter. *eun.* 688: hic est vietus, vetus, veternosus, senex **65** Ter. *hec.* 857: bene factum et volupest **68** Plaut. *asin.* 223: oratione vinnula, venustula **71** Ter. *eun.* 595: cape hoc flabellum, ventulum huic sic facito **77** Plaut. *asin.* 400: macilentis malis, ruffulus aliquantulum ventriosus

---

53 inventor *et s.l.* vel callidus strophosus H / Terentius ... excogitator *om. Mai* **54** veterosus: vecorosus P_2 **56** veteranus: veternosus P_1 **57** senum: senii I / Virgilius ... veterno *om. Mai* **58** vagax ⟨vagabundus⟩ H **60** *om.* HP_1 *Mai* / vi*t*a: via πP_2P_1 / Terentius ... veternosus *om.* I / senex: vetus P_2 **65** voluptatem: voluptates H / Terentius ... est *om. Mai* **66** vir: ubi V_1 qui *Mai* / qui: quod HP_2 / mechus et *om.* H **68** Plautus ... venustula *om. Mai* **71** Terentius ... facito *om. Mai* / ventulum ⟨huic⟩ HP_2P_1 **76-77** *in unum coegit* I **77** grossus *om.* P_1 / Plautus ... ventruosus *om. Mai* / est et *om.* P_1 / est ⟨inquit⟩ H / ventruosus: ventricosus P_1

623 / 624 M.

78 Venterina, bestia que fert onus supra ventrem.
79 Uncus, curvus, obuncus, reduncus, aduncus, subuncus.
80 Vaquulus, lunatus, camerus, cameratus.
81 Uncare, curvare, lunare, camerare.
82 Uncinus, ferrum curvatum.
83 Venosus, venis plenus. Persius quem venosus liber actii.
84 Unguen, unguentum.
85 Venilia, maris exestuatio. Varro venilia est unda que ad litus venit.
86 Vanidus, vanus, evanidus, effluus, nebulus, vanidicus .i. vana dicens.
87 Vadulum, parvum vadum.
88 Vadosus, vado plenus.
89 Vatillum, parvum vas. Marbodus quod solis radiis in aqua subiecta vatillo.
90 Vasatus, amplus, expansus, dilatatus, pansus, sinuosus, latus, amplificatus, diffusus.
91 Vades, obsides.
92 Vadimonium, arra, arrabona.
93 Vicarius, vicem domini agens.
94 Vicissitudinarius, vicarius.
95 Vicatim, vicissim. Horatius nos turba vicatim.
96 Vispilio, sepulchrorum violator.
97 Vispillo, raptor, qui aliis violentiam ingerit.
98 Vespa, volatile inquietum et violentissimum.
99 Vestibulum, vestiarium.
100 Vestiplica, mulier que vestes plicat.
101 Vesticeps, iuvenis qui barba vestitur, sicut et investiceps dicitur qui barbam non habet.
102 Ustulare, sepe urere.
103 Ustulamen, combustio.
104 Urus, bos agrestis.
105 Vicanus, vicinus, convicaneus, affinis, conterminus, anterminus, collateralis.
106 Villicus, villam colens, villanus, colonus, ruricola, ruricolanus, agrarius, agricola.
107 Villicare, villam colere.

---

83 Pers. I 76 **85** Varro] Aug. *civ.* VII 22: venilia, inquit, unda est, quae ad litus venit **89** *non repperi* **95** Hor. *epod.* V 97

---

79 obuncus ... subuncus *om.* I / aduncus ⟨aquilus⟩ H / subuncus *om.* H **80** *om.* I / Vaquulus *om.* HP_2 **81** lunare, camerare *om.* I **83** Persius ... actii *om.* H *Mai* **85** Varro ... venit *om. Mai* **89** Marbodus ... vatillo *om. Mai* / Marbodus: Martianus H Macrobius P_1 / solis: folis P_1 / in aqua: iam qua P_1 **90** amplificatus *om.* P_1 **95** Horatius ... vicatim *om. Mai* / Horatius *om.* IP_1 / vicatim ⟨hinc et hinc faxit⟩ HIP_2 ⟨gerunt⟩ P_1 **97** violentiam: malitiam P_1 **99** vestiarium: vestigiarium I **106** villanus: villicanus P_1 / colonus ... agricola *om.* I / ruricola *om.* P_2 / agricola ⟨vel ville custos⟩ H **107** colere ⟨vel custodire⟩ H

108 Varex vel varica, vena in poplite.
109 Varicosus, labilis, reciduus. Iuvenalis varicosus fiet aruspex.
110 Variatim, varie, varianter, diverse.
111 Varicare, variare, diversificare, divaricare.
112 Vafer, cautus, callidus, astutus, varus, catus.
113 Varus, tortus. Persius cum fallit pede regula varo.
114 Vagitare, sepe vagire.
115 Victimare, immolare, sacrificare.
116 Vincire, ligare, vinculare, nectere, nodare, fasciare, illaqueare, irretire.
117 Vineus, vinosus, vinolentus, vino imbutus.
118 Victima, hostia.
119 Vituligines, parve virge unde vites ligantur. Martianus: scabros dentes vituligines linguarum.
120 Vinolentia, ebrietas.
121 Vinulus, ut vinum coloratus. Plautus oratione vinula venustacia.
122 Vinitor, vini custos.
123 Villum, parvum vinum. Terentius aliquo abeam atque hoc villum obdormiscam.
124 Vindemiare, vineam putare.
125 Vinaceum, fex vini.
126 Vinalium, festum vini. Macrobius vinaliorum dies Iovis sacratus est.
127 Vittatus, vitta ornatus.
128 Vitta, infula, mappa.
129 Uniones, lapides pretiosi, vel pro stellis, vel pro cepe.
130 Unire, congregare, adunare, colligere.
131 Usquam, ad aliquem locum, quod etiam uspiam dicitur.
132 Verb*er*itare, sepe verberare.

---

109 Iuv. VI 397 **113** Pers. IV 12 **119** Mart. Cap. III 226: scabros dentes vituliginesque linguarum **121** Plaut. *asin.* 223: oratione vinnula, venustula **123** Ter. *ad.* 786: aliquo abeam atque edormiscam hoc villi **126** Macr. *Sat.* I 4, 6: vinaliorum dies, inquit, Iovi sacer est non, ut quidam putant, Veneri

---

109 reciduus ⟨cito cadens⟩ H / Iuvenalis ... aruspex *om. Mai* **110** *om.* P_1 / variatim ⟨variate⟩ I **111** varicare: varificare V_1IP_2 / variare *om.* I / divaricare: divariare I **112** astutus, varus, catus: et cetera P_1 / varus: gnarus P_2 *om.* H / catus: cautus P_2 ⟨gnarus, industrius, versutus, prudens⟩ H **113** Persius ... varo *om. Mai* / regula *om.* I / ⟨a⟩ varo I **115** sacrificare ⟨litare, purificare, libare⟩ H *om.* I **116** vincire: vincere P_1 / vinculare: vinculari V_1HP_2 / vinculare, nectere, nodare *om.* I / illaqueare, irretire *om.* I / irretire: irretiri V_1 **117** vinolentus, vino imbutus *om.* I / vinolentus: vinotus P_1 / imbutus: plenus P_1 **118** *om.* I / hostia ⟨holocaustum, libamen, libamentum⟩ H **119** Martianus ... linguarum *om. Mai* / linguarum: ligarum I ⟨nulla⟩ P_1 **120** vinolentia: violentia P_1 / ebrietas ⟨temulentia⟩ H **121** coloratus *et s.l.* vel vino plenus H / Plautus ... venustacia *om. Mai* / oratione ⟨veri obdormiam venustula⟩ P_1 / vinula venustacia *om.* P_1 / venustacia: venustula H **122** custos ⟨caupo⟩ H **123** Terentius ... obdormiscam *om. Mai* / abeam: aberem P_1 / obdormiscam *om.* P_1 **124** putare ⟨vel uvas inde colligere⟩ H **125** vini ⟨quod etiam uvacium dicitur⟩ H **126** Macrobius ... est *om. Mai* / Macrobius ⟨de Saturnalibus⟩ H / sacratus: confectus P_1 / est *om.* IP_2 **129** uniones: villones I / cepe ⟨vel unitates⟩ H **130** adunare: adiuvare P_1 ⟨coadunare, counire⟩ H **132** verb*er*itare: verbitare πP_2P_1

624 / 625 M.

133 Verberones, verberatores. Plautus verbero aut mutito aut legam te hoc scipione.
134 Verbosus, verbis plenus.
135 Verbosari, verbose loqui.
136 Vola, ir medietas palme. Prudentius et volas plica aduncis unguibus.
137 Volemus, genus magnorum pirorum.
138 Vorago, locus devorationi patens.
139 Viaticum, cibus in via.
140 Viaticatus, in via adiutus. Sidonius tamquam opipare viaticatus.
141 Volucer, velox, citus, celer, alipes, prepes, cursatilis, currax, percitus, concitus, pernix, citatus, ocissimus.
142 Ursacius, ursarius, ursi custos.
143 Urceus, vas strictum superius, quod et orca, et obba dicitur.
144 Urceolus, parvus urceus. Persius urceoli veteris metuens deradere limum.
145 Ulcus, vulnus hians.
146 Ulcerosus, ulcere plenus.
147 Ulcerare, vulnerare, sauciare, plagiare.
148 Valva, porta, ianua.
149 Vallestris et vallosus, valle plenus.
150 Vallum, collis.
151 Vallis, depressus locus.
152 Vesperum, extrema pars diei, que et vespera, et vespere dicitur.
153 Vesperus, stella que et Lucifer, et vesper, et vesperugo dicitur. Plautus nec iugule nec vesperugo nec vigilie occiditur.
154 Vespertilio, avis in vespere volans.
155 Vesperascere, prope vesperam esse.
156 Vesperna, cena in vespere.
157 Vicia, quoddam genus leguminis. Virgilius ut tenuis fetus vicie.
158 Vectigal, tributum.

---

133 Plaut. *Amph.* 519-520: verbero aut muttitio? | quoi ego iam hoc scipione **136** Prud. *perist.* II 242-243: et volam | plicans aduncis unguibus **140** Sidon. *epist.* VI 10,2 **144** Pers. IV 29: seriolae veterem metuens deradere limum **153** Plaut. *Amph.* 275: nec iugulae neque vesperugo neque vergiliae occidunt **157** Verg. *georg.* I 75: aut tenuis fetus viciae

---

133 verberones (*Mai*): verberonei V_1 / verberatores (*Mai*) verberatorei V_1 / Plautus ... scipione *om. Mai* / Plautus *om.* I / mutito: mutuo I / legam: ledam HP_2 ligare I **134** plenus ⟨loquax, dicax⟩ H **136** ir *om. Mai* / Prudentius ... unguibus *om.* I *Mai* / plica. plicas P_1 **138** devorationi: vorationi I **140** Sidonius ... viaticatus *om. Mai* **141** celer: celeris P_1 / citatus: ornatus P_1 ⟨citissimus⟩ H / ocissimus ⟨perperus⟩ H **142** *om.* P_1 **144** Persius ... limum *om. Mai* / metuens deradere limum: et cetera I / deradere: derade P_1 **148** ianua ⟨vulva ventris ianua et dicitur vulva totalis illa pars et membrum muliebre ubi concipitur puer, et fovetur, et de ventre egre dicitur. Est enim intestinum quoddam ab interioribus tendens ad exteriora sicut intestinum quod tendit ad cullum⟩ H **150-151** *in unum coegerunt* HI **151** locus ⟨vel palus⟩ H **152** *om.* H **153** ⟨stella⟩ Lucifer V_1 / Plautus ... occiditur *om. Mai* / occiditur: occidunt P_2P_1 **154** volans ⟨scilicet calvus mus⟩ H **157** Virgilius ... vicie *om. Mai* **158** tributum: tributus P_1

159 Veha, vehiculum, quoddam genus carri.
160 Vecticularius, qui vivit ex furto, et rapina.
161 Vectare, portare, gerere, vehere, ferre, asportare.
162 Vaporus, vapore plenus.
163 Vappa, vinum marcidum, vel garcifer. Horatius multa prolutus vappa; idem alibi cum veto te fieri vappam iubeo aut nebulonem.
164 Vapidus, sine vapore.
165 Vapulare, verberari. In evangelio qui non facit voluntatem Domini, plagis vapulabit.
166 Umbella, parva umbra.
167 Umbraculum, umbre habitaculum.
168 Umbraticus, umbratilis, umbrosus, umbra plenus.
169 Umbo, ideo dicitur quia dat scuto umbram.
170 Umbilicus, dicitur quod est umbilici umbra.
171 Volutare, sepe volvere.
172 Volutabrum, involutio luti.
173 Velabrum, vas in quo frumentum purgatur, vel in quo oleum contunditur. Plautus omnes rem gerunt quasi in velabro olei.
174 Velitare, certare, altercare, pugnare, bellari, belligerare, dimicare, depunire.
175 Vocitare, vocare, ciere, nuncupare, kalare.
176 Unces, quedam mensure que et uncie dicuntur.
177 Unciatim, minutim per uncias. Terentius quod ille unciatim vix demerso suo fraudans.
178 Vastitare, sepe vastare.
179 Vascus, nugax, nugatorius, nugigerulus, gerroneus, vaniloquus.
180 Vastus, magnus, grandis, inmensus, inmanis, ingens.
181 Ubertuosus, uber, uberosus, habundans, affluens, opiparus, redundans, exuberans, exundans, copiosus.
182 Vulgare, publicare, promulgare, divulgare.

---

163 Hor. *serm.* I 5,15-16: absentem ut cantat amicam | multa prolutus vappa nauta Hor. *serm.* I 1,103-104: non ego, avarum | cum veto te, fieri vappam iubeo ac nebulonem **165** Luc. XII, 47: qui non facit voluntatem Domini, vapulabit multas **173** Plaut. *capt.* 489: omnes compecto rem agunt quasi in velabro olearii **177** Ter. *Phorm.* 43-44: quod ille unciatim vix de demenso- | suo suom defraudans genium compersit miser

---

161 asportare ⟨deportare⟩ H **163** Horatius ... nebulonem *om. Mai* / multa: insta P_1 / idem ... vappam *om.* I / alibi ⟨non ego davum⟩ HP_2 / iubeo: iubeto I / aut: ac P_2 **165** verberari: verberare P_1 / plagis *om.* HI / ⟨sui⟩ vapulabit H ⟨multis⟩ IP_1 **167** umbraculum: umbra I **168** umbratilis *om.* P_1 **169** dat *om.* I **170** *om.* I P_2 / quod: quia *Mai* / est: etiam P_1 / umbilici: iliorum H *Mai* / umbra ⟨vel uti dicitur umbilicus quasi umbo iliorum⟩ P_1 **171** volutare, sepe volvere: volitare sepe volare P_1 **172** involutio: volutio I **173** Plautus ... olei *om. Mai* / rem: res P_1 / gerunt: geruntur P_1 ingerit P_2 **174** velitare: volitare P_1 / dimicare ⟨deputare⟩ P_1 / depunire *om.* P_1 **175** vocare *om.* I **177** uncias: unciam H / Terentius ... fraudans *om. Mai* / demerso: de mense P_2 **180** ingens ⟨multus, nimius⟩ H ⟨dans⟩ V_1 **181** uber *om.* M_1 / uberosus *om.* M_1 / habundans ⟨habundus⟩ H / affluens ⟨affluus⟩ HP_1 / *opiparus ... copiosus om.* M_1 **182** *om.* P_1 / divulgare ⟨promulgare, dispergere, ventilare⟩ H

626 M.

183 Vulgaris, popularis, publicus.
184 Vulgosus, vulgo plenus, populosus.
185 Undanter, habundanter, affatim, opipare, copiose, affluenter, exuberanter, undatim, ubertim, ubertuose, uberose, inundanter.
186 Verrere, trahere.
187 Verrucosus, inequalis, tuberosus. Persius sunt quos pascuus et verrucosa morantur.
188 Verris, aper, porcus bellicosus.
189 Verruca, papula in corpore alicuius infirmi.
190 Verritare, frequenter trahere.
191 Ultroneus, spontaneus.
192 Vergilie, quedam stelle que cito vergunt. Plautus neque vesperugo neque vigilie occidunt.
193 Vagabundus, vagus, vagabilis.
194 Vergere, declinare.
195 Vergitare, sepe declinare.
196 Vaticanus, paganorum deus.
197 Vilipendere, parvipendere, vilificare.
198 Veneficina, locus ubi veneficia exercentur.
199 Venefex, mulier veneficiis intendens.
200 Viscus, glutinum.
201 Viscosus, visco plenus.
202 Vindicta, pro quadam virga. Persius an dominum ignoras nisi quem vindicta relaxat.
203 Visculentus, visco implicatus.
204 Viscare, implicare, quod etiam inviscare dicitur.
205 Vellicare, vellere, eradicare, extirpare, erruncare.
206 Votus, votivus.
207 Votare, vovere. Plautus votavi te ego hodie quicquam falsum.
208 Votitare, sepe vovere.
209 Vomica, nausia, orexis, ocetum, vomitium. Martianus illa vomitio atque nausia laborata.

---

187 Pers. I 77: sunt quos Pacuviusque et verrucosa moretur **192** Plaut. *Amph.* 275: nec iugulae neque vesperugo neque vergiliae occidunt **202** Pers. V 125 **207** Plaut. *capt.* 703: votavin te quicquam mi hodie falsum proloqui? **209** Mart. Cap. II 136: illa nausea ac vomitio elaborata

---

183 publicus: populosus P_1 **184** vulgo *et s.l.* populo H **187** Persius ... morantur *om. Mai* / verrucosa: verucosi P_1 / morantur: morentur P_2 **188** aper: asper P_1 **189** papula (*Mai*): pupula πP_2P_1 **190** trahere: verrere V_1 **192** Plautus ... occidunt *om. Mai* / vigilie: vergilie P_2P_1 / occidunt: occidit V_1I *om.* P_1 **193** vagabilis ⟨vagax⟩ H **195** *om.* I **196** deus ⟨vel locus in quo vates sedebant⟩ H **197** *om.* H / vilificare *om.* I **198** veneficia exercentur: veneficium exercetur P_1 **199** venefex ⟨venefica⟩ H **202** pro *om.* I / Persius ... relaxat *om.* Mai / nisi quem: numquam H / relaxat: relaxet HP_1 *et s.l.* vel relaxat H **205** extirpare ⟨evellere, explantare, ersicare⟩ H ⟨explantare⟩ I ⟨evellere, explantare⟩ P_2P_1 / erruncare: verruncare P_2 *om.* H **207** Plautus ... falsum *om. Mai* / quicquam: quicquid P_1 / falsum: faxis P_2 ⟨proloqui⟩ H **208** *om.* I **209** vomitium *om.* H / Martianus ... laborata *om. Mai*

210 Vescus, deliciosus, delicatus.
211 Vescolentus, deliciis plenus.
212 Vesculentia, deliciarum copia.
213 Vesculus, deliciosus et gracilis.
214 Venditor, mercator, institor, mango.
215 Venditare, sepe vendere.
216 Venere, vendere neutrum passivum.
217 Venum, venditio. Ambrosius veno et empto vivitur.
218 Vulnusculum, parvum vulnus.
219 Vulnerosus, vulneribus plenus.
220 Vagire, clamare infantium.
221 Utrobique, utrinque ex utraque parte.
222 Vernare, fulgere, coruscare, cluere et cetera.
223 Vernalis, vernus, clarus, coruscus.
224 Verculum, parvum ver. Plautus meum corculum melculum verculum.
225 Veractus, verno tempore aratus.
226 Vecors, furiosus, quasi vehens in corde.
227 Vecordia, furor, rabies, frenesis.
228 Vecorditer, irascibiliter.
229 Vadator, fideiussor.
230 Valgius, qui genibus iunctis ambulat per campum.
231 Vagula, bucula, iuvenca quia vagat per campum.
232 Valgire, retorquere, sicut Petronius ait obtorto valgitur labello. Hinc etiam dicimus valgia .i. labiorum obtorsiones, sicut facimus cum aliquem deridemus.
233 Vector, portitor, gestor, lator, baiulus.
234 Vectitare, gestitare, portitare.
235 Venaliciarius, venditor, mercator, mango, institor, negotiator, agilimanus.
236 Venalicius, venalis, venditicius.
237 Vertibulum, illud cum quo cenum vertitur.

---

217 Ambrosius = Heges. V 24,3 **224** Plaut. *cas.* 837: meum corculum, melculum, verculum **232** Petron. fr. 10

---

212 deliciarum copia: delicie I **214** institor, mango *om.* I **216** venere: venire *Mai* / vendere ⟨ventus⟩ P_1 / neutrum passivum *om.* P_1 **217** Ambrosius ... vivitur *om. Mai* **220** clamare *om.* I / infantium ⟨est⟩ P_1 **221** utrobique: utrubique *Mai* **222** cluere *om.* P_1 / et cetera: micare, resplendere, stellare, radiare, lucere, gemmare, rutilare, nitere, fulgere H *om.* I **223** *om.* P_1 / coruscus ⟨radians, stelleus, gemmeus, luminosus, lucidus, conspicax, conspicuus, nitidus, fulgidus, rutilus, perspicax, perspicuus⟩ H **224** Plautus ... verculum *om. Mai* **228** vecorditer ⟨furiose, frenetice⟩ H **230** valgius (*Mai*): vagius πφ unguibus P_1 / iunctis: vinctis *Mai* / per campum *om.* $IM_1P_2P_1$ **231** bucula *om.* M_1 / quia: que I / vagat: vagatur IM_1 P_2 / per campum *om.* I **232** valgitur: vagitor P_1 / Hinc etiam dicimus *om.* M_1 / obtorsiones: obtorsio M_1 / sicut: quam M_1 **233** vector: vectitor P_1 / gestor *om.* I / gestor, lator: gestoriator P_1 / baiulus ⟨et gerulus⟩ H **235** venditor *om.* I / mercator...agilimanus *om.* M_1 / mango, institor, negotiator *om.* I **236** venalis, venditicius: .i. venditus M_1 / venditicius: venditius P_1 **237** *om.* H / cenum: equus P_1 *om.* I

627 / 628 M.

238 Vervina, lancea.

239 Vesperum est ab hora nona usque ad occasum solis; vespera est ab initio noctis usque ad horam medie noctis; usque ad galli cantum nox; ab hora galli cantus usque ad ortum solis vesper dicitur, vel vespere indeclinabile. Vespere vero hore que cantantur in vespera.

240 Vinarius, vini venditor vel portator.

241 Vinnus, vinosus, vinulentus, ebrius, bibulus, bibax, absortor, helluo.

242 Vinnulo, vino plenus.

243 Vistilia, non tantum intestina sunt, sed etiam quicquid est sub corio.

244 Vitularius, vitulorum custos.

245 Vovelones, edaces, voratores.

246 Valenter, potenter, efficaciter, virtuose.

247 Vanga, besca, fossorium.

248 Vaticanus, locus ubi vates sedebant.

249 Vatinus, poeticus, poetricus, divinus.

250 Va, vae, heu, hei, hebeu.

251 Vau, admirando vel vitando.

252 Vegetior, vivacior, potior, valentior.

253 Vensica, vesica quia non est sine vento.

254 Ventinula, musca.

255 Verruce, inequales crepidines montium.

256 Vesperugo, stella in vespere exorta.

257 Veterrimus, antiquissimus.

258 Veterator, callidus, strofosus, tegnosus.

259 Vibrabundus, facilis ad vibrandum.

260 Vigenus, vicesimus.

261 Victimare, sacrificare, immolare, turificare.

262 Viduus, divisus vel viduatus.

263 Villicare, villam colere.

264 Virissare, viriliter facere.

265 Virulus, Priapus, veretrum.

266 Vitrosus, vitreus.

267 Vitreabilis, fragilis corde et mobilis animo.

---

239 *post* 186 H / ⟨vero vel vespero inclinata⟩ nona I / ad occasum ... medie noctis usque *om.* P_2 / ⟨nox est ab initio medie noctis⟩ usque ad galli H / nox *om.* H / vesper ⟨vero vel vesperus inclinata⟩ I / dicitur vel vespere indeclinabile *om.* I / in vespera ⟨vesperi orum, officium sed unum ponitur pro altero⟩ P_1 *om.* I **240** portator: potator P_2 **241** vinnus: vinulus P_1 / helluo ⟨lurco⟩ H **242** *om.* H / vinnulo: vinnulus P_1 **243** sunt *om.* HP_2P_1 / est *om.* P_1 / sub corio *om.* I **245** vovelones: venelones I / voratores *om.* M_1 **247** besca *om.* M_1 **248** *om.* H / locus ... sedebant *om.* I / ubi: in quo P_2 **249** vatinus *om.* I / poetricus: poetridus H **250** hebeu: heber I ⟨vave⟩ H **252** potior, valentior *om.* M_1 **253** vento: uncto P_1 **254** *om.* P_1 **255** crepidines (*Mai*): crepilenes V_1 **256** *om.* H / vespere: nocte I / exorta: orta I **258** *om.* H **259** facilis: habilis I **260** *om.* I / vicesimus ⟨vigesimus, vicenus⟩ H **261** *om.* HI **262** *om.* IM_1 **263** *om.* HI **264** facere: agere HP_2 **265** veretrum ⟨membrum virile. Virus proprie umor fluens a natura viri .i. semen, unde et veretrum dicitur quasi viretrum, eo quod ex eo virus profluat, et virus similiter dicitur pro veneno⟩ H **266** vitreus: vitridus P_1 ⟨lucidus⟩ H **267** vitreabilis: vitrealis P_2 / corde: corpore P_2

628 M.

268 Vividus, vivax, vitalis.
269 Vietus, vulgatus, famosus.
270 Uberare, habundare.

---

268 *om.* H **269** vietus *om.* H **270** habundare ⟨ubertuare, affluere, exundare, inundare, exuberare, redundare, effluere, supereffluere.

Vitricus, qui ducit uxorem ex alio viro filium aut filiam habentem et est vitricus idem in masculino genere quod noverca in feminino. Viridiarium, ubi sunt viridia. Virgultum, pomerium, gardinum. Vernaculus, vernula, famulus, servus. Urbanus, eloquens, facundus, elegans, disertus. Urbanitas, eloquentia, facundia, elegantia, disertitudo, lepos. Votivum, desiderativum, optativum. Ultrices, vindicatrices. Uran, celum, polus. Uranicus, celestis. Virago, virilis femina. Venabulum, espei. Vitalia, intestina. Vacare lectioni, operam dare lectioni. Vacare lectione, cessare a lectione. Explicit tractatus secundus super U litteram⟩ H

Pretaxatis per ordinem xxa litteris de xxia -X- scilicet que duplex consonans est tum quia vim duarum retinet consonantium tum quia .a. .c. et .a. .b. scilicet formationem suscipit pauca cepit adiungere in hinc modum gramatica.

Christus ti .i. crismate unctus.

Christianissimum (*sic*!), cultus et ritus Christianorum.

Xenodochiolum, parvum xenodochium.

Xenodochium, domus collatio pauperum quod quidam scribunt per .c. et non per .x. propter absonantiam vocis.

Xenodochiarius, xenodochii custos.

Xenium, parvum munus, et componitur exenium quod est idem.

Xanctus, fluvius apud Troiam.

Xeromirra e, equus Apollinis.

Xirobalsamum, fructus balsami vel, ut alii volunt, cortex.

Xirofagi, fructus tantum comedentes.

Iuxta xxiia littere que est -Y- inceptionem pauca invenio vel quia greca est vel quia in ulla dictione proprium retinet sonum.

Sicut sunt iste que sequuntur.

Ymnus .i. laus.

Ymnista laudator.

Ymnizare vel ymnire, laudare.

Ymnisista (*sic*!), qui facit .i. componit ymnos.

Ymnologia, laus de ymno.

Ymnigraphus, ymnorum scriptor.

Ypodorus, gravis sonus in musica.

Ypos, equus.

Yperbaton vel yperbole, trascensio.

Yperbita, gens yperborea que et riffea dicitur.

Yperbolicus, ultra mensuram evectus.

Yperbolice, altissime.

Ypocentaurus, monstrum ex parte homo et ex parte equus.

Ydra vel ydrus, piscis aquaticus ab ydros .i. ab aqua.

Ydropis, morbus aquosus.

Ydromellum, aqua mellita.

Ypoteticus, conditionalis vel suppositivus.

Ymeneus, dormiens.

Ysagoga, inductio, instructio.

Ydraula, genus organi.

Yperboleus, aquilonarius.

Ypimenia, alimonia.

Ypodromus, locus obscurus vel tormentum ad similitudinem equi.

628 M.

Ypallage, conversio casuum vel generis.
Ypersocia, supergrediens sapientiam.
Ypotesis, disputatio.
Ypolidius, gravis sonus in musica, qui et sublidius dicitur.
Yperlidius, acutus sonus qui et lidius dicitur.
Ypathesiapanton, novissimus et gravissimus sonus.
Ypapanti, susceptio vel oblatio obviantis.

De ultima littera que est -Z- tractatura virago memorata que secundum huius littere inceptionem licet per pauca restabant dicenda sic fuit iniciata.
Zabulus, contrarius.
Zabulinus, perversus.
Zabub, genus a zabulo genitus.
Zizanium, perversa seges et quandoque dicitur pro sorde omnium segetum.
Zeta, camera, conclavis, secessus, unde in passione beati Thome apostoli reperies [*Vita Elphegi* p. 635, AASS *April II*] zetas hiemales et zetas estivales.
Zelus, emulatio.
Zelari, emulari.
Zebub, musca.
Zelotipus, zelo plenus vel insidiosus et suspiciosus, unde Iuvenalis [VI 278] si tibi zelotipe retegantur scrinia meche.
Zobula (*sic*!) parva zona.
Zonarius, qui facit zonas.
Zonifragium, fractio zone.
Zamia e, genus monstri pilosi et dicitur quandoque pro qualibet deceptione, unde Plautus [*aul.* 197] ubi manum inicit benigne onerat ibi aliquam zamiam.
Zodiacus, sideralis circulus, zodis Grece, sidus Latine.
Zalata grando, unde zalaciam g(emmam) que ad instar grandinis magna est.
Zinzinnare, proprium est pardorum.
Zelosus, de quo potest haberi zelus.
Zabolicus, diabolicus.
Zabulon, habitaculum vel fortis.
Zebedeus, donatus.
Zacheus, iustificatus.
Zacharias, memorie Domini.

Inde viginti iiiior litterarum originibus per singulas singularum dictionum indagatas et indagatas quam decenter elimatis ad coassistentes pedagogos sermonem dirigens Gramatica sic fuit exorsa. Istas igitur alumpni quas vestris auribus instillavi derivationum replicationes quas flores novellos quasi rosas a spinis segregatas siscipite ita -s- ut florum fecundorum fecundia fecunde fecundidati vosmet ipsos memoranter informetis et minus provectis diligenter comendetis.
Expliciunt flores dictionum P_1.

X

628 M.

[1] Secundum inceptionem vicesime prime littere, que vocatur X, paucissime partes proferuntur, sicut sunt iste, que subiunguntur.

[1] **Xristus** ti .i. chrismate unctus, [2] inde **Xristianus** a um, [3] et hec **Xristianitas** is, [4] et hoc **Xristianismum** i .i. cultus et ritus Xristianorum. [5] Et componitur hic **Xristicola** e, [6] et hic **antixristus** ti .i. contra Xristum, [7] et hic **pseudoxristus** ti .i. deceptor Xristi vel falsus Xristianus. X i

[1] **Xenodochium** dii .i. domus pauperum vel collectio pauperum quod quidam propter absonantiam inceptionis scribunt per C et non per X, [2] et inde hoc **xenodochiolum** li diminutivum, [3] et hic **xenodochiarius** rii .i. custos xenodochii. X ii

[1] **Xenium** nii .i. parvum munus, [2] et componitur **exenium** quod idem significat. X iii

[1] **Xanthus** thi .i. quidam fluvius. X iv

---

prologum om. M_1
Incipit prologus in tractatum super -X- H
Proemium vicesime prime littere A
1 vicesime: vigesimae *Mai* / vocatur: est V_1I / subiunguntur. ⟨Explicit prologus⟩ H

Incipit tractatus super vicesimam primam litteram que est -X- H Incipit tractatus A
4 hoc Xristianismum: hic Xristianismus I (*fortasse recte*) 5 e ⟨.i. Christum consens⟩ H 7 Xristianus ⟨vel qui se mentitur esse Xristum⟩ H X i

1 pauperum: peregrinorum P_1 ⟨vel domus infirmorum et peregrinorum quod vulgo dicitur hospitale⟩ H *om.* AP_2 / collectio *om.* P_1 / pauperum ⟨a xenos, quod est peregrinus⟩ P_1 / absonantiam: consonantiam P_1 / inceptionis: vocis φ / -X- ⟨scribunt⟩ P_1 3 .i. custos xenodochii *om.* P_2 / custos ⟨et magister⟩ H / xenodochii ⟨dicitur etiam xenostrophium, in eodem sensu quod xenodochium a strophos, quod est conversio et xenos⟩ P_1 X ii

1 Xenium nii: Xenia P_1 / parvum munus: parva munera P_1 ⟨quod Gallice dicitur presant⟩ H 2 significat *om.* P_1 X iii

1 fluvius ⟨apud Troiam, unde Ovidius epistularum [V 31] Xanthe retro propria verseque recurrite limphe⟩ H X iv

628 / 629 M.

X v [1] **Xeromirra** e .i. equus Apollinis.

X vi [1] **Xirobalsamum** mi .i. cortex balsami vel, ut alii volunt, fructus balsami.

X vii [1] **Xerofagi** .i. fructus tantum comedentes.

[1] Has partes in Latinitate secundum huius littere inceptionem, que est -X-, et non ampliores, repperi. [2] Idcirco, ut arbitror, secundum huius littere inceptionem tam rare partes formantur, quia turpem et inconcinnum reddit sonum, quotiens in aliqua parte preponitur. [3] Est autem hec littera duplex consonans, vel quia sola vim et efficaciam duarum retinet consonantium, vel quia a -C- littera, et ab -S- formationem suam suscipit, quia ut ait Martianus quicquid -C- atque -S- formatur, -X- sola sibilat, et in sono suo utrasque litteras representat. [4] Cum ceteris etiam consonantibus pariter sonat, et Latinitatem plurimum adiuvat.

---

3 Mart. Cap. III 261: X quicquid C atque S formavit (formatur *var. l.*) exsibilat

---

X vi 1 vel ... balsami *om.* P_1

1-4 *om.* M_1 / Has ... adiuvat: Secundum huius littere inceptionem pauce formantur derivationes que quia turpem et inconcinnum reddunt sonum quotiens -X- preponitur. Hec ad presens in dicta sufficiant ut promptius ad sequentis littere tractatum transeamus P_1 1 Has ... Latinitate *om.* I / inceptionem: susceptionem I 2 formantur: proferuntur H 3 duarum: duorum V_1HP_1 / suam *om.* AP_2 / formatur: formant HP_2 / representat: presentat AP_2 4 adiuvat. ⟨Explicit tractatus de -X-⟩ H

Y

629 / 630 M.

[1] Secundum inceptionem vicesime secunde littere, que est -Y- Grecum, et in hunc modum scribitur -Y-, multa proferuntur ab eis maxime qui orthographiam .i. rectissimam scribendi normam didicerunt: verum quia in nulla omnino parte proprium sonum retinet, qui est fix, sed mutuat sonum huius littere, que est -Y-, et in partibus sonat ut -I- littera, cum tamen ita non scribatur. [2] Voluere quidam non litteram eam dici, nec in ordine alphabeti eam ponere, quod et Martiano p l a c e t, qui nullam de hac littera facit mentionem. [3] Sed ut eis etiam satisfaciamus qui hanc litteram in orthographia recipiunt, aliqua secundum huius littere inceptionem, licet perpauca, depromamus.

[1] **Ynnus** ni laus, [2] inde hic **ynnista** e .i. laudator, [3] et **ynnizo** as, [4] et **ynnio** is ambo pro laudare, [5] inde **ynnicus**. [6] Ynnus componitur **ynnidicus**, [7] et hic **ynnicista** e qui facit ynnos, [8] hec **ynnologia** .i. laus de ynno, [9] et hic **ynnigraphus** .i. scriptor ynnorum. Y i

[1] **Ypodorus** gravis sonus in musica. Y ii

---

2 Mart. Cap. III 258: placet enim mihi *y* in vocalium numerum congregari

---

prologum om. M_1
Incipit prologus in tractatum de -Y- littera H
Proemium XXII littere A

1 vicesime: vigesimae *Mai* / est ⟨fix .i.⟩ V_1AP_2 / qui: que P_2 / rectissimam: rectam AP_2P_1 recentissimam *Mai* / verum: primo P_1 / nulla omnino parte: parte rationis I / omnino *om.* P_1 / fix: fixum H phi P_1 / partibus: parte I / sonat: sonant A / littera: que P_1 / tamen ita: in modum littere P_1 **2** Voluere: Voluerunt HAP_2P_1 / eam ponere: ponere V_1 / littera *om.* P_1 **3** orthographia: orthographiam HI / recipiunt: reperiunt I / aliqua: aliquam V_1 / perpauca: pauca I / depromamus. ⟨Explicit prologus⟩ H

Incipit tractatus A
1 laus ⟨dei cum cantico⟩ H **2** laudator ⟨et etiam ille qui facit ymnos⟩ P_1 **5** *om.* M_1A / ynnicus ⟨ci⟩ H ⟨a um⟩ IP_1 **6** componitur ⟨ymnicanus⟩ M_1A / ynnidicus ⟨a um .i. laudem dicens⟩ H **7** *om.* P_1 **8** laus: sermo ⟨de laude vel⟩ H / ⟨vel sermo⟩ de P_1 Y i

Y ii *post* Y iii H
1 gravis: gratus P_1 / in musica *om.* P_1

630 M.

Y iii [1] **Yppus** equus.

Y iv [1] **Yppopotamus** equus fluvialis.

Y v [1] **Yperbita** gens yperborea que et riffea dicitur.

Y vi [1] **Yperbaton**, [2] vel **yperbole** trascensio, [3] inde **yperbolicus** .i. ultra mensuram evectus, [4] et **yperbolice** adverbium .i. altissime.

Y vii [1] **Ypocentaurus** monstrum ex parte homo et ex parte equus.

Y viii [1] **Ydra** serpens aquaticus ab [1a] idros .i. ab aqua.

Y ix [1] **Ydrops** pis morbus aquosus.

Y x [1] **Ydromellum** aqua mellita.

Y xi [1] **Ypotheticus** conditionalis vel subpositivus.

Y xii [1] **Ymeneus** dormiens.

Y xiii [1] **Ysagoga** inductio instructio.

Y iii *post* Y i H
1 Yppus ⟨Grece⟩ P_1 / equus ⟨Latine. Dromos velox, inde ypodromus velox equus ad currendum in circulo et postea ypodromus pro ipso circulo ubi fit cursus⟩ P_1

Y iv 1 *om.* P_1 / Yppopotamus (*Mai*): Yppodomus πφ / fluvialis. ⟨Ypodromus, stabulum equorum. Ypodromum, domus de ... (*non legitur*) ad necessitatem et per girum habens arcus deambulatorios super quos ambulant homines⟩ H

Y vi 2 transcensio ⟨sive dictio fidem excedens⟩ H 4 altissime ⟨elate ultra fidem⟩ H ⟨vel yperbole secundum poetas dicitur excessus veritatis. Yperbaton longa suspensio constructionis⟩ P_1

Y viii 1 aquaticus: aquosus P_1 / idros: idor P_1 *Mai* (*fortasse recte cf.* Isid. *orig.* XII 4,21)

Y ix 1 Ydrops: Ydropis H Ydropisis P_1 / morbus ⟨ille et ydropicus a um qui tali infirmitate laborat, dicitur etiam ydropis pro eodem morbo et est morbus⟩ P_1 / aquosus ⟨inde ydropicus a um (*add.* I) .i. illo morbo laborans⟩ H ⟨inde ydropicus morbum illum ... (*non legitur*) ⟩ M_1

Y x 1 mellita ⟨potis scilicet qui dicitur mede⟩ H

Y xi 1 subpositivus. ⟨Ynnigraphus laudis descriptor⟩ V_1 φ

Y xii 1 dormiens ⟨vel deus nuptiarum⟩ H

Y xiii 1 inductio: introductio φP_1 / instructio *om.* P_1

630 / 631 M.

[1] **Ydraula** genus organi. Y xiv

[1] **Yperboreus** aquilonarius. Y xv

[1] **Ypimenia** alimonia. Y xvi

[1] **Ypodromus** obscurus locus vel tormentum ad similitudinem equi. Y xvii

[1] **Ypallage** conversio casuum vel constructionis. Y xviii

[1] **Ypersocia** supergrediens sapientiam. Y xix

[1] **Ypotesis** disputatio. Y xx

[1] **Ypolidius** gravis sonus in musica, qui et sublidius dicitur. Y xxi

[1] **Yperlidius** acutus sonus qui et lidius dicitur. Y xxii

[1] **Ypathesiapaton** novissimus et gravissimus sonus. Y xxiii

[1] **Ypapanti** susceptio obviantis vel oblatio. Y xxiv

---

1 organi ⟨unde ydraulicus a um⟩ P_1 Y xiv

1 aquilonarius ⟨aquilonaris *et s.l.* aquilonalis⟩ H Y xv

1 Ypodromus ⟨navis ferens equos vel⟩ P_2 / obscurus locus vel *om.* P_1 / equi ⟨vel subterranea domus⟩ H Y xvii

1 sapientiam: sapientia P_2P_1 Y xix

1 *om.* P_1 / disputatio ⟨vel suppositio⟩ H Y xx

Y xxi *post* Y xxv P_1

Y xxii *post* Y xix P_1

1 dicitur. ⟨Yperlidicus a um⟩ P_1 ⟨Yperifanus a um .i. superbus, unde yperifane adverbium⟩ M_1A

1 Ypathesiapaton ... sonus: ypatesi apparitio .i. novissimus sonus I Y xxiii

1 Ypapanti ⟨Grece obviatio dicitur vel⟩ H / oblatio ⟨vel obviatio⟩ P_1 ⟨Ypochamisium interula camisia interior subucula. Ycones vel yania .i. imagines ex gipso ficte vel quelibet imagines. Explicit tractatum de Y⟩ H Y xxiv

Z

631 M.

[1] Secundum inceptionem XXIIIme littere, que Z nominatur, hic **zabulus** li .i. contrarius, [2] inde **zabulinus** a um. [3] Et componitur hic **zabuligenus** ni .i. a zabulo genitus. Z i

[1] Hoc **zizanium** nii, [2] vel **zizania** .i. seges perversa et ponitur quandoque pro sorde omnium segetum. Z ii

[1] Hec **zeta** e .i. camera conclavis secessus, unde in passione apostoli Thome invenies z e t a s h e m a l e s, e t z e t a s e s t i v a l e s. Z iii

[1] Item hoc **zelum** li, [2] unde **zelor** aris .i. emulari verbum deponens, inde verbalia. [3] Et componitur **zelotipus** a um .i. zelo plenus vel invidiosus et suspiciosus, Iuvenalis s i t i b i z e l o t i p e r e t e g a n t u r s c r i n i a m e c h e. Z iv

[1] Hec **zona** e, [2] unde hec **zonula** le, [3] et hec **zonella** e ambo diminutiva, [4]et hic **zonarius** rii qui facit zonas. [5] Et componitur hoc **zonifragium** gii .i. fractio zone. Z v

---

1 *Vita Elphegi* p. 635, AASS *April. II*

3 Iuv. VI 278

Incipit tractatum de littere que est ultima -Z- nuncupatur H Proemium XXIII littere A

1 XXIIIme: vigesimae tertiae *Mai* / nominatur: est P_1 ⟨derivatur⟩ HP_2 ⟨et hec omnia derivantur sic⟩ P_1 / zabulus li: zabulinus A 2 um ⟨et zabolicus a um .i. diabolicus⟩ H 3 a *om.* φ Z i

2 .i. ⟨lolium ut quidam volunt vel⟩ H / ponitur quandoque: componitur quoque P_1 / pro ... segetum *om.* P_1 Z ii

1 conclavis *om.* I / secessus ⟨secretus⟩ I / passione apostoli: vita beati V_1 / apostoli *om.* P_1 / Thome: Tobie P_1 / invenies: reperies Hφ *om.* I Z iii

1 Item ⟨secundum inceptionem XXIII (eiusdem *add.* I) littere dicitur⟩ V_1I / hoc zelum: hic zelus M_1A / li ⟨vel hic zelus li .i. invidia vel emulatio⟩ H ⟨.i. invidia⟩ I 2 verbum deponens *om.* φ 3 suspiciosus ⟨vel suspectus, unde⟩ H / meche ⟨et inde hec zelotipia e .i. invidia vel suspicio quod in veteri testamento reperies [*cf. num.* V 14, 15, 18, 25, 29, 30]⟩ H Z iv

1 ⟨Item secundum inceptionem XXIII (huius *add.* H, eiusdem *add.* I) littere⟩ hec π / e ⟨.i. cingulum vel regio⟩ H 2 le ⟨diminutivum⟩ P_1 3 ambo diminutiva: diminutivum P_1 Z v

Z vi [1] Et hec **zamia** e .i. genus monstri pilosi et dicitur quandoque pro fraude et pro qualibet deceptione, Plautus ubi manum inicit benigne, onerat ibi aliquam zamiam; [2] hic **zodiacus** ci .i. sideralis quia [2a] zodis Grece sidus Latine.

Z vii [1] **Zalata** grando, [2] unde et **zalatiam** gemmam dicimus que ad instar grandinis magna est.

Z viii [1] **Zinzinnare** proprium pardorum est.

Z ix [1] **Zelosus** de quo potest haberi zelus.

Z x [1] **Zabolicus** diabolicus.

Z xi [1] **Zabulon** habitaculum vel fortis.

Z xii [1] **Zebedeus** donatus.

Z xiii [1] **Zacheus** iustificatus.

Z xiv [1] **Zacharias** memoria Domini.

---

1 Plaut. *aul.* 197: ubi manum inicit benigne, ibi onerat aliquam zamiam

---

Z vi 1 zamia: zizania V_1I zomia *et s.l.* zemia P_1 / pilosi *om.* M_1A / pro fraude et *om.* P_1 / ubi manum inicit *om.* P_1 / onerat: ornatur I onerari P_1 / ibi: in P_1 / aliquam (*Mai*): aliquem V_1I M_1 A / zamiam: zizaniam I zomiam P_1 2 sideralis: circulus animalis ⟨zodian Grece, animalis Latine vel⟩ P_1 ⟨zona⟩ φ / quia *om.* P_1 / zodis: sizodis V_1I

Z vii 1 zalata: zelata P_1 2 zalatiam: zalatam φ galatiam H

Z viii 1 pardorum: porcorum I predonum P_1

Z ix 1 Zelosus: Zelopus P_1 / zelus: zelum IM_1A

Z x 1 *om.* H / diabolicus: diabolus P_1

Z xi 1 habitaculum ⟨fortitudinis⟩ H

Z xii 1 donatus ⟨vel dotatus⟩ H

Z xiii 1 iustificatus ⟨vel iustus vel iustificans. Zare (*et s. l.* vel zaram) oriens vel ortus est⟩ H

Z xiv 1 Domini ⟨vel memor Domini⟩ H

632 M.

[1] Hec autem littera, que est -Z-, inter duas posita vocales, vim et efficaciam duarum retinet consonantium; quam etiam, ut Martianus ait, Appius Claudius detestatur, eo quod dentes mortuorum, dum exprimitur, imitatur. [2] Istas igitur, inquit Grammatica, dirivationes secundum veram totius Latinitatis normam prolatas, quas vestra, o filioli, in audientia deposui, secundum singulas alphabeti litteras pure, ut audistis, et expresse digestas, sic intente suscipite et memoriter recolite, ut ad vestram proficiant et aliorum informationem. [3] Competentes dictiones et proprias nominum formas, naturales verborum analogias et queque diversiclinia, singulas quoque, prout singule partes exigunt, compositiones, et distinctas etymologias, secundum quod in singulis singularum litterarum locis autentice sunt prolate, diligenter ad memoriam revocate et memoriter ceteris commendate. [4] Deo gratias.

---

1 Mart. Cap. III 261: Z vero idcirco Appius Claudius detestatur, quod dentes mortui, dum exprimitur, imitatur

---

Incipit tractatum *in marg.* A
1-4 Hec ... gratias *om.* HM_1 **1** que est *om.* P_1 / duas: duos V_1 / duarum: duorum V_1 *om.* P_1 / Appius ... quod *om.* P_1 / Appius ⟨et⟩ V_1P_2 *om.* A / detestatur: detestantur V_1 testantur AP_2 *om.* I / ⟨littera⟩ eo quod I **2** vestra: nostri I / singulas *om.* P_1 / pure *om.* I / expresse digestas: expressim digestans I / ⟨ad⟩ aliorum AP_2P_1 **3** dictiones *om.* I / queque: que sint I quecumque P_1 / singulas quoque: singulasque V_1 / prout: proprium P_1 / autentice: attente P_1 / sunt prolate: inprolate P_1 / memoriter: memoranter IP_2 memoraliter P_1 **4** Deo gratias: Finito libro sit laus et gloria Christo P_1 ⟨Scriba fui Thome, conduxit enim precio me. Explicit opus⟩ V_1 *om.* AP_2